

การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นางนริศนันท์ เดชสุระ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DEVELOPMENT OF TRAINING PACKAGES ON LEARNING MANAGEMENT SKILL OF
COMPREHENSIVE SEXUALITY EDUCATION FOR STUDENTS OF EDUCATION
FACULTY OF RAJABHAT UNIVERSITY

Mrs. Narisanan Dechsura

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Higher Education
Department of Educational Policy Management and Leadership
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2014
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา รอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏ
โดย	นางนริศนันท์ เดชสุระ
สาขาวิชา	อุดมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	อาจารย์ ดร. อัจฉรา ไชยปถัมภ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิภา ปรัชญพฤทธิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(อาจารย์ ดร. อัจฉรา ไชยปถัมภ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์ศักดิ์ พลสารรัมย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริฉันท สัตริกุล เดชพาหพงษ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร. ดร. พรเทพ ฐัฒน)

นริศนันท์ เดชสุระ : การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (THE DEVELOPMENT OF TRAINING PACKAGES ON LEARNING MANAGEMENT SKILL OF COMPREHENSIVE SEXUALITY EDUCATION FOR STUDENTS OF EDUCATION FACULTY OF RAJABHAT UNIVERSITY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 หลัก: ผศ. ดร. อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: อ. ดร. อัจฉรา ไชยบุณย์, 297 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อวิเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน พัฒนาชุดฝึกอบรมและประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ที่กำลังศึกษาปีการศึกษา 2556 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 30 คน ดำเนินการทดลอง 15 ครั้งละ 3 ชั่วโมง รวม 45 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน คู่มือชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน แบบประเมินความรู้ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา สถิติเชิงบรรยายคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศรอบด้าน มี 10 มิติ ดังนี้ พัฒนาการตามวัยของมนุษย์ บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ อนามัยเจริญพันธ์ การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต จิตวิทยาทางเพศและพฤติกรรมทางเพศ ศาสนากับเพศศึกษา สังคม มารยาทและวัฒนธรรมกับเพศศึกษา กฎหมายครอบครัวกับเพศ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเพศ และทักษะการจัดการเรียนรู้ 11 ทักษะคือ ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ ทักษะการสร้างความสนใจ ทักษะการเล่าเรื่อง ทักษะการอธิบาย ทักษะการสื่อสาร การใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ ทักษะการเสริมกำลังใจ ทักษะการมอบหมายงาน ทักษะการจัดการชั้นเรียน ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้ ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้

2. ผลการสร้างชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การประเมินผล

3. ผลการประเมินชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

นักศึกษาที่เข้าร่วมชุดฝึกอบรม มีผลการประเมินทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

นักศึกษาที่เข้าร่วมชุดฝึกอบรมมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

ภาควิชา	นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง	ลายมือชื่อ นิสิต .....
	การศึกษา	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....
สาขาวิชา	อุดมศึกษา	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม .....
ปีการศึกษา	2557	

5284220127 : MAJOR HIGHER EDUCATION

KEYWORDS: TRAINING PACKAGES / LEARNING MANAGEMENT SKILL / COMPREHENSIVE SEXUALITY EDUCATION / STUDENTS OF EDUCATION FACULTY OF RAJABHAT UNIVERSITY

NARISANAN DECHSURA: THE DEVELOPMENT OF TRAINING PACKAGES ON LEARNING MANAGEMENT SKILL OF COMPREHENSIVE SEXUALITY EDUCATION FOR STUDENTS OF EDUCATION FACULTY OF RAJABHAT UNIVERSITY. ADVISOR: ASST. PROF. ARUNEE HONGSIRIWAT, Ph.D., CO-ADVISOR: ATCHARA CHAIYOOPATHAM, Ph.D., 297 pp.

The objectives of this research were (1) in the Faculty of Education Rajabhat University. (2) to analyze learning management skill of the Comprehensive Sex Education of the students in the Faculty of Education Rajabhat University. (3) to create Training Package of learning management skill of the Comprehensive Sex Education of the students in the Faculty of Education Rajabhat University and (4) to evaluate the Training Package of the Comprehensive Sex Education of the students in the Faculty of Education Rajabhat University. The sample testing sample consisted 30 students of the Training Package of the Comprehensive Sex Education. The instruments used were the data analysis by using Detail Analysis, Percentage, Average, Standard Deviation, t-test .

The results of this study were the elements of learning management skill of the Comprehensive Sex Education were 10 dimensions such the development of the human ages, personality and human relations , Reproductive Health, acquisition of life, Sexual Psychological and Behavior, Religion and Sexual education, Social, Politeness and Thai Culture and Sexual education, Family Law and Sexual Law ,addictive substance and Sexual and Sexual Information system and 11 leaning management skills.

The result of evaluating learning management skill of the Comprehensive Sex Education after training of the Training Package for knowledge, understanding, attitude and learning management skill was higher than previous training being significant at the 0.01

Department: Educational Policy Management and Leadership   Student's Signature .....

Field of Study: Higher Education   Advisor's Signature .....

Academic Year: 2014   Co-Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ ลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยมุ่งหวังจะนำผลที่ได้ศึกษาไปใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษา ทั้งนี้เพื่อ ประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติ การสำเร็จใน ครั้งนี้ เพราะได้รับความเมตตาและกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ ซึ่งท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และท่านอาจารย์ ดร.อัจฉรา ไชยูปถัมภ์ ซึ่งเป็น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับแก้ไข โดยเฉพาะการนำ องค์ความรู้ มาบูรณาการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่องานวิจัย

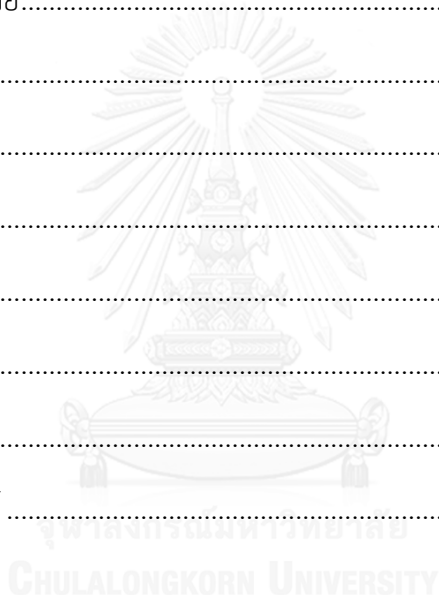
ขอขอบพระคุณคำแนะนำที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิภา ปรีชญพฤทธิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริฉันท สติรกุล เตชพาหพงษ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.พรเทพ ฐิ์แผน ที่ให้คำปรึกษาและให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะแนวทาง ปรับแก้ไข และขอขอบคุณคุณแม่ชุตินา สุรัตน์กุล และอาจารย์ชัยยศ เดชสุระ สามีที่เป็นกำลังใจอย่างดียิ่ง ที่ช่วยเหลือ ให้กำลังใจเป็นพลังผลักดันให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณมารดา บิดา ครู อาจารย์ และสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้อย่างหลากหลายในวิทยานิพนธ์เล่มนี้เพื่อ สร้างสรรค์สังคมและพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำอธิบายกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	23
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
1. แนวคิดเพศศึกษารอบด้าน	25
2. แนวคิดทักษะการจัดการเรียนรู้.....	33
3. แนวคิดขอชุดฝึกอบรม	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	80
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
แนวทางการใช้ชุดฝึกอบรม.....	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
1. หลักการและเหตุผล	110
2. วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรม	111

3. แนวคิด.....	111
4. โครงสร้างโปรแกรม.....	112
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	155
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	155
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างชุดฝึกอบรม	156
สรุปผลการวิจัย	158
อภิปรายผลการวิจัย.....	160
ข้อเสนอแนะ.....	175
รายการอ้างอิง	177
ภาคผนวก.....	182
ภาคผนวก ก	183
ภาคผนวก ข	207
ภาคผนวก ค.....	217
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	297

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 กำหนดการจัดอบรม.....	90
ตารางที่ 2 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	95
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแนวคิดเพศศึกษารอบด้านจากเอกสาร ตำราทาง วิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์สาระสำคัญในแต่ละแนวคิด	100
ตารางที่ 4 โครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน	112
ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านความรู้ (n=30)	128
ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เจตคติด้านเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (n=30).....	133
ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบระดับทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านก่อนและ หลังการทดลอง รวมทุกทักษะการจัดการเรียนรู้ (n=30).....	137
ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ (n=30).....	138
ตารางที่ 9 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการสร้างความสนใจ (n=30).....	139
ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการเล่าเรื่อง (n=30)	140
ตารางที่ 11 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการอธิบาย (n=30).....	141
ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการใช้คำถาม (n=30)	142

ตารางที่ 13 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการสื่อสาร การใช้วาจาและท่าทาง เสริมบุคลิกภาพ (n=30).....	143
ตารางที่ 14 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการเสริมกำลังใจ (n=30).....	145
ตารางที่ 15 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการมอบหมายงาน (n=30).....	146
ตารางที่ 16 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการจัดการชั้นเรียน (n=30).....	147
ตารางที่ 17 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้ (n=30)....	148
ตารางที่ 18 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการ เรียนรู้ (n=30).....	149
ตารางที่ 19 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มี ต่อชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน (n=30).....	150

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	14
ภาพที่ 2 รูปแบบการฝึกอบรมของโรส.....	51
ภาพที่ 3 รูปแบบการฝึกอบรมของกองทัพเรือแคนาดา.....	53
ภาพที่ 4 รูปแบบการฝึกอบรมของช่าง	54
ภาพที่ 5 รูปแบบการฝึกอบรมของช่าง	55
ภาพที่ 6 ขั้นตอนการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน	80

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพการณ์และปัญหาของเยาวชนในปัจจุบันนับว่าเป็นปัญหาระดับประเทศ กล่าวคือ สภาพครอบครัว ความใกล้ชิดผูกพันกับครอบครัวมีน้อยลง ซึ่งพิจารณาได้จากผลการสำรวจต่าง ๆ ที่พบว่า เยาวชนใช้เวลาว่างกับครอบครัวน้อยลง ทำให้ขาดที่ปรึกษาทางใจเมื่อมีปัญหาหรือขาดต้นแบบในการดำเนินชีวิต ดังนั้น เมื่อมีปัญหาวัยรุ่นจึงหันเข้าหาเพื่อนรุ่นเดียวกันและยึดบุคคลสาธารณะที่อยู่ในวัยเดียวกัน (ดารา นักร้อง นางแบบ นายแบบ) เป็นตัวอย่าง สภาพสังคม ดำเนินชีวิตตามกระแสแฟชั่น ซึ่งมากับสื่อเทคโนโลยีและความเจริญทางวัตถุ แสดงให้เห็นถึงความอ่อนด้อยในทักษะและศักยภาพของวัยรุ่นในการรับมือกับสื่อและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม รวมทั้งระบบการศึกษาที่มีส่วนทำให้เกิดการแข่งขัน ในขณะที่การจัดระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้เท่าที่ควร ทำให้วัยรุ่นในระบบการศึกษาต้องชวนชวายกวดวิชา ซึ่งสถานที่กวดวิชาบางแห่งก็เป็นที่นัดพบแสวงหาเพื่อนและหาคู่ไปในตัว วัยรุ่นบางส่วนต้องออกจากบ้านเพื่อมาอาศัยอยู่ใกล้สถานศึกษาที่ดีและมีชื่อเสียงที่ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตเมือง ทำให้เด็กมีความอิสระมากขึ้นซึ่งเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์หรือติดยาเสพติด (อัมราพร วิรารวรรณ, 2551) เยาวชนมีปัญหาในด้านความรู้ ทักษะคิด พฤติกรรมทางเพศ และการมีชีวิตครอบครัว คือ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศและการมีชีวิตครอบครัว ส่วนใหญ่ขาดความรู้เรื่องเพศที่ถูกต้อง ขาดความรู้และทักษะในเชิงวิเคราะห์ สถานการณ์เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ทำให้ไม่มีความระมัดระวังและป้องกันตนเอง มีการศึกษาเยาวชนในระบบการศึกษาโดยทบทวนสถานการณ์พฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชน อายุ 6-24 ปี ที่กำลังศึกษาในสถานศึกษา พบว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษามีความรู้เรื่องเพศศึกษาระดับน้อย และกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้ที่ไม่ถูกต้องในเรื่องเพศศึกษาซึ่งส่งผลต่อโอกาสการตั้งครภภได้ รวมทั้งวิธีการคุมกำเนิด ซึ่งส่วนใหญ่มีความต้องการให้สอนเพศศึกษาในโรงเรียน ส่วนในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาร้อยละ 38.7 และ 64.8 เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ควรสอนเพศศึกษาในมหาวิทยาลัย (กาญจนา วงษ์สวัสดิ์, 2551)

ผลวิจัยของตัวแทนเยาวชนจากเวทีสิทธิเด็ก พบว่า ปัญหาวัยรุ่นท้องไม่พร้อมมีเพิ่มมากขึ้นโดยแม่ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีถึง 80,000 คนในปี 2553 นำไปสู่การทำแท้งซึ่งพบถึงร้อยละ 58.67 ของผู้หญิงทำแท้งที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี รวมถึงปัญหาเด็กถูกทอดทิ้งมีถึงปีละ 800 คน การมีเพศสัมพันธ์

ช่วงอายุที่น้อยลงโดยผู้ชายอายุต่ำสุดอายุ 9 ปีและผู้หญิงอายุ 10 ปี รวมถึงปัญหาการข่มขืนเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีตกเป็นเหยื่อเฉลี่ยสูงถึงวันละ 2 ราย จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นกำลังเผชิญกับความเสี่ยง เช่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ รวมถึงการต้องออกจากสถานศึกษาเนื่องจากประสบปัญหาดังกล่าว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพการเรียนรู้เพศศึกษาอันจำกัดของเยาวชน เพศศึกษาเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจสามารถคิดวิเคราะห์ในการป้องกันตัวเอง และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ทั้งนี้ความรู้เรื่องเพศศึกษาจะเกิดประสิทธิผลกับวัยรุ่นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแรงผลักดันของผู้ใหญ่ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา รวมถึงหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ในการให้ความสำคัญและผลักดันเพศศึกษาให้เข้าถึงเยาวชนได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้ง จริงจังและต่อเนื่อง

นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่พักอาศัยในหอพักที่ตั้งอยู่ภายนอกมหาวิทยาลัย ดังนั้นจึงมีสถานะความเสี่ยงที่จะส่งผลมีพฤติกรรมทางเพศที่ตามกระแสนิยมในด้านการอยู่อาศัยเป็นคู่หนุ่มสาวลักษณะสามเณร การเที่ยวกลางคืนในสถานบันเทิงต่างๆ การมีเพศสัมพันธ์โดยที่ไม่มีการป้องกัน การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การค้าประเวณี การใช้สารเสพติดที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศ เนื่องจากอยู่ไกลผู้ปกครองที่จะดูแลอย่างใกล้ชิดและมีความใกล้ชิดกับเพื่อนมากกว่าจึงใช้ชีวิตวัยรุ่นโดยขาดการคิด วิเคราะห์ ไตร่ตรองให้รอบคอบ (จินตนา เวมณี, 2553)

ปัจจุบันมีการให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญเรื่องเพศศึกษาเพิ่มขึ้นเนื่องจากได้มีร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองอนามัยเจริญพันธุ์ พ.ศ. 2553 ซึ่งมีมาตราต่างๆที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ ดังนี้ มาตรา 7 ให้สถานศึกษาจัดให้มีการสอนเพศศึกษาอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวุฒิภาวะและวัยของผู้เรียนโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ มาตรา 8 การให้การปรึกษาและบริการด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ ผู้ให้บริการพึงให้ข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้อง และให้การปรึกษาและบริการที่เหมาะสมตามเพศสภาวะ วิถีชีวิตทางเพศและวัย มาตรา 12 ในกรณีที่สถานศึกษามีหญิงตั้งครรภ์นั้นอยู่ระหว่างศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอนุญาตให้ศึกษาต่อในระหว่างตั้งครรภ์และกลับไปศึกษาต่อภายหลังคลอดบุตรแล้ว มาตรา 13 ให้สถานศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถสอนและให้การปรึกษาด้านอนามัยเจริญพันธุ์และเพศศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน (ร่างพ.ร.บ.คุ้มครองอนามัยเจริญพันธุ์, 2553)

การสอนหลักสูตรเพศศึกษาในสถานศึกษายังมีความจำกัดอยู่มาก เนื่องจากปัญหาของผู้บริหารหรือครูผู้สอนบางคนยังมีความเห็นว่าการสอนเพศศึกษาแบบให้ข้อมูลรอบด้านแก่ผู้เรียนอาจเป็นการชี้โพรงให้กระรอกคิดว่าเป็นการกระตุ้นให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น แต่หากดูจากผลการสำรวจพฤติกรรมทางเพศในประเทศไทยพบว่า วัยรุ่นอายุ 18-24 ปี ร้อยละ 80 ของวัยรุ่นเพศชาย ร้อยละ 63 ของวัยรุ่นเพศหญิงเคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว และในกลุ่มเดียวกันนี้ เกินกว่าร้อยละ 64 ของวัยรุ่นเพศชายเคยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุน้อยกว่า 16 ปี ขณะที่ตัวเลขของวัยรุ่นหญิงคิดเป็น

ร้อยละ 53 เคยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุน้อยกว่า 16 ปี (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2553)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเยาวชนไทยกว่าครึ่งผ่านการมีเพศสัมพันธ์แล้ว ดังนั้นหากผู้ใหญ่จะมองว่าการสอนเรื่องเพศศึกษาให้กับวัยรุ่นเหมือนเป็นการชี้โพรงให้กระรอก จึงตัดสินใจไม่สอนเพศศึกษา อาจยิ่งทำให้วัยรุ่นเผชิญกับความเสี่ยงกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ รวมถึงปัญหาต่างๆทางเพศมากขึ้น สถานการณ์ข้างต้น การเร่งผลักดันวิชาเพศศึกษาและเพิ่มมาตรฐานการสอนให้แก่เยาวชนโดยเร่งด่วน จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะป้องกันเยาวชนให้รอดพ้นจากปัญหาทางเพศได้ที่สำคัญผู้ใหญ่ต้องใจกว้างต้องพร้อมที่จะเป็นที่ปรึกษา ปัญหาเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเยาวชนสถานศึกษาโดยเฉพาะเรื่องเพศอันเป็นผลมาจากความเข้าใจของคนส่วนใหญ่ที่เห็นว่าเป็นเรื่องต้องห้าม น่ารังเกียจ ไม่ควรพูดถึงและมักจะปล่อยให้เป็นการเรียนรู้กันเองในหมู่วัยรุ่น ทำให้ได้รับความรู้ที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ส่งผลให้มีความเชื่อและปฏิบัติตนอย่างผิดพลาด เป็นอันตรายต่อตนเองและบุคคลใกล้เคียง ดังนั้น การให้เยาวชนได้เรียนรู้เรื่องเพศศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองให้เกิดสุขภาวะทางเพศที่ดีและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตต่อไป จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษาอย่างต่อเนื่อง ครบถ้วน และรอบด้านโดยเน้นพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ปลูกฝังความเชื่อ เจตคติที่ดี และมีทักษะที่จำเป็นต่อการตัดสินใจดำเนินชีวิต ที่งดงาม เหมาะสมกับวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย ซึ่งครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านอย่างมีประสิทธิภาพ แต่การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาเป็นเรื่องละเอียดอ่อนโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับค่านิยมและทัศนคติของผู้ครู กระบวนการเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้และสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ กระบวนการศึกษาธิการตระหนักในความจำเป็นและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา จึงได้กำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณให้มีการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในสถานศึกษา การเร่งรัดให้มีการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านให้กับเยาวชนในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและทั่วถึง เน้นให้จัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาส่งเสริมเยาวชนให้เข้าใจเรื่องเพศ ใช้ชีวิตทางเพศอย่างปลอดภัยและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะทางเพศ

การจัดการเรียนรู้ทางด้านเพศศึกษาโดยครูในสถานศึกษาต่าง ๆ นั้น จากผลการวิจัยของ ธวัชชัย พาชื่น (2552) พบว่า ปัญหาของครูในการสอนเพศศึกษาคือครูในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ดังนี้ มีองค์ความรู้ด้านเพศยังไม่เพียงพอและไม่ครบถ้วนทุกด้านสำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน ครูไม่กล้าสอน ละอายที่จะให้ข้อมูลทางด้านเพศศึกษาอย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นเรื่องที่ชู้มนักเรียน ครูไม่รู้จักการใช้เทคนิค ทักษะหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมที่จะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ

และเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนเพศศึกษาระบบการศึกษาของไทย ครูอาจารย์ยังเน้นการสอนแบบท่องจำ นักเรียนมีหน้าที่ฟังและนำไปปฏิบัติตาม นักเรียนไม่ได้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ จึงทำให้ขาดการมีส่วนร่วมไม่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับการที่ครูบางคนยังขาดวุฒิภาวะ ครูบางคนใช้อารมณ์กับเด็ก การตวาด ใช้เสียงดัง ทำให้เด็กไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าซักถามครู ดังนั้น ครูที่จัดการเรียนรู้เพศศึกษาควรจะมีบุคลิกท่าทีที่เป็นมิตร พร้อมจะรับฟังนักเรียน และผู้บริหารบางโรงเรียนไม่มีนโยบายสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยการบูรณาการสาระการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษากับสาระอื่นๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นข้างต้นสะสมมาจากข้อเท็จจริงที่ว่าครอบครัวคนไทยส่วนใหญ่ต่างหลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยเรื่องทางเพศกับลูกๆ การกระทำดังกล่าวส่งผลให้ภาระหน้าที่นี้ถูกส่งต่อมายังครู ภารกิจดังกล่าวนำมาซึ่งความอึดอัดและลำบากใจแก่ครูยิ่งนักเพราะเป็นที่ทราบว่าการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องทางเพศในที่สาธารณะเป็นสิ่งต้องห้ามในวัฒนธรรมไทย อย่างไรก็ตามรัฐบาลได้มีนโยบายให้โรงเรียนทุกแห่งสอนวิชาเพศศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร นโยบายดังกล่าวทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างครูที่ต้องดำเนินการสอนวิชาที่น่าอึดอัดนี้กับนักเรียนที่มีความขลาดอายที่จะเข้าเรียนในวิชานี้อย่างกระตือรือร้น ในการอภิปรายถกเถียงกันอย่างจริงจังในเรื่องทางเพศในชั้นเรียน บ่อยครั้งที่พบว่ากาจัดการเรียนรู้กับสาระอื่นๆ ส่วนใหญ่พบว่าการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาดำเนินไปตามแบบเรียนโดยเคร่งครัดเป็นผลให้เกิดข้อสงสัยอย่างกว้างขวางจากบรรดาบุคคลทั้งหลาย อาทิ ครอบครัว ครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องว่าการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากเพียงใดและวิธีหรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดที่เหมาะสมควรนำมาใช้เมื่อจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในชั้นเรียนควรเป็นอย่างไร ต้นเหตุของปัญหาคือการสื่อสารทางเดียว วิธีการเรียนการสอนข้างต้นนอกจากจะไม่ดึงดูดให้นักเรียนอยากมีส่วนร่วมในชั้นเรียนแล้วยังไม่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถซักถามหรือพูดถึงในหัวข้อหรือปัญหาที่พวกเขามีความสนใจหรือสงสัย ผลสืบเนื่องต่อมาก็คือนักเรียนจะไม่ได้รับการส่งเสริมให้สามารถคิดและพูดในประเด็นหรือหัวข้อทางเพศที่เกิดขึ้นจริงกับพวกเขาเพราะความกลัวที่จะถูกมองหรือตกเป็นเป้าสายตาของเพื่อนนักเรียน การไม่เปิดใจและไม่เปิดเผยแบบตรงไปตรงมาจะนำไปสู่การขาดความเข้าใจ เหตุผลสำคัญอีกประการที่ทำให้ครูผู้สอนปฏิเสธที่จะจัดการเรียนรู้เพศศึกษาให้เกินเลยไปกว่าสาระการเรียนรู้ในบทเรียนเพราะว่าครูไม่มีความเชี่ยวชาญในเชิงวิชาการมากพอ การขาดการฝึกอบรมเกี่ยวกับเพศศึกษาที่จะนำไปจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังพบว่าครูยังไม่มี ความมั่นใจพอที่จะให้คำปรึกษาในประเด็นทางเพศที่ไม่ได้กล่าวถึงในสาระการเรียนรู้ ยิ่งไปกว่านั้นการจัดการเรียนรู้ในวิชาเพศศึกษาในโรงเรียนทั่วไป ไม่ได้กำหนดเป็นวิชาเฉพาะที่แยกต่างหาก แต่กลับไปบรรจุเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งในสาระการเรียนรู้สุขศึกษา ซึ่งครูสุขศึกษาจะสอนเพศศึกษาเป็นช่วงๆไปอย่างไม่ต่อเนื่อง เพราะจะต้องสอนสาระการเรียนรู้อื่นๆของสาระการเรียนรู้สุขศึกษาด้วย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นไปได้ที่

นักเรียนไทยจะหาข้อมูลในเรื่องเพศจากแหล่งอื่นๆ ซึ่งโดยมากมาจากอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ต่างๆ ทีวีโอ ภาพยนตร์ลามกอนาจาร หนังสือโป๊เป็นต้น(วิณา นพคุณทอง, 2553)

ปัจจุบันที่มีปัญหาสืบเนื่องจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีความรู้ เจตคติที่ถูกต้อง ทางด้านเพศศึกษาจึงส่งผลให้นักศึกษาที่เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษามีปัญหาในด้านพฤติกรรมทางเพศเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากการศึกษาของ(ดารินทร์ อารีโยโชคชัย, 2546) พบว่า นักศึกษาชายร้อยละ 52.34 และนักศึกษาหญิงร้อยละ 68.97 ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องและมีความรู้ ด้านการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ผลจากการศึกษาเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบพบว่า เยาวชน ที่มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่มีการป้องกันตัวเองเกิดจากการขาดทักษะในการ ประเมินสถานการณ์เสี่ยง การมีเพศสัมพันธ์จึงเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกระทันหันไม่ได้เตรียมตัว และขาดความยับยั้งชั่งใจและขาดสติส่วนหนึ่งไม่รู้วิธีใช้ถุงยางอนามัยหรือใช้ถุงยางอนามัยไม่ถูกต้อง (ดารินทร์ อารีโยโชคชัย และคณะ, 2546) ส่วนความรู้เรื่องยาเม็ดคุมกำเนิดและผลข้างเคียงพบว่า วัยรุ่นทั้งหญิงและชายขาดความรู้ในเรื่องนี้ ทั้ง ๆ ที่วัยรุ่นนิยมใช้ยาคุมกำเนิดโพสติดินอร์ แต่ไม่มีความรู้ ว่ายาดังกล่าวมีประสิทธิภาพต่ำและมีผลข้างเคียงกับร่างกายมาก ทำให้มีเลือดออกมากจากช่องคลอด ประจำเดือนมาไม่สม่ำเสมอ อาเจียน ทำลายการทำงานของตับ เป็นต้น ทำให้วัยรุ่นต้องเสี่ยงต่อ สุขภาพในหลาย ๆ ด้าน จากผลข้างเคียงของยาและการใช้ยาที่ไม่ถูกต้อง (พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, 2551) วัยรุ่นส่วนใหญ่มักได้รับความรู้เรื่องเพศและการคุมกำเนิดจากเพื่อน ซึ่งเพื่อนก็มีความรู้ที่ไม่ดีพอ นอกจากนั้นคนขายยาก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่วัยรุ่นหญิงขอความรู้เกี่ยวกับยาคุมกำเนิด ซึ่งก็อาจได้รับ ข้อมูลอย่างผิด ๆ ได้ (พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, 2551) สำหรับความรู้เรื่องโรคเอดส์ วัยรุ่นส่วนใหญ่ทราบ ว่าการมีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งเดียวก็สามารถติดเอดส์ได้และมีความรู้ผิด ๆ เกี่ยวกับการป้องกันโรค เอดส์ เช่น ตัดสินผู้หญิงจากรูปร่างหน้าตา ผู้หญิงที่สูบบุหรี่ ดื่มเหล้ามักจะติดเอดส์ วัยรุ่นหญิงเชื่อว่าการดูว่าผู้ชายเป็นเอดส์หรือไม่ดูที่อวัยวะเพศชาย ในเรื่องแหล่งข้อมูลความรู้เรื่องเพศที่เข้าถึงวัยรุ่น มากที่สุดคือ เพื่อนและสื่อมวลชน ทั้งนี้แหล่งข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น โดยเฉพาะแหล่งความรู้ นอกระบบ ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา

ทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศและการมีชีวิตครอบครัว ทัศนคติต่อการมีคู่รัก การมีเพศสัมพันธ์ และบทบาทหญิงชายจากการศึกษาวิจัยกับนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน พบว่า ทั้ง ชายและหญิงมีทัศนคติว่าการมีคู่หลายคนหรือมีกิ๊ก(อาจมีหรือไม่มีเพศสัมพันธ์กันก็ได้)เป็นเรื่องที่ ทันสมัย ถ้าไม่มีดังกล่าวเพื่อนจะล้อเลียน ดังนั้นจึงมีเพื่อต้องการแสวงหาคนที่ใช่ที่สุด เป็นการเติมสีสัน ให้ชีวิต ทำให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่า เป็นคนที่สังคมต้องการ ได้ทำอะไรที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำซากจำเจ (ธนพร สง่าศรี, 2549) จากการศึกษาเยาวชนในสถานศึกษา พบว่า เยาวชนหญิงในสถานศึกษาส่วนใหญ่ ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน (พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, 2549) ส่วนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายพบว่า ร้อยละ 60 ของนักเรียนชายเห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานไม่ใช่เรื่องเสียหาย

ในขณะที่นักเรียนหญิงร้อยละ 42.34 เห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นเรื่องน่าอาย (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ, 2550) เยาวชนในระดับอุดมศึกษายอมรับการอยู่ด้วยกันโดยไม่หวังจะต้องแต่งงานกันในอนาคต นักศึกษาชายมีทัศนคติว่าการใช้ชีวิตร่วมกับผู้หญิงที่เป็นแฟนเป็นเพราะผู้หญิงเต็มใจเป็นการอยู่ด้วยกันแบบไม่ผูกมัดพร้อมที่จะยุติความสัมพันธ์ได้ตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันระหว่างที่อยู่กับแฟนก็สามารถไปมีผู้หญิงอื่นได้ ทัศนคติเหล่านี้ได้รับอิทธิพลมาจากบิดา ที่มองว่าช่วงเรียนมหาวิทยาลัยเป็นช่วงที่สบายที่สุดเที่ยวผู้หญิงโดยไม่ต้องเสียเงิน ผู้ชายไม่เป็นฝ่ายเสียหายไม่มีใครจริงใจต่อกันและคิดว่าเป็นกำไรของชีวิต ซึ่งส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากดารานักร้องด้วย นอกจากนี้ นักศึกษาชายยังมีทัศนคติว่าการมีแฟนและมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องของศักดิ์ศรี การไม่มีแฟนหรือมีแฟนแต่ไม่มีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องน่าอายและร้อยละ 87 ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน นักศึกษาหญิงมีทัศนคติว่าการอยู่ร่วมกันเป็นเพราะความรัก มีความความสุขที่ได้อยู่ด้วยกันและไม่หวังแต่งงานที่ยอมเสียตัวก็เพราะตามใจแฟน อารมณ์พาไปและเขาไม่รู้สึกลัวว่าจะท้องหรือพ่อแม่จะรู้เพราะมองว่าความรักทำให้ทุกอย่างถูกต้องเสมอและไม่ปิดกั้นตัวเองในการคบผู้ชายคนใหม่ การมีความสัมพันธ์กับผู้ชายพร้อมกันที่เดียวสองคนไม่ใช่เรื่องเสียหายและมีนักศึกษาหญิงร้อยละ 74.2 ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ทั้งนักศึกษาชายและหญิงต่างก็มีทัศนคติว่าความบริสุทธิ์ของผู้หญิงไม่ใช่เรื่องสำคัญและถ้าท้องแล้วทำแท้งก็ไม่ใช่เรื่องผิด (โสพิณ หนูแก้ว, 2549) ถ้าตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจก็ควรมีบริการทำแท้ง (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ, 2549) ทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์วัยรุ่นชายเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรักเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์น้อยกว่าการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการและจะใช้ถุงยางอนามัยกับหญิงขายบริการเพราะตระหนักว่าเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีมากกว่าคู่นอนประเภทอื่น ๆ และมองว่ากลุ่มหญิงรักหญิงมีความเสี่ยงต่อโรคเอดส์น้อยที่สุดหรือไม่เสี่ยงเลยเนื่องจากมองว่ากลุ่มนี้สนใจในเรื่องเพศน้อยกว่าผู้ชาย แต่ให้ความสำคัญกับเรื่องความรักความผูกพันมากกว่าเรื่องเพศสัมพันธ์ซึ่งมีผลทำให้กลุ่มหญิงรักหญิงไม่ระมัดระวังในการป้องกันเอดส์ (ฉันทลักษณ์ รักษาอยู่, 2550) ทัศนคติต่อกลุ่มรักร่วมเพศสังคมนิยมมีทัศนคติที่ผิด ๆ ต่อกลุ่มนี้ มองว่าเป็นพวกผิดปกติ โดยเฉพาะที่มีทัศนคติที่ผิด ๆ อย่างยิ่งว่าพฤติกรรมของคนรักร่วมเพศจะทำให้เด็กและเยาวชนเกิดการเลียนแบบและเรื่องการยอมรับพวกรักร่วมเพศ

พฤติกรรมทางเพศการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานจากการศึกษาเยาวชนในสถานศึกษาพบว่าประมาณครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นหญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานโดยมักจะคบกันสองเดือนแล้วจึงมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งพบกันตามสถานบันเทิง คาราโอเกะ เริ่มมองหาเพศตรงข้ามเมื่ออายุ 18-20 ปี และคิดแต่งงานอายุ 22-25 ปี โดยผู้หญิงจะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคู่อายุนานกว่าและคบเพียงคนเดียว ในขณะที่ผู้ชายจะคบผู้หญิงหลาย ๆ คน ความสัมพันธ์ทางเพศก็มีทั้งระยะสั้น คือ มีเพศสัมพันธ์ประมาณ 1-2 เดือน หรือ 4-5 เดือนแล้วเลิกคบกันไป (นวรรตน์ จิตดี, 2550)

จุดมุ่งหมายของวิชาเพศศึกษาคือ เพื่อเรียนรู้กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสรีระของร่างกายอันมีผลต่อความคิด อารมณ์ จิตใจ ความรู้สึก เสริมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ ทั้งของตนเองและผู้อื่น เพื่อให้เกิดความตระหนักว่าการกระทำทางเพศส่วนตัวมีผลกระทบต่อสังคม เช่น การปล่อยทิ้งบุตรตามยถากรรม การรับหรือแพร่เชื้อเอชไอวี ทั้งนี้จึงควรเตรียมตัวให้เยาวชนพร้อมที่จะเผชิญปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนรู้จักแก้ไขปัญหาและป้องกันเหตุการณ์อันเกี่ยวข้องกับ การดำเนินชีวิตให้เป็นไปอย่างดีที่สุดทั้งนี้ความรู้เรื่องเพศจะเกิดประสิทธิผลกับวัยรุ่นมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับแรงผลักดันของผู้ใหญ่ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา รวมถึงหน่วยงานองค์กรต่างๆ ในการให้ความสำคัญและผลักดันเพศศึกษา ให้เข้าถึงวัยรุ่นได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้ง จริงจัง และต่อเนื่อง

เพศศึกษาจึงเป็นหนึ่งในหลายเรื่องที่ยากในการนำมาจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับสังคม โดยเฉพาะสังคมไทยเนื่องจากเรามักคิดเสมอว่า เป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ควรนำมาเปิดเผยหรือพูดคุยในที่สาธารณะ แต่หลังจากที่มีตัวเลขของผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์รวมถึงตัวเลขการตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์เพิ่มมากขึ้น ทำให้ความคิดในเรื่องการพูดถึง เรื่องส่วนตัว เริ่มเปลี่ยนไป (องค์กรแพท,2547) แม้ว่าทุกฝ่ายจะตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษามากขึ้น แต่ความยากในการจัดการการเรียนรู้เรื่องเพศก็ยังไม่ลดลงจากเดิมเนื่องจากเรื่องเพศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ ค่านิยม ดังนั้นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศจึงยังเป็นเรื่องถกเถียงกัน ทั้งในการกำหนดว่าผู้เรียนควรรู้และควรมีพฤติกรรมจากการเรียนรู้เรื่องเพศอย่างไร ผู้สอนควรมีท่าที และแนวคิดแบบใดที่จะเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ที่บังเกิดผลอย่างแท้จริง รวมไปถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งยังคงเป็นเรื่องยาก ทศนะในเรื่องเพศจึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากเพราะเป็นสิ่งที่กำกับกระบวนการคิดในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา (องค์กรแพท ,2548)

การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ครูควรคำนึงถึง ซึ่งการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการเรียนรู้เป็นสำคัญ ซึ่งส่วนอนามัยเด็กวัยเรียนและเด็กวัยเรียนและเยาวชน สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2547) กล่าวถึงองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาที่สำคัญ ดังนี้คือ คุณสมบัติของผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอนการใช้ภาษาหรือคำศัพท์ในการสอน การเตรียมเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา และการตอบคำถามเรื่องเพศศึกษา ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้ คุณสมบัติของผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครู หรือผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการสอนเพศศึกษามากกว่าวิชาอื่น ๆ เพราะเพศศึกษาเป็นเรื่องละเอียดอ่อนสาระการเรียนรู้บางส่วนเป็นเรื่องค่านิยม ความเชื่อที่จำเป็นต้องใช้ทักษะการสอนที่เหมาะสมครูหรือผู้จัดกิจกรรมควรมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1. มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนเพศศึกษา คือเชื่อว่าการสอนเพศศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต มิใช่เรื่องสกปรก ควรปกปิด และการสอนเพศศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน 2. มีความแม่นยำในเนื้อหาที่จำเป็น เช่นสาระการเรียนรู้ด้าน

พัฒนาการทางเพศ สุขภาพทางเพศ 3. มีความชัดเจนเรื่องความเชื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมไทย ไม่นำความเชื่อ และค่านิยมของตนเองไปตัดสินผู้เรียน 4. ใช้ทักษะการสอนที่เหมาะสม และเข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย 5. ใช้ภาษาที่เหมาะสม 6. บุคลิกเป็นกันเอง ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง 7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยท่าทีธรรมดา ไม่แสดงท่าทีว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องน่ากลัว ร้ายแรง บาป เป็นเรื่องลามก เรื่องเพศเป็นเรื่องลับลมคมใน เรื่องเพศเป็นเรื่องเล่น ๆ ขบขัน แสดงท่าทีหัวเสีย ดูหมิ่น เยาะเย้ย เจินอาย มีการใช้สื่อการจัดการเรียนรู้รวมถึงสภาพแวดล้อมในการสอนเพศศึกษาควรมีลักษณะดังนี้ 1. ไม่ใช่ของจริง ร่างกายของเด็ก หรือของผู้สอนมาอธิบายประกอบหรือสาธิต 2. ใช้ภาพถ่ายเส้นหรือหุ่นจำลองที่สื่อได้ชัดเจนไม่ล่อแหลมต่อการสร้างจินตนาการ 3. ถ้าจะใช้สื่อที่เคลื่อนไหว เช่น ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ ให้ใช้ภาพยนตร์ หรือวีดิทัศน์ที่จัดทำขึ้นสำหรับการสอนเพศศึกษา หรือถ้าไม่ได้สร้างขึ้นเฉพาะก็ควรเลือกใช้อย่างระมัดระวัง 4. สามารถใช้หนังสือที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาให้เด็กอ่านประกอบได้ เช่น หนังสือสุขภาพหรือหนังสืออื่น ๆ แต่ควรตรวจสอบให้เหมาะกับวัยของผู้เรียน 5. สถานที่สอนเหมาะสม เป็นส่วนตัว บรรยากาศสงบ ไม่มีเสียงรบกวนผู้จัดกิจกรรมและผู้ทำกิจกรรมมีความใกล้ชิด 6. การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ที่เกี่ยวกับเพศศึกษาโดยตรง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันการศึกษาอุดมศึกษาที่เป็นที่พึ่งของชุมชนและท้องถิ่นมีปรัชญาเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและยกระดับสู่ความเป็นเลิศเพื่อตอบสนองตามความต้องการของสังคมท้องถิ่นและประเทศชาติ มีพันธกิจในการจัดการศึกษาส่งเสริมวิชาการวิชาชีพรวมทั้งการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต ส่งเสริมวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ให้บริการทางวิชาการ ผลิตและการพัฒนาศักยภาพครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอนุรักษ์ พัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ปรับปรุงพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีศึกษา วิจัยส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สภามหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2547) ซึ่งมีการดำเนินงานการเรียนการสอน 4 คณะวิชา คือ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและคณะวิทยาการจัดการ แต่มีคณะวิชาเดียวที่บัณฑิตเมื่อสำเร็จการศึกษาและสามารถขอใบประกอบวิชาชีพครูและประกอบอาชีพครูในสถานศึกษา คณะวิชาเดี่ยวนั้นคือคณะครุศาสตร์ ซึ่งนักศึกษาคณะครุศาสตร์เมื่อสำเร็จการศึกษาต้องไปประกอบวิชาชีพครูในสถานศึกษา ควรมีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาให้ถูกต้องเหมาะสม แต่นักศึกษาคณะครุศาสตร์ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติทางด้านเพศศึกษาไม่ถูกต้อง ไม่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาให้กับนักเรียน จึงเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนที่จะพัฒนาให้นักศึกษาครูเกิดทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา

ครูที่จัดการเรียนรู้เพศศึกษาจึงควรมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ถูกต้องและเหมาะสมทักษะการจัดการเรียนรู้ คือ ความสามารถในการปฏิบัติการสอนด้านต่างๆ อย่างชำนาญซึ่งครอบคลุมการวางแผนการเรียนการสอน การออกแบบการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้วิธีสอน เทคนิคการสอน รูปแบบการเรียนการสอน ระบบการสอน สื่อการสอนการประเมินผลการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้ทฤษฎีและหลักการเรียนรู้และการสอนต่างๆ ดังที่ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2547) ได้สรุปทักษะการจัดการเรียนรู้ประเภทต่างๆ ดังนี้

ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน ทักษะการเร้าความสนใจ ทักษะการใช้กระดานดำ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการเล่าเรื่อง ทักษะการยกตัวอย่าง ทักษะการอธิบาย ทักษะการควบคุมชั้นเรียน ทักษะการใช้วาจา ท่าทางเสริมบุคลิกภาพ ทักษะการสรุปบทเรียน ทักษะการเสริมกำลังใจ ทักษะการสั่งงานหรือมอบหมายงาน ทักษะการใช้สื่อ ซึ่งการที่ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบัน มุ่งเน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ และการนำความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ รวมทั้งปลูกฝังความมีคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ และเกิดทักษะต่าง ๆ จากการเรียนมีหลายวิธี เช่น การสอนแบบบรรยาย การสอนทักษะปฏิบัติ การสอนอภิปราย , การสอนสัมมนา และการสอนโดยให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2547)

การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่ต้องมีมาตรฐานการศึกษาในทุกๆด้านนั้น ในปัจจุบันมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดต่างๆจากหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏคือ สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพการศึกษา(สมศ.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(สกอ.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) ซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาและการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาดังนี้

ตัวบ่งชี้ ที่ 2 คุณภาพของบัณฑิตปริญญาตรี โท และเอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตัวบ่งชี้ที่ 5 งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ตัวบ่งชี้ที่ 6 งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ ตัวบ่งชี้ที่ 9 การเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหรือองค์กรภายนอก ตัวบ่งชี้ที่ 10 การส่งเสริมและการสนับสนุนด้านศิลปะและวัฒนธรรม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา,2554) ดังนั้นการส่งเสริมให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์สามารถจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านได้อย่างมีคุณภาพ นักศึกษามีโอกาสได้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน ท้องถิ่น สถานศึกษาต่างๆ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมย่อมส่งผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับที่สูงขึ้น

ตามมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2546 คุรุสภาได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ปลูกฝังและพัฒนาให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์ เมื่อศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตควรมีมาตรฐาน คือ ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ ตัดสินใจปฏิบัติกรรรมต่างๆโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลลวาทที่เกิดแก่ผู้เรียน รายงานการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ร่วมมือกับชุมชนอย่างสร้างสรรค์ แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และสร้างโอกาสผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ (คุรุสภา,2546) ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีพันธกิจในการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์เพื่อรับใช้สังคมและท้องถิ่นต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว จึงควรมีการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านเพื่อพัฒนาให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถนำความรู้ ประสบการณ์และทักษะต่างๆไปจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในสถานศึกษาต่างๆ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วอย่างมีคุณภาพ เน้นบทบาทครูในฐานะผู้จัดกระบวนการเรียนรู้และผู้อำนวยการเรียนรู้มากกว่าการเป็นผู้ตัดสิน ชี้ถูกชี้ผิด ดังนั้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จึงอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของการให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดวิเคราะห์ และหาทางเลือกที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของตนเอง จากข้อมูลความรู้เรื่องสุขภาวะทางเพศศึกษา ทักษะที่จำเป็นและส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีสุขภาวะ เพื่อให้เยาวชนมีความพร้อมที่จะเลือกดำเนินชีวิตทางเพศอย่างมีสติ รับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อคู่รัก คู่ครอง ซึ่งแน่นอนว่าวิถีชีวิตดังกล่าวย่อมส่งผลดีต่อสังคมส่วนรวมและช่วยให้เราทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสันติได้ นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรเพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาสายครุศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความสำคัญในการผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษา จึงมีความสำคัญจำเป็นที่นักศึกษาคณะครุศาสตร์เมื่อสำเร็จการศึกษาไปประกอบวิชาชีพครู ต้องสามารถจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาต่างๆได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังต้องเป็นผู้นำในการสร้างความเข้าใจเรื่องเพศศึกษาให้กับเยาวชนในสถานศึกษาต่อไป ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาทางด้านเพศของเยาวชนอย่างยั่งยืน

คำถามการวิจัย

การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ควรมีแนวทางเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์แนวคิด หลักการและองค์ประกอบการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาสาระ คือ แนวคิด หลักการและองค์ประกอบชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน คือ เพศศึกษารอบด้าน ดังนี้ 1.การพัฒนาตามช่วงวัยของมนุษย์ และอนามัยเจริญพันธุ์ หมายถึง สรีระร่างกายที่เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์ ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย พัฒนาการทางเพศ 2.บุคลิกภาพและมนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่มีขึ้น พร้อมกับความคาดหวังต่อบทบาท และความรับผิดชอบ ครอบครัว มิตรภาพ ความรัก การแต่งงาน 3. อนามัยเจริญพันธุ์ หมายถึงการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย การคุมกำเนิด โรคทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ 4.การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต หมายถึง การดำเนินชีวิตตามค่านิยมของตนได้อย่างรู้คุณค่า รู้จักคิด และตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบ การแสดงความคิด 5. จิตวิทยาทางเพศและพฤติกรรมทางเพศ หมายถึง การแสดงบทบาทตามเพศ ความหลากหลายทางเพศ 6.ศานากับเพศศึกษา หมายถึง การดำเนินชีวิตตามหลักศาสนา 7.สังคม มารยาทและวัฒนธรรมกับเรื่องเพศ หมายถึง การดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรม 8.กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ หมายถึง กฎหมายด้านความรุนแรงทางเพศ การล่วงละเมิดทางเพศ 9. สารเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเพศ หมายถึง การใช้สารเสพติดทางเพศที่ก่อให้เกิดอันตราย และ 10. เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ หมายถึง การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางเพศ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ดังนี้ 1. ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ 2. ทักษะการสร้างความสนใจ 3. ทักษะการเล่าเรื่อง 4. ทักษะการอธิบาย 5. ทักษะการใช้คำถาม 6. ทักษะการสื่อสาร การใช้วาจา

และท่าทางเสริมบุคลิกภาพ 7. ทักษะการเสริมกำลังใจ 8. ทักษะการมอบหมายงาน 9. ทักษะการจัดการชั้นเรียน 10. ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้ และ 11. ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองชุดฝึกอบรม มีดังนี้

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้านการจัดการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน รวมจำนวน 10 คน

2.2 อาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ผู้ใช้บัณฑิต และนักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่เข้าร่วมชุดฝึกอบรม เพื่อการสนทนากลุ่ม ศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน รวมจำนวน 15 คน

2.3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองเพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรม คือนักศึกษาคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาปีการศึกษา 2556 ภาคเรียนที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา รวมจำนวน 30 คน

3. ขอบเขตด้านการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ซึ่งเป็นการพัฒนาเพื่อเป็นต้นแบบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ

4. ขอบเขตด้านการประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ซึ่งเป็นการพัฒนาเพื่อเป็นต้นแบบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ มี 4 ส่วน ดังนี้

1. การประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. การประเมินเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. การประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

4. การประเมินความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เพศศึกษารอบด้าน หมายถึง สาระการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาที่เป็นวิถีชีวิต เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับทุกช่วงชีวิตตั้งแต่ก่อนเกิดจนถึงเสียชีวิตซึ่งครอบคลุมประเด็นต่างๆ 10 มิติ คือ มิติที่ 1 พัฒนาการตามช่วงวัยของมนุษย์ มิติที่ 2 บุคลิกภาพและมนุษย์สัมพันธ์ มิติที่ 3

อนามัยเจริญพันธุ์ มิติที่ 4 การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต มิติที่ 5 จิตวิทยาทางเพศและพฤติกรรมทางเพศ มิติที่ 6 ศาสนากับเพศศึกษา มิติที่ 7 สังคม มารยาทและวัฒนธรรมกับเพศศึกษา มิติที่ 8 กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ มิติที่ 9 สารเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเพศ และ มิติที่ 10 เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

เจตคติด้านเพศศึกษารอบด้าน หมายถึง ระดับทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ค่านิยม และการให้คุณค่าในเรื่องเพศของแต่ละบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกัน ตามปัจจัยต่างๆนี้จะส่งผลให้มีความเข้าใจ ค่านิยมและมีพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศศึกษาที่เหมาะสม ซึ่งประเมินจากแบบประเมินเจตคติเพศศึกษารอบด้าน

การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน หมายถึง แบบแผนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้รับการจัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์และสอดคล้องกับ ทฤษฎีและหลักการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการและเหตุผลของชุดฝึกอบรม 2) วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรม 3) แนวคิดของชุดฝึกอบรม 4) โครงสร้างของชุดฝึกอบรม 5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ของชุดฝึกอบรม 6) ระยะเวลาที่ใช้ 7) สถานที่ และ 8) การประเมินผลของชุดฝึกอบรม

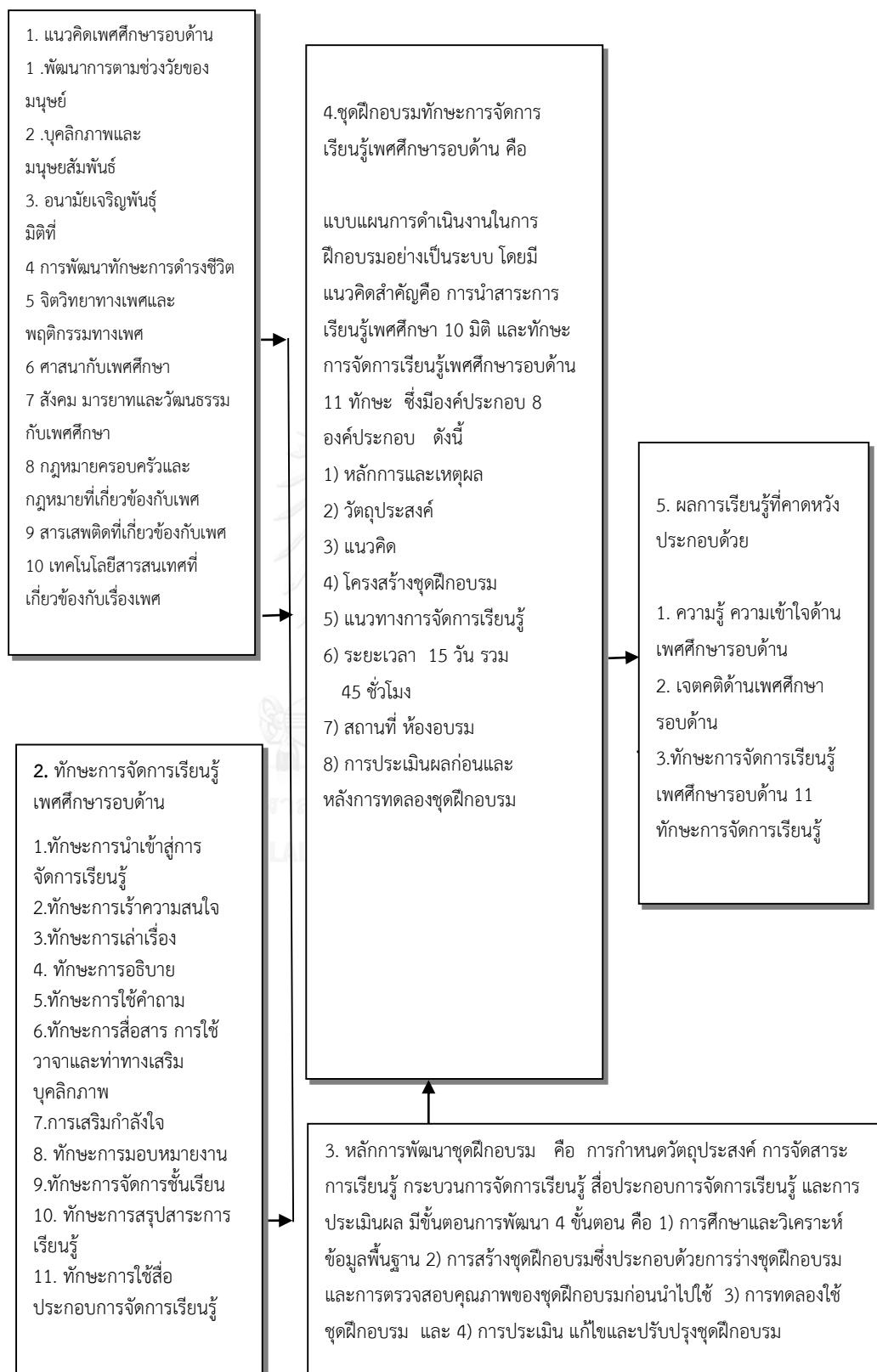
ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ หมายถึง ระดับพฤติกรรมจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ซึ่งประกอบด้วย 11 ทักษะการจัดการเรียนรู้ คือ 1.ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ 2.ทักษะการสร้างความสนใจ 3.ทักษะการเล่าเรื่อง 4. ทักษะการอธิบาย 5.ทักษะการใช้คำถาม 6.ทักษะการสื่อสาร การใช้และทำทางเสริมบุคลิกภาพ 7.การเสริมกำลังใจ 8. ทักษะการมอบหมายงาน 9.ทักษะการจัดการชั้นเรียน 10. ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้ และ 11. ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประเมินโดยการใช้แบบประเมินทักษะจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน หมายถึง ระดับความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านโดยใช้แบบประเมินความรู้ แบบประเมินเจตคติ และแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน มาพิจารณาตัดสินโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2556 ภาคเรียนที่ 2 ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำอธิบายกรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเพศศึกษารอบด้าน

เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีดังนี้

1. การพัฒนาตามช่วงวัยของมนุษย์และอนามัยเจริญพันธุ์ หมายถึง สรีระร่างกายที่เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์ การเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาว ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย พัฒนาการทางเพศ เป็นพัฒนาการด้านต่างๆ ของมนุษย์ ที่เติบโตไปอย่างสัมพันธ์กัน ระหว่างสรีระ, อารมณ์, สังคม, และสติปัญญา การสืบพันธุ์และการสร้างความพึงพอใจและได้รับความพึงใจทางเพศ

2. บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่มีขึ้น พร้อมกับความคาดหวังต่อบทบาท และความรับผิดชอบ ครอบครัว มิตรภาพ ความรัก การแต่งงาน

3. อนามัยเจริญพันธุ์ หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย การคุมกำเนิด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์

4. การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต หมายถึง การดำเนินชีวิตตามค่านิยมของตนได้อย่างรู้คุณค่า รู้จักคิด และตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบ การแสดงความคิดเห็น การให้คุณค่า การตัดสินใจ การสื่อสาร การแสดงความคิดเห็น ความต้องการ ความรู้สึกของตนเอง การต่อรอง และการติดต่อขอความช่วยเหลือ

5. จิตวิทยาทางเพศและพฤติกรรมทางเพศ หมายถึง การแสดงบทบาทตามเพศ ความหลากหลายทางเพศ

6. ศาสนากับเพศศึกษา หมายถึง การดำเนินชีวิตตามหลักศาสนา และมุมมองของศาสนาในเรื่องเพศมีผลกระทบต่อทัศนคติเรื่องเพศของคน

7. สังคม มารยาทและวัฒนธรรมกับเรื่องเพศ หมายถึง การดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับสังคม และวัฒนธรรมวัฒนธรรมสอนเรื่องการเป็นผู้หญิง และการเป็นผู้ชาย

8. กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ หมายถึง กฎหมายด้านความรุนแรงทางเพศ การล่วงละเมิดทางเพศ

9. สารเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเพศ หมายถึง การใช้สารเสพติดทางเพศที่ก่อให้เกิดอันตราย

10. เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ หมายถึง การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลพฤติกรรมทางเพศ

2. ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

ทักษะการจัดการเรียนรู้ 11 ทักษะ ดังนี้

1. ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ คือทักษะที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมก่อนเริ่มจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน ซึ่งมีวิธีการ ดังนี้ 1. ใช้อุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ 2. ใช้คำถาม เพื่อเชื่อมประสบการณ์เดิม 3. ให้นักเรียนสาธิตกิจกรรมที่สัมพันธ์บทเรียน 4. เล่านิทานหรือเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ 5. ร้องเพลงให้สัมพันธ์กับเรื่อง 6. ตั้งปัญหาหรือเล่นเกมทายปัญหา 7. การแสดงบทบาทสมมติ ข้อเสนอแนะ ควรศึกษาเนื้อเรื่อง/พิจารณาเลือกกิจกรรม ศึกษา กิจกรรมที่จะนำไปใช้ให้ถ่องแท้ ควรรู้ประสบการณ์/ความรู้ของผู้เรียน เพื่อหาวิธีให้ผู้เรียนสนใจยิ่งขึ้น

2. ทักษะการเร้าความสนใจ คือการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียน ไม่เบื่อหน่าย มีเทคนิคหรือวิธีการ เช่น การเคลื่อนไหว การใช้น้ำเสียง การให้นักเรียนมีส่วนร่วม การเปลี่ยนอิริยาบถ เป็นต้น ซึ่งมีวิธีการ 1. การใช้ท่าทางประกอบ 2. การใช้อุปกรณ์การสอน 3. การร้องเพลง 4. การเล่าเรื่องสั้น 5. การแสดงบทบาท 6. การเล่นเกม ข้อเสนอแนะ การเคลื่อนที่ของครู การใช้ท่าทางของครู การเปลี่ยนลีลาในการพูดของครู การเปลี่ยนประสาทสัมผัส การให้นักเรียนมีส่วนร่วมพูด การให้นักเรียนเคลื่อนที่

3. ทักษะการเล่าเรื่อง- ครูนำเอาเรื่องราว เช่น นิทาน เรื่องราวในประวัติศาสตร์วิเคราะห์ให้ ประเมิน ให้เด็กคิดเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและเพลิดเพลิน ซึ่งมีวิธีการ 1. เลือกเรื่องที่จะนำมาเล่า อ่านให้ตลอด 2. ลำดับเนื้อเรื่องจากต้นจนจบอย่างย่อ 3. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับสำนวนโวหารและคำศัพท์ต่าง ๆ ก่อนจะเล่า 4. ถ้าเป็นเรื่องที่แต่งเองควรใช้ภาษาง่ายๆ ข้อเสนอแนะการใช้ท่าทางประกอบการเล่า การใช้ภาษาและน้ำเสียง คือภาษาของผู้เล่าและภาษาของตัวละครในเรื่อง การแสดงออกทางสีหน้าและอารมณ์เช่น การพยักหน้า สายหน้า ฯลฯ การใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่าเรื่อง การให้ผู้ฟังได้ใช้ความคิดและจินตนาการ

4. ทักษะการอธิบาย การทำให้ผู้อื่นเข้าใจ หายข้องใจ หรือขยายความในลักษณะที่ช่วยให้ผู้อื่นเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น โดยการบอก การตีความ การสาธิต การยกตัวอย่าง ฯลฯ ซึ่งมีวิธีการ 1. เวลาที่ใช้ไม่นานเกินควร 2. ภาษาที่เข้าใจง่ายแก่การเข้าใจรัดกุมน่าฟัง 3. สื่อหรือตัวอย่าง น่าสนใจ ช่วยให้เข้าใจเรื่องง่ายขึ้น 4. ครอบคลุมใจความสำคัญได้ 5. เริ่มจากเรื่องที่เข้าใจง่ายไปหายาก 6. ท่าทางในการอธิบายน่าสนใจ 7. ใช้แนวคิดหรือการอธิบายของผู้เรียน 8. มี การ ส ร รุป ก ร อธิบาย ด้วย ข้อเสนอแนะ อ่านเรื่องให้ตลอด สรุปลงใจความสำคัญ นำใจความสำคัญทำแผนการสอน บันทึกการสอน ทดลองสอนและประเมินการสอน เขียนข้อควรปรับปรุง

5. ทักษะการใช้คำถาม ต้องการให้ผู้เรียนใช้ความคิดทั้งในด้านเหตุผลสร้างสรรค์วิเคราะห์ปัญหา เพื่อพัฒนาความคิดของตนเอง ซึ่งมีวิธีการ 1. ถามให้ตรงประเด็น ถามกว้างเพื่อให้รู้แนวทางของคำถามแล้วควรถามเจาะจงลงไปประเด็นที่ต้องการให้ชัดเจน 2. ควรถามคำถามกันทั้งชั้น หยุดแล้ว

เรียกเป็นรายบุคคลอาจใช้การเรียกชื่อ3.กระจายคำถามให้ทั่วถึง อาจใช้วิธีการถามตัวแทนกลุ่ม4.จัดให้มีช่วงเงียบ เพื่อให้ผู้เรียนคิดแล้วเรียกให้ตอบ5.คำถามควรกระชับและชัดเจน6.ถามผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนหาคำตอบให้ได้ 7.ถามผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายในการคิดหาคำตอบที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ ถ้าผู้เรียนตอบถูกควรมีการเสริมแรง ถ้าผู้เรียนตอบถูกบางส่วน ควรใช้คำชมในส่วนที่ถูก และถามผู้เรียนแนะแนว ถ้าผู้เรียนตอบผิดไม่ควรปฏิบัติทางลบ เช่น ตำหนิ ถ้าไม่มีการตอบควรถามใหม่และทำให้ง่ายขึ้นหรือเน้นจะสำคัญ ทักษะการเล่าเรื่อง- ครุณาเอาเรื่องราว เช่น นิทาน เรื่องราวในประวัติศาสตร์วิเคราะห์ให้ประเมิน ให้เด็กคิดเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและเพลิดเพลิน

6. ทักษะการสื่อสาร การใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ การเคลื่อนไหวและเปลี่ยนอิริยาบถที่ดีเช่น การเว้นหยุดนิ่ง การโน้มตัวฟัง การเปลี่ยนท่ายืนขณะอธิบาย และการเดิน2.การใช้มือและแขนประกอบท่าทาง ควรอยู่ในระดับสายตาสื่อความหมายด้วยมือเป็นการแสดงความหมาย ความรู้สึก เช่น พอใจ เห็นด้วย ให้กำลังใจ เมตตา ไม่พอใจ เป็นต้น ซึ่งมีวิธีการ1.การแสดงด้วยสีหน้า สายตา เช่น ยิ้มพร้อมพยักหน้ารับ, ผู้เรียนมีข้อบกพร่อง ก็หัวเราะด้วย, ผู้เรียนตอบนอกกลุ่มนอกทาง ควรทำสีหน้าเฉย, ผู้เรียนตอบถูก ควรพยักหน้า ยิ้มแย้ม 2.พยักหน้าพร้อมกับยิ้มด้วย,ผู้เรียน ตอบผิด ควรส่ายหน้าพร้อมยิ้มเล็กน้อย ,ขณะสอนควรยิ้มบ่อย ๆ เสมอ,ทำสีหน้าตั้งใจฟัง,ทำสีหน้าประกอบบทเรียนให้เหมาะสม,ขมวดคิ้วหรือจ้องหน้า เมื่อผู้เรียนคุยกัน,ใช้สายตากวาดไปให้ทั่วห้องประสานสายตากับผู้เรียน3.การวางท่าทางและการทรงตัวในขณะที่สอน เช่น ขณะอธิบายควรรยืนกลางห้อง ตัวตรง, ท่าทางสุภาพอ่อนโยน แต่มีความกระฉับกระเฉงเอาการเอางาน,แสดงท่าทางมีความยินดีที่ได้มาสอน เป็นต้น4.การใช้น้ำเสียง ควรมีความดังพอสมควร ความเร็ว กำลังและหางเสียงจะต้องมีความสมดุลกัน เสียงพูดจะต้องให้เข้ากับกาลเทศะปรับให้เหมาะสมกับโอกาส สถานที่และต้องคำนึงถึงวัยผู้เรียนด้วย5.การแต่งกาย ต้องแต่งกายให้เรียบร้อยตามสมัยนิยม โดยคำนึงถึงวัย รูปร่าง และฐานะของครูเหมาะสมกับโอกาส ระวางเรื่องสี่

7. ทักษะการเสริมกำลังใจ ความสามารถในการใช้ท่าทางและคำพูดเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเต็มใจแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งมีวิธีการ1.การเสริมกำลังใจด้วยวาจา เช่น เก่ง ดีมาก ใช้ได้เป็นความคิดที่ดีน่าสนใจ เป็นข้อสังเกตที่ดีชัดเจนขึ้น2.การเสริมกำลังใจด้วยท่าทาง เช่น ตั้งใจฟัง การพยักหน้า แสดงการตอบรับในระหว่างที่ผู้เรียนพูด การยิ้ม การเขียนคำตอบของผู้เรียนบนกระดานดำ3.การเสริมกำลังใจด้วยการให้รางวัลและสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น การให้สิ่งของ การให้เครื่องหมายดีเด่น การติดประกาศผลงาน การติดประกาศรายชื่อ4.การเสริมกำลังใจด้วยการให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตน เช่น การทำเครื่องลงในตารางความก้าวหน้าทุกครั้งที่ทำงานเสร็จ ข้อเสนอแนะเสริมกำลังใจที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ควรเลือกวิธีเสริมกำลังใจให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ไม่ควรเสริมกำลังใจบางประเภทบ่อยเกินไป พยายามหาโอกาสเสริมกำลังใจให้ทั่วถึงกัน ไม่ควรมาจากครูฝ่ายเดียว ควรมาจากนผู้เรียนด้วยกันบ้าง ไม่ควรพูด

เกินความจริง พุดตรงไปตรงมาตามพฤติกรรมที่แสดงออก ควรเสริมกำลังใจด้วยท่าทางจริงจังและตั้งใจ ควรใช้การเสริมกำลังใจ ด้วยวาจา ท่าทางประกอบกันไป ถ้าผู้เรียนตอบผิด ควรให้ตอบใหม่หรือใช้คำถามง่าย ๆ จะไม่เสียกำลังใจ

8. ทักษะการมอบหมายงาน การที่ครูสั่งงานหรือมอบหมายให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามสิ่งหลักในการสั่งงานหรือมอบหมายงาน ควรประกอบด้วยวิธีการ1.ต้องให้ผู้เรียนเข้าใจความมุ่งหมายและขั้นตอนในกิจกรรมอย่างละเอียดชัดเจน2.ต้องมีการทบทวนความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง เมื่อมีการสั่งงานทุกครั้ง เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจตรงตามที่ครูสั่งหรือไม่

9. ทักษะการจัดการชั้นเรียน ครูมีความสามารถควบคุมสถานการณ์ในชั้นเรียนได้โดยเรียบร้อย โดยมีได้ให้อำนาจในการปกครอง ต้องเสริมสร้างให้เด็กมีระเบียบวินัย เกิดความศรัทธาเชื่อถือในตัวครู ซึ่งมีวิธีการ1.ให้ตัวอย่างที่ดีไม่ทำตัวเคร่งเกินไป สร้างอารมณ์ขัน ความเป็นมิตร ควบคุมอารมณ์ตัวเอง ปฏิบัติต่อผู้เรียนเหมือนกับที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติต่อเรา2.เตรียมการสอนที่ดีไม่ทำให้ล่าหลัง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้รับความไว้วางใจด้วยการเปลี่ยนกิจกรรม ทำให้บทเรียนมีคุณค่า3.ใช้กฎเกณฑ์บางอย่างในห้องเรียน ให้ผู้เรียนสร้างกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม4.ไม่ควรลงโทษบ่อย หลีกเลี่ยงการลงโทษ อาจใช้วิธีการประชดประชัน5.พยายามสร้างวินัยในตนเองให้กับผู้เรียน6.ส่งเด็กที่มีปัญหาให้แผนกแนะแนว7.มีความมั่นใจในการตัดสินใจ

10. ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้ การประมวลสาระสำคัญ ๆ ของบทเรียนแต่ละบทที่ได้เรียนจบลง เพื่อให้ผู้เรียนได้แนวคิดที่ถูกต้อง และเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ในเนื้อหาต่อไป จะกระทำเมื่อสรุปใจความสำคัญแต่ละตอนในระหว่างบทเรียน, สรุปเมื่อจบบทเรียนและเมื่อผู้เรียนอภิปรายหรือฝึกปฏิบัติจบลง ซึ่งมีวิธีการ1.การสรุปทบทวน ไม่จำเป็นต้องทบทวนสรุปเองทั้งหมด ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมโดยใช้คำถามและอาจให้ผู้เรียนรวบรวมการสรุปลงในสมุด2.สรุปจากการปฏิบัติเช่น ให้สังเกตการสาธิตการทดลอง ซึ่งให้เห็นความสัมพันธ์ของความรู้เดิม บทเรียนที่เรียนจบและที่จะเรียนในอนาคต3.สรุปจากการสร้างสถานการณ์โดยสร้างให้สอดคล้องกับบทเรียนและให้ผู้เรียน .แสดงความคิดเห็นออกมา4.สรุปจากการใช้อุปกรณ์อาจใช้อุปกรณ์ช่วยในการสรุปบทเรียนให้ง่ายขึ้น ข้อเสนอแนะ การสรุปทบทวนโดยการถามต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาและจุดประสงค์ วิธีการสรุปต้องสอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียน การสรุปต้องเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ผู้เรียนรู้อแล้วไปยังสิ่งที่ยังไม่รู้ การสรุปต้องสามารถใช้ประเมินบทเรียนว่ามีสาระ และ ผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ 5.การสรุปจะต้องเป็นการแนะแนวการเรียนในครั้งต่อไป

11. ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของทุกชนิด หรือประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้ประกอบเป็นสื่อการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้นและเร็วขึ้น ซึ่งมีวิธีการ1.เลือกอุปกรณ์การสอนมาใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและระดับชั้นของการเรียนการสอน 2.เตรียมอุปกรณ์การสอนให้พร้อม และเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของการใช้ได้อย่างถูกต้อง3.ใช้

อุปกรณ์การสอนอย่างคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับเป็นสำคัญ 4. มีวิธีการใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับอุปกรณ์และเหมาะสมกับระดับวัยและระดับสติปัญญาของผู้เรียน 5. จัดหาอุปกรณ์ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากที่สุด 6. จัดหาอุปกรณ์ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาและได้รับความรู้ด้วยตนเอง ข้อเสนอแนะ ขนาดของอุปกรณ์ควรมีขนาดโตพอที่จะให้ผู้เรียนทุกคนมองเห็นได้สะดวกและชัดเจน ใช้สีที่ดึงดูดความสนใจ และมีความเด่นชัดในจุดที่ต้องการเน้น มีความแปลกใหม่ไม่ซ้ำซากจำเจกับสิ่งที่เด็กพบเห็นอยู่เป็นประจำ มีความทันสมัย

3. หลักการพัฒนาชุดฝึกอบรม

การฝึกอบรมหมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมการเรียนที่ก่อให้เกิดหรือเพิ่มพูนปรับปรุงความรู้ ความเข้าใจ ทักษะความชำนาญ และเจตคติ อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

เทคนิคการฝึกอบรม หมายถึง กลวิธีการถ่ายโอนประสบการณ์ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ ในการฝึกอบรมครั้งหนึ่ง ๆ นั้น จำเป็นต้องเลือกเทคนิคที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระประเภทและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ซึ่งในการฝึกอบรมแต่ละครั้ง อาจจะต้องใช้เทคนิคการฝึกอบรมหลาย ๆ เทคนิคประกอบกัน

เทคนิคการฝึกอบรมแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1. เทคนิคที่เน้นบทบาทวิทยากร เทคนิคการฝึกอบรมประเภทนี้ มักใช้กับผู้เข้าฝึกอบรมจำนวนมาก โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิคนเดียวหรือหลายคนมาบรรยายหรืออภิปรายผู้เข้าอบรมนั่งฟัง ซึ่งได้แก่ การบรรยาย เป็นการนำ เสนอให้ความรู้ หลักการหรือทฤษฎีให้กับผู้เข้ารับการ อบรม วิทยากรจะต้องมีทักษะในการพูด การบรรยายเป็นอย่างดี การบรรยายของวิทยากรการบรรยายชุดหรือชุมนุมปาฐกถา เป็นการบรรยายของผู้เชี่ยวชาญ หรือวิทยากรเป็นชุด จำนวน 2-6 คน บรรยายหรือแสดงความคิดเห็น ตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย ภายใต้หัวข้อใหญ่อันเดียวกัน แต่ละคนจะบรรยายหรือแสดงความคิดเห็นสั้น ๆ 10-15 นาที มีประธานหรือพิธีกรเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย เชื่อมโยงระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังโดยผู้ดำเนินการอภิปรายกล่าวเปิดการอภิปรายบอกถึง ความจำเป็น ความสำคัญ วัตถุประสงค์ของการอภิปรายกล่าวแนะนำ ผู้บรรยายทุกคนตามลำดับ เชิญผู้บรรยายพูดและต้องควบคุมการใช้เวลาของผู้บรรยายแต่ละคนให้เป็นไปตามที่กำหนด ขณะที่ผู้บรรยายพูด ผู้ดำเนินการจะต้องคอยจับประเด็นสำคัญ ๆ เมื่อผู้พูด พูดจบก็กล่าวสรุปย่อ ๆ แล้วเชิญคนต่อไปพูด โดยจะเชื่อมโยงการบรรยายของคนทั้งสองให้ต่อเนื่องกัน การอภิปรายเป็นคณะ เป็นการอภิปรายเป็นคณะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 2-6 คน ในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง ผู้อภิปรายแต่ละคนจะให้ความรู้ ข้อเท็จจริงวิเคราะห์ปัญหา และแสดงความคิดเห็นของตน เสนอแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหัวข้อเดียวกันผู้เข้ารับ การอบรมจะได้รับฟังเหตุผลโต้แย้ง หรือสนับสนุนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิการดำเนินการอภิปราย

เหมือนกับการชุมนุมปาฐกถา การสาธิต เป็นเทคนิควิธีการฝึกอบรม ที่แสดงให้เห็นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เห็นจริง วิทยากรกล่าวถึงวัตถุประสงค์ ขอบเขตการสาธิตเสนอคำ ถามประเด็นสำคัญที่จะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหาคำตอบได้เองจากการสาธิต วิทยาการสาธิตไปตามขั้นตอนแล้วสรุปบทวนอีกครั้งหนึ่ง เทคนิคการฝึกอบรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นการฝึกอบรมที่เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาท ได้ร่วมอภิปราย บรรยายสรุป เสนอความคิดเห็น ลงมือปฏิบัติ ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม เป็นการประชุมหรืออภิปรายกันระหว่างสมาชิกจำนวน 6-20 คน ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สนใจร่วมกันสมาชิกคนหนึ่งเป็นผู้นำอภิปราย กระตุ้นให้สมาชิกทุกคนเสนอความคิดเห็นภายในขอบเขตของหัวข้อเพื่อให้ได้ข้อยุติของกลุ่ม โดยดำเนินการเลือกสมาชิกคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธาน ประธานจะเป็นผู้เลือกเลขานุการ ประธานกล่าวนำ อภิปรายในลักษณะกระตุ้นความสนใจของกลุ่ม สนับสนุนให้สมาชิกพิจารณาความคิดเห็นของทุกคนที่มีต่อหัวข้อหรือปัญหานั้นอย่างกว้างขวาง พยายามไม่ให้มีการพูดนอกเรื่องหรือโต้แย้งกันอย่างรุนแรง ส่งเสริมตัดสินใจร่วมกัน การสัมมนา เป็นการประชุมเพื่อร่วมกันศึกษาและค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่งภายใต้การแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงวุฒิ ผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกคนจะต้องมีบทบาทในการสำรวจปัญหาแก้ไขปัญหาลงแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สรุปผลงานเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติ โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้รับมอบหมายให้ศึกษาและจัดทำ รายงานในหัวข้อที่จะสัมมนาเพื่อเสนอต่อที่ประชุม วิธีการของการสัมมนาเริ่มจากการวางแผนด้วยการสำรวจและกำหนดปัญหา หรือเรื่องให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจมีความต้องการที่จะนำมาพิจารณาร่วมกัน ผู้ทรงวุฒิบรรยายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ให้แนวทาง กำหนดหัวข้อ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้ศึกษา ค้นคว้า โดยผู้ทรงวุฒิจะคอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะนำ ผลการศึกษา ค้นคว้า เสนอต่อกลุ่ม เพื่อนำ ไปสู่การอภิปรายสรุป นำ เสนอต่อที่ประชุมต่อไป การระดมสมอง เป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่จะนำ ความคิดจากสมาชิกในกลุ่มมาใช้มากที่สุด โดยวิธีกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความคิดสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี หลักการสำคัญอยู่ที่การให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับหัวข้อที่อภิปรายทุกคน โดยไม่คำนึงว่าความคิดเห็นนั้นจะถูกหรือไม่ ความคิดทุกอย่างจะได้รับการยอมรับจากกลุ่มทั้งสิ้น เมื่อระดมความคิดเห็นไว้เป็นจำนวนมากแล้ว จึงค่อยนำ ความคิดเห็นเหล่านั้นอภิปรายเลือกเฟ้นความคิดเห็นที่กลุ่มเห็นว่าดีที่สุด แยกความคิดเห็นพวกเดียวกันมารวมไว้ด้วยกัน ทบทวนดูความเป็นไปได้และลำดับความสำคัญ เหมาะสมที่จะนำไปใช้ ผู้เป็นวิทยากรต้องเตรียมคำ ถามที่จะใช้ในการระดมสมองไว้ล่วงหน้า ในขั้นตอนการระดมความคิดเห็นนั้น อาจจะแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่มย่อย นำ เสนอปัญหาให้กลุ่ม กลุ่มละ 1 ปัญหา รอบแรกให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่ได้รับมอบหมายในเวลาที่กำหนด รอบที่สองแต่ละกลุ่มจะย้ายไปสู่ปัญหาของกลุ่มถัดไประดมความคิดเห็นในปัญหานั้นและรอบต่อ ๆ ไป จนครบทุกกลุ่มจะเคลื่อนกลับไปอยู่ปัญหาแรกของตนใช้เวลาช่วงต่อไปในการพิจารณาวิเคราะห์สรุปความคิดที่ได้จากสมาชิกในกลุ่ม

ของตนเองและสมาชิกกลุ่มอื่นที่ได้ให้ความคิดไว้ การปฏิบัติการ เป็นเทคนิคการอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติเป็นการฝึกอบรมในลักษณะเข้ม ซึ่งมีความสนใจหรือมีปัญหาที่จะต้องร่วมกันแก้ไขได้มาพบปรึกษาหารือ ศึกษาค้นคว้าหรือวิเคราะห์ เพื่อแก้ไขปัญหาลงมือปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ การประชุมปฏิบัติการแบ่งเป็นสองส่วน คือ ส่วนแรกจะเป็นการให้ความรู้ของวิทยากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนที่สองจะเป็นการปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักวิชา หลักการที่วิทยากรได้บรรยายไว้

กระบวนการฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะความชำนาญ และเจตคติต่องาน และการปฏิบัติงาน โดยมีวัตถุประสงค์ให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมถือเป็นกระบวนการ เพราะมีขั้นตอนหลายขั้นตอนแต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน

ระบบการฝึกอบรมควรประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 6 ขั้นตอนด้วยกัน คือ 1) กำหนดความต้องการฝึกอบรม (Identify training needs) 2) จัดทำแผนวิธีดำเนินการ (Map the approach) 3) สร้างเครื่องมือประกอบการเรียนรู้ (Produce learning tools) 4) ประยุกต์เทคนิคการฝึกอบรม (Apply training techniques) 5) คำนวณผลสรุปที่ได้ (Calculate measurable results) และ 6) ดำเนินการตามที่กำหนด (Track ongoing follow-through) โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม เพื่อตัดสินใจว่าจะทำการฝึกอบรมอย่างไรจึงจะปรับปรุงทักษะการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่เกิดจากการฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 เลือกวิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม จากวิธีการที่ดีที่สุดในการสนับสนุนผลการฝึกอบรมตามเป้าหมาย และการปรับปรุงทักษะการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 สร้างเครื่องมือการอบรมทั้งหมดและส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึก เช่น วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือโสตทัศน เครื่องช่วยฝึกปฏิบัติงาน เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ออกแบบการฝึกอบรมที่มั่นใจว่าจะประสบผลสำเร็จเมื่อสิ้นสุดกระบวนการ

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบสภาพการฝึกอบรม ความสำเร็จของกิจกรรมการฝึกในการเสริมสร้างทักษะปฏิบัติ ผลการติดต่อประสานงาน และออกแบบใหม่จากกระบวนการที่จำเป็นต้องใช้

ขั้นที่ 6 ดำเนินการตามเทคนิคอย่างเชื่อมั่นว่าช่วยให้บุคคลและองค์กรสามารถนำไปใช้อย่างมั่นใจถึงผลกระทบจากการฝึกอบรมจะเกิดขึ้นอย่างสูงยิ่ง

4. ชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

แบบแผนการดำเนินงานในการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวคิดสำคัญคือ การนำสาระการเรียนรู้เพศศึกษา 10 มิติ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน 11 ทักษะ ซึ่งมีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล
2. วัตถุประสงค์
3. แนวคิด
4. โครงสร้างชุดฝึกอบรม
5. แนวทางการจัดการเรียนรู้
6. ระยะเวลา 15 วัน รวม 45 ชั่วโมง
7. สถานที่ และห้องอบรม

8. การประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านก่อนและหลังการทดลองชุดฝึกอบรม

5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของการฝึกอบรม เป็นความคาดหวังว่าหลังการฝึกอบรม จะเกิดผลต่อผู้เข้าอบรมอย่างไรบ้าง โดยกำหนดให้ครอบคลุมพฤติกรรม 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางด้านความคิดความรู้และการแก้ปัญหาซึ่งได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehensive) การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมินค่า (Evaluation)

2. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นจุดประสงค์ทางด้านทักษะของการเคลื่อนไหวต่างๆ ของร่างกาย ตลอดจนการสื่อสารและการใช้ภาษา

3. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นจุดประสงค์ที่แสดงออกทางด้านเจตคติ ค่านิยม ความสนใจและความซาบซึ้ง

ทักษะการจัดการเรียนรู้ 11 ทักษะ ดังนี้

1. ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้
2. ทักษะการสร้างความสนใจ
3. ทักษะการเล่าเรื่อง
4. ทักษะการอธิบาย
5. ทักษะการใช้คำถาม

6. ทักษะการสื่อสาร การใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ
7. ทักษะการเสริมกำลังใจ
8. ทักษะการมอบหมายงาน
9. ทักษะการจัดการชั้นเรียน
10. ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้
11. ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางให้คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏใช้ในการจัดอบรมนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อพัฒนาให้มี ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน
2. นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้เข้าร่วมชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการ เรียนรู้เพศศึกษารอบด้านมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านให้กับนักเรียนใน สถานศึกษาต่างๆ ภายหลังจากที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษาและไปประกอบวิชาชีพครู
3. นักเรียนในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และมีพฤติกรรม ทางด้านเพศศึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสม จากการได้รับการจัดการเรียนรู้จากครูที่สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเพศศึกษารอบด้าน
  - 1.1 ความหมายของเพศศึกษารอบด้าน
  - 1.2 ความสำคัญของเพศศึกษารอบด้าน
  - 1.3 สารระการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน
2. แนวคิดทักษะการจัดการเรียนรู้
  - 2.1 ความหมายการจัดการเรียนรู้
  - 2.2 หลักการจัดการเรียนรู้
  - 2.2 ทักษะการจัดการเรียนรู้
3. แนวคิดชุดฝึกอบรม
  - 3.1 ความหมายของการฝึกอบรม
  - 3.2 ประเภทของการฝึกอบรม
  - 3.3 เทคนิคการฝึกอบรม
  - 3.4 กระบวนการฝึกอบรม
  - 3.5 การพัฒนาชุดฝึกอบรม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

1. แนวคิดเพศศึกษารอบด้าน

1.1 ความหมายของเพศศึกษารอบด้าน

เพศศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาชีวิตในครอบครัว ที่มุ่งวางรากฐานเกี่ยวกับความรัก ความเข้าใจ ตลอดจนความราบรื่นในครอบครัวอันเป็นจุดเริ่มต้นของสังคม ชายและหญิงต้องรับผิดชอบเรื่องราวภายในครอบครัว การงานมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องเตรียมการทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เพื่อให้เกิดความสุขความพอใจแก่ทั้งสองฝ่าย อันจะเป็นการป้องกันปัญหาทางเพศต่าง ๆ ซึ่งเพศศึกษาจะช่วยให้เกิดสิ่งเหล่านี้ได้ เพศศึกษา มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

องค์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุข (2550) ได้ให้ความหมายของเรื่องเพศว่าเป็นเรื่องของวิถีชีวิต ไม่ใช่แค่เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิงเท่านั้น แต่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตายเป็นเรื่องของพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและการปฏิบัติตัวให้มีสุขภาพทางเพศที่ดีเพื่อให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่ถูกต้องและเหมาะสมตามวัยในครอบครัววัฒนธรรมสังคมและประเพณี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2549) เพศศึกษา มีผู้ให้คำจำกัดความและความหมายไว้หลากหลาย ให้ความหมายในเรื่องของเพศศึกษา หมายถึง การศึกษาที่จะให้รู้และเข้าใจในเรื่อง ธรรมชาติของชีวิตนับแต่เกิดจนตาย ความรัก ที่คนเราจะพึงมีต่อกัน วิธีการคบหาสมาคมระหว่างเพศเดียวกันและต่างเพศประเพณี มารยาท และขนบธรรมเนียมของสังคม ชีวิตของครอบครัวอันประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก จิตวิทยาเรียนรู้เกี่ยวกับเพศของตนเอง และเพศตรงข้าม การสร้างฐานอันมั่นคง เพื่อเตรียมตัวสร้างครอบครัวใหม่ของตนเอง การเลือกคู่ครองที่ถูกต้อง การปฏิบัติตน และการใช้ชีวิตสมรสให้เป็นสุข การเลี้ยงดูอบรมทารกและเด็กเพื่อพัฒนาความเจริญของเด็กและสังคม สภาพปกติและผิดปกติทางเพศ การวางแผนครอบครัว การปฏิบัติตนเพื่อใช้ชีวิตในวัยสูงอายุให้มีความสุขในบั้นปลาย องค์การอนามัยโลก (2010) เพศศึกษา คือ การสอนให้เด็กเข้าใจถึงกายวิภาค สรีรวิทยา จิตวิทยาและสังคมวิทยา ตลอดจนจรรยาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศทั้งเน้นเรื่องความรับผิดชอบและทัศนคติเกี่ยวกับเพศที่เหมาะสมกับสภาพที่ดีของสังคมและประเทศชาติ เพศศึกษาคือกระบวนการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านกลไกการทำงาน การเปลี่ยนแปลงความต้องการและผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของทั้งสองเพศในทุก ๆ ด้าน เช่น ทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา สุขภาพจิต สถานภาพและบทบาททางเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรมและการเมือง ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการปรับวางแผนชีวิต และการตัดสินใจปฏิบัติต่อกันระหว่างเพศและเพศเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

เคลลี่ Kelly (2550) ให้ความหมายเพศศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และมีพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องในด้านกายวิภาค สรีรวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยาและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นได้จากการมีพฤติกรรมทางเพศ โดยการเรียนการสอนเพศศึกษานั้นจะเน้นในเรื่องของสำนึกรับผิดชอบและทัศนคติที่เหมาะสมในเรื่องเพศ เพื่อที่จะได้นำความรู้ไปใช้ในการปรับตัวและพัฒนาบุคลิกภาพทำให้สามารถควบคุมพฤติกรรมและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้การดำเนินชีวิตทางเพศเป็นไปอย่างมีความสุข

สุชาติ โสมประยูร (2545) กล่าวว่าเพศศึกษา หมายถึง โครงการศึกษาพัฒนาการทางเพศที่มีความสำคัญในเรื่องเพศศึกษาและสามารถนำความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศเตรียมพร้อมที่จะแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องเพื่อก่อให้เกิดความรับผิดชอบและความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพศ

นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์ (2548) กล่าวว่า เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงเรื่องราวทางเพศในด้านกลไกการทำงานการเปลี่ยนแปลงความต้องการและผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงและความต้องการทางเพศในทุก ๆ ด้านเกี่ยวกับทางด้านกายวิภาคและสรีรวิทยาของร่างกาย สุขภาพจิตพัฒนาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศการอยู่ร่วมกันและการเรียนรู้บทบาทระหว่างชายหญิง

สนอง อินละคร (2548) ให้นิยามเพศศึกษา หมายถึง การศึกษาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง 2 เพศ เป็นการศึกษาที่เข้าใจถึงความแตกต่างกันทั้งทางร่างกายและจิตใจของแต่ละเพศ ซึ่งทำให้บุคคลคบหาสมาคมกันได้อย่างดีทั้งในระหว่างเพศเดียวกันและเพศตรงข้ามรู้จักตนเองและเพื่อนมนุษย์ มีมารยาทหรือพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมและสังคมยอมรับรู้จักเลือกคู่ครองอย่างชาญฉลาดและรู้จักใช้ชีวิตสมรสได้อย่างมีความสุข

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (ศิริวรรณ กุลกรนิษฐม. 2547 อ้างถึงใน Good. 1989) ให้คำจำกัดความเพศศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาที่ว่าด้วยกระบวนการต่าง ๆ ของการสืบพันธุ์
2. การศึกษาที่ให้ผู้คนเพื่อเข้าใจเรื่องเพศและพฤติกรรมทางเพศของตนได้
3. การศึกษาที่ว่าด้วยหลักการต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาส่วนบุคคลและหมู่คณะอัน

เนื่องมาจากข้อเท็จจริงทางชีววิทยาเกี่ยวกับเพศหญิง เพศชาย

รูบิน (Rubin. 1999) ให้ความหมายเพศศึกษาว่า ไม่ใช่เพียงหน่วยการสอนเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ ปฏิสนธิ และการคลอดเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกระบวนการทางการศึกษาที่ช่วยให้บุคคลได้นำความรู้เกี่ยวกับเพศไปผสมผสานกับการดำรงชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้ช่วยในการเข้าใจพื้นฐานที่สำคัญทางเพศ เมื่อถึงวัยผู้ใหญ่และเข้าใจถึงบรรทัดฐานทางเพศในสังคมที่แตกต่างกัน

ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสังคมได้ อีกทั้งเป็นการปลูกฝังให้บุคคลมีความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติทางเพศ อย่างถูกต้องและมีศีลธรรมจรรยาอีกด้วย

จากคำนิยามข้างต้นผู้ศึกษาสรุปได้ว่า เพศศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจพัฒนาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพศ การปลูกฝังค่านิยม เจตคติ ความรับผิดชอบในการแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาที่มีต่อสังคม การรู้จักหน้าที่ที่ดีของตนในอนาคต เข้าใจถึงเรื่องราวทางเพศในด้านกลไกการทำงาน การเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้บทบาทระหว่างชายหญิง

1.2 ความสำคัญของเพศศึกษา

องค์กรแพท (2548) สรุปว่า การเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านผู้เรียนควรเกิดการเรียนรู้หรือมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ ดั้งนี้การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบในทางลบอันเนื่องมาจากพฤติกรรมทางเพศ เช่น การตั้งครรภ์ที่ไม่ได้ตั้งใจ การติดเชื้อ HIV และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
2. เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของความสัมพันธ์ทั้งระหว่างเพศ เพื่อน คู่รักและครอบครัว บนพื้นฐานของการเคารพและให้เกียรติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
3. พัฒนาความสามารถในการคิด การตัดสินใจ การสื่อสารที่จะช่วยให้ดำเนินชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันความต้องการของตนเอง
4. สามารถหาทางออกกับแรงกดดันสิ่งจูงใจทั้งจากเพื่อน สิ่งแวดล้อมได้อย่างผู้ที่รู้คิด สามารถรับผิดชอบและมีความสุขกับสิ่งที่ตนเองเลือก

องค์กรแพท (2550) สรุปถึงความสำคัญของเพศศึกษาไว้ว่าเพศศึกษาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศ (Sex Education) ที่ครอบคลุมพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ การทำงานของสรีระและการดูแลสุขภาพอนามัย ทักษะคิด ค่านิยม สัมพันธภาพ พฤติกรรมทางเพศ มิติทางสังคม และวัฒนธรรมที่ผลต่อวิถีชีวิตทางเพศ เป็นกระบวนการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะคิด อารมณ์และทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคคลที่จะช่วยให้สามารถเลือกดำเนินชีวิตทางเพศอย่างมีความสุขและปลอดภัย สามารถพัฒนาและดำรงความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีความรับผิดชอบ

พนม เกตุมาน (2550) สรุปเพศศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนที่จะให้บุคคลได้เรียนรู้ธรรมชาติความเป็นจริงของชีวิตและสังคม เพื่อให้บุคคลมีความรู้ มีทัศนคติ และมีพฤติกรรมถูกต้องในเรื่องเพศตลอดจนสามารถปรับตัวตามพัฒนาการของชีวิตอย่างเหมาะสม เพศศึกษานั้นจะช่วยให้วัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจ มีความรู้สึกที่ดีในเรื่องธรรมชาติทางเพศและช่วยตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นในด้านความอยากรู้เรื่องเพศ ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดแสวงหาความรู้ที่ไม่ถูกต้องจากแหล่งผิดๆ ช่วยลดปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ช้าลงมีเพศสัมพันธ์และคู่สัมพันธ์ทางเพศน้อย ลดการตั้งครรภ์และเพิ่มการคุมกำเนิด

ความสำคัญของการสอนเรื่องเพศศึกษาที่ได้กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าเพศศึกษาเป็นการเสริมสร้างคุณภาพและคุณธรรมให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นถึงการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุและการป้องกันไว้ก่อนเป็นการล่วงหน้ามากกว่าการที่ต้องมาแก้ไขปัญหาในภายหลัง เพื่อให้บุคคลมีความรู้ มีทัศนคติและมีพฤติกรรมถูกต้องในเรื่องเพศ ตลอดจนสามารถปรับตัวตามพัฒนาการของชีวิตอย่างเหมาะสม

1.3 สารการเรียนรู้ของเพศศึกษา

สารการเรียนรู้ของเพศศึกษา

เพศศึกษาไม่ได้หมายถึงการสอนการมีเพศสัมพันธ์ หรือการให้ข้อมูลเฉพาะเรื่องเพศเท่านั้น แต่เป็นการสอนอย่างมีจุดมุ่งหมาย ขอบเขตเนื้อหาที่จะสอนจึงมีความจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยของเด็ก แม้การกำหนดหัวข้อหลักในการสอนจะแตกต่างกันในบางตำรา แต่ในรายละเอียดจะมีความใกล้เคียงกัน ซึ่งก็มีหลักเกณฑ์การจัดเนื้อหาการสอนให้เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องเพศไม่แตกต่างกัน (รุจรี นพเกตุ, 2549) ดังนี้

อายุ 3-5 ปี เด็กวัยนี้เป็นช่วงของเด็กก่อนวัยเรียน ควรสอนให้เด็กรู้จักส่วนต่างๆ ของร่างกาย โดยใช้ภาษาใหม่ที่ไม่ใช่ภาษาเด็ก เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างผู้ชายและผู้หญิง สอนให้เด็กภูมิใจในเพศของตน แสดงออกถึงความรักที่มีต่อกันโดยการกอดและจูบ ในขณะที่เดียวกันก็สอนให้รู้จักรักษาร่างกายว่าเป็นสิทธิส่วนบุคคล ที่ไม่ควรให้ผู้อื่นมาล่วงเกินโดยไม่ยินยอมตลอดจนสอนให้ระวังตัวจากคนแปลกหน้ามิให้รับขนม หรือเชื่อใจผู้อื่นโดยการไปกับเขาตามลำพัง

อายุ 6-9 ปี เด็กวัยนี้ ควรมีการสอนการเรียกส่วนต่างๆ ของร่างกายต่อ สอนให้รู้จักความรู้สึกที่ดีจากการสัมผัส แต่การสัมผัสสร้างกายตนเองควรทำในที่ส่วนตัว สอนพื้นฐานกำเนิดมนุษย์ และอวัยวะสืบพันธุ์ว่าเด็กที่เกิดมาจะอยู่ในมดลูก และคลอดออกมาทางช่องคลอด หลังจากนั้นเด็กจะได้รับอาหารที่เป็นน้ำนมจากหน้าอกของแม่ ซึ่งคนจะมีลูกได้จะต้องอยู่ในวัยที่พร้อม ทั้งด้านร่างกายจิตใจและองค์ประกอบอื่น สอนให้เข้าใจระบบครอบครัวชนิดต่างๆ ในสังคมความหมายของรักร่วมเพศ รักต่างเพศ สนับสนุนให้เด็กได้มีบทบาทหน้าที่ที่ไม่ใช่ลักษณะตายตัวทางเพศ เช่น ให้ช่วยทำงานในครอบครัวอย่างหลากหลาย โดยไม่แยกว่าเป็นงานของผู้ชาย หรืองานของผู้หญิง นอกจากนี้ควรสอนให้เด็กรู้จักกาลเทศะในการพูดเรื่องเพศว่าควรพูดที่บ้าน และควรรู้จักรักษาสุขอนามัยของตนเอง

อายุ 9-13 ปี เด็กวัยนี้ควรสอนให้เด็กเรียนรู้และเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของผู้หญิงและผู้ชายเมื่อเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ ซึ่งอาจจะช้าหรือเร็วแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ความเปลี่ยนแปลงทางเพศที่เกิดขึ้นอาจทำให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และมีการแสดงออกทางพฤติกรรม เช่น การกระตุ่นอวัยวะเพศของตนเอง ซึ่งพ่อแม่ควรเข้าใจและสอนให้เด็กเรียนรู้ว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ และไม่เป็นอันตรายหากกระทำในขอบเขตที่ไม่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น สอนให้เด็กรู้ว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้างขวางมากกว่าการให้กำเนิดมนุษย์ แต่หมายรวมถึงความสุขทางใจที่เกิดจาก

ความสัมพันธ์อันดี และการให้คุณค่าของกันและกันมากกว่าการมองเพียงรูปลักษณ์ภายนอก การร่วมเพศกันนั้นสามารถให้กำเนิดได้ จึงต้องมีการวางแผนและรับผิดชอบระยะยาว ฉะนั้นในวัยเด็กจึงไม่ใช่วัยที่พร้อมสำหรับการร่วมเพศ สำหรับด้านสังคมนั้น ควรสอนให้เด็กมีทักษะในการสื่อสาร และแสดง ความแน่วแน่ในตนเองว่าคนที่มีทัศนคติไม่เหมือนกัน แต่จะยังคงเป็นเพื่อนกันได้ เคารพในความมี สติปัญญาที่เท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายสอนให้รู้จักลักษณะของบุคคลที่มีลักษณะ ส่อไปในทางที่จะทำทารุณทางเพศ สอนให้ระมัดระวังป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศทั้งจาก ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดหรือบุคคลอื่น สอนให้รู้จักรักษาสุขอนามัยของตนเอง และส่งเสริมให้มีการสอบถามพ่อแม่ เมื่อมีคำถามเกี่ยวกับเรื่องเพศ

อายุ 13-15 ปี เด็กวัยนี้อยู่ในช่วงวัยรุ่น ควรสอนให้เด็กรู้จักธรรมชาติของเพศ เช่นทุกคนมี ความรู้สึกทางเพศ มีจินตนาการทางเพศได้ไม่ว่าจะมีรูปร่างลักษณะอย่างไร เพราะเพศก่อให้เกิด ความสุขอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งขนาดของอวัยวะรูปร่าง ร่างกายทั้งเพศชายและหญิงไม่ได้เป็นเครื่อง ยืนยันว่าจะเป็นคู่ที่ดี เนื่องจากทุกคนต่างมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกันตามสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการ หล่อหลอมมา สอนให้เข้าใจและแยกแยะความแตกต่างระหว่างความรักความใคร่ และเสน่ห์ดึงดูดทาง เพศ เข้าใจถึงวัยที่เหมาะสมและพร้อมสำหรับการมีเพศสัมพันธ์ว่าเด็กที่เพิ่งย่างเข้าสู่วัยรุ่นยังไม่พร้อม สำหรับการมีเพศสัมพันธ์ สอนให้เข้าใจเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ และผลตามมาจากการมี เพศสัมพันธ์ที่ไม่มีการป้องกัน โดยเฉพาะการสอนทักษะทางสังคมให้เด็กรับรู้ และรู้จักประเมินถึงท่าที ของผู้ที่เข้ามาติดต่อสร้างสัมพันธ์ว่าเป็นไปในลักษณะใดเช่นการจับ การเกี่ยวพาราสิ การขอสร้าง สัมพันธ์ รวมทั้งการป้องกันตนเองโดยกำหนดขอบเขตของสัมพันธภาพที่เหมาะสมระหว่างเพื่อนว่า ควรมีบทบาทอย่างไร หากมีคู่รักควรมีการเคารพและกำหนดขอบเขตของคู่ที่เหมาะสม ตลอดจนรู้จัก รักษาสุขอนามัยของร่างกาย

อายุ 15-18 ปี วัยนี้เป็นวัยรุ่นตอนปลาย สิ่งที่ควรได้เรียนรู้เรื่องเพศควรต่อเนื่องมาจากช่วง วัยต่างๆ และควรได้เรียนรู้เพิ่มในเรื่องมนุษย์ทุกคนเป็นสัตว์เพศ และเพศเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ ที่รวมเพศเข้าไว้ในระบบของคุณค่าของเรื่องต่างๆ สอนให้มีความรู้สึกที่ดีต่อร่างกายของตนเอง ต่อ เพศและทิศทางการเพศของตนเอง เข้าใจการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นสอนให้รู้จัก การแสดงความรู้สึกทางเพศโดยปราศจากการร่วมเพศ รู้จักการสื่อสารความรู้สึกทางเพศ ความ ต้องการ และการแสดงออกถึงความรู้สึกทางเพศที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่มีเพศสัมพันธ์แล้วให้มีขอบเขต กับคู่ของตนอย่างเปิดเผยและชัดเจน รู้จักใช้วิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ที่มีประสิทธิภาพ มีความรู้สึก รับผิดชอบในฐานะเป็นพ่อ แม่ และรู้จักที่จะเลี้ยงดู เข้าใจพันธะความสัมพันธ์ระยะยาว เช่น การ แต่งงาน การเป็นพ่อ เป็นแม่ และความรู้สึกทางเพศ ตลอดจนอารมณ์ต่างๆ จะเปลี่ยนแปลงไปตาม กาลเวลา

ระวีวรรณ แสงฉาย (2548) ให้หลักเกณฑ์สาระการเรียนรู้เพศศึกษาตามวัยของเด็กซึ่งแบ่งช่วงอายุแตกต่างจากหลักเกณฑ์ข้างต้น ดังนี้

วัยเด็กตอนต้น (ชั้นอนุบาล อายุ 3-6 ปี) เด็กวัยนี้ควรได้เรียนรู้เรื่องเด็กเกิดจากท้องแม่ด้วยวิธีธรรมชาติศึกษาโดยสอนให้สังเกตการผลิดอกออกผลของพืช และการกำเนิดสัตว์เลี้ยงภายในบ้าน ซึ่งเป็นการสอนให้เด็กเรียนรู้ว่าชีวิตทุกชีวิตจะต้องถือกำเนิดมาจากสิ่งมีชีวิตเท่านั้นและให้เด็กเรียนรู้ว่าเพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันที่ร่างกาย และอวัยวะภายนอก แต่ความต้องการด้านอื่นเหมือนกัน เมื่อเด็กอยู่โรงเรียนให้สอนเรื่องการอยู่ร่วมกันด้วยดี ไม่รังแกหรือเอาเปรียบกันและกัน ทำงานเล็กๆ น้อยๆ ร่วมกัน สำหรับเรื่องเพศควรสอนการฝึกใช้อวัยวะขับถ่ายการขับถ่ายในที่ทางที่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม ให้เด็กเข้าใจความแตกต่างระหว่างเพศ ทำตัวให้เหมาะสมตามเพศ รู้จักการควบคุมอารมณ์ที่แสดงออกต่อผู้อื่น เรียนรู้ว่าอะไรควรไม่ควรพฤติกรรมที่ผิด ถูกควรเป็นอย่างไร

วัยเด็กตอนกลาง (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 อายุ 7-9 ปี) ในวัยนี้เด็กจะเริ่มสนใจร่างกายและจิตใจของตนเอง แม้ว่าการเจริญเติบโตทางเพศยังไม่เต็มที่ เด็กจึงคบเพื่อนได้ทั้ง 2 เพศวัยนี้ควรได้รับการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเท่าๆ กับเชื่อมั่นในผู้อื่น รู้จักคุณค่าและนับถือตนเองและผู้อื่น รับรู้สิทธิหน้าที่ของตน เข้าใจข้อจำกัดของตนเอง เนื่องจากวัยนี้เริ่มเห็นความแตกต่างระหว่างเพศแม้จะยังไม่เด่นชัด แต่เด็กก็ต้องการคำอธิบายอย่างตรงไปตรงมาในเรื่องเพศที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลง เช่น การเปลี่ยนแปลงของเสียงในเพศชาย เริ่มรู้สึกทางเพศ หรือ สนใจเพื่อนต่างเพศ เด็กวัยนี้จึงควรได้รับการปลูกฝังทัศนคติทุกด้าน ตลอดจนส่งเสริมให้เรียนรู้และเข้าใจว่าคนเราอาจเป็นได้ทั้งการประสบความสำเร็จและล้มเหลว จึงควรกระตุ้นให้เด็กสร้างคุณค่าและความดีให้ตนเอง

วัยเด็กตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อายุ 10-12 ปี) เด็กวัยนี้เป็นวัยเริ่มต้นของการเจริญเติบโตทางเพศ ต่อมาเพศเริ่มทำงาน จะเห็นการเปลี่ยนแปลงระหว่างเพศอย่างเด่นชัดจึงเป็นโอกาสดีที่ควรสอนเรื่องเพศแก่เด็ก เช่น การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ การวางตัวให้เหมาะสมกับเพศของตน การวางตัวกับเพื่อนทั้งชาย-หญิง การรู้จักประมาณตน รู้จักคุณค่าของชีวิตเรียนรู้พฤติกรรมมนุษย์ ธรรมชาติของมนุษย์และสังคมครอบครัว สอนให้รู้จักแยกแยะระหว่างพฤติกรรมที่เหมาะสมในภาวะที่เป็นจริงและในภาวะการเล่นของเด็ก

วัยรุ่นตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 อายุ 13-15 ปี) วัยนี้จะมีความกังวลกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายอย่างมาก หากเด็กได้รับการเตรียมตัวมาก่อนจะเข้าสู่วัยนี้จะช่วยลดความกังวลใจได้มาก จากผลการเปลี่ยนแปลงของร่างกายโดยเฉพาะอวัยวะเพศ จะทำให้เด็กเริ่มมีความรู้สึกทางเพศ โดยเพศชายจะหลั่งน้ำกามในขณะนอนหลับ การสอนเด็กวัยนี้ต้องเน้นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ บทบาททางเพศ การยอมรับการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวทางเพศอนามัยส่วนบุคคล

การวางตัวให้เหมาะสมตามเพศของตน การสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อนในรุ่นเดียวกันทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ควบคู่ไปกับการสอนศีลธรรมวัฒนธรรมประเพณี

วัยรุ่นตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 อายุ 16-18 ปี) การสอนเด็กวัยนี้ควรได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องกายวิภาค สรีรวิทยาของการสืบพันธุ์ การเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่มีผลต่อพฤติกรรม ความล้มเหลวหรือการประสบความสำเร็จจากการคบเพื่อน การเลือกคู่ครอง ความคาดหวังในชีวิต สมรส การเตรียมตัวเพื่อชีวิตคู่และชีวิตครอบครัว การดูแลตนเองขณะตั้งครรภ์การคลอดบุตร การคุมกำเนิด การอบรมเลี้ยงดูบุตร การสร้างสัมพันธภาพอันดีในครอบครัวสุขอนามัยส่วนบุคคลและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

จากสาระการเรียนรู้สอนเพศศึกษาที่จัดไว้สำหรับการสอนให้เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย ดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีการจัดหมวดหมู่เนื้อหาการสอนเพศศึกษาตามวัยเป็น 4 ด้านใหญ่ๆ (สุชาติ โสภประยูร และคณะ, 2547) ดังนี้

1. ด้านชีววิทยา เป็นความรู้เกี่ยวกับร่างกายและการทำหน้าที่ของร่างกายมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับเพศ และพัฒนาการทางเพศในแต่ละช่วงวัย ตามหลักความจริงของมนุษย์ที่ว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องของธรรมชาติของคนเพียงสองเพศ คือเพศชายและเพศหญิงที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในโลกโดยการศึกษาถึงการทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกายที่มีอิทธิพลและสัมพันธ์ต่อความรู้สึกนึกคิดทัศนคติที่ผลักดันให้เกิดการแสดงออกของพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งมนุษย์สามารถควบคุมการเกิดได้ด้วยการใช้สมองศีลธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีที่เหมาะสม

2. ด้านสุขวิทยา เป็นความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย และสุขภาพทางเพศ โดยเน้นความสำคัญของอนามัยทั้งกายและใจที่เกี่ยวข้องกับเพศ การรักษาความสะอาดของร่างกายรวมถึงอวัยวะเพศ ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การป้องกันโรค และความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว

3. ด้านจิตวิทยา เป็นความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของจิตใจ อารมณ์ เกี่ยวกับเพศที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพในแต่ละวัย เพื่อขจัดความกังวล ความหวังใย ความอยากรู้อยากเห็นที่เกิดขึ้นจากความเปลี่ยนแปลงทางเพศ พัฒนาการทางเพศและพฤติกรรมทางเพศบางอย่าง ช่วยให้เด็กรู้จักการอดกลั้นทางเพศ รักษาสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ

4. ด้านสังคมวิทยา เป็นความรู้เรื่องการรู้จักใช้ชีวิตโดยการปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม มีมาตรฐานความประพฤติทางเพศที่ดีงาม รู้จักสร้างและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศบนรากฐานของวัฒนธรรมประเพณีไทย ซึ่งรายละเอียดของเนื้อหาในด้านนี้ครอบคลุมถึงความเกี่ยวข้องของเพศต่อสถาบันครอบครัว ทั้งเรื่องความรับผิดชอบ ระเบียบวินัยภายในบ้านความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ อิทธิพลของเพศต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างๆ เช่นเรื่องเดียวกัน แต่ให้เพศชาย หรือเพศหญิงดำเนินการจะได้ผลแตกต่างกันอย่างไร ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ การแก้ปัญหาทางเพศในสังคม การทำแท้ง การควบคุมสิ่งอนาจาร การสร้างหรือการทำลาย

อนาคตของตนเอง ทั้งนี้ ความรู้ด้านสังคมวิทยาอาจครอบคลุมถึงเรื่องการปลูกฝังทัศนคติและการปรับตัวทางเพศด้วย

เพ็ญศรี ระวีวรรณ (2549) สรุปว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มพ้นจากความเป็นเด็กก้าวย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ พฤติกรรมของเด็กวัยนี้จึงต่างไปจากเด็กวัยอื่น ๆ ที่ได้ผ่านพ้นมาแล้ว จะพยายามลอกเลียนแบบผู้ใหญ่ต้องการแสดงออกเพื่อให้ผู้ใหญ่ยอมรับว่าตัวเองโตแล้ว บางคนเริ่มมีเพื่อนต่างเพศ เริ่มมีนัด หรือบางคนอาจมีคูรักรักคู่ควงแล้ว ประกอบกับช่วงนี้วัยรุ่นจะมีความรู้สึกสนใจในเรื่องเพศมากขึ้น ดังนั้น การสอนเพศศึกษาจึงควรจะมีขอบเขตที่กว้างขวางและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถที่จะนำความรู้จากเพศศึกษาไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตได้ และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าได้เล่าเรียนในสิ่งจำเป็นที่เขาจะต้องรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ดังนั้น สารการเรียนรู้ทางเพศศึกษาที่ควรนำมาจัดการเรียนรู้ให้กับเยาวชนจึงควรเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้ 1. การเจริญเติบโตและการพัฒนาการทางเพศของบุคคลในวัยต่าง ๆ 2. การสืบพันธุ์ การกำเนิดของชีวิต การปฏิสนธิ การตั้งครรภ์และการคลอด 3. ความรู้เกี่ยวกับการระบายอารมณ์ทางเพศ และการบำบัดความใคร่ด้วยตนเองเพื่อให้ผู้เรียนยอมรับว่าความต้องการทางเพศเป็นเรื่องธรรมชาติที่เป็นปกติของมนุษย์ทุกคน 4. การเรียนรู้เกี่ยวกับสาเหตุของความผิดปกติทางเพศในลักษณะต่าง ๆ ตลอดจนการป้องกันและการแก้ไข 5. บทบาทมารยาท และการวางตัวที่เหมาะสมต่อเพศตรงข้าม เช่น การออกเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ 6. การเรียนรู้เกี่ยวกับผลของการมีเพศสัมพันธ์กันในวัยเรียนก่อนที่จะมีอาชีพหรือรายได้เป็นของตัวเองหรือก่อนการสมรส ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่จะตามมา 7. ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การเลือกคู่ครอง ชีวิตสมรส และการมีเพศสัมพันธ์ 8. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว และการคุมกำเนิด 9. การเรียนรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน 10. ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมตัวในบทบาทการเป็นสามีภรรยาที่ดี และบทบาทการเป็นบิดามารดาที่ดี 11. การสร้างเจตคติที่ถูกต้องในเรื่องเพศ มีความคิดสร้างสรรค์สังคม ขจัดการเอาเปรียบและการกดขี่ทารุณทางเพศ ซึ่งทั้งสองเพศควรจะให้เกียรติยกย่องซึ่งกันและกัน 12. ปัญหาทางเพศที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนการป้องกันและการแก้ไข

กระทรวงสาธารณสุข (2549) สรุปสาระการเรียนรู้เพศศึกษา ดังนี้

1. พัฒนาการทางเพศ หมายถึง การทำความเข้าใจในเรื่อง การเจริญเติบโตและการทำหน้าที่ของอวัยวะสืบพันธุ์ในร่างกาย พัฒนาการทางเพศในแต่ละช่วงวัย ทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2. สุขอนามัยทางเพศ หมายถึง การดูแลสุขภาพอนามัยทางเพศของตนเองให้เหมาะสมตามวัย เช่น การทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ การปฏิบัติตัวเมื่อร่างกายมีความเปลี่ยนแปลงตามวัย ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

3. การสร้างสัมพันธภาพ หมายถึง การสร้าง และฝึกทักษะทางสังคม เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมเพศ หรือเพศต่างเพศที่เหมาะสมตามวัย การรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลในสังคม และรู้จักสิทธิ หน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม

4. ทักษะส่วนบุคคล หมายถึง ความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์แวดล้อมรอบตัวในเรื่องเพศที่อาจเกิดขึ้น เช่น การตระหนักรู้ในตนเอง ทักษะการปฏิเสธ การตัดสินใจ การต่อรอง การป้องกันตนเองจากสถานการณ์ที่ไม่น่าไว้วางใจ และการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

5. ค่านิยมทางเพศ หมายถึง ความเชื่อ หรือความเข้าใจในเรื่องเพศที่สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม การปรับตัวเพื่อการดำรงอยู่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยเฉพาะจากสิ่งยั่วยุทางเพศต่างๆ การเป็นแบบอย่างด้านการประพฤติปฏิบัติตน และการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมกับเพศ และวัย เช่น การวางตัว การเข้ากลุ่ม การตระหนักรู้ในตนตามกระแส ค่านิยมตามวัตถุในสังคม

6. บทบาททางเพศ หมายถึง การตระหนักรู้ในตนเกี่ยวกับบทบาทของตนเองตามเพศ การสร้างเอกลักษณ์ตามเพศที่เหมาะสม ความเสมอภาคทางเพศ และบทบาททางเพศที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคมให้มีความสมดุล

จากสาระการเรียนรู้เพศศึกษาในเด็กข้างต้นนั้น จะเห็นว่ามีหลากหลายทั้งด้านการใช้เกณฑ์การแบ่งช่วงอายุก่อนการกำหนดสาระการเรียนรู้ที่จะใช้ในการสอนที่แตกต่างกัน และทั้งด้านการกำหนดสาระให้ครอบคลุมประเด็นการสอนเพศศึกษาทางด้านชีววิทยา ด้านสุขวิทยา ด้านจิตวิทยา และด้านสังคมวิทยาให้สำหรับทุกช่วงอายุ โดยมีเกณฑ์การแบ่งช่วงอายุตามระดับชั้นเรียนเป็น 4 ช่วงชั้น หรือแม้แต่ในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่แบ่งการสอนเพศศึกษา ได้แก่ พัฒนาการทางเพศ สุขอนามัยทางเพศ การสร้างสัมพันธภาพ ทักษะส่วนบุคคล ค่านิยมทางเพศ และบทบาททางเพศ ก็ยังพบว่ามีเนื้อหาที่ครอบคลุม ด้าน ทั้งในด้านชีววิทยา ด้านสุขวิทยาด้านจิตวิทยา และด้านสังคมวิทยา สรุปลักษณะการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ดังนี้ มิติที่ 1 พัฒนาการตามช่วงวัยของมนุษย์ มิติที่ 2 บุคลิกภาพและมนุษย์สัมพันธ์ มิติที่ 3 อนามัยเจริญพันธุ์ มิติที่ 4 การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต มิติที่ 5 จิตวิทยาทางเพศและพฤติกรรมทางเพศ มิติที่ 6 ศาสนากับเพศศึกษา มิติที่ 7 สังคม มารยาทและวัฒนธรรมกับเพศศึกษา มิติที่ 8 กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ มิติที่ 9 สารเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเพศ และมิติที่ 10 เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

2. แนวคิดทักษะการจัดการเรียนรู้

2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอนที่สังคมโลกได้สั่งสมมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตาม

วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด ความรู้ดังกล่าวได้มาจากการคิด การวิเคราะห์ของนักปราชญ์ และนักคิดทั้งหลายหรือได้มาจากการศึกษา ค้นคว้า พิสูจน์ทดสอบตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาต่างๆ ข้อความรู้นี้ดังกล่าวประกอบด้วย ปรัชญา การศึกษา บริบททางการสอน ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ระบบ รูปแบบ วิธีการ เทคนิค และจิตวิทยาทางการเรียนรู้และการสอน การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล สื่อและเทคโนโลยีทางการสอน นวัตกรรมและการวิจัยการเรียนการสอน เป็นต้น

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้และความสามารถในการนำจิตวิทยา วิธีการและเทคนิคต่างๆ ไปใช้ในการสอน เพื่อช่วยให้การสอนมีความน่าสนใจ สนุกมีชีวิตชีวา และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ราบรื่นและมีความสุข

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งมีความสัมพันธ์ / มีอิทธิพลต่อการสอน ทั้งในระดับจุลภาพ ซึ่งเป็นระดับที่ใกล้ตัวผู้เรียนผู้สอนมากที่สุด ไปจนถึงระดับมหภาค ซึ่งเป็นระดับที่ใกล้ตัวผู้เรียนมากที่สุด เช่น สภาพทางจิตใจและความรู้ทางวิชาการของผู้สอน สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวผู้เรียน สภาพของห้องเรียน บรรยากาศผู้บริหาร การบริหารงาน บุคลากรในโรงเรียน สภาพของโรงเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน สภาพทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของชุมชน ทรัพยากรในชุมชน นโยบายและแผนการจัดการศึกษาระดับชาติ การบริหารการศึกษาระดับชาติ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าทางวิชาการ ของโลก เป็นต้น

แลงฟอร์ด (Langford ,1968) การจัดการเรียนรู้ คือ การให้ความรู้ที่พรรณนาหรืออธิบายปรากฏการณ์ต่างๆทางการสอนที่ได้รับการพิสูจน์ ทดสอบและการยอมรับว่าเชื่อถือได้ ซึ่งนักจิตวิทยาหรือนักการศึกษาอาจพัฒนาหรือแปลงมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ทฤษฎีการสอนหนึ่งๆ มักประกอบไปด้วยหลักการสอนย่อยๆ หลายหลักการ

สรุปการจัดการเรียนรู้ คือ การถ่ายทอดองค์ความรู้ ปรากฏการณ์ต่างๆทางการสอนที่ได้รับการพิสูจน์ ทดสอบและการยอมรับว่าเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด หลักการจัดการเรียนรู้หลายๆ หลักการ อาจนำไปสู่การสร้างเป็นทฤษฎีการสอนได้วิธีการจัดการเรียนรู้ คือ ขั้นตอนให้ผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ด้วยวิธีการต่างๆ ที่แตกต่างกันไปตามองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญอันเป็นลักษณะเด่นหรือลักษณะเฉพาะ

2.2 หลักการจัดการเรียนรู้ (ทศนา แชมมณี ,2544)

ทศนา แชมมณี (2547) สรุปหลักการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคล ทำแทนกันไม่ได้ ครูที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง
2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่างๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ
3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมเพราะในเรื่องเดียวกันอาจคิดได้หลายแง่หลายมุมทำให้เกิดการขยาย เติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ
4. การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้สึกรื่นเริงเบิกบาน เพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้ นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนใจ ครูจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้หรือคับข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจและเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้ เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง
5. การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุดครูจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จักจบ
6. การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง เพราะได้รู้มากขึ้นทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเองด้วย

ทองคุณ หงส์พันธุ์ (2549 : 9) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องยึดหลักการศึกษาลหลักสูตรให้กระจ่างชัด วางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างดี มีกิจกรรม/ทำอุปกรณ์จัดการเรียนรู้จากสิ่งง่ายไปหายาก จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการคิดมากกว่าการจำเน้นให้ทำมากกว่าท่อง แคล้วคล่องเรื่องสื่อสาร ชำนาญการตั้งใจ ใช้จิตวิทยา และด้านพัฒนาอารมณ์ขัน

ชนาธิป พรกุล (2552 : 37; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2542 :1) กล่าวว่าไว้ว่า จัดกิจกรรมและเนื้อหาของการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัดความสนใจ ของนักเรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุลและได้มีส่วนร่วมจัดบรรยากาศ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ตามศักยภาพ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2549 : 15) กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ว่าหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นที่ประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ ด้วยรูปแบบ วิธีการ หรือเทคนิคที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

พจนา ทรัพย์สมาน (2550 : 6) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนบทบาทของนักเรียนจากผู้รับความรู้มาเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง

จากแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิดและหลักการของการจัดการเรียนรู้สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่ดี ครูต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัดความสนใจของนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการวัดและประเมินผลทั้งด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และที่สำคัญควรส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียนด้วย

จากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมาครูจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน)การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน การจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน การทำทนายให้ผู้เรียนอยากรู้ การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ การมีจุดมุ่งหมายของการสอน ความเข้าใจผู้เรียน ภูมิหลังของผู้เรียน การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัตร มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระ เทคนิค วิธีการ การสอนในสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป

2.3 หลักการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา

การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาของโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการเรียนรู้เป็นสำคัญ ซึ่งส่วนอนามัยเด็กวัยเรียนและเด็กวัยเรียนและเยาวชน สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2545 : 237) กล่าวถึงองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาที่สำคัญ ดังนี้คือ คุณสมบัติของผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ การสอนการใช้ภาษาหรือคำศัพท์ในการสอน การเตรียมเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา และการตอบคำถามเรื่องเพศศึกษา ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

คุณสมบัติของผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครู หรือผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการสอนเพศศึกษามากกว่าวิชาอื่น ๆ เพราะเพศศึกษาเป็นเรื่องละเอียดอ่อน สาระการเรียนรู้

บางส่วนเป็นเรื่องค่านิยม ความเชื่อที่จำเป็นต้องใช้ทักษะการสอนที่เหมาะสม ครูหรือผู้จัดการกิจกรรมควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนเพศศึกษา คือเชื่อว่าการสอนเพศศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต มิใช่เรื่องสกปรก ควรปกปิด และการสอนเพศศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน
2. มีความแม่นยำในเนื้อหาที่จำเป็น เช่น เนื้อหาความรู้ด้านพัฒนาการทางเพศ สุขภาพทางเพศ
3. มีความชัดเจนเรื่องความเชื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมไทย ไม่นำความเชื่อและค่านิยมของตนเองไปตัดสินผู้เรียน
4. ใช้ทักษะการสอนที่เหมาะสม และเข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย
5. ใช้ภาษาที่เหมาะสม
6. บุคลิกเป็นกันเอง ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยท่าทีธรรมดา ไม่แสดงท่าทีว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องน่ากลัว ร้ายแรง บาป เป็นเรื่องลามก เลสทราม เรื่องเพศเป็นเรื่องลับลมคมใน เรื่องเพศเป็นเรื่องเล่น ๆ ขบขัน แสดงท่าทีหัวเสีย ดูหมิ่น เยาะเย้ย เงินอายุ

สื่อการสอน รวมถึงสภาพแวดล้อมในการสอนเพศศึกษาควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ไม่ใช่ของจริง ร่างกายของเด็ก หรือของผู้สอนมาอธิบายประกอบหรือสาธิต
  2. ใช้ภาพถ่ายเส้นหรือหุ่นจำลองที่สื่อได้ชัดเจนไม่ก่อให้เกิดการสร้างจินตนาการ
  3. ถ้าจะใช้สื่อที่เคลื่อนไหว เช่น ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ ให้ใช้ภาพยนตร์ หรือวีดิทัศน์ที่จัดทำขึ้นสำหรับการสอนเพศศึกษา หรือถ้าไม่ได้สร้างขึ้นเฉพาะก็ควรเลือกใช้อย่างระมัดระวัง
  4. สามารถใช้หนังสือที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาให้เด็กอ่านประกอบได้ เช่น หนังสือสุขภาพหรือหนังสืออื่น ๆ แต่ควรตรวจสอบให้เหมาะกับวัยของผู้เรียน
  5. สถานที่สอนเหมาะสม เป็นส่วนตัว บรรยากาศสงบ ไม่มีเสียงรบกวนผู้จัดการกิจกรรมและผู้ทำกิจกรรมมีความใกล้ชิด
  6. การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ที่เกี่ยวกับเพศศึกษา คลินิกรัก ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิต ความรู้ทางเพศสำหรับทุกเพศทุกวัย คลินิกออนไลน์ การใช้ภาษาหรือคำศัพท์ที่ใช้ในการสอน การจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ผู้จัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาหรือคำศัพท์ที่ใช้ ดังนี้
1. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เช่น เด็กเล็ก เด็กโต หรือวัยรุ่น

2. สื่อความหมายกับผู้เรียนได้ชัดเจน ไม่คลุมเครือ อาจจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาท้องถิ่น เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน

3. หลีกเลี่ยงศัพท์ทางวิชาการ ศัพท์ภาษาอังกฤษ

4. ใช้ภาษาที่สุภาพ เพื่อไม่ให้เกิดการกระตุ้นจินตนาการทางเพศ

5. ใช้คำศัพท์ด้วยท่าทีปกติ เป็นธรรมชาติ ไม่เขินอาย

การเตรียมเนื้อหา/การจัดลำดับเนื้อหา เนื้อหาสาระเพศศึกษามีทั้งทางกว้างและทางลึก การเลือกเนื้อหาที่จะนำมาสอนจึงมีความสำคัญโดยยึดหลักดังนี้

1. เลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยเด็ก โดยยึดหลักตามพัฒนาการทางเพศ และจิตวิทยา การเรียนรู้ในวัยต่าง ๆ เช่น เด็กเล็ก ควรจัดกิจกรรมสั้น ๆ พอเข้าใจเป็นรูปธรรมใช้สัตว์เป็นตัวละคร หรือวัยรุ่นที่เริ่มเข้าใจภาษาจึงขยายความให้ละเอียดชัดเจน

2. เรื่องที่เป็นนามธรรม เช่น ค่านิยม ความเชื่อที่ต้องการ การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ควรเตรียมประเด็นการอภิปรายที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย

3. จัดเรียงลำดับเนื้อหาให้เหมาะสมตามลำดับการเรียนรู้ที่จำเป็น เช่น จัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องสัมผัสที่ไม่ดีก่อนการจัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องการปฏิสนธิ หรือจัดกิจกรรมเรียนรู้เจตคติที่จำเป็นก่อนจัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องถ่วงอย่างอนามัย เป็นต้น

การตอบคำถามเรื่องเพศศึกษา เรื่องเพศศึกษาเป็นเรื่องที่มีความหลากหลาย มิติของสาระน่าสนใจใคร่รู้สำหรับเด็ก ๆ และเป็นเรื่องที่ยังไม่มีการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจังมาก่อน ผู้จัดกิจกรรมสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง จะได้รับคำถามที่มากมายในเรื่องเพศ การตอบคำถามควรยึดหลักกว้าง ๆ ดังนี้

1. ยอมรับความรู้สึกละอายของเด็ก และตอบสนองกับเรื่องนั้นอย่างจริงจัง

2. ให้ความสำคัญกับปัญหาตามมุมมองของเด็ก เช่น เด็กเล่าเรื่องการถูกลวนลาม ครูไม่ควรพูดว่า “เธอคิดไปเองหรือเปล่า” เป็นต้น

3. ไม่แสดงท่าทีหัวเสีย ดูหมิ่น หรือเห็นเป็นเรื่องตลกขบขัน

4. ไม่ดูว่าตำหนิเรื่องที่ถามเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรถาม

5. ให้คำตอบและภาษาที่ใช้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

6. ตอบคำถามเท่าที่เด็กถามสนใจอยากรู้ เด็กโตอาจต้องขยายความเพิ่มขึ้น

7. ถ้าไม่รู้ให้ตอบตรง ๆ ว่าไม่รู้และแนะนำว่าไปหาความรู้ที่ไหนหรือรับปากจะหาให้

บทบาทในฐานะผู้จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ครูมีบทบาทที่สำคัญมีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน เพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ความสามารถ และเพื่อกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้

2. วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะการกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ ตลอดจนวัตถุประสงค์สำคัญ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นสากล

3. เตรียมแหล่งเรียนรู้ เตรียมห้องเรียน

4. วางแผนการสอน ควรเขียนให้ครอบคลุมองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดเรื่อง

(2) กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

(3) กำหนดเนื้อหา ครูควรมีรายละเอียดพอที่จะเติมเต็มผู้เรียนได้ตลอดจนมีความรู้ในเนื้อหาของศาสตร์นั้นๆ

(4) กำหนดกิจกรรม เน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติ ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำข้อมูลหรือความรู้นั้นมาสังเคราะห์เป็นความรู้หรือเป็นข้อสรุปของตนเอง ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนอาจมีความหลากหลายตามความสามารถ ถึงแม้จะเรียนรู้จากแผนการเรียนรู้อย่างเดียวกัน

(5) กำหนดวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์

(6) กำหนดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือประเมิน

เทคนิค คือ กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ หรือการกระทำใดๆ เพื่อช่วยให้กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ หรือการกระทำนั้นๆ มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น เทคนิคการสอน จึงหมายถึง กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอน วิธีการสอน หรือการดำเนินการทางการสอนใดๆ เพื่อช่วยให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ในการบรรยาย ผู้สอนอาจใช้เทคนิคต่างๆ ที่สามารถช่วยให้การบรรยายมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การยกตัวอย่าง การใช้สื่อ การใช้คำถาม เป็นต้น

2.4 ทักษะการจัดการเรียนรู้

ทักษะการจัดการเรียนรู้ คือ กลยุทธ์ที่ใช้เสริมกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ หรือการกระทำใดๆ เพื่อช่วยให้กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ หรือการกระทำนั้นๆ มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น เทคนิคการสอน จึงหมายถึง กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอน วิธีการสอน หรือการดำเนินการทางการสอนใดๆ เพื่อช่วยให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ในการบรรยาย ผู้สอนอาจใช้เทคนิคต่างๆ ที่สามารถช่วยให้การบรรยายมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การยกตัวอย่าง การใช้สื่อ การใช้คำถาม เป็นต้น

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2546) สรุปทักษะการจัดการเรียนรู้คือ ความสามารถในการ ปฏิบัติการสอนด้านต่างๆ อย่างชำนาญซึ่งครอบคลุมการวางแผนการเรียนการสอน การออกแบบการ เรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้วิธีสอน เทคนิคการสอน รูปแบบการเรียนการสอน ระบบการสอน สื่อการสอนการประเมินผลการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้ทฤษฎีและหลักการเรียนรู้ และการสอนต่างๆ

ทักษะการจัดการเรียนรู้ประเภทต่างๆ ดังนี้

1. ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน
2. ทักษะการเร้าความสนใจ
3. ทักษะการใช้กระดานดำ
4. ทักษะการใช้คำถาม
5. ทักษะการเล่าเรื่อง
6. ทักษะการยกตัวอย่าง
7. ทักษะการอธิบาย
8. ทักษะการควบคุมชั้นเรียน
9. ทักษะการใช้วาจา ท่าทางเสริมบุคลิกภาพ
10. ทักษะการสรุปบทเรียน
11. ทักษะการเสริมกำลังใจ
12. ทักษะการสั่งงานหรือมอบหมายงาน
13. ทักษะการใช้สื่อ

1. ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ เป็นทักษะที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมก่อนเริ่มสอน เนื้อหาในทุกวิชาเพื่อเป็นการเตรียมให้มีความคิดที่กำลังเรียนเรื่องอะไร

วิธีการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ใช้อุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเนื้อหา
2. ใช้คำถามเพื่อเชื่อมประสบการณ์เดิม
3. ให้นักเรียนสาธิตกิจกรรมที่สัมพันธ์บทเรียน
4. เล่านิทานหรือเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ
5. ร้องเพลงให้สัมพันธ์กับเรื่องที่จะสอน
6. ตั้งปัญหาหรือเล่นเกมทายปัญหา
7. การแสดงบทบาทสมมติ

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาเนื้อเรื่องและพิจารณาเลือกกิจกรรม
  2. ศึกษากิจกรรมที่จะนำไปใช้ให้ถ่องแท้
  3. ควรรู้ประสบการณ์หรือความรู้ของผู้เรียน เพื่อหาวิธีให้ผู้เรียนสนใจยิ่งขึ้น
2. ทักษะการเร้าความสนใจ การกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียน ไม่เบื่อหน่าย มีเทคนิคหรือวิธีการ เช่น การเคลื่อนไหว การใช้น้ำเสียง การให้นักเรียนมีส่วนร่วม การเปลี่ยนอิริยาบถ เป็นต้น

วิธีการเร้าความสนใจ ดังนี้

1. การใช้ท่าทางประกอบ
2. การใช้อุปกรณ์การสอน
3. การร้องเพลง
4. การเล่าเรื่องสั้น
5. การแสดงบทบาท
6. การเล่นเกม

ข้อเสนอแนะ

1. การเคลื่อนที่ของครู
2. การใช้ท่าทางของครู
3. การเปลี่ยนลีลาในการพูดของครู
4. การเปลี่ยนประสาทสัมผัส
5. การให้นักเรียนมีส่วนร่วมพูด
6. การให้นักเรียนเคลื่อนที่

3. ทักษะการใช้กระดาน เป็นการอุปกรณ์การสอนที่หาได้ง่ายเป็นที่สำหรับจดบันทึกข้อความสำคัญของการเรียน

วิธีการใช้กระดานดำ ดังนี้

1. ควรทำความสะอาดกระดานให้สะอาดก่อนเริ่มเขียน
2. ข้อความที่เขียนต้องอ่านง่าย ชัดเจน
3. ฝึกเขียนกระดานอยู่เสมอ
4. มีข้อความเน้น ควรใช้การขีดเส้นใต้หรือใช้สีแตกต่างต่างกัน
5. ถ้าจะใช้ใหม่ให้ลบข้อความเดิมก่อน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรการใช้กัณฑ์คูณลายเส้นบนกระดานเพื่อดึงดูดความสนใจ

2. ควรแบ่งกระดานออกเป็น ส่วน ๆ แล้วเขียนให้หมดเป็นส่วน ๆ ไป
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้กระดาน
4. ไม่ควรใช้มือลบกระดานควรใช้แปรง ผ้า หรือฟองน้ำ
5. เมื่อสอนหมดแล้วควรลบกระดานให้เรียบร้อยก่อนออกจากชั้นเรียน

4. ทักษะการใช้คำถาม ต้องการให้ผู้เรียนใช้ความคิดทั้งในด้านเหตุผลสร้างสรรค์วิเคราะห์ปัญหา เพื่อพัฒนาความคิดของตนเอง

วิธีการใช้คำถาม ดังนี้

1. ถามให้ตรงประเด็น ถามกว้างเพื่อให้รู้แนวทางของคำถามแล้วควรถามเจาะจงลงไป ในประเด็นที่ต้องการให้ชัดเจน

2. ควรถามคำถามกันทั้งชั้น หยุดแล้วเรียกเป็นรายบุคคลอาจใช้การเรียกชื่อ
3. กระจายคำถามให้ทั่วถึง อาจใช้วิธีการถามตัวแทนกลุ่ม
4. จัดให้มีช่วงเงียบ เพื่อให้ผู้เรียนคิดแล้วเรียกให้ตอบ
5. คำถามควรกระชับและชัดเจน
6. ถามปูพื้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนหาคำตอบให้ได้
7. ถามรุกช่วยให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายในการคิดหาคำตอบที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ถ้าผู้เรียนตอบถูกควรมีการเสริมแรง
2. ถ้าผู้เรียนตอบถูกบางส่วน ควรใช้คำชมในส่วนที่ถูก และถามปูพื้นแนะแนว
3. ถ้าผู้เรียนตอบผิดไม่ควรปฏิบัติทางลบ เช่น ตำหนิ
4. ถ้าไม่มีการตอบควรถามใหม่และทำให้ง่ายขึ้นหรือเน้นจะสำคัญ

5. ทักษะการเล่าเรื่อง ครูนำเอาเรื่องราว เช่น นิทาน เรื่องราวในประวัติศาสตร์วิเคราะห์ให้ ประเมิน ให้เด็กคิดเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและเพลิดเพลิน

วิธีการเล่าเรื่อง

1. เลือกเรื่องที่จะนำมาเล่า อ่านให้ตลอด
2. ลำดับเนื้อเรื่องจากต้นจนจบอย่างย่อ
3. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับสำนวนโวหารและคำศัพท์ต่าง ๆ ก่อนจะเล่า
4. ถ้าเป็นเรื่องที่แต่งเองควรใช้ภาษาง่าย

ข้อเสนอแนะ

1. การใช้ท่าทางประกอบการเล่า
2. การใช้ภาษาและน้ำเสียง คือภาษาของผู้เล่าและภาษาของตัวละครในเรื่อง
3. การแสดงออกทางสีหน้าและอารมณ์เช่น การพยักหน้า สายหน้า ฯลฯ

4. การใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่าเรื่อง

5. การให้ผู้ฟังได้ใช้ความคิดและจินตนาการ

6. ทักษะการยกตัวอย่าง ครูใช้ตัวอย่าง ซึ่งอาจจะมาจากครูหรือผู้เรียนเพื่อสื่อให้เกิดความเข้าใจ หรือได้แนวคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรม

วิธีการยกตัวอย่าง

1. แบบนิรภัยหรืออนุमान มี 3 ชั้น คือ 1. ระบุกฎหรือหลักให้เข้าใจก่อน 2. ยกตัวอย่าง 3. สัมพันธ์ตัวอย่างเข้ากับหลักที่ให้ไว้ตอนต้น

2. แบบอุปนัยหรืออุปมาน – ครูยกตัวอย่างก่อนหลาย ๆ ตัวอย่าง ให้ผู้เรียน ศึกษาตัวอย่าง แล้ววิเคราะห์สรุปเป็นหลักเกณฑ์หรือแนวคิด โดยสอนจากส่วนย่อยไปหาส่วนรวม

ข้อเสนอแนะ

1. เริ่มจากตัวอย่างง่าย ๆ ไปหาตัวอย่างที่ยากขึ้น ให้เกิดความคิดรวบยอด

2. คำนี้ถึงประสบการณ์เดิม

3. ตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนอาจให้ผู้เรียนเป็นผู้ยกตัวอย่างเพิ่มเติม

7. ทักษะการอธิบาย – การทำให้ผู้อื่นเข้าใจ หายข้องใจ หรือขยายความในลักษณะที่ช่วยให้ผู้อื่นเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น โดยการบอก การตีความ การสาธิต การยกตัวอย่าง ฯลฯ

วิธีการอธิบาย

1. เวลาที่ใช้ไม่นานเกินควร

2. ภาษาที่เข้าใจแก่การเข้าใจรัดกุมน่าฟัง

3. สื่อหรือตัวอย่าง น่าสนใจ ช่วยให้เข้าใจเรื่องง่ายขึ้น

4. ครอบคลุมใจความสำคัญได้

5. เริ่มจากเรื่องที่เข้าใจง่ายไปหายาก

6. ท่าทางในการอธิบายน่าสนใจ

7. ใช้แนวคิดหรือการอธิบายของผู้เรียน

8. มีการสรุปการอธิบายด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. อ่านเรื่องให้ตลอด

2. สรุปใจความสำคัญ

3. นำใจความสำคัญทำแผนการสอน

4. ทำบันทึกการสอน

5.ทดลองสอนและประเมินการสอน

6.เขียนข้อควรปรับปรุง

8. ทักษะการควบคุมชั้นเรียน ครูมีความสามารถควบคุมสถานการณ์ในชั้นเรียนได้โดยเรียบร้อย โดยมีได้ให้อำนาจในการปกครอง ต้องเสริมสร้างให้เด็กมีระเบียบวินัย เกิดความศรัทธา เชื่อถือในตัวครู

วิธีการควบคุมชั้นเรียน

1.ให้ตัวอย่างที่ดีไม่ทำตัวเคร่งเกินไป สร้างอารมณ์ขัน ความเป็นมิตร ควบคุมอารมณ์ตัวเอง ปฏิบัติต่อผู้เรียนเหมือนกับที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติต่อเรา

2.เตรียมการสอนที่ดีไม่ทำให้ล่าหลัง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รั้ความใจด้วยการเปลี่ยนกิจกรรม ทำให้บทเรียนมีคุณค่า

3.ใช้กฎเกณฑ์บางอย่างในห้องเรียน ให้ผู้เรียนสร้างกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม

4.ไม่ควรลงโทษบ่อย หลีกเลียงการลงโทษ อาจใช้วิธีการประชดประชั้น

5.พยายามสร้างวินัยในตนเองให้กับผู้เรียน

6.ส่งเด็กที่มีปัญหาให้แผนกแนะแนว

7.มีความมั่นคงแนใจในการตัดสินใจ

9. ทักษะการใช้วาจา ทำทางเสริมบุคลิกภาพ เป็นการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนอิริยาบถที่ดีเช่น การเว้นหยุดนิ่ง การโน้มตัวฟัง การเปลี่ยนท่ายืนขณะอธิบาย และการเดิน2.การใช้มือและแขน ประกอบท่าทาง ควรอยู่ในระดับสายตาสื่อความหมายด้วยมือเป็นการแสดงความหมายความรู้สึก เช่น พอใจ เห็นด้วย ให้กำลังใจ เมตตา ไม่พอใจ เป็นต้น

วิธีการใช้วาจา ทำทางเสริมบุคลิกภาพ

1.การแสดงด้วยสีหน้า สายตา เช่น ยิ้มพร้อมพยักหน้ารับ, ผู้เรียนมีข้อขบขัน ก็หัวเราะด้วย , ผู้เรียนตอบนอกกลุ่มนอกทาง ควรทำสีหน้าเฉย, ผู้เรียนตอบถูก ควร

2.พยักหน้าพร้อมกับยิ้มด้วย,ผู้เรียน ตอบผิด ควรส่ายหน้าพร้อมยิ้มเล็กน้อย ,ขณะสอน ควรยิ้มบ่อย ๆ เสมอ,ทำสีหน้าตั้งใจฟัง,ทำสีหน้าประกอบบทเรียนให้เหมาะสม,ขมวดคิ้วหรือจ้องหน้า เมื่อผู้เรียนคุยกัน,ใช้สายตากวาดไปให้ทั่วห้องประสานสายตากับผู้เรียน

3.การวางท่าทางและการทรงตัวในขณะที่สอน เช่น ขณะอธิบายควรยืนกลางห้อง ตัวตรง, ท่าทางสุภาพอ่อนโยน แต่มีความกระฉับกระเฉงเอาการเอางาน,แสดงท่าทางมีความยินดีที่ได้มาสอน เป็นต้น

4.การใช้น้ำเสียง ควรมีความดังพอสมควร ความเร็ว กำลังและหางเสียงจะต้องมีความสมดุลกัน เสียงพูดจะต้องให้เข้ากับกาลเทศะปรับให้เหมาะสมกับโอกาส สถานที่และต้องคำนึงถึงวัยผู้เรียนด้วย

5.การแต่งกาย ต้องแต่งกายให้เรียบร้อยตามสมัยนิยม โดยคำนึงถึงวัย รูปร่าง และฐานะของครูเหมาะสมกับโอกาส ระวังเรื่องสี

10.ทักษะการสรุปการจัดการเรียนรู้ เป็นการประมวลสาระสำคัญ ๆ ของบทเรียนแต่ละบทที่ได้เรียนจบลง เพื่อให้ผู้เรียนได้แนวคิดที่ถูกต้อง และเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ในเนื้อหาต่อไป จะกระทำเมื่อสรุปใจความสำคัญแต่ละตอนในระหว่างบทเรียน, สรุปเมื่อจบบทเรียนและเมื่อผู้เรียนอภิปรายหรือฝึกปฏิบัติจบลง

วิธีการสรุปการจัดการเรียนรู้

1.การสรุปบททวน ไม่จำเป็นต้องทบทวนสรุปเองทั้งหมด ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยใช้คำถามและอาจให้ผู้เรียนรวบรวมการสรุปลงในสมุด

2.สรุปจากการปฏิบัติเช่น ให้สังเกตการสาธิตการทดลอง ซึ่ให้เห็นความสัมพันธ์ของความรู้เดิม บทเรียนที่เรียนจบและที่จะเรียนในอนาคต

3. สรุปจากการสร้างสถานการณ์โดยสร้างให้สอดคล้องกับบทเรียนและให้ผู้เรียน.แสดงความคิดเห็นออกมา

4.สรุปจากการใช้อุปกรณ์อาจใช้อุปกรณ์ช่วยในการสรุปบทเรียนให้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1.การสรุปบททวนโดยการถามต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาและจุดประสงค์

2.วิธีการสรุปต้องสอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียน

3.การสรุปต้องเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ผู้เรียนรู้แล้วไปยังสิ่งที่ยังไมู้

4.การสรุปต้องสามารถใช้ประเมินบทเรียนว่ามีสาระ และ ผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

5.การสรุปจะต้องเป็นการแนะแนวการเรียนในครั้งต่อไป

11. ทักษะการเสริมกำลังใจ – ความสามารถในการใช้ท่าทางและคำพูดเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเต็มใจแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

วิธีการเสริมกำลังใจ

1.การเสริมกำลังใจด้วยวาจา เช่น เก่ง ดีมาก ใช้ได้เป็นความคิดที่ดีน่าสนใจ เป็นข้อสังเกตที่ดีชัดเจนขึ้น

2.การเสริมกำลังใจด้วยท่าทาง เช่น ตั้งใจฟัง การพยักหน้า แสดงการตอบรับในระหว่างที่ผู้เรียนพูด การยิ้ม การเขียนคำตอบของผู้เรียนบนกระดานดำ

3.การเสริมกำลังใจด้วยการให้รางวัลและสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น การให้สิ่งของ การให้เครื่องหมายดีเด่น การตีตราประกาศผลงาน การตีตราประกาศรายชื่อ

4.การเสริมกำลังใจด้วยการให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตน เช่น การทำเครื่องลงในตารางความก้าวหน้าทุกครั้งที่ทำงานเสร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. เสริมกำลังใจทันทีที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา
2. ควรเลือกวิธีเสริมกำลังใจให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน
3. ไม่ควรเสริมกำลังใจบางประเภทบ่อยเกินไป
4. พยายามหาโอกาสเสริมกำลังใจให้ทั่วถึงกัน
5. ไม่ควรมาจากครูฝ่ายเดียว ควรมาจากนผู้เรียนด้วยกันบ้าง
6. ไม่ควรพูดเกินความจริง พูดตรงไปตรงมาตามพฤติกรรมที่แสดงออก
7. ควรเสริมกำลังใจด้วยท่าทางจริงจังและตั้งใจ
8. ควรใช้การเสริมกำลังใจ ด้วยวาจา ท่าทางประกอบกันไป
9. ถ้าผู้เรียนตอบผิด ควรให้ตอบใหม่หรือใช้คำถามง่าย ๆ จะไม่เสียกำลังใจ
12. ทักษะการสั่งงานหรือมอบหมายงาน เป็นการที่ครูสั่งงานหรือมอบหมายให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามสิ่งหลักในการสั่งงานหรือมอบหมายงาน ควรประกอบด้วย

วิธีการสั่งงานหรือมอบหมายงาน ดังนี้

1. ต้องให้ผู้เรียนเข้าใจความมุ่งหมายและขั้นตอนในกิจกรรมอย่างละเอียดชัดเจน
2. ต้องมีการทบทวนความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง เมื่อมีการสั่งงานทุกครั้ง เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจตรงตามที่ครูสั่งหรือไม่

13. ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้วัสดุสิ่งของทุกชนิด หรือประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้ประกอบเป็นสื่อการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้นและเร็วขึ้น

วิธีการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. เลือกอุปกรณ์การสอนมาใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและระดับขั้นของการเรียนการสอน
2. เตรียมอุปกรณ์การสอนให้พร้อม และเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของการใช้ได้อย่างถูกต้อง
3. ใช้อุปกรณ์การสอนอย่างคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับเป็นสำคัญ
4. มีวิธีการใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับอุปกรณ์และเหมาะสมกับระดับวัยและระดับสติปัญญาของผู้เรียน

5. จัดหาอุปกรณ์ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากที่สุด

6. จัดหาอุปกรณ์ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาและได้รับความรู้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ขนาดของอุปกรณ์ควรมีขนาดโตพอที่จะให้ผู้เรียนทุกคนมองเห็นได้สะดวกและชัดเจน
2. ใช้สีที่ดึงดูดความสนใจ และมีความเด่นชัดในจุดที่ต้องการเน้น
3. มีความแปลกใหม่ไม่ซ้ำซากจำเจกับสิ่งที่ได้กพบเห็นอยู่เป็นประจำ

4.มีความทันสมัย ไม่คร่ำครึหรือหมดสมัยจนมองดูน่าหัวเราะมากกว่าน่าสนใจ

3. แนวคิดขอชุดฝึกอบรม

3.1 ความหมายชุดฝึกอบรม

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุดฝึกหรือชุดการเรียนการสอน คือ ผลิตผลของกระบวนการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ประสิทธิผลหรือประสิทธิภาพตามที่ได้ตั้งไว้ ผลิตผลดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นชุด (Package) ซึ่งรวบรวมเอาเนื้อหา กิจกรรม อุปกรณ์ และเอกสารต่างๆ ที่จำเป็นในการเรียนการสอนนั้นไว้ให้พร้อมที่จะนำไปใช้ตลอดเวลา

อุดมลักษณ์ นกพิงพุ่ม (2548) ให้ความหมายไว้ ชุดฝึกเป็นนวัตกรรมที่สร้างขึ้น เพื่อเสริมสร้างทักษะ และแก้ไขจุดบกพร่องให้แก่ผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบฝึกหัด ที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำและมีการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ผ่านมาแล้วจากบทเรียนให้เกิดความเข้าใจและมีทักษะมากขึ้น

ธนภณ ธรรมรักษ์ (2547) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุดฝึก เป็นสื่อหรือสิ่งเร้าทางการเรียนประเภทหนึ่ง ที่เสริมสร้างทักษะให้แก่ผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบฝึกหัดที่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียน

อรอุมา พร้อมจะบก (2547) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุดฝึก หมายถึงนวัตกรรมทางการเรียนประเภทหนึ่ง ที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะให้แก่ผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบฝึกหัดที่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียน ให้เกิดความเข้าใจและมีทักษะมากขึ้น

สรุปได้ว่าชุดฝึกคือนวัตกรรมทางการเรียนประเภทหนึ่ง ที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อเสริมทักษะและแก้ไขจุดบกพร่องให้แก่ผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบฝึกหัดที่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้เกิดความเข้าใจและมีทักษะมากขึ้นซึ่งรวบรวมเอาเนื้อหา กิจกรรม อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเรียนการสอนไว้ในชุดซึ่งพร้อมที่จะนำไปใช้ตลอดเวลา

3.2 ความสำคัญของชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกเป็นนวัตกรรมทางการเรียนที่มีประโยชน์และมีความสำคัญในการจัดการเรียน

การสอนดังที่ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2545) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดฝึกไว้สรุปได้ ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะชุดฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ แก้ปัญหาการขาดแคลนครูลดภาระของครูในการสอน

2. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถต่างกันการให้เด็กทำชุดฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้เขาประสบผลสำเร็จด้านจิตใจมากขึ้นช่วยให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละคน สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลนักเรียนไม่จำเป็นต้องเรียนให้พร้อมกัน เมื่อตอบผิดก็ไม่มีผู้เยาะเย้ย

3. ชุดฝึกช่วยเสริมให้ทักษะคงทนโดยกระทำดังนี้

3.1 ฝึกทันทีหลังจากนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องนั้น ๆ แล้ว

3.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง

3.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก

3.4 ชุดฝึกที่ใช้จะเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง

3.5 ชุดฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม นักเรียนสามารถเก็บรักษาไว้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ ช่วยสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่เรียนไม่ทัน

3.6 การให้นักเรียนทำชุดฝึก ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจนซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้นได้ทันที

3.7 ชุดฝึกที่จัดขึ้นนอกจากที่อยู่ในหนังสือเรียน จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนเต็มที่

3.8 ชุดฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาในการที่จะต้องเตรียมชุดฝึกเสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกชุดฝึกจากตำราเรียน ทำให้มีโอกาสฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่มากขึ้น ผู้เรียนจะเรียนเมื่อใดก็ได้ ไม่จำกัดเวลาและสถานที่

4. ชุดฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เฉพาะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอนลงทุนต่ำกว่าที่พิมพ์ในกระดาษไขทุกครั้ง และผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบ ช่วยไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายจากการเรียนที่ครูต้องทบทวนซ้ำซากและส่งเสริมความรับผิดชอบของผู้เรียน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2548) ได้สรุปถึง ประโยชน์ของชุดฝึกไว้ ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น

2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน

3. ครูได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีที่สุด ตาม

ความสามารถของตนเอง

4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนเองได้

5. ฝึกให้นักเรียนทำงานด้วยตนเอง

6. ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

7. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะของตนเองโดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาและความกดดันอื่น ๆ

จะเห็นได้ว่า ชุดฝึกการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาสุขศึกษา เรื่อง เพศศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นนวัตกรรมทางการเรียนที่มีความสำคัญ เพราะชุดฝึกเป็นนวัตกรรมที่ถูกสร้างขึ้นอย่างมีระบบ ช่วยทำให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ ความจริงด้วยตนเองตามความยากง่าย อย่างเหมาะสม ชุดฝึกเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ทันสมัย มีสื่อการสอนที่เร้าความสนใจ ช่วยลดภาระงานของครูและสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดี ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้นำหลักการของชุดฝึกการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.3 กระบวนการของการฝึกอบรม

ชุดฝึกเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะชุดฝึกเป็นสื่อที่ถูกสร้างขึ้นอย่างมีระบบ ในการสร้างชุดฝึกต้องคำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับชุดฝึก ลักษณะของชุดฝึกที่ดี ประโยชน์ของชุดฝึกและหลักการนำชุดฝึกไปใช้ด้วย จึงมีผู้เสนอแนะขั้นตอนการสร้างชุดฝึกไว้ ดังนี้ Bus (2009) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างชุดฝึกไว้ ดังนี้

1. ต้องกำหนดโครงสร้างของชุดฝึกไว้คร่าว ๆ ก่อนที่จะเขียนรายละเอียด
2. ศึกษางานด้านวิทยาศาสตร์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำ
3. เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาที่สอดคล้องกัน
4. แจกแจงวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมออกเป็นกิจกรรมย่อยโดยคำนึงถึงความเหมาะสม

ของผู้เรียน

5. กำหนดอุปกรณ์ที่จะใช้ในกิจกรรมแต่ละตอนให้เหมาะสมกับชุดฝึก
6. กำหนดเวลาที่จะใช้ในชุดฝึกแต่ละตอนให้เหมาะสม
7. จัดให้มีการประเมินผลทั้งก่อนและหลังเรียน

อรอุมา พร้อมจะบก (2547) ได้เสนอถึงขั้นตอนในการสร้างชุดฝึกในระบบการศึกษาซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. กำหนดโครงสร้างของชุดฝึกไว้คร่าว ๆ
2. เขียนรายละเอียด เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาให้สอดคล้องกัน
3. ใช้ภาษาและวิธีการฝึกที่เหมาะสมกับความพร้อม วัย และความสามารถของนักเรียน
4. มีการดึงดูดความสนใจของผู้เรียนจากบทเรียน
5. กำหนดจุดมุ่งหมายการฝึกที่ชัดเจน
6. ควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ประกอบสร้างแบบฝึก

จากขั้นตอนในการสร้างชุดฝึกดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สามารถนำเอาหลักการมาใช้ในการสร้างชุดฝึก ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง และได้ฝึกทักษะเพิ่มเติมจากชุดฝึก

3.4 รูปแบบการฝึกอบรม

รูปแบบการฝึกอบรม

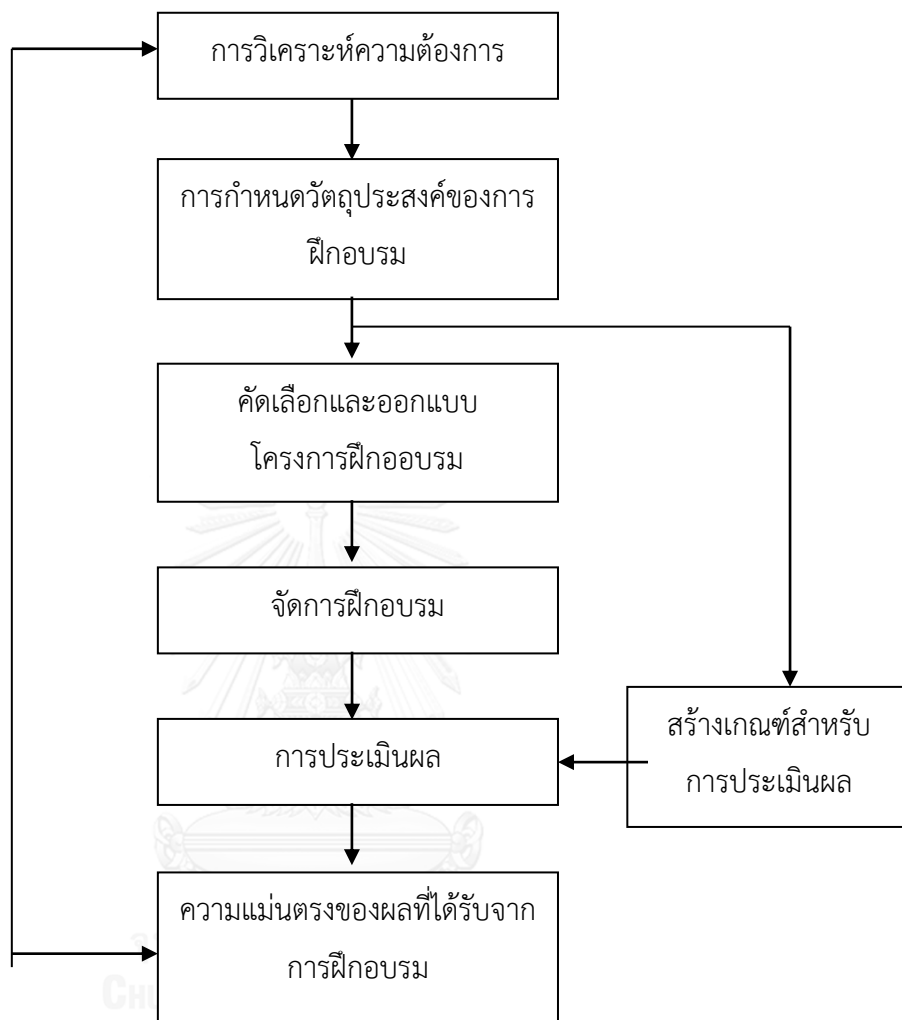
รูปแบบการฝึกอบรม (training model) หมายถึง กระบวนการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกันตามหลักการ แนวคิดและทฤษฎีอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยเทคนิควิธีและกิจกรรมถ่ายทอดเนื้อหาไปสู่ผู้เรียน เพื่อแสดงออกถึงกระบวนการคิดจนกลายเป็นโครงสร้างหรือแบบแผนของงาน รูปแบบการฝึกอบรมอาจถ่ายทอดออกมาเป็นสื่อได้หลายแบบ เช่น รูปภาพ แผนภูมิ แผนภาพ แผนผัง หรือคำอธิบาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องตลอดจนการแสดงขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้าย

รูปแบบการฝึกอบรมของชูชัย สมितिไกร

ชูชัย สมितिไกร (2551) ได้เสนอรูปแบบการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม ซึ่งมีประเด็นการวิเคราะห์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ การวิเคราะห์องค์กร การวิเคราะห์ภารกิจและคุณสมบัติ และการวิเคราะห์บุคคล
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
3. คัดเลือกและออกแบบโครงการฝึกอบรม
4. สร้างเกณฑ์สำหรับการประเมิน
5. จัดการฝึกอบรม
6. การประเมินการฝึกอบรม

การจัดฝึกอบรมอย่างเป็นระบบนั้นจะเน้นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องภายในระบบ ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการฝึกอบรมของโรส

โรส (Rose 2005) ได้เสนอรูปแบบการฝึกอบรมในรูปของโครงการฝึกอบรม โดยเสนอแนะว่า การฝึกอบรมต้องดำเนินไปอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 พิจารณาทักษะที่ต้องการ โดยสำรวจประเภทและระดับของทักษะที่เลือกจากการวิเคราะห์พื้นฐานของงานที่ปฏิบัติในด้านทักษะ ความรู้ และเจตคติที่ต้องการขณะนั้นและในอนาคต

ขั้นที่ 2 พิจารณาทรัพยากรบุคคล โดยสำรวจความแตกต่างของบุคลากรจากการแสดงออกและความสามารถที่มีอยู่จากัดขั้นนี้ไปข้างหน้า คือ 1) ความรู้ ความสามารถ และเจตคติตรงกับกรฝึกอบรม และประสบการณ์ที่จัดให้ 2) จากผลการทดสอบผลการทำงาน และหัวหน้างานบ่งชี้ว่าต้องเข้ารับกรฝึกอบรม

ขั้นที่ 3 พิจารณาความต้องการฝึกอบรม โดยการตัดสินใจเลือกประเภท และระดับที่ต้องการพัฒนาความสามารถด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติด้วยการฝึกอบรม ให้สอดคล้องกับทักษะปฏิบัติในการทำงาน โดยพิจารณาถึงความแตกต่าง และความถี่ในการใช้ความสามารถระหว่างทำงาน และคุณภาพที่ได้จากความแตกต่างของบุคลากรที่เข้ารับการฝึกอบรม

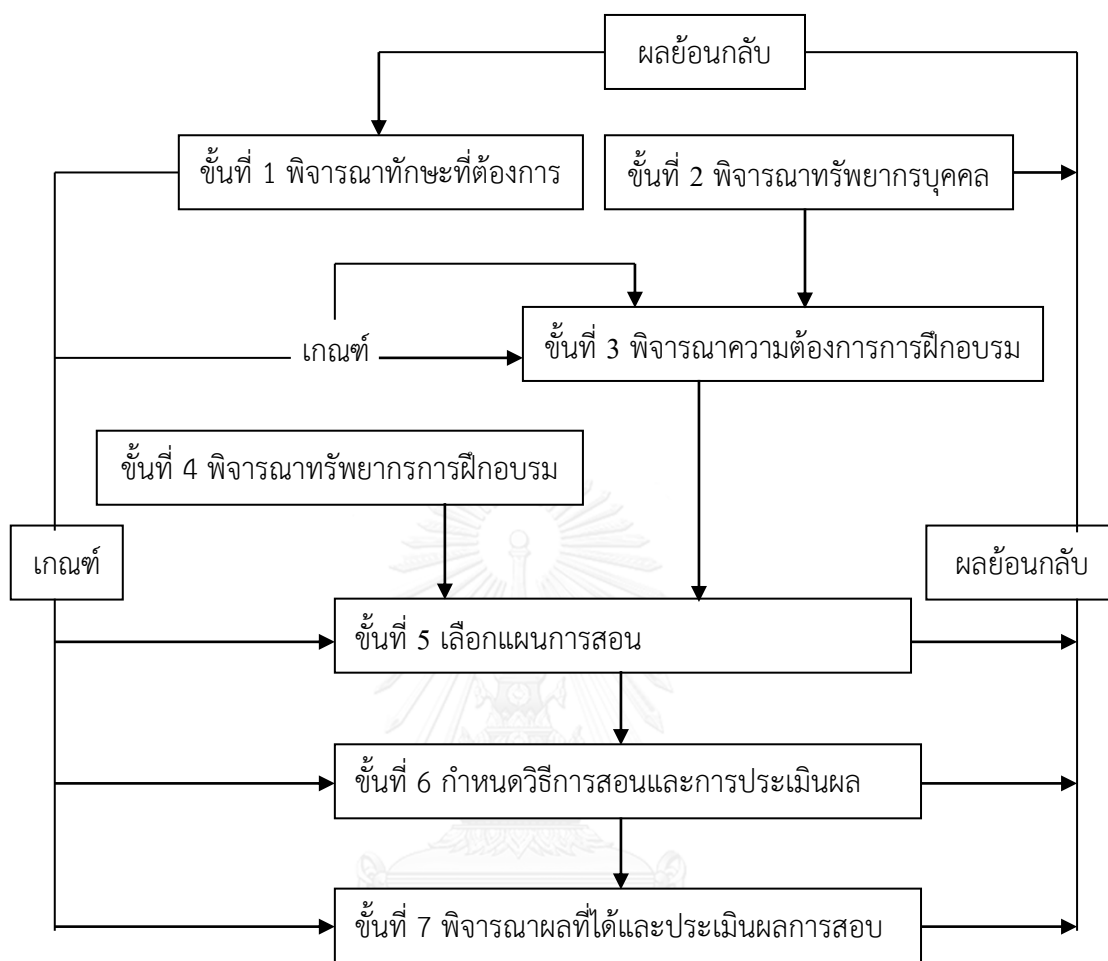
ขั้นที่ 4 การพิจารณาทรัพยากรการฝึกอบรม โดยสำรวจความแตกต่าง และความจำเป็นของทรัพยากรดังนี้ คือ 1) ความคุ้มค่าและเครื่องมือที่ใช้ 2) ผู้สอนและผู้ควบคุมการฝึกอบรม 3) วัสดุที่ใช้ในการฝึกอบรม เช่น ตำรา การวิเคราะห์งาน เครื่องช่วยฝึก แบบทดสอบ ใบความรู้ ใบงาน แบบเรียน โปรแกรม

ขั้นที่ 5 เลือกแผนการสอน พิจารณาหลักสูตร เนื้อหาวิชาที่เรียนและแผนการเรียน โดยพัฒนาพิมพ์เขียวและเครื่องช่วยฝึกในการฝึกอบรมตามความแตกต่างของบุคลากรและตรงกับสิ่งที่ต้องการส่งเสริม ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานว่าขั้นตอนแผนการสอนต้องตอบสนองวัตถุประสงค์และกิจกรรมในการฝึกอบรม

ขั้นที่ 6 กำหนดวิธีการสอนและการประเมินผล โดยควบคุมให้การฝึกอบรมพัฒนาในสิ่งที่ต้องการส่งเสริม ปรับปรุงกิจกรรมการฝึกอบรมให้ดีขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอนดำเนินการตามแผน และนำแผนทั้งหมดไปใช้ให้เกิดผลพัฒนาผู้เรียนที่แตกต่างกัน รวมทั้งการประเมินความคงที่ของวิธีการที่เป็นผลจากการใช้แผนและการคงซึ่งทรัพยากรที่เลือกไว้ตามความต้องการ และปรับปรุงที่พบในขั้นตอนการตรวจสอบวิธีการและการตัดสินใจดำเนินงานตามความจำเป็น

ขั้นที่ 7 พิจารณาผลที่ได้และผลการประเมินการสอน โดยประเมินสิ่งที่ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปว่าตรงกับความต้องการที่เป็นทักษะมาตรฐานในการทำงานหรือไม่ รวมทั้งสิ่งที่ไม่ต้องการ และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมโดยตรง ด้วยการวัดผลทักษะปฏิบัติงานในหน้าที่

จากรูปแบบโครงการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ แสดงถึงความสัมพันธ์ของขั้นตอนต่าง ๆ ได้ตั้งภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการฝึกอบรมของกองทัพเรือแคนาดา

โรมีส์โซสกี (Romiszowski, 1998) ได้กล่าวถึงการฝึกอบรมบุคลากรของกองทัพเรือแคนาดาว่า มีการนำวิธีระบบมาประยุกต์ใช้ในโปรแกรมการฝึกอบรมบุคลากรประจำการ โดยกำหนดเป็นขั้นตอนไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะต้องดำเนินงานโดยละเอียดด้วยการวิเคราะห์งาน

ขั้นที่ 2 ตัดสินใจเลือกองค์ประกอบของทักษะและความรู้ที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน โดยการวิเคราะห์ภาระงานและคุณลักษณะเฉพาะของประชากรผู้เรียน

ขั้นที่ 3 ตั้งสมมุติฐานการฝึกอบรมที่ปรารถนาให้นักเรียนปฏิบัติ และกำหนดเงื่อนไขการปฏิบัติและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 4 กำหนดเกณฑ์การประเมินการใช้วิธีตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่สืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์การฝึกอบรม

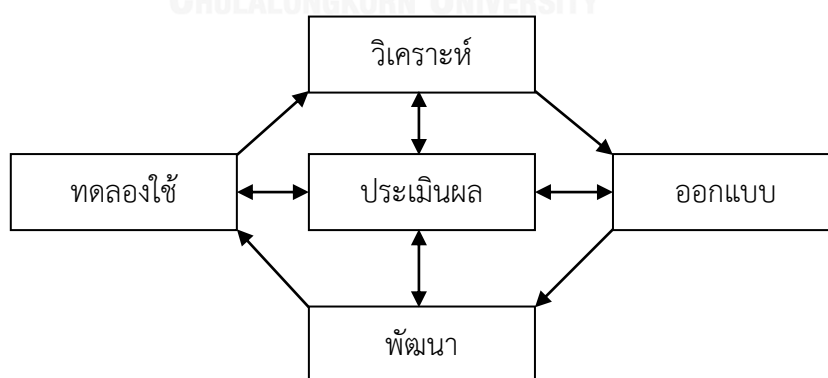
ขั้นที่ 5 สังเคราะห์เอกสารออกแบบฝึกอบรม จากบทเรียนที่กำหนดและวิธีการโปรแกรมการสอน เครื่องช่วยฝึก ฯลฯ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์อย่างต่อเนื่อง สิ่งที่ต้องใช้ด้านสื่อและยุทธวิธีชั่วคราวตามลำดับขั้น พิจารณาตัดสินเพื่อสรุปเวลาในการพัฒนาโปรแกรมการสอน

ขั้นที่ 6 ทดสอบความถูกต้องโปรแกรมด้านความสอดคล้องของยุทธวิธีการฝึกอบรม

ขั้นที่ 7 เสนอผลทางสถิติโดยตรงไปตรงมา ด้านผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนตามวัตถุประสงค์การฝึกอบรม เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของยุทธวิธีการฝึกอบรม

ขั้นที่ 8 กำหนดการประเมินผลข้อมูลที่รวบรวม ให้มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ต้องดูว่าค่าเฉลี่ยที่รวบรวมได้ตรงกับผู้เรียนหรือไม่ ใครมีผลสัมฤทธิ์ตรงตามวัตถุประสงค์การฝึกอบรม ใครที่สามารถสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่กำหนดได้พิจารณาข้อกำหนดใดบ้างที่ทำให้การปฏิบัติงานตรงกับความต้องการ และข้อใดที่ไม่สามารถทำได้จากการปฏิบัติตามขั้นตอน จะต้องสังเกตและตัดสินใจเลือกสิ่งที่ใช้วิจัยให้บรรลุประสงค์มากที่สุด

บัลลาร์ด และคณะ (Bullard and other, 2008) ได้นำเสนอรูปแบบระบบฝึกอบรมไว้ในหนังสือคู่มือที่เหมาะสมกับนักฝึกอบรม เพื่อให้ให้นักฝึกอบรมมีโครงสร้างวิธีการที่มั่นใจในการพัฒนาการฝึกอบรมอย่างชัดเจน ตรงและง่ายต่อการกำหนดภาระงานไปใช้ โดยมีขั้นตอนหลัก 5 ขั้น คือ 1) วิเคราะห์ (Analysis) จากการรวบรวมข้อมูลที่ตรงกับปัญหาการฝึกอบรม 2) ออกแบบ (Design) โดยดำเนินการตัดสินใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้บรรลุ 3) พัฒนา (Development) ด้วยการเขียนเนื้อหาสาระรายวิชา 4) ทดลองใช้ (Implementation) ดำเนินการจัดเตรียมและฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการฝึกอบรม และ 5) ประเมินผล (Evaluation) ตรวจสอบทักษะปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรมและประสิทธิภาพ

ภาพที่ 3 รูปแบบการฝึกอบรมของซาง

ซาง (Chang,1995) ได้เสนอว่า ระบบการฝึกอบรมควรประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 6 ขั้นตอนด้วยกัน คือ 1) กำหนดความต้องการฝึกอบรม (Identify training needs) 2) จัดทำแผน

วิธีดำเนินการ (Map the approach) 3) สร้างเครื่องมือประกอบการเรียนรู้ (Produce learning tools) 4) ประยุกต์เทคนิคการฝึกอบรม (Apply training techniques) 5) คาคคเนสรูปที่ได้ (Calculate measurable results) และ 6) ดำเนินการตามที่กำหนด (Track ongoing follow-through) โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม เพื่อตัดสินใจว่าจะทำการฝึกอบรมอย่างไรจึงจะปรับปรุงทักษะการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่เกิดจากการฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 เลือกวิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม จากวิธีการที่ดีที่สุดในการสนับสนุนผลการฝึกอบรมตามเป้าหมาย และการปรับปรุงทักษะการปฏิบัติงาน

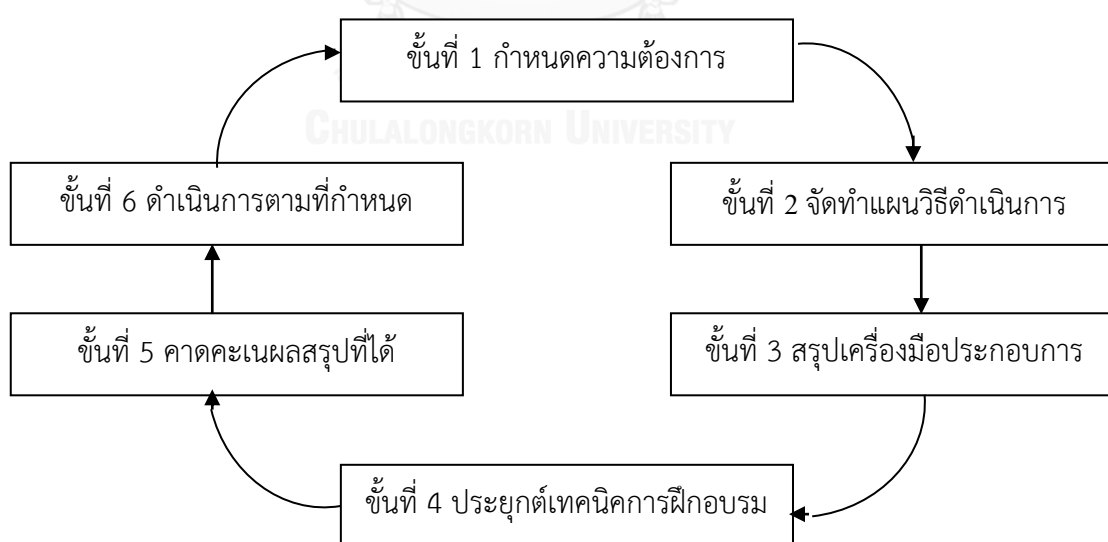
ขั้นที่ 3 สร้างเครื่องมือการอบรมทั้งหมดและส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึก เช่น วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือโสตทัศน เครื่องช่วยฝึกปฏิบัติงาน เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ออกแบบการฝึกอบรมที่มั่นใจว่าจะประสบผลสำเร็จเมื่อสิ้นสุดกระบวนการ

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบสภาพการฝึกอบรม ความสำเร็จของกิจกรรมการฝึกในการเสริมสร้างทักษะปฏิบัติ ผลการติดต่อประสานงาน และออกแบบใหม่จากกระบวนการที่จำเป็นต้องใช้

ขั้นที่ 6 ดำเนินการตามเทคนิคอย่างเชื่อมั่นว่าช่วยให้บุคคลและองค์กรสามารถนำไปใช้อย่างมั่นใจถึงผลกระทบจากการฝึกอบรมจะเกิดขึ้นอย่างสูงยิ่ง

จากขั้นตอนทั้ง 6 ขาง ได้นำเอาอักษรตัวแรกในคำภาษาอังกฤษ แต่ละขั้นมาตั้งเป็นชื่อรูปแบบการฝึกอบรม โดยใช้ชื่อรูปแบบการฝึกอบรมว่า “The height-IMPACT training model”

ภาพที่ 4 รูปแบบการฝึกอบรมของชาง

รูปแบบการฝึกอบรม คือ การจัดกิจกรรมถ่ายทอดเนื้อหาไปสู่ผู้เรียน เพื่อแสดงออกถึงกระบวนการคิดจนกลายเป็นโครงสร้างหรือแบบแผนของงาน รูปแบบการฝึกอบรมอาจถ่ายทอดออกมาเป็นสื่อได้หลายแบบ เช่น รูปภาพ แผนภูมิ แผนภาพ แผนผัง หรือคำอธิบาย ซึ่งรูปแบบการฝึกอบรมประกอบด้วย การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม ซึ่งมีประเด็นการวิเคราะห์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ การวิเคราะห์องค์กร การวิเคราะห์ภารกิจและคุณสมบัติ และการวิเคราะห์บุคคล การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม คัดเลือกและออกแบบโครงการฝึกอบรม สร้างเกณฑ์สำหรับการประเมิน จัดการฝึกอบรม การประเมินการฝึกอบรม

3.5 การนำชุดฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

อรอุมา พร้อมจะบก (2548) ได้เสนอแนะหลักในการนำชุดฝึกไปใช้ในการเรียนรู้ดังนี้

1. อ่านและศึกษาวัตถุประสงค์ให้เข้าใจก่อน
2. ลองทำกิจกรรมในชุดฝึกดูว่าทำได้หรือไม่
3. พิจารณาเนื้อหาและกิจกรรมของชุดฝึกว่าสอดคล้องกันหรือไม่
4. พิจารณาวัตถุประสงค์ของชุดฝึกและกิจกรรมการเรียนการสอนว่าสอดคล้องกันหรือไม่
5. ชุดฝึกนั้นเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่
6. เตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้ในชุดฝึกให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรม
7. พิจารณาเวลาที่ใช้ในการฝึกว่าเหมาะสมหรือไม่
8. อภิปรายร่วมกันกับนักเรียน หลังจากทำแบบฝึกแล้ว เพื่อศึกษาถึงปฏิกิริยาตอบสนองของนักเรียนว่าเข้าใจหรือไม่

เอ็ดเวิร์ด และเบอร์นีย์ (Edward and Bernice, 1999) ได้เสนอการฝึกด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific method) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตั้งสมมติฐานพอสรุปได้ ดังนี้

1. กำหนดสถานการณ์ที่ได้จากการสังเกต
2. ให้นักเรียนเขียนปัญหาโดยอยู่ในรูปของประโยคคำถาม
3. ให้นักเรียนหาเหตุที่เป็นไปได้จากปัญหาที่ตั้งขึ้น
4. นำเอาเหตุผลที่เป็นไปได้มาเขียนเป็น

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2548) ได้สรุปถึงการนำชุดฝึกไปใช้ในการเรียนการสอน ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน
2. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
3. ชั้นประกอบกิจกรรมการฝึก

4. ขั้นสรุปผลการฝึกอบรม

5. ทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อดูพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

ชุดฝึกเป็นสื่อการเรียนที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการสร้างชุดฝึกจึงควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้มาประกอบการสร้างชุดฝึกด้วย

นิตยา ปานทิพย์ (2547) ได้เสนอว่า ในการสร้างชุดฝึกต้องอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาเป็นหลักสำคัญ ประกอบด้วย

1. ความใกล้ชิด (Contiguity) การใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองที่เกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันจะสร้างความพอใจให้กับผู้เรียน

2. แบบฝึกหัด (Practice) คือ การให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่ซ้ำ เพื่อช่วยในการสร้างความแม่นยำ ชำนาญ

3. กฎแห่งผล (Law of effect) ในชุดฝึกถ้าให้ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานของตนโดยรวดเร็ว จะทำให้ผู้เรียนทราบผลของการกระทำและสร้างความพอใจให้กับผู้เรียนอีกด้วย

4. แรงจูงใจ (Motivation) กระทำได้โดยการเรียงชุดฝึกจากง่ายไปหายากและจากชุดฝึกที่ใช้เวลาสั้นไปสู่ชุดฝึกที่ใช้เวลายาวขึ้น ทั้งนี้เนื้อเรื่องที่จะนำมาสร้างชุดฝึกควรมีหลากหลายรูปแบบ ตลอดจนมีภาพประกอบ เพื่อเร้าความสนใจของนักเรียนมากขึ้น

สุจริต เพียรชอบ (2546) ได้เสนอว่า การสร้างชุดฝึกต้องยึดหลักทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาสรุปได้ดังนี้

1. กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดต์ เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) ซึ่งกล่าวว่า สิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ จะทำให้ผู้ฝึกหัดมีความคล่องและสามารถทำได้ดี (Law of Use) ในทางตรงกันข้าม สิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัดหรือทอดทิ้งไปนานแล้วย่อมจะทำให้ทำได้ไม่ดี (Law of Disuse) ผู้เรียนจะมีทักษะทางวิทยาศาสตร์ดีต่อเมื่อมีการฝึกฝนหรือการกระทำซ้ำบ่อย ๆ

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถ ความถนัดและความสนใจต่าง ๆ กัน ฉะนั้นในการสร้างชุดฝึก จึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม คือไม่ยากและง่ายเกินไปและควรมีหลายแบบ

3. การจูงใจผู้เรียนโดยการจัดชุดฝึกจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการฝึกและช่วยยั่วยุให้ติดตามต่อไป

4. ใช้แบบฝึกสั้น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย

บุญแก้ว คอรรหาเวช (2548) ได้สรุปถึงแนวคิดในการนำเอาชุดฝึกมาใช้ในระบบการศึกษา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามระดับสติปัญญา ความสามารถและความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. ความพยายามที่จะเปลี่ยนแนวการเรียนการสอนไปจากเดิม จากการยึดครูเป็นหลักมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนเอง โดยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อหรือวิธีการต่าง ๆ การนำสื่อการสอนมาใช้จะต้องจัดให้ตรงกับเนื้อหา และประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่าง ๆ การเรียนในลักษณะนี้ผู้เรียนจะเรียนจากครูเพียง 1 ใน 4 ส่วน ส่วนที่เหลือผู้เรียนจะเรียนจากสื่อด้วยตนเอง

3. การใช้สื่อการสอนได้เปลี่ยนแปลงและขยายตัวออกไป โดยปัจจุบันการใช้สื่อได้คลุมไปถึงการใช้วัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้สื่อจาก การใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอนมาเป็นเพื่อช่วยผู้เรียนเรียน

4. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม โดยในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม จึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อออกมาในรูปของ “ชุดฝึก”

5. การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ได้ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้โดยจัดสภาพการณ์ออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม หมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมในกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง มีทางทราบว่า การตัดสินใจ หรือการทำงานของ ตนถูกหรือผิดอย่างไร มีการเสริมแรงบวกที่ทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูก และค่อยเรียนรู้ไปทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจ การจัดสภาพการณ์ที่จะเอื้ออำนวยต่อจาก ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดที่เกี่ยวกับชุดฝึก สรุปได้ว่า ในการสร้างชุดฝึกต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ มีความง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถ ความถนัดและความสนใจต่างกัน หลังจบการฝึกควรให้ผู้เรียนได้ทราบผลการประเมินการทำงานเพื่อสร้างความพอใจแก่ผู้เรียน

สรุปได้ว่า การนำชุดฝึกไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ครูควรศึกษาและทำความเข้าใจ รายละเอียดของชุดฝึก เตรียมสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกให้พร้อม และทดสอบเพื่อดูพฤติกรรม การเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปหลังการฝึกโดยใช้ชุดฝึก

3.6 เทคนิคการฝึกอบรม หมายถึง กลวิธีในการถ่ายโอนประสบการณ์ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ ในการฝึกอบรมครั้งหนึ่ง ๆ นั้น จำเป็นต้องเลือกเทคนิคที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระประเภทและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ซึ่งในการฝึกอบรมแต่ละครั้ง อาจจะต้องใช้เทคนิคการฝึกอบรมหลาย ๆ เทคนิคประกอบกัน (ฐิระ ประवालพฤษ์ ,2547)

เทคนิคการฝึกอบรมแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

3.3.1 เทคนิคที่เน้นบทบาทวิทยากร เทคนิคการฝึกอบรมประเภทนี้ มักใช้กับผู้เข้าฝึกอบรมจำนวนมาก โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิคนเดียวหรือหลายคนมาบรรยายหรืออภิปรายผู้เข้าอบรมนั่งฟัง ซึ่งได้แก่

1) การบรรยาย (Lecture) เป็นการนำ เสนอให้ความรู้ หลักการหรือทฤษฎีให้กับผู้เข้ารับการ

2) อบรม วิทยากรจะต้องมีทักษะในการพูด การบรรยายเป็นอย่างดี การบรรยายของวิทยากร

3) การบรรยายชุดหรือชุมนุมปาฐกถา (Symposium) เป็นการบรรยายของผู้เชี่ยวชาญ หรือวิทยากรเป็นชุด จำนวน 2-6 คน บรรยายหรือแสดงความคิดเห็น ตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย ภายใต้หัวข้อใหญ่อันเดียวกัน แต่ละคนจะบรรยายหรือแสดงความคิดเห็นสั้น ๆ 10-15 นาที มีประธานหรือพิธีกรเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย (Moderator) เชื่อมโยงระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังโดยผู้ดำเนินการอภิปรายกล่าวเปิดการอภิปรายบอกถึง ความจำเป็น ความสำคัญวัตถุประสงค์ของการอภิปรายกล่าวแนะนำ ผู้บรรยายทุกคนตามลำดับ เชิญผู้บรรยายพูดและต้องควบคุมการใช้เวลาของผู้บรรยายแต่ละคนให้เป็นไปตามที่กำหนด ขณะที่ผู้บรรยายพูด ผู้ดำเนินการจะต้องคอยจับประเด็นสำคัญ ๆ เมื่อผู้พูด พูดจบก็กล่าวสรุปย่อ ๆ แล้วเชิญคนต่อไปพูด โดยจะเชื่อมโยงการบรรยายของคนทั้งสองให้ต่อเนื่องกัน

4) การอภิปรายเป็นคณะ (Panel discussion) เป็นการอภิปรายเป็นคณะโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 2-6คน ในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง ผู้อภิปรายแต่ละคนจะให้ความรู้ ข้อเท็จจริงวิเคราะห์ปัญหา และแสดงความคิดเห็นของตน เสนอแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหัวข้อเดียวกันผู้เข้ารับ การอบรมจะได้รับฟังเหตุผลโต้แย้ง หรือสนับสนุนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิการดำเนินการอภิปราย เหมือนกับการชุมนุมปาฐกถา

5) การสาธิต (Demonstration) เป็นเทคนิควิธีการฝึกอบรม ที่แสดงให้ผู้เข้ารับ

การฝึกอบรมได้เห็นจริง วิทยาการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ ขอบเขตการสาธิตเสนอคำ ถามประเด็นสำคัญ ที่จะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหาคำตอบได้เองจากการสาธิต วิทยาการสาธิตไปตามขั้นตอนแล้วสรุป ทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

3.3.2 เทคนิคการฝึกอบรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นการ ฝึกอบรมที่เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาท ได้ร่วมอภิปราย บรรยายสรุป เสนอความ คิดเห็น ลงมือปฏิบัติ ได้แก่

1) การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เป็นการประชุมหรืออภิปรายกันระหว่าง สมาชิกจำนวน 6-20 คน ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สนใจร่วมกันสมาชิกคนหนึ่งเป็นผู้นำอภิปราย กระตุ้น ให้สมาชิกทุกคนเสนอความคิดเห็นภายในขอบเขตของหัวข้อเรื่องเพื่อให้ได้ข้อยุติของกลุ่ม โดยคำ เนิน การเลือกสมาชิกคนหนึ่งทำ หน้าที่เป็นประธาน ประธานจะเป็นผู้เลือกเลขานุการ ประธานกล่าวนำ อภิปรายในลักษณะกระตุ้นความสนใจของกลุ่ม สนับสนุนให้สมาชิกพิจารณาความคิดเห็นของทุกคนที่ มีต่อหัวข้อหรือปัญหานั้นอย่างกว้างขวาง พยายามไม่ให้มีการพูดนอกเรื่องหรือโต้แย้งกันอย่างรุนแรง ส่งเสริมตัดสินใจร่วมกัน

2) การสัมมนา (Seminar) เป็นการประชุมเพื่อร่วมกันศึกษาและค้นคว้าเรื่องใด เรื่องหนึ่งภายใต้การแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงวุฒิ ผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกคนจะต้องมีบทบาทใน การสำรวจปัญหาแก้ไขปัญหา แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สรุปผลงานเพื่อกำหนด แนวทางปฏิบัติ โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้รับมอบหมายให้ศึกษาและจัดทำ รายงานในหัวข้อที่จะ สัมมนาเพื่อเสนอต่อที่ประชุม วิธีการของการสัมมนาเริ่มจากการวางแผนด้วยการสำรวจและกำหนด ปัญหา หรือเรื่องที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจมีความต้องการที่จะนำ มาพิจารณาร่วมกัน ผู้ทรงวุฒิ บรรยายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ให้แนวทาง กำหนดหัวข้อ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้ศึกษา ค้นคว้า โดยผู้ทรงวุฒิจะคอยให้คำ แนะนำ ช่วยเหลือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะนำ ผลการศึกษา ค้นคว้า เสนอ ต่อกลุ่ม เพื่อนำ ไปสู่การอภิปรายสรุป นำ เสนอต่อที่ประชุมต่อไป

3) การประชุมแบบซินดิเกต (Syndicate) เป็นการประชุมร่วมกันของหมู่คณะ บุคคลที่มีความสนใจร่วมกัน เพื่อพิจารณาปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยแบ่งผู้เข้าฝึกอบรมออกเป็นกลุ่ม ย่อย ๆ เพื่อปฏิบัติงานหรือพิจารณาปัญหาตามที่ได้รับมอบหมาย สมาชิกของกลุ่มมาจากผู้มี ประสบการณ์แตกต่างกันไป หรือมีความรู้หลายสาขาอาชีพร่วมอภิปรายแก้ปัญหาแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน สมาชิกเลือกประธานและเลขานุการประจำ กลุ่มซึ่งตำแหน่งเหล่านี้ จะหมุนเวียนเปลี่ยนกันไป ประธานเป็นผู้คอยควบคุม กระตุ้นให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นโดย ทั่วกัน อย่าให้ใครคนหนึ่งคนใดผูกขาดการพูด หรือครอบงำ ความคิดเห็นของผู้อื่น เลขานุการเป็นผู้ จัดบันทึก จัดทำ รายงานเพื่อประธานจะได้เสนอต่อที่ประชุมใหญ่

4) การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Conference) เป็นการประชุมแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็น เพื่อแก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ในเรื่องที่ทุกคนมีความสนใจร่วมกัน สมาชิกไม่ควรเกิน 20 คน ในการประชุมจะต้องมีระเบียบวาระการประชุม ผู้เข้าประชุมประกอบด้วยประธาน สมาชิกในที่ประชุม เลขานุการ ขั้นตอนการประชุมเริ่มจากประธานกล่าวเปิดการประชุม และชี้แจงความเป็นมา จุดประสงค์ของการประชุมให้สมาชิกทราบแล้วดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม ประธานที่ประชุมคอยควบคุม กำกับ ชี้แนะ รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก สร้างบรรยากาศที่ดี ลดความขัดแย้ง เชื่อมโยงความคิดของสมาชิกไปสู่ข้อยุติ สมาชิกผู้เข้าประชุมต้องรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ ไม่ผูกขาดการพูด พยายามแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ความคิด เคารพมติที่ประชุม

5) การระดมสมอง (Brain storming) เป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่จะนำ ความคิดจากสมาชิกในกลุ่มมาใช้มากที่สุด โดยวิธีกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี หลักการสำคัญอยู่ที่การให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับหัวข้อที่อภิปรายทุกคน โดยไม่คำนึงว่าความคิดเห็นนั้นจะถูกหรือไม่ ความคิดทุกอย่างจะได้รับการยอมรับจากกลุ่มทั้งสิ้น เมื่อระดมความคิดเห็นไว้เป็นจำนวนมากแล้ว จึงค่อยนำ ความคิดเห็นเหล่านั้นอภิปรายเลือกเฟ้นความคิดเห็นที่กลุ่มเห็นว่าดีที่สุด แยกความคิดเห็นพวกเดียวกันมารวมไว้ด้วยกัน ทบทวนดูความเป็นไปได้และลำดับความสำคัญ เหมาะสมที่จะนำไปใช้ ผู้เป็นวิทยากรต้องเตรียมคำถามที่จะใช้ในการระดมสมองไว้ล่วงหน้า ในขั้นตอนการระดมความคิดเห็นนั้น อาจจะแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่มย่อย นำ เสนอปัญหาให้กลุ่ม กลุ่มละ 1 ปัญหา รอบแรกให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่ได้รับมอบหมายในเวลาที่กำหนด รอบที่สองแต่ละกลุ่มจะย้ายไปสู่ปัญหาของกลุ่มถัดไประดมความคิดเห็นในปัญหานั้นและรอบต่อ ๆ ไป จนครบทุกกลุ่มจะเคลื่อนกลับไปอยู่ปัญหาแรกของตนใช้เวลาช่วงต่อไปในการพิจารณาวิเคราะห์สรุปความคิดที่ได้จากสมาชิกในกลุ่มของตนเองและสมาชิกกลุ่มอื่นที่ได้ให้ความคิดเห็นไว้

6) การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) เป็นเทคนิคการอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติเป็นการฝึกอบรมในลักษณะเข้มข้น (Intensive training course) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม 10 – 25 คน ซึ่งมีความสนใจหรือมีปัญหาที่จะต้องร่วมกันแก้ไขได้มาพบปรึกษาหารือ ศึกษาค้นคว้าหรือวิเคราะห์ เพื่อแก้ไขปัญหาลงมือปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ การประชุมปฏิบัติการแบ่งเป็นสองส่วน คือ ส่วนแรกจะเป็นการให้ความรู้ของวิทยากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนที่สองจะเป็นการปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักวิชา หลักการที่วิทยากรได้บรรยายไว้

7) การจัดหลักสูตรระยะสั้น (Short course) เป็นการฝึกอบรมหลักสูตรเร่งรัดในวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับความรู้เพิ่มเติมจากความรู้เดิมเพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการ

3.3 เทคนิคการอบรมที่เน้นพัฒนาตนเองเป็นรายบุคคล มีดังนี้

3.3.1 การสอนแนะ (Coaching) เป็นการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ พฤติกรรมและประสบการณ์โดยแนะนำ ให้รู้จักกับการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง เป็นการสอนแบบตัวต่อตัว หรือเป็นกลุ่มก็ได้ โดยวิทยากรได้แก่หัวหน้างาน หรือผู้มีประสบการณ์ในเรื่องนั้นในหน่วยงานนั่นเอง โดยวิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำ ความตกลงกัน ถึงจุดประสงค์และความต้องการของแต่ละคน แล้วทำ การสอนไปตามแผนที่วางไว้ร่วมกัน วิทยากรลงมือสาธิตให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดูทีละขั้นตอน พร้อมกับอธิบายอย่างละเอียด ผู้เข้ารับการฝึกอบรมลงมือทำ ตามขั้นตอน

3.3.2 การสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป (Programmed instruction) เป็นเทคนิค การฝึกอบรมที่เกิดจากการปฏิบัติของผู้เข้าอบรมเอง โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า มุ่งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ด้วยตนเอง บทเรียนสำเร็จรูป มีขั้นตอนเกี่ยวกับเนื้อหา กิจกรรม การทบทวนทดสอบที่จัดไว้อย่างดี ผู้ฝึกอบรมปฏิบัติตามแต่ละขั้นตอนตามลำดับไป

3.3.3 การศึกษาทางไปรษณีย์ (Correspondence study) ฝ่ายจัดอบรมจะส่ง เอกสารให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทางไปรษณีย์เพื่อให้ศึกษาด้วยตนเอง เมื่อจบแต่ละบทแต่ละตอนก็จะมีการทดสอบ โดยทำแบบทดสอบส่งกลับทางไปรษณีย์เช่นเดียวกัน

3.7 กระบวนการฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อก่อให้เกิด

ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะความชำนาญ และเจตคติต่องาน และการปฏิบัติงาน โดยมีวัตถุประสงค์ให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมถือเป็นกระบวนการ เพราะมีขั้นตอนหลายขั้นตอนแต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน ดังนี้

3.4.1 การหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม เป็นการหาสภาพการณ์หรือ ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จของงานที่ต้องการแก้ไขด้วยการฝึกอบรมและรวมทั้งความต้องการในการฝึกอบรม เพื่อให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน โดยพิจารณาจากข้อบ่งชี้ เช่น ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรลดลง พฤติกรรมในการทำงานเปลี่ยนไปในลักษณะไม่พึงประสงค์ ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถไม่เพียงพอต่อการทำ งานในหน้าที่ที่มีการเปลี่ยนหน้าที่การทำงาน ในการศึกษาหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมมีขั้นตอนโดยสรุป 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลงานที่ได้ ซึ่งสามารถทำได้โดยวิธีต่อไปนี้

1. การสำรวจ โดยการสัมภาษณ์ สังเกต ใช้แบบสอบถาม
2. การศึกษาค้นคว้า โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารเกี่ยวกับองค์การประวัติความเป็นมา รายงานการปฏิบัติงาน บันทึกการปฏิบัติงานของบุคคลในสายงาน

3. การทดสอบ ใช้สำหรับระบุความต้องการจำเป็นในด้านความรู้ ทักษะหรือทัศนคติ เพื่อให้ทราบว่าผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถในการทำ งานเพียงใด
4. การประชุม เพื่อผู้บังคับบัญชาจะได้รับฟังปัญหาในการบริหารงานซึ่งแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรมหรือประชุม
5. การวิเคราะห์งานและการประเมินการปฏิบัติงาน เป็นการรายงานบรรยายลักษณะงาน (Job description) ของแต่ละตำแหน่ง สำหรับการประเมินการปฏิบัติงาน เป็นการพิจารณาถึงผลการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบกับค่า บรรยายลักษณะงานว่าได้ผลตรงตามมาตรฐานหรือไม่

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ เมื่อรวบรวมข้อเท็จจริงแล้ว นำ มาจัดเป็นหมวดหมู่ประเมินความหมายของข้อเท็จจริงเหล่านั้น โดยวิเคราะห์ลักษณะความแตกต่างระหว่างมาตรฐานกับการปฏิบัติงานที่เป็นจริง เริ่มต้นจากวิเคราะห์สาเหตุอันได้แก่สาเหตุเกี่ยวกับองค์การ สาเหตุที่เกี่ยวกับวิทยาการที่ใช้ในการปฏิบัติงาน สาเหตุเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงาน วิเคราะห์วิธีแก้ไข เป็นการพิจารณาทางเลือก ในการแก้ปัญหาหรือสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้น โดยพิจารณาว่าแก้ปัญหาหรือสภาพการณ์นั้น ๆ มีวิธีแก้ไขได้กี่วิธี ประเมินทางเลือกว่าแต่ละวิธีมีข้อดีข้อเสียอย่างไร เปรียบเทียบทางเลือกว่าทางเลือกวิธีการแก้ปัญหาใดที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ปัญหาดังกล่าว และวิธีแก้ปัญหาหรือสภาพการณ์นั้น จำ เป็นต้องใช้การฝึกอบรมด้วยหรือไม่ ถ้าหากต้องใช้ ก็แสดงว่า มีความจำเป็นในการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดความจำเป็นในการฝึกอบรมโดยกำหนดว่าวิธีแก้ไขซึ่งต้องใช้การฝึกอบรมนั้น เป็นการแก้ไขในด้านใด ด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ หรือทัศนคติกำหนดว่าบุคคลกลุ่มใดที่จำเป็น ต้องได้รับการฝึกอบรม กำหนดลำดับความสำคัญของความจำเป็นในการฝึกอบรมว่าเรื่องใดต้องจัดทำก่อน

3.4.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เป็นความคาดหวังว่าหลังการฝึกอบรมจะเกิดผลต่อผู้เข้าอบรมอย่างไรบ้าง โดยกำหนดให้ครอบคลุมพฤติกรรม 3 ด้าน คือ

1) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางด้านความคิดความรู้และการแก้ปัญหาซึ่งได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ(Comprehensive) การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์(Synthesis) และการประเมินค่า (Evaluation)

2) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นจุดประสงค์ทางด้านทักษะของการเคลื่อนไหวต่างๆ ของร่างกาย ตลอดจนการสื่อสารและการใช้ภาษา

3) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นจุดประสงค์ที่แสดงออกทางด้านเจตคติ ค่านิยม ความสนใจและความซาบซึ้งการเขียนวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม สามารถเขียนได้ 2 ลักษณะ คือ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป (General objective) เป็นวัตถุประสงค์ที่กำหนดความคาดหวังในลักษณะกว้าง ๆ

2. วัตถุประสงค์แบบเฉพาะหรือวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม(Behavioral objective) เป็นวัตถุประสงค์ที่กำหนดความคาดหวังที่มีต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมในลักษณะที่แคบ เจาะจง

3 การจัดหลักสูตร (Curriculum Organization) และการเลือกเนื้อหา (Content Selection) เป็นการดำเนินการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามความคาดหวัง มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ โดยการกำหนดขอบข่าย (Scope) ลำดับขั้นตอนของประสบการณ์ เนื้อหาและวิธีการ

องค์ประกอบของหลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระที่เป็นพื้นฐาน เนื้อหาสาระที่พัฒนาสมรรถภาพความรู้ความสามารถ เนื้อหาสาระที่เสริมการปฏิบัติงาน ส่วนการจัดเนื้อหาอาจพิจารณาจัดเนื้อหาจากง่ายไปยาก จัดตามลำดับความจำ เป็นก่อนหลัง จัดจากส่วนรวมไปส่วนย่อย ซึ่งหลักสูตรการฝึกอบรมที่ดีจะช่วยให้การฝึกอบรมดำเนินการไปด้วยดี เพราะผู้ดำเนินการฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้ทราบว่า การฝึกอบรมนี้มีวัตถุประสงค์อะไรกำลังจะทำ อะไร เมื่อไร อย่างไร จะเห็นได้ว่าหลักสูตรนั้นมีความสำคัญต่อการจัดการฝึกอบรมเป็นอย่างยิ่ง

การดำเนินการฝึกอบรม เป็นการดำเนินการตามหลักสูตรการอบรมที่กำหนด โดยกำหนด อำนวยการหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับบุคคล กลุ่มบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินการในขั้นตอนนี้ แบ่งเป็น 3 ระยะคือระยะก่อนการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการอบรมจะต้องเตรียมการในเรื่องต่อไปนี้เช่น ติดต่อวิทยากรเป็นการภายใน ติดต่อสถานที่การอบรม สถานที่ศึกษาดูงาน จัดพิมพ์หลักสูตรโครงการและเอกสารประกอบการฝึกอบรม คัดเลือก / แจ้งผู้เข้ารับการฝึกอบรม จัดทำ บัญชีรายชื่อผู้เข้ารับการอบรม จัดทำกำหนดพิธีเปิด คำกล่าวรายงาน คำ กล่าวในพิธีเปิด ทำ หนังสือเชิญวิทยากร เตรียมแฟ้มต่างๆ ป้าย เตรียมประกาศนียบัตร เป็นต้น ระยะระหว่าง การฝึกอบรม ในระหว่างการฝึกอบรมผู้ดำเนินการจะต้องเตรียมแฟ้มลงชื่อประจำ วัน เตรียมเอกสารที่จะแจกแต่ละวัน เตรียมแนะนำ และขอบคุณวิทยากรระยะหลังการฝึกอบรม หลังดำเนินการอบรม ผู้ดำเนินการจะต้องส่งหนังสือขอบคุณวิทยากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวบรวมวิเคราะห์ผลการฝึกอบรม รายงานผลการฝึกอบรมเสนอฝ่ายบริหาร ติดตามผลการฝึกอบรม เป็นตัวกลางติดต่อประสานงานระหว่างผู้เข้าอบรม เป็นต้น

ปาน สวัสดิ์สาลี (2549) สรุปการประเมินผลและการติดตามผลการฝึกอบรม เป็น กระบวนการขั้นสุดท้าย

ของการฝึกอบรม เพื่อต้องการทราบว่า การดำเนินการฝึกอบรมประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดมีสิ่งใดบ้างเป็นข้อบกพร่องและผลที่ได้คุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ สิ่งที่จะประเมินคือสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แก่ ความรู้ เจตคติ ทักษะการปฏิบัติ ผลการปฏิบัติงานและอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องประเมินผลก็คือ สิ่งที่เกิดขึ้นกับโครงการฝึกอบรม อันได้แก่ สิ่งนำ เข้า(Input) กระบวนการ

ฝึกอบรม (Process) ผลลัพธ์ (Output) และผลกระทบ (Impact) ขั้นตอนการประเมินผลการฝึกอบรมไว้ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการประเมินผล (Focus)เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกิดจากการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม การกำหนดผู้ต้องการข้อมูลจากการประเมิน ต้องการทราบข้อมูลอะไรจากการอบรม จะนำ ผลการประเมินไปทำ อะไร กำหนดแหล่งของการได้มาซึ่งผลการประเมิน

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนการประเมินผล ในขั้นนี้ ผู้ประเมินจะเตรียมการประเมิน ได้แก่

- 1) ระบุวัตถุประสงค์ของการประเมิน
- 2) ระบุประเภทของการประเมิน ซึ่งจะเป็นประเภทลักษณะใดดังต่อไปนี้
  - (1) เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่การประเมินด้านความรู้

ทักษะและเจตคติ

(2) การประเมินผลปฏิบัติการตอบสนองเป็นการประเมินความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมทั้งในด้านเนื้อหาสาระ วิทยากรการจัดการ การนำ สิ่งที่ได้รับไปใช้

(3) การประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำ งานเป็นการประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำ งานตามที่องค์กรต้องการเพียงใด โดยประเมินจากความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน

(4) การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดต่อหน่วยงาน เป็นการประเมินผลว่าการฝึกอบรมก่อให้เกิดผลดี นำ ความสำเร็จมาสู่องค์กร / หน่วยงานเพียงใด

3) กำหนดแหล่งที่มาของข้อมูล เช่น จากผู้เข้ารับการฝึกอบรม วิทยากรผู้ดำเนินการอบรม ผู้ได้รับผลกระทบจากการฝึกอบรม จากเอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรอื่นๆ

4)กำหนดระยะเวลาการเก็บข้อมูล เช่น อาจเก็บก่อนการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรม หลังการฝึกอบรมทันทีที่การฝึกอบรมเสร็จสิ้นลง หรือหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมไปแล้วระยะหนึ่ง โดยปกติการประเมินผลการอบรม เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลทั้งก่อน ระหว่าง และทันทีที่การอบรมเสร็จสิ้น แต่สำหรับการติดตามผลการฝึกอบรม จะเก็บข้อมูลภายหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้วระยะหนึ่ง

5)จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล เครื่องมือประเมินผลการฝึกอบรมจะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน เช่น

(1) การสังเกต (Observation) ซึ่งทำ ได้ 2 ลักษณะคือ การสังเกตด้วยสายตา ความรู้สึกจากการรับรู้ สามารถประเมินผลได้ในลักษณะกว้างๆ และการสังเกตโดยใช้เครื่องมือประกอบ มีการกำหนดหัวข้อรายการที่จะตรวจสอบประเมิน

(2) การสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งอาจจะเป็นการสัมภาษณ์ปากเปล่าในลักษณะพูดคุยกันแบบไม่เป็นทางการ หรือสัมภาษณ์โดยมีแบบสัมภาษณ์ประกอบ

(3) แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังฝึกอบรม (Pretest - Posttest) เป็นเครื่องมือที่มุ่งวัดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้จากการฝึกอบรมก่อนและหลังฝึกอบรม

(4) แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งได้แก่ แบบประเมินหัวข้อวิชา แบบประเมินผลวิทยากร แบบสอบถามสำหรับติดตามผลการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการตามแผน เมื่อได้จัดทำ แผนการประเมินผลและติดตามผลเรียบร้อยแล้ว จะเริ่มเก็บและรวบรวมข้อมูลในช่วงต่างๆ ของการจัดการฝึกอบรม จากแหล่งต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูล เป็นการแจกแจงข้อมูลที่รวบรวมมาได้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการประเมินแต่ละข้อว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใดมีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร

ขั้นตอนที่ 5 รายงานผล หลังจากได้ข้อสรุปของการประเมินผลทุกข้อจากการวิเคราะห์แล้ว จะต้องรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชา และผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมดังกล่าวได้ทราบ ซึ่งจะรายงานผลด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรก็ได้ โดยทั่วไปแล้วการรายงานผล มักจะเป็นลายลักษณ์อักษร เสนอในรูปแบบรายงาน ซึ่งอาจเป็นรายงานรวมฉบับเดียวรายงานผลการประเมินผลการฝึกอบรมหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม โดยยังไม่ได้รายงานผลการติดตามผล (End - of - Course - Evaluation - Report) และรายงานการติดตามผลหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมไปแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน (Follow - up Report) สำหรับรูปแบบของรายงานการประเมินผลการฝึกอบรม โดยทั่วไปจะประกอบด้วย บทสรุปสาระสำคัญ (บทคัดย่อ) บทนำระเบียบวิธีการประเมินผล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและข้อเสนอแนะ และภาคผนวก สรุปเป็นวงจรกิจการประเมินผลการฝึกอบรม ดังแสดงในแผนภาพกำหนด วางแผน ดำเนินการ วิเคราะห์ รายงานขอบเขต ข้อมูลโครงการ รายงาน รายงานฝึกอบรม / เมื่อเสร็จสิ้น การติดตามผลสัมมนา การฝึกอบรมปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

4.1 ความหมายของชุดฝึกอบรม ซึ่งนิพนธ์ ศุขปริดี (2548) ได้กล่าวถึงความหมายของชุดฝึกอบรมไว้ว่า หมายถึง การจัดทรัพยากรหรือการจัดระบบการฝึกอบรม โดยรวบรวมสื่อ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการฝึกอบรมและทดสอบประสิทธิภาพแล้ว เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์ใกล้เคียงประสบการณ์ตรง ได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามเนื้อหาสาระที่ละน้อย เพื่อให้โอกาสของผู้รับการฝึกอบรมปฏิบัติกิจกรรมฝึกอบรมได้ถูกต้องและได้รับการเสริมแรงในขณะที่รับการฝึกอบรม ชุดฝึกอบรมอาจจะแบ่งได้ 3 ประเภท คือชุดอุปกรณ์ฝึกอบรม ชุดฝึกอบรม และโมดูลฝึกอบรม ดังนี้

1. ชุดอุปกรณ์ฝึกอบรม (Training Kits) หมายถึง การจัดระบบสื่อที่จำ เป็นในระบบกาฝึกอบรมให้อยู่ในที่เดียวกันเพื่อง่ายต่อการแสวงหาและใช้สื่อ ชุดอุปกรณ์ฝึกอบรมอาจจะแบ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก และสื่อประสมเป็นสื่อหลัก

2. ชุดฝึกอบรม (Training Packages) หมายถึง การจัดระบบฝึกอบรมที่สมบูรณ์ที่ผู้รับการฝึกอบรมสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือชุดฝึกอบรมที่ผู้ให้การฝึกอบรมเป็นผู้ใช้ในการบรรยายหรือจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ในชุดฝึกอบรมจะประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม แบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน สื่อที่ใช้ในกิจกรรมการฝึกอบรมทั้งหมดที่จำเป็นต้องใช้ในระบบการฝึกอบรม ทั้งสื่อที่ผู้ให้การฝึกอบรม ใช้บรรยาย สาธิต และสื่อที่ผู้รับการฝึกอบรมใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สิ่งที่ใช้เพื่อการสื่อสารและสั่งงานในระบบการฝึกอบรมทั้งหมด เพื่อใช้ในการฝึกอบรมกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ และการฝึกอบรมมวลชน ทั้งในระบบการฝึกอบรมแบบเผชิญหน้า ระบบการฝึกอบรมแบบทางไกล และระบบการฝึกอบรมแบบความร่วมมือ สามารถจัดระบบชุดฝึกอบรมเพื่อใช้ในระบบการฝึกอบรมทุกรูปแบบ ชุดฝึกอบรมที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีทั้งชุดฝึกอบรมที่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก และชุดฝึกอบรมที่ใช้สื่อประสมเป็นสื่อหลัก ชุดฝึกอบรมที่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก ส่วนใหญ่เรียกว่าชุดเอกสารฝึกอบรม ส่วนชุดฝึกอบรมที่ใช้สื่อประสมเป็นสื่อหลัก เรียกว่า ชุดฝึกอบรม การให้ผู้รับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ที่ละน้อยเป็นขั้นตอนด้วยการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับประสบการณ์ตรง หรือได้มีโอกาสลงมือทำ หรือคิดด้วยตนเอง

3. โมดูลฝึกอบรม (Modular Training) หมายถึง การจัดระบบการฝึกอบรมที่จัดเป็นชุดฝึกอบรม (Training Packages) หลายชุดต่อเนื่องกัน โมดูลฝึกอบรมมีทั้งที่เป็นโมดูลฝึกอบรมสิ่งพิมพ์เป็นหลัก และโมดูลฝึกอบรมสื่อประสมเป็นหลัก

พารีก และ ราว (Pareek and Roa, 1999) ได้กล่าวถึงชุดฝึกอบรมว่าเป็นแบบหนึ่งของหลักสูตรการฝึกอบรมแบบยัดวิตุประสงค์การฝึกอบรม เนื้อหา กิจกรรม วิธีการสอนและการประเมิน การฝึกอบรมเข้าไว้ทั้งหมด ชุดฝึกอบรมจึงเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมประเภทหนึ่งซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นชุดฝึกอบรมที่ศึกษาได้ด้วยตนเอง และชุดฝึกอบรมที่ใช้สอน จากความหมายของชุดฝึกอบรมที่กล่าวไปแล้วพอสรุปความหมายได้ว่าชุดฝึกอบรมเป็นการรวบรวมทรัพยากรที่ใช้ในการฝึกอบรมทั้งหลักสูตร อุปกรณ์ วิธีการ เนื้อหา สื่อ และการประเมินเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุด เพื่อความสะดวกในการใช้สำหรับฝึกอบรมเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ ทั้งใช้ฝึกอบรมด้วยตนเองและใช้ประกอบในการฝึกอบรมทั่วไป

4.2 ความสำคัญของชุดฝึกอบรม ซึ่งนิพนธ์ ศุขปริดี (2548) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชุดฝึกอบรมไว้ดังนี้

1. ผู้ให้การฝึกอบรมลดเวลาการเตรียมการฝึกอบรมโดยเฉพาะการฝึกอบรมหลายรุ่น ผู้ให้การฝึกอบรมปรับปรุงชุดฝึกอบรมโดยไม่ต้องผลิตใหม่

2. ระบบฝึกอบรมมีมาตรฐาน เพราะผู้ให้การฝึกอบรมต่างใช้ชุดฝึกอบรมประเภทเดียวกัน
3. มาตรฐานการวัดและประเมินผลการฝึกอบรมเป็นมาตรฐานเดียวกัน
4. ส่งเสริมให้เกิดเครื่องช่วยการฝึกอบรม
5. ผู้รับการฝึกอบรมมีโอกาสรับประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์ใกล้เคียงจากชุดฝึกอบรมสื่อประสม
6. ไม่จำ กัดเวลาและสถานที่ในการฝึกอบรม
7. เปลี่ยนบทบาทผู้ให้การฝึกอบรมจากผู้บรรยายมาเป็นผู้แนะนำ เสนอแนะการแก้ปัญหาในการฝึกอบรมและจัดการฝึกอบรม
8. ประหยัดทรัพยากร เพราะสื่อต่าง ๆ ส่วนมากจะนำ มาใช้ได้หลายครั้ง
9. ส่งเสริมให้ผู้ให้การฝึกอบรมเป็นผู้จัดการฝึกอบรมอย่างมีระบบการใช้ชุดฝึกอบรม จะมีความสำคัญต่อระบบการฝึกอบรมมาก

สมประสงค์ วิทยาเกียรติ (2550) ยังได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดฝึกอบรมต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมไว้ ดังนี้

1. สร้างแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. สามารถศึกษาด้วยตนเองในเนื้อหาวิชาที่สนใจได้โดยไม่จำ กัดเวลา สถานที่
3. สามารถศึกษาทบทวนได้
4. สนองตอบต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลได้
5. เกิดกระบวนการเรียนรู้ ในการศึกษาค้นคว้าความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองต่อไปในอนาคต ชุดฝึกอบรมส่วนใหญ่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหา ทำให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
6. ฝึกการมีวินัยในตนเอง
7. ใช้เป็นสื่อสอนเสริมได้กล่าวโดยสรุปชุดฝึกอบรมมีความสำคัญและมีประโยชน์มากต่อหน่วยงาน เพราะสามารถนำไปใช้อบรมพัฒนาบุคลากรได้เป็นจำนวนมาก ในระยะเวลาสั้น ประหยัดงบประมาณประหยัดเวลาในการเตรียมการ และสนองตอบต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้

4.3 องค์ประกอบชุดฝึกอบรมองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมเราสามารถแบ่งได้หลายรูปแบบตามลักษณะที่พิจารณานำ มาใช้ แบ่งไว้มี 2 ประเภท (นิพนธ์ ศุขปรีดี, 2548) ดังนี้

4.3.1 องค์ประกอบของผลที่ได้รับในการการพัฒนาชุดฝึกอบรมองค์ประกอบของผลที่ได้รับในการพัฒนาชุดฝึกอบรมเกี่ยวข้องกับคู่มือการฝึกอบรม สื่อ กิจกรรม และการประเมินฝึกอบรม ดังนี้

- 1) คู่มือการฝึกอบรม ในชุดฝึกอบรมที่ดีจะต้องมีคู่มือการใช้และบำรุงรักษาชุดฝึกอบรม สื่อ กิจกรรม และการประเมินการฝึกอบรม
- 2) สื่อในชุดฝึกอบรม เป็นองค์ประกอบสำคัญของชุดฝึกอบรมเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้รับการฝึกอบรม เป็นคู่มือของการแนะนำ ให้ผู้ให้การฝึกอบรมปฏิบัติ ศึกษาขั้นตอนของการวางแผนการฝึกอบรมวัตถุประสงค์การฝึกอบรม การเตรียมการทั้งด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการฝึกอบรม
- 3) กิจกรรมในชุดฝึกอบรม เป็นองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมได้จัดเตรียมสื่อและวิธีการของการจัดฝึกอบรมไว้อย่างพร้อมมูล เพื่อให้ผู้ให้การฝึกอบรมดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการฝึกอบรม
- 4) การประเมินในชุดฝึกอบรม องค์ประกอบในชุดฝึกอบรมเกี่ยวข้องกับการประเมินมี 2 ลักษณะคือ การประเมินผู้รับการฝึกอบรม กับการประเมินชุดฝึกอบรม เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม ไม่ว่าจะเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้รับการฝึกอบรมและประเมินประสิทธิภาพชุดฝึกอบรม จะต้องมีวิธีการประเมินและเครื่องมือประเมิน

4.3.2 องค์ประกอบชุดฝึกอบรมเชิงระบบองค์ประกอบชุดฝึกอบรมเชิงระบบประกอบด้วย

- 1) องค์ประกอบของชุดฝึกอบรมด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ปรัชญาการฝึกอบรม แผนและนโยบายการฝึกอบรม หลักสูตรและเนื้อหาสาระการฝึกอบรม หลักสูตร และเนื้อหาสาระการฝึกอบรม
- 2) องค์ประกอบชุดฝึกอบรมในด้านการดำเนินการฝึกอบรม ได้แก่
  - (1) การศึกษาแนวคิดพื้นฐานของระบบฝึกอบรมในด้านหลักสูตร ระบบฝึกอบรมการบริหารและการบริการฝึกอบรม และความคิดของสังคมท้องถิ่น ด้วยระบบการฝึกอบรมเพื่อการออกแบบกระบวนการฝึกอบรม
  - (2) การกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม เป็นการวิเคราะห์ วัตถุประสงค์เพื่อการจัดการกระบวนการฝึกอบรมให้เหมาะสมและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การตั้งวัตถุประสงค์ในองค์ประกอบชุดฝึกอบรมจะต้องสอดคล้อง เหมาะสมกับปัจจัยนำเข้าของแผนนโยบาย ปรัชญาของสังคมท้องถิ่น ประการสำคัญ วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรม จะต้องเป็นวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ผู้ปฏิบัติสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชุดฝึกอบรมที่ดีควรมีวัตถุประสงค์หลักเพียงเป้าหมายเดียว
  - (3) การศึกษาชุดฝึกอบรมเดิมที่มีอยู่ ชุดฝึกอบรมที่มีอยู่แล้วมีวัตถุประสงค์ตรงหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดฝึกอบรมที่จะออกแบบ ชุดฝึกอบรมที่มีอยู่แล้วและ

ประสิทธิภาพไม่ดีพอ เราจึงต้องออกแบบโดยการปรับปรุงใหม่ หรือเพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมเดิมที่มีเนื้อหาสาระเปลี่ยนไปจากอดีต แต่วัตถุประสงค์ยังคงเดิม

(4) การดำเนินการของระบบฝึกอบรมเกี่ยวกับการกำหนดกระบวนการฝึกอบรม การวิเคราะห์องค์ประกอบชุดฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกำหนดวัตถุประสงค์หลักและวัตถุประสงค์ย่อย และการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม และการวัดและการประเมินผลกล่าวโดยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของชุดฝึกอบรม เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้รู้ว่าชุดฝึกที่จัดทำ นั้นเป็นไปตามจุดหมายที่ต้องการหรือไม่

4.4 การออกแบบชุดฝึกอบรม กระบวนการในการออกแบบชุดฝึกอบรมประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ (นิพนธ์ ศุขปริดี, 2548)

1. การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการออกแบบชุดฝึกอบรม ทำ โดยการศึกษาแนวคิดพื้นฐานของ
2. ชุดฝึกอบรมเกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลการออกแบบชุดฝึกอบรม หลังจากนั้นจึงกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการออกแบบชุดฝึกอบรม การศึกษาชุดฝึกอบรมที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ได้แนวทางในการออกแบบชุดฝึกอบรม
3. การออกแบบจำลองชุดฝึกอบรม โดยมีการกำหนดปัจจัยนำ เข้าเพื่อการออกแบบชุดฝึกอบรม กำหนดกระบวนการออกแบบชุดฝึกอบรมและการกำหนดการประเมินผลลัพธ์และผลย้อนกลับในการออกแบบชุดฝึกอบรม แล้วจึงออกแบบจำลองชุดฝึกอบรม

4.5 การผลิตชุดฝึกอบรม การผลิตชุดฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและมีผลต่อการนำไปใช้ในการฝึกอบรมให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ซึ่งนิพนธ์ ศุขปริดี (2548) ได้เสนอแนวทางในการผลิตชุดฝึกอบรมไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการผลิตชุดฝึกอบรม เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อให้ทราบถึงผลที่ได้จากการฝึกอบรมว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่
2. การจัดลำดับสาระการนำ เสนอ โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การวิเคราะห์พฤติกรรม การจัดลำดับประสบการณ์ การฝึกอบรม การกำหนดของข่ายของเนื้อหาการฝึกอบรม และการพิจารณาหลักสูตรฝึกอบรม
3. การผลิตชุดฝึกอบรม เป็นการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมอย่างมีเหตุผล โดยคำนึงถึงหลักกาทางปรัชญา จิตวิทยา และสังคมวิทยาทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการฝึกอบรม
4. การเลือกสื่อชุดฝึกอบรมที่ช่วยให้ประสบการณ์มีความรู้เป็นรูปธรรมสูงขึ้นโดย

พิจารณาจากการตอบสนองของวัตถุประสงค์ การตอบสนองของผู้รับการฝึกอบรม เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้รับการฝึกอบรม และเป็นสื่อราคาไม่แพงหาได้ในท้องถิ่น

5. การประเมินชุดฝึกอบรม มีขอบข่ายของการประเมินครอบคลุม ทั้งด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ การประเมินก่อนการเข้ารับการฝึกอบรม ยุทธศาสตร์ชุดฝึกอบรมสถานที่ เวลา และสื่อฝึกอบรม

ศิริพรรณ สายหงษ์ (2547) มีแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการผลิตชุดฝึกอบรมว่ามีกระบวนการผลิตที่ควรคำนึงถึง 7 กระบวนการ ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์
2. การกำหนดเนื้อหา
3. การกำหนดสื่อ
4. การกำหนดผู้ผลิตชุมชน
5. การดำเนินการผลิต
6. การทดสอบคุณภาพชุดฝึกอบรม
7. การปรับปรุงชุดฝึกอบรม

3.8 การพัฒนาชุดฝึกอบรม ซึ่ง ชมนาด พงศ์นพรัตน์ (2550) กล่าวถึงขั้นตอนในการพัฒนาชุดฝึกอบรมไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 พิจารณาหลักสูตรว่ามีองค์ประกอบและรายละเอียดครบถ้วนตามหัวข้อต่าง ๆ เหล่านี้หรือไม่

1. เหตุผลและความจำเป็นชัดเจนและครบถ้วนหรือยัง
2. วัตถุประสงค์สอดคล้องกับเหตุผลและความจำเป็น หรือไม่
3. หลักสูตรการฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหรือไม่และมีหัวข้อวิชาครบถ้วนหรือยัง

4. เทคนิคการฝึกอบรมที่ใช้ในการฝึกอบรมได้ระบุไว้หรือยัง
5. ระยะเวลาฝึกอบรมและกำหนดการฝึกอบรมถูกต้องและครบถ้วนหรือไม่
6. คุณสมบัติและจำนวนผู้เข้าอบรมได้ระบุชัดเจนหรือยัง
7. การประเมินผลและการติดตามผลได้ระบุชัดเจนหรือยัง
8. การรับรองผลการฝึกอบรมมีความจำเป็นหรือไม่ ถ้าจำเป็นต้องกำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะได้รับอย่างครบถ้วน

ขั้นที่ 2 ในแต่ละหัวข้อวิชาของหลักสูตร ควรพิจารณาส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์หัวข้อวิชาสอดคล้องกับหัวข้อวิชาหรือไม่ และระบุพฤติกรรมอะไรบ้าง ที่ผู้เข้ารับการอบรมกระทำหลังจากการฝึกอบรมนั้นแล้ว

2. เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเวลาในการกำหนดเนื้อหา ควรเรียงลำดับว่าควรจะรู้อะไรก่อนหลัง โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้
3. พิจารณาพฤติกรรมหรือความรู้เดิมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่า เคยเรียนรู้หรือมีทักษะอะไรมาแล้ว
4. พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และประสบการณ์ที่ผู้เข้าอบรมมีอยู่แล้วกับพฤติกรรมที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ว่า ควรจะบรรจุเนื้อหาอะไรที่จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมบรรลุวัตถุประสงค์นั้น
5. นำเนื้อหาเหล่านั้นมาจัดว่าอะไรเป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อย
6. กำหนดว่าจะใช้วิธีการสอนหรือเทคนิคการสอนอย่างไร รวมทั้งจะใช้อุปกรณ์การสอนอะไรบ้างที่จะสอดคล้องกับเนื้อหาในประเด็นต่าง ๆ และเวลาที่ในแต่ละวิชา

ขั้นที่ 3 ทำแผนการสอนแต่ละวิชาโดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 2 มารวบรวมรายละเอียดของเนื้อหา วิธีการ และอุปกรณ์ แล้วเขียนในแบบฟอร์มแผนการสอน ซึ่งประกอบด้วย ใบบนและแผนการสอน การเขียนเนื้อหาในแผนการสอน เขียนได้ 2 ลักษณะคือ

1. เขียนแต่ละประเด็น ทั้งประเด็นสำคัญ ประเด็นย่อย ไม่ต้องเขียนรายละเอียด ในกรณีผู้เขียนทำแผนการสอนใช้เอง แล้วรู้เนื้อหาละเอียดแล้ว
2. เขียนอย่างละเอียดว่าจะสอนหรือพูดอะไรในกรณีที่ผู้เขียนทำแผนการสอนเพื่อให้ผู้อื่นนำไปใช้ ซึ่งแนวทางในการสอนที่ให้รายละเอียดมากกว่าลักษณะแรก ในการเสนอเนื้อหาในแผนการสอนแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

2.1 การนำเรื่อง ประกอบด้วย แนะนำวิชา การเชื่อมโยงวิชาก่อน วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ประเด็นสำคัญ เหตุผลที่มีวิชานี้ และระบุประโยชน์ที่ผู้เข้าอบรมจะได้รับจากวิชานี้

2.2 เนื้อหาตามที่กล่าวมาแล้วในขั้นที่ 2 เมื่อจบแต่ละประเด็นสำคัญ ควรมีการสรุปตรวจสอบความเข้าใจ

2.3 บทสรุป ประกอบด้วย การสรุปประเด็นสำคัญของทั้งหมด การเชื่อมโยงกับวิชาต่อไป แต่ละขั้นตอนในการนำเสนอระบุเวลาที่ใช้ อุปกรณ์ที่ใช้ เช่น แผ่นใส และหมายเลขเอกสารและหมายเลข แผนภูมิและหมายเลข เป็นต้น ถ้าหากมีคู่มือสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมในวิชานั้นก็ระบุให้ชัดเจนด้วย นำแผนการสอนที่เขียนมาทดลองสอนก่อน ปรับปรุงให้เหมาะสมกับเวลา เนื้อหา และวิธีการ แล้วจึงเขียนแผนการสอนจริง

พารีก และราว (Pareek and Roe, 1980) ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมโดยดำเนินการตามขั้นตอน ซึ่งมีอยู่ 7 ขั้นตอนนี้

1. ระบุปัญหาในเรื่องระดับความสามารถของคนหรือองค์กร ที่วิเคราะห์แล้วเห็นว่ามีความจำเป็นต้องแก้ไขและสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม

2. กำหนดวิธีการในการฝึกอบรม เมื่อพิจารณาว่าการแก้ไขปัญหาต้องใช้วิธีการฝึกอบรม ผู้พัฒนาชุดฝึกอบรมจะต้องกำหนดยุทธวิธีในการฝึกอบรมว่า ควรจะใช้รูปแบบและเทคนิควิธีใดในการฝึกอบรม

3. ระบุความจำเป็นในการฝึกอบรม นับว่ามีความสำคัญในการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพราะจะทำให้ชุดฝึกอบรมนั้น มีวัตถุประสงค์ตรงกับปัญหาและความจำเป็นในการฝึกอบรม

4. พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เป็นขั้นตอนที่จะต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับปัญหาและความจริงของผู้เข้ารับการฝึกอบรม แบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอนสำคัญ ๆ ดังนี้ คือ

4.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ดังกล่าวจะต้องเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพราะจะช่วยให้กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม โดยต้องคำนึงถึงความจำเป็นในการฝึกอบรมเป็นพื้นฐาน

4.2 การคัดเลือกเนื้อหา จะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เป็นสิ่งใหม่และเป็นที่น่าสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยพิจารณาจากวัยและระดับความรู้เดิมด้วย

4.3 การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้หรือประสบการณ์การเรียนรู้ นอกจากจะต้องเป็นการส่งเสริมให้บรรลุวัตถุประสงค์แล้ว ประสบการณ์ที่จัดให้จะต้องน่าสนใจและเป็นการส่งเสริมกันระหว่างประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ได้หลายทาง ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่สามารถลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

5. เลือกสื่อในการฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นการให้ความรู้แก่บุคคลวิธีหนึ่งที่พึงประสงค์ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่าทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้และเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในการให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ได้ดีตามความต้องการนั้นจำเป็นต้องมีการสื่อความหมายที่ดี เป็นการลดช่องว่างระหว่างผู้ให้การอบรมกับผู้รับการอบรม สื่อจึงนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ จากผู้พูดไปยังผู้ฟัง สื่อที่กล่าวถึงนี้หมายถึง วัสดุ เครื่องมือ และวิธีการ สื่อที่ดีจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความสนใจ และกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการอบรม ดังนั้นก่อนจะเลือกสื่อใดมาใช้ประกอบการฝึกอบรม ควรมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้คือ

5.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหรือไม่

5.2 เนื้อหาสาระของสื่อมีประโยชน์มีความสำคัญเพียงใด

5.3 มีความน่าสนใจหรือไม่

5.4 มีความทันสมัยน่าเชื่อถือเพียงใด

5.5 สามารถนำมาใช้ร่วมกับกิจกรรมการฝึกอบรมเหมาะสมเพียงใด เช่น เรื่องของ

ข้อเท็จจริง สี และขนาด เป็นต้น

5.6 มีความถูกต้องและมีการสื่อความหมายที่ดีเพียงใด
 5.7 ลักษณะของเนื้อหาและวิธีการนำเสนออื่น ๆ เหมาะสมหรือไม่
 5.8 คุณภาพด้านเทคนิคและความประณีต ในการผลิตดีพอหรือไม่
 5.9 สื่อดังกล่าวได้รับการทดลอง และยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้รู้เพียงใด จาก
 สถานการณ์เช่นไร มีความเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพียงใดในด้านวัย ความรู้ และ
 ประสบการณ์

6. ดำเนินการฝึกอบรม เป็นขั้นที่นำชุดฝึกอบรม ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบ
 เกี่ยวกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนหรือยุทธวิธีที่นำมาใช้ สื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอน
 การประเมินที่ใช้ระหว่างฝึกอบรมและหลังฝึกอบรมว่า สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่
 ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการฝึกอบรมว่าเป็นไปตามขอบเขตที่กำหนดไว้หรือไม่

7. ประเมินผลการฝึกอบรม เป็นการประเมินจุดมุ่งหมายในด้านความรู้ และด้านการ
 เปลี่ยนแปลงเจตคติ และพฤติกรรมภายหลังจากการฝึกอบรม ทั้งนี้อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ สังเกต
 หรือทดสอบร่วมกันก็ได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

ศิริวรรณ กุลกรนิษฐม (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
 นักเรียนเป็นสำคัญ ในกิจกรรมการสอนแบบมีส่วนร่วม เรื่องเพศศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่ม
 ทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 25 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียน
 ท้าวพรพิทยาคม กิ่งอำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
 เครื่องมือที่ใช้ คือ แผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในกิจกรรมการสอนแบบมีส่วนร่วม
 เรื่องเพศศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผนแบบประเมินพฤติกรรมกลุ่มและ
 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 40 ข้อใช้เวลาทดลองสอน 13 คาบ พบว่า แผนการ
 จัดการเรียนรู้อื่นที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในกิจกรรมการสอนแบบมีส่วนร่วม เรื่องเพศศึกษา ชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.81/83.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนี
 ประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ เท่ากับ 0.68

สิริพรรณ บุรี (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของ
 นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนากรุงเทพมหานคร
 พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่เพศชาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนปัจจัยที่มี
 ความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตที่เกี่ยวข้องกับการมีเพศสัมพันธ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง อิทธิพลกลุ่มเพื่อนสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ เพศหญิง และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

อัจฉราภรณ์ ร่มแก้ว (2553) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพและ การป้องกันโรค กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพ 80/80 2) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียน และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2/5 จำนวน 45 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดเครื่องมือ มี 4 ชนิด ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ จำนวน 8 แผ่น 2) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย จำนวน 1 บทเรียน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีค่าเท่ากับ 87.72/86.85 ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีค่าเท่ากับ 0.7442 นักเรียนที่เรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

วรารคนา ศิริวงษ์ (2548) ศึกษา สภาพความต้องการและปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการ และปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น ของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษาจำนวน 122 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคสแควร์ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของ LSD ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา สื่อที่ครูใช้มากที่สุดในแต่ละประเภทคือ 1) สื่อประเภทไม่ใช่เครื่องฉาย/วิธีการ ได้แก่ สิ่งพิมพ์ 2) สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (วีสดู/อุปกรณ์) ได้แก่ วีดิทัศน์ และเครื่องเล่น 3) สื่อประเภทเครื่องเสียง ได้แก่ ซีดี 4) สื่อประสมเชิงโต้ตอบ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ ความต้องการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา พบว่า 1) สื่อประเภทไม่ใช่เครื่องฉาย/วิธีการ ครูมีความต้องการใช้มากที่สุดในระดับดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ และเพื่อใช้ในการสอนวัตถุประสงค์ทางด้านข้อมูลความรู้ 2) สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (วีสดู/อุปกรณ์) ครูมีความต้องการใช้มากที่สุดในการสรุปทบทเรียน และเพื่อใช้ในการสอนวัตถุประสงค์ทางด้านข้อมูลความรู้ และทักษะ 3) สื่อประเภทเครื่องเสียงครูมีความต้องการใช้มากที่สุดในการสรุปทบทเรียน และเพื่อใช้ในการสอนวัตถุประสงค์ทางด้านทัศนคติ และข้อมูลความรู้ 4) สื่อประสมเชิงโต้ตอบครูมีความต้องการใช้มากที่สุดในการประเมินผู้เรียน และเพื่อใช้ในการสอนวัตถุประสงค์ทางด้านทัศนคติ ปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา พบว่า 1) ด้านการเตรียมสื่อการสอนเพศศึกษามีปัญหา มากที่สุดในเรื่องการจัดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนตามความต้องการ 2) ด้านการเลือกสื่อการสอนเพศศึกษามีปัญหามากที่สุดเรื่องไม่สามารถเลือกสื่อที่มีเนื้อหาสาระที่ทันสมัยได้ 3) ด้านการใช้สื่อการสอนเพศศึกษามีปัญหา มากที่สุดในเรื่องการจัดหาวัสดุ (Software) ที่จะนำมาใช้สอน 4) ด้านคุณภาพ และปริมาณของสื่อการสอนเพศศึกษามีปัญหา มากที่สุดในเรื่องสื่อมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอ กับความต้องการ

ฐิติพร อิงคถาวรวงศ์ (2550) ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษาการศึกษาเชิงสำรวจครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงแต่ละชั้นปีในโรงเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา และพัทลุง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1, 2, 3 สังกัดกรมอาชีวศึกษา เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจำนวน 497 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในด้านการป้องกัน และความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ ผลการศึกษาพบว่า

1. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้านการมีเพศสัมพันธ์พบร้อยละ 9.3 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกตั้งแต่อายุ 12-19 ปี และมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรักมากที่สุดร้อยละ 89.1 ในด้านลักษณะการมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 30.4 มีเพศสัมพันธ์โดยใช้ปากร้อยละ 26.1 มีเพศสัมพันธ์แบบ

รกร่วมเพศ กลุ่มตัวอย่างมีการคุมกำเนิดเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกและครั้งต่อมาร้อยละ 19.6 และ ร้อยละ 28.3 ตามลำดับ และเมื่อมีปัญหาทางเพศส่วนใหญ่จะปรึกษาเพื่อน

2. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในด้านการป้องกันกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภส่วนใหญ่ไม่มีการป้องกัน มีเพียงร้อยละ 37.8 ที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งและใช้ได้ถูกวิธี เพื่อนจะมีอิทธิพลในการชักนำกลุ่มตัวอย่างให้มีเพศสัมพันธ์หลังการดื่มแอลกอฮอล์ เว็บไซต์และวีซีดีเป็นสื่อที่มีส่วนในการกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึทางเพศโดยพบถึงร้อยละ 62 และ ร้อยละ 56.3 ตามลำดับ

3. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ ส่วนใหญ่มีความรู้ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวิธีการใช้ถุงยางอนามัย วิธีการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด การยุติการตั้งครรภโดยใช้ยา

4. กลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .001$ โดยชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ที่ $p < .001$ ส่วนชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ไม่แตกต่างกันผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษา ควรคำนึงถึงความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย การคุมกำเนิดที่ถูกวิธี และวิธีป้องกันการตั้งครรภที่ถูกต้อง รวมทั้งส่งเสริมให้วัยรุ่นหญิงมีการรับรู้ค่านิยมทางเพศที่ถูกต้อง ปลูกฝังความรู้ ทักษะชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ เพื่อป้องกันการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิง

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

เคลเลอร์ ลอลีย์ (Keller Lally, 2007) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของการเรียนรู้ต่อการเรียนภาษาต่างประเทศในการสื่อสารคอมพิวเตอร์ โดยใช้กลุ่มร่วมมือแบบ jigsaw วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อ 1) ศึกษาหาความคิดเห็นของการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ jigsaw ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาษาต่างประเทศและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างทักษะกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มร่วมมือแบบ jigsaw พบว่า ในการเรียนของนักเรียนจำนวน 62 คน ที่เรียนภาษาต่างประเทศ นักเรียนสามารถอภิปรายงานทางด้านคอมพิวเตอร์ด้วยระบบ (SCMC) ผสมผสานกับวิธีการเรียนแบบใหม่ๆ สามารถหาคำศัพท์และไวยากรณ์ที่เป็นประโยชน์ได้สำเร็จตามขั้นตอนที่ออกแบบไว้ ซึ่งได้สำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียน 10 คนที่เรียนด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ jigsaw ทางคอมพิวเตอร์ระบบ (SCMC) ผลปรากฏว่า นักเรียนมีความคิดเห็นในการเรียนด้วยการสัมภาษณ์ 30 นาที ซึ่งทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศได้สูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการเรียนรู้แบบต่าง ๆ

ทามาห์ (Tamah, 2007) ได้ศึกษาการอ่านสร้างปฏิสัมพันธ์และทักษะการทำงานร่วมกันในชั้นเรียน ระดับประถมศึกษา โดยใช้กลุ่มร่วมมือแบบ Jigsaw มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาการ

ปฏิสัมพันธ์และกระบวนการทักษะในการอ่านของนักเรียนในชั้นเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) เพื่อเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบบรรยายกับกลุ่มร่วมมือแบบ Jigsaw จากการศึกษางานวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ จำนวนนักเรียน 5 คน ที่เรียนด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ Jigsaw มีการอภิปรายด้านการอ่านสามารถปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีและกลุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบบรรยาย 8 คน การอ่านยังขาดทักษะในการสร้างองค์ความรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านโดยกลุ่มร่วมมือแบบ Jigsaw มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนเรื่อง การอ่าน โดยวิธีบรรยาย และการสอนโดยกลุ่มร่วมมือแบบ Jigsaw มีทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ดีกว่าการสอนโดยวิธีบรรยายในระดับประถมศึกษา

ออฟเฟอร์ (Offer ,1987) ศึกษาพฤติกรรมการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา โดยติดตามศึกษาเป็นระยะยาวกับเด็กมัธยมศึกษา 14 – 21 ปี จำนวน 83 คน เป็นชาย 73 คน และหญิง 10 คน โดยเริ่มศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนถึงชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัย พบว่า ในเรื่องของการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ เมื่อเริ่มเรียนชั้นมัธยมศึกษาได้หนึ่งปี ร้อยละ 45 ของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยมีนัด แต่การมีนัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นจำนวนร้อยละ 77 เมื่ออยู่ชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัยสำหรับการร่วมเพศก่อนแต่งงาน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80 เห็นว่าเป็นสิ่งทำได้ แต่ควรจบมัธยมศึกษาตอนปลายเสียก่อน เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 10 เคยร่วมเพศ และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 เมื่อเรียนในมหาวิทยาลัยปีที่ 1 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 เมื่อเรียนในมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 3 จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวมาแล้วทั้งหมดจะเห็นได้ว่า การคบเพื่อนต่างเพศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยวิธีการการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์แนวคิด องค์ประกอบ ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน 2) พัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และ3) ประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ด้านแนวคิด องค์ประกอบ ซึ่งเป็นการศึกษา และรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อนำมาพัฒนาโปรแกรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาชุดฝึกอบรม โดยการร่างชุดฝึกอบรม ซึ่งเป็นการนำผลการศึกษาที่ได้ จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นรายละเอียดต่างๆ ของชุดฝึกอบรมฉบับร่าง และการประเมินชุด ฝึกอบรมฉบับร่าง

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ชุดฝึกอบรม เป็นการนำผลการสร้างที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2556 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 30 คน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรม เพื่อแก้ไข และปรับปรุงโปรแกรม เป็นการนำผลที่ได้จากการทดลองใช้ในขั้นตอนที่ 3 มาแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ชุดฝึกอบรมมีความสมบูรณ์ มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 5 ขั้นตอนการพัฒนาชุดฝึกอบรมอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

จากภาพประกอบที่ 6 การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลอง

1. ผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดและแนวทางการสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ คือ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน โดยการเลือกแบบเจาะจง ตามหลักเกณฑ์ที่มีคุณสมบัติอย่างน้อย 1 ข้อ ได้แก่

1.1 ผู้เชี่ยวชาญในด้านการพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 2 คน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญในด้านเพศศึกษาโดยมีคุณสมบัติเป็นนักวิชาการ หรืออาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนเพศศึกษา หรือมีผลงานวิจัยทางด้านเพศศึกษา 4 คน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนรู้ โดยมีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษา 4 คน

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลอง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2556 ภาคเรียนที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการรับสมัครและคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน โดยการสนทนากลุ่ม ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน จำนวน 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน ครูในสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพศศึกษา 3 คน และตัวแทนนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปี 4 ที่เข้าร่วมอบรม 3 คน รวมจำนวน 15 คน ตามหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

3.1 หลักเกณฑ์การคัดเลือกอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ

ผู้ที่มีประสบการณ์จัดการเรียนรู้ หรือการทำงานวิจัย ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา อย่างน้อย 2 ปี

3.2 หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา คือ

ผู้ที่มีตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ที่เป็นผู้ใช้บัณฑิต

3.3 หลักเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา

นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ที่จะเข้าร่วมชุดฝึกอบรมเพศศึกษารอบด้าน ครบทั้ง 15 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับ แนวคิด องค์ประกอบทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน
2. แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของชุดฝึกอบรมฉบับร่าง
3. แบบสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ระหว่าง-หลังการเข้าร่วมชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน
4. แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ประเมินก่อนและหลังทดลองใช้ชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจ แบบประเมินเจตคติ และแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้
5. แบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่ติดต่อชุดฝึกอบรม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเกิร์ต (Likert)

วิธีการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับ แนวคิด องค์ประกอบ ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับ แนวคิด องค์ประกอบ วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

1.2 สร้างเครื่องมือ ให้ครอบคลุมข้อมูลพื้นฐาน นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม การใช้ภาษา ความครอบคลุมของข้อมูล และปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะ

1.3 ข้อคำถามเพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้าน จำนวน 12 ข้อ

2. แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของชุดฝึกอบรมฉบับร่าง ซึ่งแบบประเมินความเหมาะสม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าในแต่ละองค์ประกอบของชุดฝึกอบรม มีความเหมาะสมในระดับใด แบบประเมินความสอดคล้อง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3

ระดับ ได้แก่ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบ มีวิธีดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดต่างๆ ขององค์ประกอบชุดฝึกอบรม แล้วกำหนดประเด็นสำคัญที่ต้องประเมิน นำมาเขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมทุกประเด็น

2.2 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาความเหมาะสม และความชัดเจนของข้อคำถาม ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะ

3. แบบสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ระหว่าง-หลังการเข้าร่วมชุดฝึกอบรม มีวิธีการดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาการสร้างแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรม จากนั้นสร้างแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ระหว่าง-หลังการเข้าร่วมโปรแกรม นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสม การใช้ภาษา ความครอบคลุมของข้อมูล และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2 ได้แบบสังเกตเพื่อบันทึกพฤติกรรม โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

4. แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ ก่อน- หลังทดลองการใช้ชุดฝึกอบรม มีวิธีดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้

4.2 สร้างเครื่องมือ โดยศึกษาแบบประเมินความรู้ ความเข้าใจ และสร้างข้อคำถามจากการวิเคราะห์ แนวคิด องค์ประกอบทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ ,2539) ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม การใช้ภาษา ความครอบคลุมของข้อมูล และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.3 ได้แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ เป็นข้อคำถาม สอดคล้องกับนิยาม

4.4 นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมด้านภาษา รวมถึงความสอดคล้องกับนิยามแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.5 นำแบบประเมินไปทดลองใช้กับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ชั้นปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบประเมินทั้ง

ฉบับ โดยคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (องอาจ นัยวัฒน์, 2548) ได้ค่าความเที่ยงตรงโดยรวมทั้งฉบับ 0.91

5. แบบสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ระหว่าง-หลังการเข้าร่วมชุดฝึกอบรม ซึ่งมีวิธีการดำเนินการดังนี้

5.1 ศึกษาการสร้างแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรม จากนั้นสร้างแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ระหว่าง-หลังการเข้าร่วมชุดฝึกอบรม นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสม การใช้ภาษา ความครอบคลุมของข้อมูล และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5.2 ได้แบบสังเกตเพื่อบันทึกพฤติกรรม โดยภาพรวมของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับข้อมูลทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

6. แบบประเมินความพึงพอใจ ของนักศึกษาต่อโปรแกรม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเกิร์ต (Likert) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) ใช้ประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อชุดฝึกอบรม หลังจากทดลองใช้ชุดฝึกอบรม มีวิธีการดำเนินการดังนี้

6.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือประเมินความพึงพอใจที่สามารถวัดความพึงพอใจให้สอดคล้องกับนิยามของทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

6.2 สร้างเครื่องมือ เป็นข้อคำถาม ตามแบบของลิเกิร์ต (Likert) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539) ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรง ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม การใช้ภาษา ความครอบคลุมของข้อมูล และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6.3 ได้แบบประเมินความพึงพอใจ ของนักศึกษาต่อชุดฝึกอบรม เป็นข้อคำถาม จำนวน 24 ข้อ ในองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคู่มือฝึกอบรม จำนวน 4 ข้อ 2) ด้านกิจกรรมฝึกอบรม จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านความสามารถของวิทยากรที่ดำเนินการ จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านสื่อและอุปกรณ์ จำนวน 3 ข้อ 5) ด้านการวัดและการประเมินผล จำนวน 3 ข้อ และ 6) ด้านสถานที่ จำนวน 3 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและแปลผลคะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

5	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมาก
3	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

4.50-5.00 หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.50-4.49 หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจในระดับมาก
2.50-3.49 หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.50-2.49 หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00-1.49 หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง รวบรวมข้อมูล โดยการจับประเด็นการสนทนาที่ผู้ให้ข้อมูลมีการกล่าวถึงซ้ำๆ ในประเด็นเดียวกัน มาจดบันทึกในแต่ละประเด็น
2. การสนทนากลุ่ม ดำเนินการ รวบรวมข้อมูล สรุปตามประเด็นบันทึกด้วยตนเอง
4. การประเมินความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง
5. แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ระหว่าง-หลังการเข้าร่วมชุดฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
6. การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่ต่อชุดฝึกอบรมทักษะการวัดการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้าน ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการ รวบรวมจากเครื่องมือวัดเชิงปริมาณมาวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พิจารณาข้อมูลที่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน หรือมีทิศทางเดียวกันมาสร้างข้อสรุปที่สอดคล้อง หรือสนับสนุนตรงกัน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) ของ สุกงาค์ จันทวานิช (2551)

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการจับ

ประเด็นการสนทนาที่ผู้ให้ข้อมูลมีการกล่าวถึงซ้ำๆ ในประเด็นเดียวกัน มาจดบันทึก ในแต่ละประเด็น ผู้วิจัยนำ มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และตีความ (Interpretation) โดยพิจารณาข้อมูลที่มีความคิดเห็นที่สอดคล้อง หรือสนับสนุนตรงกัน ไม่น้อยกว่า 80 % เพื่อสร้างข้อสรุปแนวทางการพัฒนาชุดฝึกอบรม

2. ข้อมูลการสนทนากลุ่ม ดำเนินการระดมสมองและอภิปรายตามประเด็น แล้วสรุปบันทึก

ด้วยตนเอง เป็นความคิดเห็นตามประเด็นนำข้อสรุปที่ได้ นำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พิจารณาข้อมูลที่ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน หรือมีทิศทางเดียวกันมาสร้างข้อสรุปการจัดกิจกรรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

3. ข้อมูลจากการประเมินความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเครื่องมือวัดเชิงปริมาณมาวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม กรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระแก่กัน (t-test for dependent samples)

4. ข้อมูลจากแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ระหว่าง-หลังการเข้าร่วมชุดฝึกอบรม โดยนำผลการบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกต โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5. ข้อมูลประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่ต่อชุดฝึกอบรม ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมจากเครื่องมือวัดเชิงปริมาณมาวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อมาจัดทำเป็นร่างโปรแกรม โดยมีข้อมูล ต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ศึกษา และวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน
2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน
3. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ที่สรุปประเด็นแนวทางการพัฒนาชุดฝึกทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและพัฒนาชุดฝึกอบรม

1.การร่างชุดฝึกอบรม

นำผลการศึกษาที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นรายละเอียดต่างๆ ของชุดฝึกอบรมฉบับร่าง ดังนี้

การดำเนินการฝึกอบรมตามชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ผู้ดำเนินการอบรมควรศึกษาองค์ประกอบ ขั้นตอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกหน่วยการเรียนรู้ และรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

แนวทางการใช้ชุดฝึกอบรม

1. การจัดอบรมแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการอบรมทั้งภาคทฤษฎี และการปฏิบัติ ลักษณะของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีความหลากหลาย เช่น การเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิตเกี่ยวกับกับมิติต่างๆ 10 มิติ การพัฒนาความรู้ เจตคติ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแก้ปัญหา รวมทั้งทักษะการจัดการเรียนรู้ที่นักศึกษาคณะครุศาสตร์ควรมีในการนำไปจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในโรงเรียน ในขณะที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบ ในการที่ผู้เข้ารับการอบรมตามชุดฝึกอบรมนั้น ต้องมีการประเมินความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา ก่อนเข้ารับการอบรม

2. แนวทางการดำเนินการระยะที่ 2 คือการนิเทศ ติดตาม ประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมตามชุดฝึกอบรม คือนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ต้องมีการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านให้กับนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ ที่นักศึกษาออกไปฝึกสอน โดยที่ผู้วิจัยมีการสังเกตและประเมิน ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านของนักศึกษา

3. การประเมินผลการอบรมตามชุดฝึกอบรม ใช้วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลที่หลากหลาย ดังนี้

3.1 การประเมินความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.2 การประเมินเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.3 การประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะเวลาในการประเมินผล กำหนดระยะเวลา ดังนี้

ระยะก่อนการทดลอง

1. การประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. การประเมินเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. การประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะหลังการทดลอง

1. การประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. การประเมินเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. การประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
4. การสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. การประเมินชุดฝึกอบรมฉบับร่าง

ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของชุดฝึกอบรมฉบับร่าง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน แล้วทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้ ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดต่างๆ ขององค์ประกอบชุดฝึกอบรม แล้วกำหนดประเด็นสำคัญที่ต้องประเมิน นำมาเขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมทุกประเด็น ซึ่งมี 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมฉบับร่าง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าในแต่ละองค์ประกอบของชุดฝึกอบรม มีความเหมาะสมในระดับใด

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องของชุดฝึกอบรมฉบับร่าง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่แน่ใจ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบในชุดฝึกอบรมฉบับร่าง

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองชุดฝึกอบรม

วิธีดำเนินการ คือนำผลการสร้างและพัฒนาโปรแกรมที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อประเมินผลการพัฒนาโปรแกรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบแผนในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) แบบกลุ่มเดียว มีการประเมินก่อนการทดลอง หลังการทดลอง : One Group Pretest-Posttest Design (Campbell and Stanley. 1963: 7) ดังนี้

ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
T ₁	X	T ₂
เมื่อ T ₁ หมายถึง การประเมินความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้ก่อนการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม	X หมายถึง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามชุดฝึกอบรมให้แก่กลุ่มเป้าหมายตามกำหนดการจัดโปรแกรม	T ₂ หมายถึง การประเมินความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้หลังการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม

การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทำกิจกรรมร่วมด้วย ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และการศึกษาจากเอกสารใบงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลอง จำนวน 30 คน

3. การเตรียมการ

ทบทวนรายละเอียดกิจกรรมต่างๆ พิจารณาคัดเลือกสื่อประกอบ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดทำกำหนดการจัดอบรม และดำเนินการจัดอบรมตามระยะเวลาที่กำหนด

4. ระยะเวลาการทดลองชุดฝึกอบรม (มิถุนายน-กันยายน 2556) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กำหนดการจัดอบรม

ครั้งที่	วันที่	เวลา	กิจกรรม
1	19 มิถุนายน 2556	13.00-16.00 น.	-ปฐมนิเทศ สร้างความคุ้นเคย และ ประเมินผลทักษะการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้าน -ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้- ทักษะการเร้าความสนใจ - สรีระร่างกายที่เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์ ของผู้ชายและผู้หญิง -การเปลี่ยนแปลงของร่างกายและอารมณ์ จิตใจแต่ละช่วงวัยภาพลักษณ์ รูปร่าง หน้าตา
2	26 มิถุนายน 2556	13.00-16.00 น.	ทักษะการจัดการเรียนรู้ -ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้- ทักษะการเร้าความสนใจ - พัฒนาการทางเพศตามช่วงวัยของ มนุษย์ - สรีระร่างกายที่เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์ ของผู้ชายและผู้หญิง -การเปลี่ยนแปลงของร่างกายและอารมณ์ จิตใจแต่ละช่วงวัยภาพลักษณ์ รูปร่าง หน้าตา
3	3 กรกฎาคม 2556	13.00-16.00 น.	ทักษะการจัดการเรียนรู้ -ทักษะการสื่อสาร -ทักษะการใช้วาจาและท่าทางเสริม บุคลิกภาพ -บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างเพศ บุคลิกภาพส่วนบุคคล ภายใน และ ภายนอก -การพัฒนาบุคลิกภาพ -การแต่งกายที่เหมาะสม - ความรัก -การปรับตัว -ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

ตารางที่ 1 (ต่อ) กำหนดการจัดชุดฝึกอบรม

ครั้งที่	วันที่	เวลา	กิจกรรม
4	10 กรกฎาคม 2556	13.00-16.00 น.	<p>ทักษะการจัดการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการอธิบาย - ทักษะการใช้สื่อ <p>อนามัยเจริญพันธุ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การดูแลสุขภาพอนามัยเจริญพันธุ์ - เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย - การตั้งครรภ์ - การคุมกำเนิด
5	17 กรกฎาคม 2556	13.00-16.00 น.	<p>ทักษะการจัดการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการอธิบาย - ทักษะการการใช้สื่อ <p>อนามัยเจริญพันธุ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรคติดต่อที่เกิดจากเพศสัมพันธ์ต่างๆ - โรคเอดส์ ผู้ติดเชื้อเอดส์ผู้ป่วยเอดส์
6	24 กรกฎาคม 2556	13.00-16.00 น.	<ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการใช้คำถาม <p>การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต</p> <p>ทักษะการตัดสินใจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการแก้ปัญหา - ทักษะการสื่อสารกับบุคคลต่างๆ - ทักษะการแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ
7	31 กรกฎาคม 2556	13.00-16.00 น.	<p>ทักษะการจัดการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการเสริมกำลังใจ <p>จิตวิทยาทางเพศและพฤติกรรมทางเพศ</p> <p>การแสดงออกในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตอบสนองทางเพศ - ความหลากหลายทางเพศ - การเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ

ตารางที่ 1 (ต่อ) กำหนดการจัดชุดฝึกอบรม

ครั้งที่	วันที่	เวลา	กิจกรรม
8	31 กรกฎาคม 2556	13.00-16.00 น.	ทักษะการจัดการเรียนรู้ -ทักษะการจัดการชั้นเรียน -ศานากับเพศศึกษา มุมมองทางศาสนาในเรื่องเพศที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศ
9	7 สิงหาคม 2556		-ทักษะการเล่าเรื่อง วัฒนธรรมไทยกับเพศศึกษา -ความเชื่อ ค่านิยมทางสังคม -บทบาททางเพศของผู้หญิงและผู้ชาย - การปลูกฝังวัฒนธรรมไทยของเยาวชน
10	14 สิงหาคม 2556	13.00-16.00 น.	-ทักษะการเสริมกำลังใจกฎหมาย ครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ -การหมั้น - การสมรส -ความสัมพันธ์ระหว่างสามี ภรรยา -การสมรสที่เป็นโมฆะ - การหย่า - บิดา มารดากับบุตร - บุตรบุญธรรม
11	21 สิงหาคม 2556	13.00-16.00 น.	-ทักษะการเสริมกำลังใจ กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ -การค้าประเวณี -ความรุนแรงทางเพศ
12	28 สิงหาคม 2556	13.00-16.00 น.	-ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้ สารเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเพศ -ยาอี (อีเฟครีน,เอ็กซ์ตาซี) -ยาบ้า -ยานอนหลับ -ชาแน็ก -บุหรี - สุรา - กัญชา -เฮโรอีน -แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด

ตารางที่ 1 (ต่อ) กำหนดการจัดชุดฝึกอบรม

ครั้งที่	วันที่	เวลา	กิจกรรม
13	4 กันยายน 2556	13.00-16.00 น.	<p>- ทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ</p> <p>- เว็บไซต์ที่ให้ความรู้ทางด้านเพศศึกษาและเว็บไซต์</p> <p>- สื่อโฆษณา เพลง</p> <p>มิวสิควิดีโอ ละคร ภาพยนตร์ทั้งไทยและต่างประเทศที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ</p> <p>- การกระทำผิดบนสื่อออนไลน์</p>
14	11 กันยายน 2556	13.00-16.00 น.	<p>สาธิตทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน</p> <p>- ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้</p> <p>- ทักษะการสร้างความสนใจ</p> <p>- ทักษะการสื่อสาร</p> <p>- ทักษะการใช้วาจา ท่าทางเสริมบุคลิกภาพ</p> <p>- ทักษะการอธิบาย</p> <p>- ทักษะการมอบหมายงาน</p> <p>- ทักษะการใช้คำถาม - การเสริมกำลังใจ - การสรุป</p> <p>- ทักษะการใช้สื่อ</p>
15	18 กันยายน 2556	9.00-12.00 น.	<p>สาธิตทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน</p> <p>ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์</p>
16	18 กันยายน 2556	13.00-16.00 น.	<p>ประเมินความรู้ ความเข้าใจ เจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้าน และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน</p>

ขั้นตอนที่ 4 การประเมิน แก้ไข และปรับปรุงชุดฝึกอบรม

การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการนำผลที่ได้จากการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมในขั้นตอนที่ 3 มาแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นโดยดำเนินการดังนี้ ประเมินคุณภาพของชุดฝึกอบรม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาพิจารณาว่ามีข้อดีและข้อจำกัดอย่างไรหลังจากการนำไปทดลองใช้ โดยผู้วิจัยนำปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

จากรายละเอียดการพัฒนาชุดฝึกอบรม ตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ดังแสดงในตารางที่

ตารางที่ 2 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนและวิธีการ	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์	ผลลัพธ์
1) เพื่อวิเคราะห์แนวคิด องค์ประกอบ ทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษา รอบด้านสำหรับ นักศึกษาคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ	ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์แนวคิด องค์ประกอบ 1. รวบรวมและวิเคราะห์เอกสารหลักที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด องค์ประกอบทักษะการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้าน 2. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านทักษะการจัดการ เรียนรู้เพื่อศึกษารอบด้าน 3. ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมชุดฝึกอบรมเพื่อ พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษารอบด้าน โดยการสนทนากลุ่ม 5. นำข้อมูล ที่วิเคราะห์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบยืนยันข้อมูลที่ได้จากการศึกษา 6. นำข้อเสนอแนะมาพัฒนาและปรับปรุง	1) ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะ การจัดการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้าน ของ นักวิชาการจากเอกสาร 2) มีบริการ อาจารย์ หรือผู้วิจัยทางด้าน เพศศึกษาอย่างน้อย 2 ปี ในมหาวิทยาลัย โดย การสนทนากลุ่ม ซึ่ง มี อาจารย์ ผู้วิจัย และ นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ ทักษะการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้าน	1) แบบวิเคราะห์เอกสารโดยใช้เทคนิควิเคราะห์สาระ (Content Analysis) ของ สภางค์ จันทวานิช (2551) 2) แบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง สำหรับ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3) แบบบันทึกการสนทนา กลุ่ม เพื่อศึกษาการจัด กิจกรรมของชุดฝึกอบรม ทักษะการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้าน	1) แนวคิด องค์ประกอบ ทักษะการจัดการเรียนรู้ 2) แนวคิด องค์ประกอบ เพศศึกษารอบด้าน	แนวคิด องค์ประกอบ การพัฒนาทักษะ การจัดการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์

ตารางที่ 2 (ต่อ) สรุปขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนและวิธีการ	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์	ผลลัพธ์
2) เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาสำหรับผู้ประกอบด้านสาธารณสุข	<p>ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาสำหรับผู้ประกอบด้านสาธารณสุขรายชื่อยังไม่ระบุ</p> <p>1. นำข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบ ในขั้นตอนที่ 1 มาเป็นแนวทางเพื่อจัดทำร่างชุดฝึกอบรม</p> <p>2. การร่างชุดฝึกอบรม</p> <p>โดยนำผลการศึกษา มากำหนดเป็นรายละเอียดของชุดฝึกอบรมฉบับร่าง</p> <p>3. นำผลการร่างชุดฝึกอบรม ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยพณิชยการ นำมาเพื่อปรับปรุงวิทยาลัยพณิชยการ และคณะกรรมการของชุดฝึกอบรมฉบับร่าง โดยผู้เชี่ยวชาญ</p> <p>5. นำข้อเสนอแนะมาพัฒนาและปรับปรุง</p>	<p>- ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของชุดฝึกอบรม 10 คน</p>	<p>- แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของชุดฝึกอบรมฉบับร่าง</p>	<p>1) รายละเอียดของชุดฝึกอบรมฉบับร่าง</p> <p>2) แนวคิดสำคัญคือชุดฝึกอบรมที่ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาครอบคลุมด้าน</p> <p>- ส่วนประกอบของชุดฝึกอบรม ดังนี้</p> <p>1) หลักการและเหตุผล</p> <p>2) วัตถุประสงค์</p> <p>3) แนวคิด</p> <p>4) โครงสร้าง</p> <p>5) แนวทางการฝึกอบรม</p> <p>6) ระยะเวลา</p> <p>7) สถานที่</p> <p>8) การประเมินผล</p>	<p>1) ชุดฝึกอบรมฉบับร่าง ชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา</p> <p>รอบด้าน สำหรับนักศึกษา</p> <p>นักศึกษา คณะครูคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ) สรุปขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนและวิธีการ	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์	ผลลัพธ์
3. เพื่อประเมินผล การพัฒนาชุดฝึกอบรม ทักษะการจัดการ เรียนรู้เพศศึกษา รอบ ด้าน สำหรับนักศึกษา คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา	ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ชุดฝึกอบรม โดยนำผลการสร้างที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้กับ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรม 1. นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการ พัฒนาชุดฝึกอบรม ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะการทดลอง และประเมินความพึงพอใจต่อ ชุดฝึกอบรม 2. เก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละประเด็น ระหว่างการทัก และจากเอกสารในงาน	- กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2556 ภาค เรียนที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 30 คน ซึ่งได้มา ด้วยวิธีการสุ่มวิธีคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด	1) แผนการจัดการเรียนรู้ ทักษะการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษา รอบด้าน 2) แบบประเมินความ รู้ ความเข้าใจ เจตคติ และ ทักษะการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษา รอบด้าน 3) แบบสังเกตพฤติกรรม ของกลุ่มเป้าหมาย 4) แบบประเมินความ พึงพอใจของ กลุ่มเป้าหมายที่ต่อ ไปโปรแกรม 5) โปรแกรม จินตนาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต	1) ระดับความรู้ ความ เข้าใจ 2) ระดับเจตคติ 3) ระดับทักษะการ เรียนรู้เพศศึกษา รอบด้าน 4) ระดับความพึงพอใจต่อ ชุดฝึกอบรม	1) ความรู้ ความ เข้าใจ 2) ระดับเจตคติ 3) ระดับทักษะการ จัดการเรียนรู้ เพศศึกษา รอบด้าน 4) ระดับความพึง พึงพอใจต่อชุด ฝึกอบรม 5) ชุดฝึกอบรม ด้านทักษะการ จัดการเรียนรู้ เพศศึกษา รอบด้าน สำหรับนักศึกษา

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนและวิธีการ	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์	ผลลัพธ์
	รายละเอียดต่างๆ				ระดับความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนผู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และแนวคิด องค์ประกอบทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ส่วนที่ 2 การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และแนวคิด องค์ประกอบทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มีดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแนวคิด องค์ประกอบการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จากเอกสารงานวิจัย

1.2 ผลการวิเคราะห์แนวคิด องค์ประกอบการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการสนทนากลุ่ม

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพศศึกษารอบด้าน จากข้อมูลเอกสาร

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแนวคิดเพศศึกษารอบด้านจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์สาระสำคัญในแต่ละแนวคิด

การวิเคราะห์แนวคิด หลักการ						ผลการสังเคราะห์ สาระการเรียนรู้
แนวคิดตะวันตก			แนวคิดของไทย			
Robin,1999	WHO,1997	Dale, 2007	กรมควบคุมโรค,2550	กรมวิชาการ,2549	จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์,2548	
เสนอสาระเรื่องเพศ ดังนี้ 1.ร่างกาย สรีระวิทยา ของเพศชายและหญิง 2.บทบาททางเพศ และการคบค้าสมาคมกับเพื่อนต่างเพศ 3. การวางตัว ให้เกียรติ ผู้หญิง 4. มารยาททางสังคม 5.การปลูกฝัง ค่านิยมและพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม	ขอบเขตเนื้อหาเพศ สำหรับเยาวชน ดังนี้ 1.การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย 2.การตั้งครรภ์ การแท้ง 3.วิธีการคุมกำเนิด 4.การใช้ถุงยางอนามัย 5.การช่วยตนเอง 6.การกระตุ้นทางเพศ 7.โรคติดต่อทางเพศ 8.รักร่วมเพศ 9.ครอบครัว	เสนอการให้ ความรู้เรื่องเพศสำหรับวัยรุ่น ดังนี้ 1.สิทธิเสรีภาพของสตรี 2.เพศสัมพันธ์ 3.วุฒิภาวะทางเพศ 4. การวางตัวในสังคม 5.โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 6.ครอบครัว 7.เจตคติทางเพศของผู้ชาย และผู้หญิง	กำหนดแนวทาง การจัดการเรียนรู้ เพศศึกษา 1.พัฒนาการทางเพศ 2.ระบบสืบพันธุ์ 3.ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย 4.รสนิยมทางเพศ 5.สัมพันธ์ภาพส่วนบุคคล 6.ความรัก 7.เตรียมเป็นพ่อแม่ 8.ทักษะชีวิต 9.เพศสัมพันธ์	สรุปข้อเสนอแนะเนื้อหาสาระ เพศศึกษา สำหรับวัยรุ่น 1.สุขปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับวัยวะเพศ 2.การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และอารมณ์ จิตใจ 3.การเลือกคู่ครอง 4.การเตรียมตัวเป็นสามีและภรรยา 5.ศีลธรรมทางเพศ 6.อิทธิพลของสื่อทางเพศ	สรุปข้อเสนอแนะเนื้อหาสาระ เพศศึกษา สำหรับวัยรุ่น ดังนี้ 1.เพศสรีระ 2.มารยาททางสังคมระหว่างชาย-หญิง 3.เพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบ 4.การวางแผนครอบครัว 5.การเลือกคู่ครอง 6.ความรัก 7. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 8.กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพศ	1.ด้านพัฒนาการทางเพศของมนุษย์ 2.อนามัยเจริญพันธุ์ 3.บุคลิกภาพและมนุษย์สัมพันธ์ 4.จิตวิทยาและพฤติกรรมทางเพศ 5.การพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต 6.ศาสนากับเพศศึกษา 7. สังคม มารยาทและวัฒนธรรมกับเพศศึกษา 8.กฎหมายครอบครัว และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ 9. สารเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเพศ 10.เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเพศศึกษา

การวิเคราะห์แนวคิด หลักการเพศศึกษา						ผลการ สังเคราะห์ การเรียนรู้
แนวคิดตะวันตก			แนวคิดของไทย			
Carter,2012	สมาคมแพทย์สหรัฐ ,1969	Schulz and Williams,1989	นพ.เสนอ อินทร สุขศรี	สุชาติ โสม ประยูร,2548	สุชา จันทร์เอม ,2548	
ขอบเขตเพศศึกษา 1.สรีรวิทยาทางเพศ 2.พัฒนาการทาง เพศ 3.ความผิดปกติทาง เพศ 4.การมีเพศสัมพันธ์ 5.โรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ 6.โรคเอดส์ 7.ทักษะการปฏิเสธ 8.การตัดสินใจ 9.ทักษะการ แก้ปัญหา 10.ระบบประสาท และสมอง 11.ปรับตัวทางเพศ 12.สารเสพติดที่ เกี่ยวข้องกับเรื่อง เพศ	ให้คำจำกัดความ การสอนเพศศึกษา ดังนี้ 1.การเสริมสร้าง ชีวิตในครอบครัว 2.การยอม รับนับถือตนเองของ เยาวชน 3.มนุษย์สัมพันธ์ 4.การแสดงออกทาง เพศ 5.การเป็นบิดา มารดา 6.ทัศนคติทางเพศ 7.การป้องกัน โรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ 8.สื่อเทคโนโลยีที่ เกี่ยวข้องกับเรื่อง เพศ	ความมุ่งหมายสำคัญของ การสอนเพศศึกษา ดังนี้ 1.ความรู้ ทัศนคติทางเพศ 2. พฤติกรรมทางเพศที่ เหมาะสม 3.ค่านิยมทางเพศ 4.บุคลิกภาพและ สัมพันธ์ภาพ 5. กายวิภาคสรีรวิทยา 6.การสื่อสารทางเพศ 7.ทักษะการแก้ปัญหา 8. ทักษะการตัดสินใจ 9.ความหลากหลายทาง เพศ 10.การสร้างครอบครัว โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	เสนอแนวคิด เพศศึกษา ดังนี้ 1.เรื่องเพศเป็น ธรรมชาติของ ชีวิต 2.ความรักที่พึงมี ต่อกัน 3.วิธีการคบหา สมาคมระหว่าง เพศเดียวกันและ ต่างเพศ 4.ชนบ ธรรมเนียม ประเพณี 5.มารยาททาง สังคม 6.จิตวิทยาแห่ง เพศตนและเพศ ตรงข้าม 7.ชีวิตสมรส 8.การวางแผน ครอบครัว 9. สารเสพติดที่ เกี่ยวกับเพศ	แบ่งเนื้อหาวิชา เพศศึกษา ดังนี้ 1.ระบบการสืบ พันธุ์ของมนุษย์ 2.ความเป็นมา ของชีวิต 3.การ เจริญเติบโตและ พัฒนาการทาง เพศ 4.สุขวิทยาทาง เพศ 5.ความ สัมพันธ์ระหว่าง เพศ 6.การเลือก คู่ครองและการ แต่งงาน 7.ครอบครัว 8.สวัสดิภาพทาง เพศ 9.โรคติดต่อ เพศสัมพันธ์	เสนอขอบเขต เพศศึกษา ดังนี้ 1.การสืบพันธุ์ 2.มารยาททาง สังคม 3.ศาสนาและ วัฒนธรรม 4.การวาง ตัวที่เหมาะสม กับเพื่อนต่างเพศ 5.การตอบสนอง ทางเพศ 6.การสื่อสาร 7.สารกระตุ้น ทางเพศ และ เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	1.ด้าน พัฒนาการ ทางเพศของ มนุษย์ 2.อนามัย เจริญพันธุ์ 3.บุคลิกภาพ และ มนุษย์ สัมพันธ์ 4.จิตวิทยา และ พฤติกรรม ทางเพศ 5.การพัฒนา ทักษะการ ดำเนินชีวิต 6.ศาสนากับ เพศศึกษา 7. สังคม มารยาทและ วัฒนธรรม กับเพศศึกษา 8.กฎหมาย ครอบครัว และ กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับ เพศ 9. สารเสพ ติดที่ เกี่ยวข้องกับ เพศ 10. เทคโนโลยี สารสนเทศที่ เกี่ยวข้องกับ เพศศึกษา

1.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา รอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สรุปได้ดังนี้

ด้านที่ 1 แนวคิด หลักการ และองค์ประกอบการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. แนวคิด และหลักการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ควรศึกษาแนวคิดเพศศึกษารอบด้านของไทยและต่างประเทศ ศึกษานโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการคุ้มครองอนามัยเจริญพันธุ์ เพื่อนำมาบูรณาการเป็นแนวคิด หลักการในการพัฒนาชุดฝึกอบรม

2. องค์ประกอบการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. หลักการและเหตุผลของชุดฝึกอบรม
2. วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรม
3. แนวคิดชุดฝึกอบรม
4. โครงสร้างของชุดฝึกอบรม
5. แนวทางการจัดการเรียนรู้
6. ระยะเวลาการฝึกอบรม 15 วันๆละ 3 ชั่วโมง รวม 45 ชั่วโมง
7. สถานที่ฝึกอบรม
8. การประเมินผล

ด้านที่ 2 การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. หลักการของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

หลักการของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ควรมีการนำ องค์ความรู้ทางด้านเพศศึกษาที่ครอบคลุมทุกด้าน โดยมุ่งเน้นทั้งด้านความรู้ ที่ถูกต้องทางด้าน เพศศึกษา และเจตคติที่เหมาะสมทางด้านเพศ รวมทั้งควรมีการนำองค์ความรู้ด้านทักษะการ จัดการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์

4. วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านควรมุ่งเน้นให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์มีสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ความรู้ ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางด้านเพศศึกษา
2. เจตคติที่เหมาะสมทางด้านเพศศึกษา
3. ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน
5. สารระการเรียนรู้ของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

สารระการเรียนรู้ของชุดฝึกอบรม คือเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาศึกษาคณะครุศาสตร์ ซึ่งควรมีความครอบคลุมทั้งสารระการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน และสารระการเรียนรู้ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้หรือทักษะการสอนต่างๆ เพื่อให้ นักศึกษามีทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา

6. แนวทางกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการเรียนรู้สารระการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนครบถ้วนทั้งขั้นนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ และขั้นสรุปการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเป็นกิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่ นักศึกษามีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปราย นำเสนอและการบริหารจัดการเรียนรู้ทุกคน มีการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ที่มีทั้งของจริง ของจำลอง วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ มีวีสควิตีโอ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เพื่อประกอบการเรียนรู้ที่เข้าใจมากยิ่งขึ้น

7. ระยะเวลาในการฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะเวลาในการฝึกอบรมควรจัดให้มีระยะเวลาที่ต่อเนื่อง ซึ่งอาจจัด 1 ภาคการศึกษา หรือมีระยะเวลาที่เหมาะสมกับสารระการเรียนรู้และกิจกรรมที่นักศึกษาควรได้เรียนรู้

ด้านที่ 3 การประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

8. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ควรมีเครื่องมือชนิดใดบ้าง อย่างไร

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลควรมีความหลากหลายชนิด มีความเหมาะสมกับระดับการศึกษาและวุฒิภาวะของนักศึกษา รวมทั้งควรมีการประเมินที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ด้านเพศศึกษา ทศนคติ เจตคติด้านเพศ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้

ในการประเมินผล ควรมีดังต่อไปนี้ แบบประเมินความรู้ด้านเพศศึกษา แบบประเมินเจตคติด้านเพศศึกษา แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

9. การประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านควรมีแนวทางการประเมินอย่างไรบ้าง

การประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านควรมีการประเมินโดยการสังเกตจากการสังเกตการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ในขณะที่เข้ารับการอบรมของชุดฝึกอบรมเป็นรายบุคคลเพื่อประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ทุกทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ ทักษะการสร้างความสนใจ ทักษะการอธิบาย ทักษะการเล่าเรื่อง ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเสริมกำลังใจ ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้ ทักษะการใช้สื่อ อุปกรณ์ เป็นต้น

1.3 ผลการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการสนทนากลุ่มจากอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ผู้ใช้บัณฑิตซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาและตัวแทนนักศึกษาคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่4 ที่จะเข้าร่วมชุดฝึกอบรม รวมจำนวนทั้งหมด 15 คน ผลการสรุปและแยกประเด็นต่างๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 องค์ประกอบของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบของชุดฝึกอบรมควรมีความครอบคลุมตามหลักการของชุดฝึกอบรม คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ แนวคิด โครงสร้างของชุดฝึกอบรม กระบวนการหรือแนวทางการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม การเลือกสถานที่ในการฝึกอบรม การประเมินผล นักศึกษาที่เข้ารับการอบรม

ประเด็นที่ 2 รูปแบบของการจัดกิจกรรมในชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สรุปได้ดังนี้

การจัดการเรียนรู้ควรมีเปิดโอกาสให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์ได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้าน เช่น อนามัยเจริญพันธุ์ พัฒนาการทางเพศ จิตวิทยาทางเพศ ความหลากหลายทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ ศาสนาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ สารเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ สื่อ อินเทอร์เน็ต สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ โดยเรียนรู้ได้อย่างเปิดเผย ไม่มีการปิดบัง

1. การจัดการเรียนรู้มีการปลูกฝังค่านิยม เจตคติทางด้านเพศศึกษาที่ถูกต้อง เหมาะสมกับเพศ วัย ระดับการศึกษาและสังคม วัฒนธรรมไทย โดยการบูรณาการทุกหน่วยการเรียนรู้
2. การจัดการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการ

จัดการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้ด้านเพศศึกษา เช่น ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ ทักษะการสร้างความสนใจ ทักษะการใช้คำถาม ทักษะการใช้ท่าทางเสริมบุคลิกภาพ ทักษะการมอบหมายงาน ทักษะการจัดการชั้นเรียน ทักษะสรุปการจัดการเรียนรู้ ทักษะการใช้สื่อ เป็นต้น ซึ่งรายละเอียดของทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ควรนำมาใช้พัฒนานักศึกษาดังนี้ 1. ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ คือทักษะที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมก่อนเริ่มจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน ซึ่งมีวิธีการ ดังนี้ 1.ใช้อุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ 2.ใช้คำถาม เพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม 3.ให้นักเรียนสาธิตกิจกรรมที่สัมพันธ์บทเรียน 4.เล่านิทานหรือเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ 5.ร้องเพลงให้สัมพันธ์กับเรื่อง 6.ตั้งปัญหาหรือเล่นเกมทายปัญหา 7.การแสดงบทบาทสมมติ ข้อเสนอแนะ ควรศึกษาเนื้อเรื่อง/พิจารณาเลือกกิจกรรม ศึกษากิจกรรมที่จะนำไปใช้ให้ถ่องแท้ ควรรู้ประสบการณ์/ความรู้ของผู้เรียน เพื่อหาวิธีให้ผู้เรียนสนใจยิ่งขึ้น

2. ทักษะการสร้างความสนใจ คือการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียน ไม่เบื่อหน่าย มีเทคนิคหรือวิธีการ เช่น การเคลื่อนไหว การใช้น้ำเสียง การให้นักเรียนมีส่วนร่วม การเปลี่ยนอิริยาบถ เป็นต้น ซึ่งมีวิธีการ 1.การใช้ท่าทางประกอบ 2.การใช้อุปกรณ์การสอน 3.การร้องเพลง 4.การเล่าเรื่องสั้น 5.การแสดงบทบาท 6.การเล่นเกม ข้อเสนอแนะ การเคลื่อนที่ของครู การใช้ท่าทางของครู การเปลี่ยนลีลาในการพูดของครู การเปลี่ยนประสาทสัมผัส การให้นักเรียนมีส่วนร่วมพูด การให้นักเรียนเคลื่อนที่

3. ทักษะการเล่าเรื่อง ครูนำเอาเรื่องราว เช่น นิทาน เรื่องราวในประวัติศาสตร์วิเคราะห์ให้ประเมิน ให้เด็กคิดเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและเพลิดเพลิน ซึ่งมีวิธีการ 1.เลือกเรื่องที่จะนำมาเล่า อ่านให้ตลอด 2.ลำดับเนื้อเรื่องจากต้นจนจบอย่างย่อ 3.ทำความเข้าใจเกี่ยวกับสำนวนโวหารและคำศัพท์ต่าง ๆ ก่อนจะเล่า 4.ถ้าเป็นเรื่องที่แต่งเองควรใช้ภาษาง่ายๆ ข้อเสนอแนะการใช้ท่าทางประกอบการเล่า การใช้ภาษาและน้ำเสียง คือภาษาของผู้เล่าและภาษาของตัวละครในเรื่อง การแสดงออกทางสีหน้าและอารมณ์เช่น การพยักหน้า สายหน้า ฯลฯ การใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่าเรื่อง การให้ผู้ฟังได้ใช้ความคิดและจินตนาการ

4. ทักษะการอธิบาย การทำให้ผู้อื่นเข้าใจ หายข้องใจ หรือขยายความในลักษณะที่ช่วยให้ผู้อื่นเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น โดยการบอก การตีความ การสาธิต การยกตัวอย่าง ฯลฯ ซึ่งมีวิธีการ 1.เวลาที่ใช้ไม่นานเกินควร 2.ภาษาที่เข้าใจแก่การเข้าใจรัดกุมน่าฟัง 3.สื่อหรือตัวอย่าง น่าสนใจ ช่วยให้เข้าใจเรื่องง่ายขึ้น 4.ครอบคลุมใจความสำคัญได้ 5.เริ่มจากเรื่องที่เข้าใจง่ายไปหายาก 6.ท่าทางในการอธิบายน่าสนใจ 7.ใช้แนวคิดหรือการอธิบายของผู้เรียน 8.มีการสรุปการอธิบายด้วย ข้อเสนอแนะ อ่านเรื่องให้ตลอด สรุปใจความสำคัญ นำใจความสำคัญทำแผนการสอน บันทึกการสอน ทดลองสอนและประเมินการสอน เขียนข้อควรปรับปรุง

5. ทักษะการใช้คำถาม ต้องการให้ผู้เรียนใช้ความคิดทั้งในด้านเหตุผลสร้างสรรค์วิเคราะห์ปัญหา เพื่อพัฒนาความคิดของตนเอง ซึ่งมีวิธีการ1.ถามให้ตรงประเด็น ถามกว้างเพื่อให้รู้แนวทางของคำถามแล้วควรถามเจาะจงลงไปประเด็นที่ต้องการให้ชัดเจน2.ควรถามคำถามกันทั้งชั้น หยุดแล้วเรียกเป็นรายบุคคลอาจใช้การเรียกชื่อ3.กระจายคำถามให้ทั่วถึง อาจใช้วิธีการถามตัวแทนกลุ่ม4.จัดให้มีช่วงเงียบ เพื่อให้ผู้เรียนคิดแล้วเรียกให้ตอบ5.คำถามควรกระชับและชัดเจน6.ถามผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนหาคำตอบให้ได้ 7.ถามผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายในการคิดหาคำตอบที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ ถ้าผู้เรียนตอบถูกควรมีการเสริมแรง ถ้าผู้เรียนตอบถูกบางส่วน ควรใช้คำชมในส่วนที่ถูก และถามผู้เรียนแนะแนว ถ้าผู้เรียนตอบผิดไม่ควรมีปฏิกริยาทางลบ เช่น ตำหนิ ถ้าไม่มีการตอบควรถามใหม่และทำให้ง่ายขึ้นหรือเน้นจะสำคัญ ทักษะการเล่าเรื่อง- ครูนำเอาเรื่องราว เช่น นิทาน เรื่องราวในประวัติศาสตร์วิเคราะห์ให้ประเมิน ให้เด็กคิดเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและเพลิดเพลิน

6. ทักษะการสื่อสาร การใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ การเคลื่อนไหวและเปลี่ยนอิริยาบถที่ดีเช่น การเว้นหยุดนิ่ง การโน้มตัวฟัง การเปลี่ยนท่ายืนขณะอธิบาย และการเดิน2.การใช้มือและแขนประกอบท่าทาง ควรอยู่ในระดับสายตาสื่อความหมายด้วยมือเป็นการแสดงความหมายความรู้สึก เช่น พอใจ เห็นด้วย ให้กำลังใจ เมตตา ไม่พอใจ เป็นต้น ซึ่งมีวิธีการ1.การแสดงด้วยสีหน้า สายตา เช่น ยิ้มพร้อมพยักหน้ารับ, ผู้เรียนมีข้อขบขัน ก็หัวเราะด้วย, ผู้เรียนตอบนอกกลุ่มนอกทาง ควรทำสีหน้าเฉย, ผู้เรียนตอบถูก ควรพยักหน้า ยิ้มแย้ม 2.พยักหน้าพร้อมกับยิ้มด้วย, ผู้เรียน ตอบผิด ควรส่ายหน้าพร้อมยิ้มเล็กน้อย ,ขณะสอนควรยิ้มบ่อย ๆ เสมอ,ทำสีหน้าตั้งใจฟัง,ทำสีหน้าประกอบบทเรียนให้เหมาะสม,ขมวดคิ้วหรือจ้องหน้า เมื่อผู้เรียนคุยกัน,ใช้สายตากวาดไปให้ทั่วห้องประสานสายตากับผู้เรียน3.การวางท่าทางและการทรงตัวในขณะที่สอน เช่น ขณะอธิบายควรยืนกลางห้อง ตัวตรง, ท่าทางสุภาพอ่อนโยน แต่มีความกระฉับกระเฉงเอาการเอางาน,แสดงท่าทางมีความยินดีที่ได้มาสอน เป็นต้น 4.การใช้น้ำเสียง ควรมีความดังพอสมควร ความเร็ว กำลังและหางเสียงจะต้องมีความสมดุลกัน เสียงพูดจะต้องให้เข้ากับกาลเทศะปรับให้เหมาะสมกับโอกาส สถานที่และต้องคำนึงถึงวัยผู้เรียนด้วย5.การแต่งกาย ต้องแต่งกายให้เรียบร้อยตามสมัยนิยม โดยคำนึงถึงวัย รูปร่าง และฐานะของครูเหมาะสมกับโอกาส ระวังเรื่องสี

7. ทักษะการเสริมกำลังใจ ความสามารถในการใช้ท่าทางและคำพูดเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเต็มใจแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งมีวิธีการ1.การเสริมกำลังใจด้วยวาจา เช่น เก่ง ดีมาก ใช้ได้เป็นความคิดที่ดีน่าสนใจ เป็นข้อสังเกตที่ดีชัดเจนขึ้น2.การเสริมกำลังใจด้วยท่าทาง เช่น ตั้งใจฟัง การพยักหน้า แสดงการตอบรับในระหว่างที่ผู้เรียนพูด การยิ้ม การเขียนคำตอบของผู้เรียนบนกระดานดำ 3.การเสริมกำลังใจด้วยการให้รางวัลและสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น การให้สิ่งของ การให้เครื่องหมายดีเด่น การติดประกาศผลงาน การติดประกาศรายชื่อ4.การเสริมกำลังใจด้วยการให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตน เช่น การทำเครื่องลงในตารางความก้าวหน้าทุกครั้ง

ทำงานเสร็จ ข้อเสนอแนะเสริมกำลังใจทันทีที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ควรเลือกวิธีเสริมกำลังใจให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ไม่ควรเสริมกำลังใจบางประเภทบ่อยเกินไป พยายามหาโอกาสเสริมกำลังใจให้ทั่วถึงกัน ไม่ควรมาจากครูฝ่ายเดียว ควรมาจากนผู้เรียนด้วยกันบ้าง ไม่ควรพูดเกินความจริง พูดตรงไปตรงมาตามพฤติกรรมที่แสดงออก ควรเสริมกำลังใจด้วยท่าทางจริงจังและตั้งใจ ควรใช้การเสริมกำลังใจ ด้วยวาจา ท่าทางประกอบกันไป ถ้าผู้เรียนตอบผิด ควรให้ตอบใหม่หรือใช้คำถามง่าย ๆ จะไม่เสียกำลังใจ

8. ทักษะการมอบหมายงาน การที่ครูสั่งงานหรือมอบหมายให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามสิ่งหลักในการสั่งงานหรือมอบหมายงาน ควรประกอบด้วยวิธีการ1.ต้องให้ผู้เรียนเข้าใจความมุ่งหมายและขั้นตอนในกิจกรรมอย่างละเอียดชัดเจน 2.ต้องมีการทบทวนความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง เมื่อมีการสั่งงานทุกครั้ง เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจตรงตามที่ครูสั่งหรือไม่

9. ทักษะการจัดการชั้นเรียน ครูมีความสามารถควบคุมสถานการณ์ในชั้นเรียนได้โดยเรียบร้อย โดยมีได้ให้อำนาจในการปกครอง ต้องเสริมสร้างให้เด็กมีระเบียบวินัย เกิดความศรัทธาเชื่อถือในตัวครู ซึ่งมีวิธีการ1.ให้ตัวอย่างที่ดีไม่ทำตัวเคร่งเกินไป สร้างอารมณ์ขัน ความเป็นมิตร ควบคุมอารมณ์ตัวเอง ปฏิบัติต่อผู้เรียนเหมือนกับที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติต่อเรา2.เตรียมการสอนที่ดีไม่ทำให้ล่าหลัง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้รับความใจด้วยการเปลี่ยนกิจกรรม ทำให้บทเรียนมีคุณค่า3.ใช้กฎเกณฑ์บางอย่างในห้องเรียน ให้ผู้เรียนสร้างกฎเกณฑ์มีความยุติธรรม4.ไม่ควรลงโทษบ่อย หลีกเลียงการลงโทษ อาจใช้วิธีการประชดประชัน5.พยายามสร้างวินัยในตนเองให้กับผู้เรียน6.ส่งเด็กที่มีปัญหาให้แผนกแนะแนว7.มีความมั่นคงแนใจในการตัดสินใจ

10. ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้ การประมวลสาระสำคัญ ๆ ของบทเรียนแต่ละบทที่ได้เรียนจบลง เพื่อให้ผู้เรียนได้แนวคิดที่ถูกต้อง และเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ในเนื้อหาต่อไป จะกระทำเมื่อสรุปใจความสำคัญแต่ละตอนในระหว่างบทเรียน, สรุปเมื่อจบบทเรียนและเมื่อผู้เรียนอภิปรายหรือฝึกปฏิบัติจบลง ซึ่งมีวิธีการ1.การสรุปทบทวน ไม่จำเป็นต้องทบทวนสรุปเองทั้งหมด ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมโดยใช้คำถามและอาจให้ผู้เรียนรวบรวมการสรุปลงในสมุด2.สรุปจากการปฏิบัติเช่น ให้สังเกตการสาธิตการทดลอง ซึ่ให้เห็นความสัมพันธ์ของความรู้เดิม บทเรียนที่เรียนจบและที่จะเรียนในอนาคต 3. สรุปจากการสร้างสถานการณ์โดยสร้างให้สอดคล้องกับบทเรียนและให้ผู้เรียน .แสดงความคิดเห็นออกมา 4.สรุปจากการใช้อุปกรณ์อาจใช้อุปกรณ์ช่วยในการสรุปบทเรียนให้ง่ายขึ้น ข้อเสนอแนะ การสรุปทบทวนโดยการถามต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาและจุดประสงค์ วิธีการสรุปต้องสอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียน การสรุปต้องเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ผู้เรียนรู้แล้วไปยังสิ่งที่ยังไม่รู้การสรุปต้องสามารถใช้ประเมินบทเรียนว่ามีสาระ และ ผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ 5.การสรุปจะต้องเป็นการแนะแนวการเรียนในครั้งต่อไป

11. ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของทุกชนิด หรือประติษฐ์ต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้ประกอบเป็นสื่อการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้นและเร็วขึ้น ซึ่งมีวิธีการ 1. เลือกอุปกรณ์การสอนมาใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและระดับชั้นของการเรียนการสอน 2. เตรียมอุปกรณ์การสอนให้พร้อม และเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของการใช้ได้อย่างถูกต้อง 3. ใช้อุปกรณ์การสอนอย่างคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับเป็นสำคัญ 4. มีวิธีการใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับอุปกรณ์และเหมาะสมกับระดับวัยและระดับสติปัญญาของผู้เรียน 5. จัดหาอุปกรณ์ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากที่สุด 6. จัดหาอุปกรณ์ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาและได้รับความรู้ด้วยตนเอง ข้อเสนอแนะ ขนาดของอุปกรณ์ควรมีขนาดโตพอที่จะให้ผู้เรียนทุกคนมองเห็นได้สะดวกและชัดเจน ใช้สีที่ดึงดูดความสนใจ และมีความเด่นชัดในจุดที่ต้องการเน้น มีความแปลกใหม่ไม่ซ้ำซากจำเจกับสิ่งที่เด็กพบเห็นอยู่เป็นประจำ มีความทันสมัย

3. การบูรณาการเพศศึกษารอบด้านทุกมิติกับทักษะการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงการ

จัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากทักษะที่สามารถเรียนรู้ได้ง่ายไปสู่ทักษะที่ยากขึ้นเป็นลำดับ และมีการบูรณาการทักษะการจัดการเรียนรู้ต่างๆให้มีความเหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้

ประเด็นที่ 3 สาระการเรียนรู้ที่ควรนำมาจัดการเรียนรู้ในชุดฝึกอบรม สรุปได้ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ต่างๆในชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาควรมีการจัดหน่วยการเรียนรู้ให้ครอบคลุมเพศศึกษารอบด้านและทักษะการจัดการเรียนรู้ เช่น สาระการเรียนรู้เพศวิถี พัฒนาการทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การคุมกำเนิดต่างๆ การตั้งครรภ์ การล่วงละเมิดทางเพศ ความหลากหลายทางเพศ สังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศศึกษา การมีครอบครัว สื่อที่เกี่ยวข้องกับเพศศึกษา เป็นต้น ซึ่งแต่ละหน่วยการเรียนรู้ควรกำหนดสาระการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับระดับการศึกษาของผู้เข้ารับการอบรม มีการจัดกิจกรรมที่ครบทุกขั้นตอนทั้งขั้นนำการจัดการเรียนรู้ ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ ขั้นสรุปการจัดการเรียนรู้ โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้ควรมีทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอภิปราย การมีกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ การนำเสนอเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม การฝึกปฏิบัติทักษะการจัดการเรียนรู้

ประเด็นที่ 4 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุดฝึกอบรม

ประเด็นที่ 5 สื่อและอุปกรณ์ที่ควรมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

สื่อและอุปกรณ์ที่ควรนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านควรวิเคราะห์สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละหน่วยว่ามีความเหมาะสมกับสื่อและอุปกรณ์ประเภทใดบ้าง สื่อควรมีทั้งของจริง เช่น ยาคุมกำเนิดชนิด 21 เม็ด ชนิด 28 เม็ด ยาคุม

อุกฉิน อุทยานอามัย เป็นต้น ของจำลอง เช่นอวัยยะเพศชายและเพศหญิงจำลอง สื่อภาพยนตร์ ละคร คลิปวิดีโอ มิวสิควิดีโอที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศต่างๆ รวมทั้งการใช้สื่อควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จากสื่อต่างๆอย่างทั่วถึงทุกคน

ประเด็นที่ 6 แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เข้ารับการอบรมตามชุดฝึกอบรม สรุปได้ดังนี้

แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ทักษะการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านควรมีความครอบคลุมทุกด้านที่ตั้งวัตถุประสงค์การประเมินไว้ คือ มีการประเมินความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับองค์ความรู้และสาระการเรียนรู้เพศศึกษา มีการประเมินเจตคติ ทักษะ ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศศึกษา เพื่อการแก้ไขหรือส่งเสริมเจตคติทางเพศที่ถูกต้อง เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรมของไทย รวมทั้งมีการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการประเมินผลควรประเมินก่อนการเข้ารับการอบรม และหลังการเข้ารับการอบรม

ส่วนที่ 2 การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดำเนินการดังนี้

ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) แนวคิด 3) วัตถุประสงค์ 4) โครงสร้างของชุดฝึกอบรม 5) แนวทางการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม 6) ระยะเวลา 7) สถานที่ 8) การประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ชุดฝึกอบรมมี 8 มื้อองค์ประกอบ ตามลำดับดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

เพศศึกษาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศ ที่ครอบคลุมพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ การทำงานของสรีระและการดูแลสุขอนามัย ทักษะ ค่านิยม สัมพันธภาพ พฤติกรรมทางเพศ มิติทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อวิถีชีวิตทางเพศ เป็นกระบวนการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะ ค่านิยม และทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคคลที่จะช่วยให้สามารถเลือกดำเนินชีวิตทางเพศอย่างเป็นสุขและปลอดภัย สามารถพัฒนาและดำรงความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีความรับผิดชอบและสมดุล รูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นเน้นบทบาทครูในฐานะผู้จัดกระบวนการเรียนรู้และผู้อำนวยการเรียนรู้ มากกว่าการเป็นผู้ตัดสิน ชี้ถูกชี้ผิด ดังนั้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จึงอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของการให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดวิเคราะห์ และหาทางเลือกที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของตนเอง จากข้อมูลความรู้เรื่องสุขภาวะทางเพศที่รอบด้าน ทักษะที่จำเป็นและ

ส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข เพื่อให้เยาวชนมีความพร้อมที่จะเลือกดำเนินชีวิตทางเพศอย่างมีสติ รับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ส่วนรวมและช่วยให้เราทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งความสำคัญของการผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านและเป็นผู้ดำเนินการสร้างความเข้าใจและจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาสำหรับเยาวชนในสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรม

1. เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อพัฒนาเจตคติด้านเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. แนวคิด

การบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านเพศศึกษารอบด้านทั้ง 10 มิติทั้งกับทักษะการจัดการเรียนรู้ 11 ทักษะดังนี้ คือ 1. พัฒนาการตามช่วงวัยของมนุษย์ 2. บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ 3. อนามัยเจริญพันธุ์ 4. การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต 5. จิตวิทยาทางเพศและพฤติกรรมทางเพศ 6. ศาสนากับเพศศึกษา 7. สังคม มารยาทและวัฒนธรรมไทยกับเพศศึกษา 8. กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ 9. สารเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเพศ 10. เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ซึ่งทั้ง 10 มิตินี้ควรมีการพัฒนาความรู้ เจตคติ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแก้ปัญหา ทักษะการจัดการเรียนรู้ที่นักศึกษา คณะครุศาสตร์ต่างๆ คือ 1. ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน 2. ทักษะการสร้างความสนใจ 3. ทักษะการเล่าเรื่อง 4. ทักษะการอธิบาย 5. ทักษะการใช้คำถาม 6. ทักษะการสื่อสาร การใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ 7. ทักษะการเสริมกำลังใจ 8. ทักษะการมอบหมายงาน 9. ทักษะการจัดการชั้นเรียน 10. ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้ 11. ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ ในการนำไปจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในโรงเรียน ในขณะที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบ ในการที่ผู้เข้ารับการอบรมตามชุดฝึกอบรมนั้น ต้องมีการประเมินความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา ก่อนเข้ารับการอบรม

2. การประเมินผลการอบรมตามชุดฝึกอบรม ใช้วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลที่หลากหลาย ดังนี้

2.1 การประเมินความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.2 การประเมินเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.3 การประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

4. โครงสร้างโปรแกรม

ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 โครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาในระดับ

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
1	ปฐมนิเทศ สร้าง ความสัมพันธ์ และ ประเมินผลกรอบ ทักษะการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษาระดับต้น	การชี้แจงวัตถุประสงค์ กรอบและแนว ทางการจัดกิจกรรม อบรมต่างๆ	1.ส่งเสริมความสัมพันธ์ ที่ดีระหว่างผู้เข้ารับการ อบรมกับผู้วิจัย 2.ส่งเสริมความ ตระหนักในด้าน เพศศึกษาระดับต้น 3.สร้างความเข้าใจให้ผู้ เข้ารับการอบรมเข้าใจ หลักการ วัตถุประสงค์ และการดำเนินการ ชุดฝึกอบรม	การปฐมนิเทศ การสร้าง ความสัมพันธ์และ การประเมินผล ความรู้ ความ เข้าใจ เจตคติ และทักษะการ จัดการเรียนรู้ เพศศึกษาระดับ ต้น ก่อนการ อบรม	1.การแนะนำตนเองของ ผู้วิจัยและนักศึกษา 2.การเล่นเกมนันทนาการ 3.การบอกเล่าความคาดหวัง ในการเข้าร่วมกิจกรรมการ ทักษะการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษาระดับต้น 4.นักศึกษาแบ่งกลุ่ม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ เกี่ยวข้องกับเพศศึกษาและ นำเสนอ	1.กระดาษ ฟลิปชาร์ต ปากกาเคมี 3.แบบ ประเมิน ความรู้ 4.แบบ ประเมินเจต คติและ 5.แบบ ประเมิน ทักษะ	1.สังเกตจากการ ร่วมกิจกรรม 2.ระดับผลการ ประเมินผลก่อนการ จัดการจัดการ เรียนรู้ - ประเมินความรู้ ความเข้าใจ - ประเมินเจตคติที่ เกี่ยวข้องกับเพศศึกษา รอบด้าน - ประเมินทักษะ

ตารางที่ 4 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาออนไลน์

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
2	-ทักษะการนำเข้าสู่กิจกรรม จัดการเรียนรู้ -ทักษะการสร้างความสนใจ -พัฒนาการทางเพศตาม ช่วงวัยของมนุษย์	- สรีระร่างกายที่ เกี่ยวข้องกับกิจกรรม สืบพันธุ์ของผู้ชายและ ผู้หญิง - การเปลี่ยนแปลงของ ร่างกายและอารมณ์ จิตใจแต่ละช่วงวัย สภาพลักษณะ รูปร่าง หน้าตา ทักษะการจัดการ เรียนรู้	1.ส่งเสริมความเข้าใจใน ความเปลี่ยนแปลงของ สรีระร่างกายของเพศ หญิงและเพศชาย 2.พัฒนาการบริหาร จัดการสถานการณ์ที่ เกิดจากการ เปลี่ยนแปลงของสรีระ ร่างกาย 3.พัฒนาทักษะการ นำเข้าสู่กิจกรรม จัดการเรียนรู้ และทักษะการ สร้างความสนใจ	พัฒนาการทาง เพศของมนุษย์ เป็นส่วนหนึ่งของ การเจริญเติบโต และพัฒนาการ ทางร่างกาย และจิตใจ และ เป็นการ เปลี่ยนแปลงใน ส่วนที่เกี่ยวข้อง กับแรงผลักดัน ทางเพศ และ บทบาททางเพศ	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 1.เรื่องเพลงเกี่ยวกับวัย และท่าท่างทางประกอบ นี้ 2.แบ่งกลุ่มหญิง ชาย วาด ภาพร่างกายเปลือยและ เขียนคำบรรยายการ เปลี่ยนแปลงของร่างกาย 3.นำเสนอการเปลี่ยนแปลง ร่างกาย ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4.เล่นบทบาท	1.เพลง 2.กระดาษ ขลิบรูปวงรี 3.ปากกาเคมี 4.บทบาท	1.สังเกตการมีส่วนร่วม ร่วมในกิจกรรม 2.สังเกต นำเสนอ 3.สังเกตทักษะการ นำเข้าสู่กิจกรรมจัดการ เรียนรู้ และทักษะ การสรุปการจัดการ เรียนรู้

ตารางที่ 4 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษาระบบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
3	<p>-ทักษะการสื่อสาร</p> <p>-ทักษะการใช้วาจา</p> <p>และท่าทางเสริม</p> <p>บุคลิกภาพ</p> <p>- บุคลิกภาพและ</p> <p>ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ</p>	<p>บุคลิกภาพส่วนบุคคล</p> <p>ภายใน และภายนอก</p> <p>-การพัฒนาบุคลิกภาพ</p> <p>-การแต่งกายที่เหมาะสม</p> <p>- ความรัก</p> <p>-การปรับตัว</p> <p>-ความสัมพันธ์</p> <p>ระหว่างเพศ</p> <p>-ทักษะการสื่อสาร</p> <p>-ทักษะการใช้วาจา</p> <p>และท่าทางเสริม</p> <p>บุคลิกภาพ</p>	<p>1.ส่งเสริมการพัฒนา</p> <p>บุคลิกภาพส่วนบุคคล</p> <p>ให้เหมาะสมกับเพศ</p> <p>และวัย</p> <p>2.ส่งเสริมการแสดงออก</p> <p>ความรัก การปรับตัว</p> <p>และความสัมพันธ์</p> <p>ระหว่างเพศ</p> <p>3.พัฒนาทักษะการ</p> <p>สื่อสารและทักษะการใช้</p> <p>วาจา ท่าทางเสริม</p> <p>บุคลิกภาพ</p>	<p>บุคลิกภาพคือ</p> <p>ลักษณะเฉพาะ</p> <p>บุคคล ที่ต้องมี</p> <p>การพัฒนาให้มี</p> <p>ความเหมาะสมกับ</p> <p>กับเพศ วัย</p> <p>การศึกษาการมี</p> <p>ปฏิสัมพันธ์กัน</p> <p>หรือการทำ</p> <p>กิจกรรมได้ๆการ</p> <p>ติดต่อสัมพันธ์กัน</p> <p>ทั้งในระหว่าง</p> <p>ต่างประเทศและเพศ</p> <p>เดียวกัน</p>	<p><u>ขั้นนำ</u>การจัดการเรียนรู้</p> <p>1.การเล่นเกมนันทนาการ</p> <p><u>ขั้นต้น</u>เห็นการจัดการเรียนรู้</p> <p>2.แบ่งกลุ่มอภิปรายและ</p> <p>แสดงบทบาทสมมติ</p> <p>บุคลิกภาพแบบต่างๆ การ</p> <p>แสดงความรักในรูปแบบ</p> <p>ต่างๆ</p> <p>3.การใช้วาจาและท่าทาง</p> <p>เสริมแรง</p> <p><u>ขั้นสรุป</u>การจัดการเรียนรู้</p> <p>3.สรุปร่วมกัน</p>		

ตารางที่ 4 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาขอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
4	- ทักษะการอธิบาย -ทักษะการใช้สื่อ -อนามัยเจริญพันธุ์	-การดูแลสุขภาพอนามัยเจริญพันธุ์ -เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย -การตั้งครรภ์ -การคุมกำเนิด	1.ส่งเสริมการดูแลสุขภาพอนามัยเจริญพันธุ์ที่ถูกต้อง 2.ส่งเสริมการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย 3.ส่งเสริมการรู้จักวิธีการคุมกำเนิดแบบต่างๆที่ถูกต้อง 4.พัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการใช้วาจา ทักษะเสริมบุคลิกภาพ	การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ควรมีการประเมินโอกาส ความเป็นไปได้ที่เพศสัมพันธ์จะเกิดขึ้น และมีทางเลือกในการป้องกัน และความปลอดภัยต่างๆ	<u>ขั้นนำ</u> การจัดการจัดการเรียนรู้ 1.การเล่นเกมนันทนาการ <u>ขั้นต้น</u> เป็นการจัดการเรียนรู้ 2.แบ่งกลุ่มวิเคราะห์กรณีศึกษากรณีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น 3.นำเสนอผลการวิเคราะห์ 4.สาธิตและอธิบายร่วมกันเกี่ยวกับกระบวนการคุมกำเนิดต่างๆ <u>ขั้นสรุป</u> การจัดการจัดการเรียนรู้ 5.สรุปร่วมกัน	1.กรณีศึกษากรณีเพศสัมพันธ์ 2.อุ้งยางอนามัย 3.ยาคุมกำเนิด 4.อวัยวะเพศชายจำลอง	1.สังเกตการณ์ส่วนรวมในกิจกรรม 2.สังเกตการณ์นำเสนอ 3.สังเกตทักษะการอธิบาย และทักษะการใช้สื่อ

ตารางที่ 4 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
5	- ทักษะการอธิบาย -ทักษะการการใช้สื่อ -อนามัยเจริญพันธุ์	-โรคติดต่อที่เกิดจากเพศสัมพันธ์ ต่างๆ - โรคเอดส์ ผู้ติดเชื้อเอดส์ผู้ป่วยเอดส์ <i>ทักษะการจัดการเรียนรู้</i> - ทักษะการอธิบาย -ทักษะการการใช้สื่อ	1.ส่งเสริมการรู้จักโรคติดต่อต่างๆที่เกิดขึ้นจากเพศสัมพันธ์ 2.ส่งเสริมการรู้จักวิธีการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้อง 3.ส่งเสริมการรู้จักวิธีการอยู่กับผู้ที่มีโรคติดต่อกันทางเพศสัมพันธ์ 4.พัฒนาทักษะการมอบหมายงาน	การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย จะช่วยป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ และผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์สามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปลอดภัย	ใช้นำการจัดการเรียนรู้ 1.การเล่นเกมในบทบาทการ 2.กิจกรรมแล่นน้ำ เครื่องช่วย 3.กิจกรรมสัมพันธ์และการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเชื้อเอดส์ 3.แสดงบทบาทสมมติการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้ติดเชื้อเอดส์ 4.สรุปร่วมกัน	1.สาร โคมิโอไฮดรอกไซด์ 2.สารฟีนอล ทาร์ 3.ขวดแก้วใส 4.หลอดยียา	1.สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตการนำเสนอ 3.สังเกตทักษะการอธิบาย และทักษะการการใช้สื่อ

ตารางที่ 4 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
6	-ทักษะการใช้คำถาม -การพัฒนาทักษะการตั้งคำถาม	ทักษะการตัดสินใจ – ทักษะการแก้ปัญหา -ทักษะการสื่อสารกับบุคคลต่างๆ -ทักษะการแสดงออก ในสถานการณ์ต่างๆ	1.ส่งเสริมการรู้จักวิธีการตั้งคำถามร่วมกับบุคคลต่างๆในสังคม 2.ส่งเสริมการแสดงออกและพฤติกรรมต่างๆที่เหมาะสม 3.พัฒนาทักษะการใช้คำถาม	การดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันต้องมีการพัฒนาทักษะทางสังคมต่างๆ เพื่อสามารถใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลแต่ละเพศวัย การศึกษาค้นคว้าอย่างมีความสุข	1.การศึกษาค้นคว้า การร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลง 2.แบ่งกลุ่มวิเคราะห์ทักษะในการดำเนินชีวิต 3.นำเสนอและแสดงบทบาทสมมติการแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ 4.สรุปร่วมกัน	1.กระดาษ 2.ปากกาคมิ	1.สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตการแสดงบทบาทสมมติ 3.สังเกตการนำเสนอ 4.สังเกตทักษะการใช้คำถาม

ตารางที่ 4 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
7	-ทักษะการเสริมกำลังใจ - จิตวิทยาทงเพศและพฤติกรรมทางเพศ	การแสดงออกในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ -การตอบสนองทางเพศ - ความหลากหลายทางเพศ - การเชื่อมต่อ - การเชื่อมสมรรถภาพทางเพศ	1.ส่งเสริมการแสดงออกในด้านพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับเพศและวัย 2.ส่งเสริมการรู้จักเข้าใจ และยอมรับความหลากหลายทางเพศ	บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับกาลเทศะ มีการยอมรับในความหลากหลายทางเพศของแต่ละบุคคล	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 1.ดูคลิปละครต่างๆ 2.วิเคราะห์ตัวละครต่างๆที่มีพฤติกรรมทางเพศแตกต่างกัน ความหลากหลายทางเพศและการเชื่อมสมรรถภาพทางเพศ 3.นำเสนอผลการวิเคราะห์และวิธีการเสริมกำลังใจ บุคคลต่างๆ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4.สรุปร่วมกัน	1.คลิปละครต่างๆ 2.กระดาษ ฟิลิปชาร์ท 3.ปากกาคอมิ	1.สังเกตการมีส่วนร่วม 2.สังเกตวิเคราะห์ตัวละคร 3.สังเกตการนำเสนอ 4.สังเกตทักษะการเสริมกำลังใจ

ตารางที่ 4 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาารอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
8	-ทักษะการจัดการชั้นเรียน - สานวนกับเพศศึกษา	มุมมองทางศาสนาในเรื่องเพศที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศ <i>ทักษะการจัดการเรียนรู้</i> -ทักษะการจัดการชั้นเรียน	1.วิเคราะห์มุมมองทางศาสนาในเรื่องเพศที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศได้ 2.ส่งเสริมการปฏิบัติตามและการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมตามหลักศาสนาต่างๆ 3.พัฒนาทักษะการจัดการชั้นเรียน	การให้ความสำคัญกับหลักศาสนาที่มีอิทธิพลต่อมุมมอง และพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม	1.ผู้นำการจัดกิจกรรมเรียนรู้ 1.คู่มือวิธีท้อภาพยนต์ที่จัดทำเป็นเอกสารจัดการเรียนรู้ 2.แบ่งกลุ่มจัดปัดระคำ ประเภทหลักศาสนา 3.อภิปรายหลักศาสนาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ 4.นำเสนอแนวทางการปฏิบัติตนและการแสดงออกที่สอดคล้องกับหลักศาสนา 5.วิเคราะห์ทักษะการจัดการชั้นเรียน นำเสนอสรุปการเรียนรู้	1.คลิปวิดีโอภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับหลักศาสนา 2.บัตรคำประเภทหลักศาสนาต่างๆ 3.กระดาษ น้ำเสนอ 4.สังเกตทักษะการจัดการจัดการชั้นเรียน 4.ปากกาคอมิ	1.สังเกตการณ์ส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตวิเคราะห์หลักศาสนาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ 3.สังเกตการนำเสนอ 4.สังเกตทักษะการจัดการจัดการชั้นเรียน

ตารางที่ 4 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงการวิจัยผู้เทศศึกษาอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
9	- ศึกษากล่าวเรื่อง - วัฒนธรรมไทยกับ เทศศึกษา	- ความเชื่อ ค่านิยมทาง สังคม - บทบาททางเพศของ ผู้หญิงและผู้ชาย - การปลุกฝัง วัฒนธรรมไทยของ เยาวชน	1.วิเคราะห์แบบแผน ทางวัฒนธรรมไทยที่ เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ 2.ส่งเสริมการปลูกฝัง ค่านิยมและวัฒนธรรม ไทยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง เพศ 3.พัฒนาทักษะการเล่า เรื่อง	วัฒนธรรมไทย เป็นแบบแผน หรือ ธรรมเนียม ปฏิบัติ ที่ดำรง มี การประพฤติ ปฏิบัติที่ สอดคล้องกับ ค่านิยม ของ สังคมไทย	ขั้นนำจัดการการเรียนรู้ 1. เรื่องเพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต เรื่องเพศ ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ 2. แบ่งกลุ่มวิเคราะห์เนื้อ เพลง วัฒนธรรม และ บทภาพยนตร์ที่สะท้อนวิถี ชีวิต / วัฒนธรรมใน เรื่องเพศ 3. นำเสนอเรื่องราวที่นำมา วิเคราะห์ 4. วิเคราะห์ทักษะการเล่า เรื่อง ขั้นสรุปการจัดการเรียนรู้ 5. สรุปร่วมกัน	1. เนื้อเพลง นวนิยาย ละคร และ บทภาพยนตร์ ที่สะท้อนวิถี ชีวิต / วัฒนธรรมใน เรื่องเพศ 2. กระจก น้ำเสนอ 3. สิ่งกีดขวาง 4. สิ่งกีดขวางการ เล่าเรื่อง	1. สิ่งกีดขวางมีส่วน ร่วมในกิจกรรม 2. สิ่งกีดขวางที่ เนื้อหาเพลง นวนิยาย ละคร และบท ภาพยนตร์ที่สะท้อน วิถีชีวิต / ภาพยนตร์ที่สะท้อน วิถีชีวิต / 3. สิ่งกีดขวาง น้ำเสนอ 4. สิ่งกีดขวางการ เล่าเรื่อง

ตารางที่ 4 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษาระดับต้น

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
10	-ทักษะการเสริมกำลังใจ -กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ	-การหมั้น - การสมรส -ความสัมพันธ์ระหว่างสามี ภรรยา -การสมรสที่เป็นโมฆะ - การหย่า - บิดา มารดากับบุตร - บุตรบุญธรรม -ทักษะการเสริมกำลังใจ	1. วิเคราะห์กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ 2. ส่งเสริมการประพฤติตามกฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศที่ถูกต้อง	กฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องของครอบครัว ทั้งหมค นับแต่ทารกคลอดและฉีชีวิตรอยู่รอด เพื่อให้เกิดความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกันในสังคม มนุษย์ จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมาย	ข้ามมีการจัดการเรียนรู้ 1. ครูสนทนา / ภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ ข้ามศึกษาเอกสารจัดการเรียนรู้ 2. แสดงบทบาทสมมติชีวิตที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทางเพศ 3. แบ่งกลุ่มวิเคราะห์ 4. วิเคราะห์ทักษะการเสริมกำลังใจ ข้ามสรุปการจัดการเรียนรู้ 5. สรุปร่วมกัน	1. เลขคร / ภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ครอบครัว และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ 2. กระดาษ <u>ฟิลิปอาร์ท</u> 3. ปากกาเคมี	1.สังเกตการณ์ส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตการวิเคราะห์กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ 3.สังเกตการนำเสนอ 4.สังเกตทักษะการเสริมกำลังใจ

ตารางที่ 4 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
11	-ทักษะการเสริมกำลังใจ - ทัศนคติยอมรับเพศ ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับเพศ	-การก้าวไปข้างหน้า -ความรุนแรงทางเพศ -ทักษะการเสริมกำลังใจ	1. วิชาชายที่ทัศนคติยอมรับเพศ ยอมรับเพศและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับเพศ 2. ส่งเสริมความตระหนักถึงวิธีการป้องกันการศึกษาไปข้างหน้า ในเยาวชน 3. วิชาชายที่ระดับและประเภทและวิธีการป้องกันความรุนแรงทางเพศ 4. ทักษะการเสริมกำลังใจ	กฎหมายที่ว่าด้วยเรื่ององค์ประกอบที่ทั้งหมดตั้งแต่ทารกคลอดและวิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกันไม่สังคม มนุษย์จำเป็นต้องปฏิบัติตาม	ขั้นนำการจัดการจัดการเรียนรู้ 1. ทัศนคติ / ทัศนคติ / ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับและ ความรุนแรงทางเพศ ขั้นต้นเน้นการจัดการจัดการเรียนรู้ 2. แบ่งกลุ่มวิชาชายที่จัดระดับความรุนแรงทางเพศจากบทความความรุนแรงทางเพศ 3. นำเสนอ 4. วิชาชายที่ทักษะการเสริมกำลังใจ ขั้นสรุปการจัดการจัดการเรียนรู้ 5. สรุปร่วมกัน	1. สารคดี / ภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คำบรรยาย และ ความ 2. บทความทางเพศ 3. บทความทางเพศ 4. สื่อบันทึกภาพความรุนแรงทางเพศ 3. การศึกษา พธีปวีร์	1.สังเกตการณ์ส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตการณ์วิชาชายที่ระดับความรุนแรง 3.สังเกตการณ์นำเสนอ 4.สังเกตการณ์ทักษะการเสริมกำลังใจ 5.สังเกตการณ์ทักษะการเสริมกำลังใจ

ตารางที่ 4 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาารอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
12	- ทักษะการสรุป สาระการเรียนรู้ - สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับ เพศ	- ยออิ (อีเพคซึม, เอ็กซ์ ตาซี) - ยาบ้า - ยา นอนหลับ - ซาแมนีค - บุหรี่ - สุรา - กัญชา - เฮโรอีน - แนวทางการสร้าง ภูมิคุ้มกันในการเข้าไป เกี่ยวข้องกับสารเสพติด เกี่ยวข้องกับสารเสพติด ของเยาวชน 3. พัฒนาทักษะการการ คิด - ทักษะการสรุป สาระการเรียนรู้	1. ส่งเสริมการรู้จักโทษ ของสารเสพติดที่ เกี่ยวข้องกับเพศ 2. ส่งเสริมการสร้าง ภูมิคุ้มกันในการเข้าไป เกี่ยวข้องกับสารเสพติด ของเยาวชน 3. พัฒนาทักษะการการ สรุป สาระการเรียนรู้	การเสพสารเสพติด ติดหลายชนิด ส่งผลกระทบต่อ พฤติกรรม และ การแสดงออก เช่นการมี เพศสัมพันธ์ การ ขาดสติองค์คิด การก่อคดี อาชญากรรมทาง เพศต่างๆ	ขั้นนำการจัดการเรียนรู้ 1. ส่งมอบบัตรภาพสารเสพติด ประเภทต่างๆ ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ 2. แบ่งกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับ โทษและการสร้างภูมิคุ้มกัน ในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับ สารเสพติดของเยาวชนของ สารเสพติด 3. นำเสนอ 4. วิเคราะห์ทักษะการสรุป ขั้นสรุปการจัดการเรียนรู้ 5. สรุปร่วมกัน	1. บัตรภาพ สารเสพติดที่ เกี่ยวข้องกับ เพศ 2. ภาพต่าง <u>ฟิลิปโซวท์</u> 3. ปากกาเคมี	1. สังเกตการมีส่วนร่วม รวมในกิจกรรม 2. สังเกตการ วิเคราะห์การสร้าง ภูมิคุ้มกันในการเข้าไป เกี่ยวข้องกับสาร เสพติดของเยาวชน 3. สังเกตการ นำเสนอ 4. สังเกตทักษะการ สรุป

ตารางที่ 4 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาารอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
13	<p>- ทักษะการใช้สื่อ</p> <p>- เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ</p>	<p>-เว็บไซต์ที่ให้ความรู้ทางด้านเพศศึกษา และเว็บไซต์</p> <p>- สื่อโฆษณา เพลง <u>มิวสิควิดีโอ</u> สยคร ภาพยนตร์ไทยและต่างประเทศที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ</p> <p>- การกระทำที่สนับสนุนสื่อออนไลน์</p> <p>- ทักษะการใช้สื่อ</p>	<p>1.วิเคราะห์ประโยชน์และโทษของการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ</p> <p>2.ส่งเสริมการมีวิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยี</p> <p>3.วิเคราะห์แนวทางการป้องกันการกระทำผิดบนสื่อออนไลน์</p> <p>4. พัฒนาทักษะการใช้สื่อ</p>	<p>เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ประโยชน์และโทษ รวมทั้งมีผลต่อค่านิยม ความเชื่อ และการแสดงออกทางเพศ ดังนั้นจึงควรมีวิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยี</p>	<p>ขั้นนำการจัดการเรียนรู้</p> <p>1.ดูคลิปโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ</p> <p>ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้</p> <p>2.แบ่งกลุ่มกันค้นหา เว็บไซต์ที่ให้ความรู้ทางด้านเพศศึกษา</p> <p>สื่อโฆษณา เพลง <u>มิวสิควิดีโอ</u> สยคร ภาพยนตร์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ วิเคราะห์ทักษะการใช้สื่อ <u>ขั้นสรุปการจัดการเรียนรู้</u></p> <p>เรียนผู้จัดการเรียนรู้</p> <p>4.สรุปร่วมกัน</p>	<p>1.เว็บไซต์ที่ให้ความรู้ทางด้านเพศศึกษา และเว็บไซต์</p> <p>- สื่อโฆษณา เพลง <u>มิวสิควิดีโอ</u> สยคร</p> <p>3.สิ่งจัดการนำเสนอ</p> <p>4.สิ่งจัดการใช้สื่อ</p>	<p>1.สังเกตการณ์ส่วนรวมในกิจกรรม</p> <p>2.สังเกตการวิเคราะห์สื่อโฆษณา เพลง <u>มิวสิควิดีโอ</u> สยคร ภาพยนตร์</p> <p>3.สังเกตการนำเสนอ</p> <p>4.สังเกตทักษะการใช้สื่อ</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษารอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
14 และ 15	สารีที่ทักษะการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้าน	-ทักษะการนำเข้าสู่ การจัดการเรียนรู้ -ทักษะการสร้างความ สนใจ ทักษะการสื่อสาร -ทักษะการใช้เวลา ทำทางเสริม บุคลิกภาพ -ทักษะการอธิบาย -ทักษะการมอบหมาย งาน -ทักษะการใช้คำถาม -การเสริมกำลังใจ -การสรุป -ทักษะการใช้สื่อ	1.ส่งเสริมทักษะการจัดการ จัดการเรียนรู้เพื่อศึกษา รอบด้านแบบต่างๆ 2.จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้านโดย นำทักษะการจัดการ เรียนรู้แบบต่างๆไป ประยุกต์ใช้	ทักษะการนำเข้าสู่ การจัดการเรียนรู้ -การสร้างความสนใจ -การสื่อสาร -การใช้เวลา และ ทำทางเสริม บุคลิกภาพ -ทักษะการอธิบาย -ทักษะการ มอบหมายงาน การใช้คำถาม การ เสริมกำลังใจ การสรุป และการใช้สื่อ	เน้นจัดการเรียนรู้ 1.เล่นเกมนับหน้าผาก เน้นอันเป็นองค์ความรู้ 2.แบ่งกลุ่มทำMind Map สรุปจุดเด่น จุดต่อยอด ทักษะการจัดการเรียนรู้แบบ ต่าง 3.สาธิตการจัดการ เรียนรู้โดยใช้ทักษะการ จัดการเรียนรู้แบบต่างๆ 4.ร่วมกันวิพากษ์การสาธิต การจัดการเรียนรู้ เน้นสรุปองค์ความรู้ 5.สรุปร่วมกัน	1.กระดาษ ฟลิปชาร์ท 2.ปากกาคอม	1.สังเกตการณ์ ร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตการสรุป จุดเด่น จุดต่อยอด ทักษะการจัดการ เรียนรู้แบบต่างๆ 3.สาธิตการจัดการ เรียนรู้โดยใช้ทักษะ การจัดการเรียนรู้ แบบต่างๆ

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน

1. ขั้นนำการจัดการเรียนรู้

- 1.1 จัดสถานที่ สิ่งแวดล้อม และผู้เรียนให้มีระเบียบ เพื่อเกื้อหนุนให้เกิดการเรียนรู้
- 1.2 การใช้เพลง เกม นิทาน การเล่าเหตุการณ์ คลิปวิดีโอ

2. ขั้นการจัดการเรียนรู้

- 2.1 กิจกรรมการอภิปราย
- 2.2 การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล รายคู่ และรายกลุ่ม
- 2.3 สาธิตการจัดการเรียนรู้
- 2.3 นำเสนอ และสะท้อนความคิด

3. ขั้นสรุป ทบทวนใช้ปัญญาและเหตุผล

- 3.1 สรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน
- 3.2 นำเสนอผลงาน
- 3.1 สรุปประเด็นตามสาระ และสิ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ลักษณะกิจกรรม

1) เน้นกระบวนการกลุ่มเรียนรู้ไปด้วยกัน 2) เรียนรู้จากกรณีศึกษาและการฝึกปฏิบัติจริง
ในพื้นที่ 3) การถอดบทเรียน เป็นการสะท้อนคุณค่า (Reflection) ของผู้เข้าร่วมชุดฝึกอบรม

6. ระยะเวลา ฝึกอบรมนักศึกษาคณะครุศาสตร์ เป็นเวลา 15 สัปดาห์

7. สถานที่ฝึกอบรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

8 การประเมินผล

การประเมินผลการเรียนรู้มีการดำเนินการดังนี้

8.1 การประเมินผลก่อนการอบรมโดยทำแบบประเมินความรู้ ความเข้าใจด้านเพศศึกษารอบด้าน แบบประเมินเจตคติด้านเพศศึกษารอบด้าน และแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์

8.2 มีการประเมินผลระหว่างการอบรมโดยการประเมินผลตามสภาพจริง คือการสังเกตทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์

8.3 มีการประเมินผลหลังการอบรม โดยการทำแบบประเมินความรู้ ความเข้าใจด้านเพศศึกษารอบด้าน แบบประเมินเจตคติด้านเพศศึกษารอบด้าน แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกอบรม

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประเมินผลการพัฒนาชุดอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ดังนี้

- 1.1 ผลการเปรียบเทียบระดับความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังการทดลองชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- 1.2 ผลการประเมินเจตคติด้านเพศศึกษาสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- 1.3 ผลการประเมินสังเกตทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านของกลุ่มทดลอง
- 1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตเจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านระหว่างการเข้าร่วมชุดฝึก
- 1.4 ผลการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- 1.5 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์
- 1.6 ผลการประเมิน แก้ไข และการปรับปรุงชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.4 ผลการเปรียบเทียบระดับความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังการทดลองชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านความรู้ (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		จำนวน	ร้อยละ	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ	แปลผล
1	เพศศึกษาเป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่ควรนำมาเปิดเผยในสาธารณะ	20	66.67	ดี	25	83.33	ดี
2	เพศศึกษารอบด้านเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพศสรีระเท่านั้น	19	63.33	ปานกลาง	23	76.67	ดีมาก
3	เพศศึกษารอบด้านเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของมนุษย์ตลอดชีวิต	18	60.00	ปานกลาง	27	90.00	ดีมาก
4	เพศสภาวะเป็นการมองเรื่องเพศในด้านความเป็นชาย ความเป็นหญิงตามสรีระ	20	66.67	ดี	26	86.67	ดีมาก
5	เพศสภาวะเป็นการมองเรื่องเพศในมุมของสังคม วัฒนธรรมที่มีส่วนกำหนด ความเป็นหญิง ความเป็นชาย	18	60.00	ปานกลาง	23	76.67	ดี
6	เพศวิถี คือเพศสภาพตามความต้องการของแต่ละบุคคล	21	70.00	ดี	25	83.33	ดี
7	เพศศึกษารอบด้านเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ เจตคติ การคิดวิเคราะห์ การ	21	70.00	ดี	23	76.67	ดี

	ตัดสินใจ และการมีทักษะชีวิต						
8	สาระการเรียนรู้ด้าน เพศศึกษารอบด้าน ควร มุ่งเน้นเรื่องเพศสัมพันธ์และ การคุมกำเนิดเท่านั้น	20	66.6 7	ดี	23	76.6 7	ดี
9	การป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่ พึงประสงค์ควรใช้วิธีการหลัง ภายนอก จะเป็นวิธีการที่ดี ที่สุด	21	70.0 0	ดี	25	83.3 3	ดี
10	การนับหน้า 7 หลัง 7 เป็น วิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ดี ที่สุด	18	60.0 0	ปาน กลาง	25	83.3 3	ดี
11	การใช้ถุงยางอนามัยสองชั้น ทำให้เพิ่มความปลอดภัยใน การตั้งครรภ์และการติดเชื้อ ทางสัมพันธ์	18	60.0 0	ปาน กลาง	26	86.6 7	ดีมาก
12	การใช้ถุงยางอนามัยในขณะมี เพศสัมพันธ์เป็นวิธีการป้องกัน การตั้งครรภ์ที่พึงประสงค์และ ป้องกันโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยที่สุด	21	70.0 0	ดี	27	90.0 0	ดีมาก
13	ยาคุมกำเนิดมี 2 แบบ คือ แบบ 21 เม็ดและแบบ 28 เม็ด ซึ่งมีประสิทธิภาพไม่ ต่างกัน	21	70.0 0	ดี	23	76.6 7	ดี
14	การกินยาคุมกำเนิด ให้เริ่มกิน เม็ดแรกภายใน 5 วันแรกของ การมีประจำเดือน	19	63.3 3	ปาน กลาง	23	76.6 7	ดี
15	การกินยาคุมกำเนิด หากลืม กิน 1 วัน ให้กิน 2 เม็ดในวัน	22	73.3 3	ดี	26	86.6 7	ดีมาก

	ถัดไป						
16	การกินยาคุมฉุกเฉินบ่อยๆจะส่งผลเสียต่อมดลูก	19	63.3 3	ปานกลาง	25	83.3 3	ดี
17	การกินยาคุมฉุกเฉินต้องกิน 2 เม็ด และในระหว่างกินเม็ดที่ 2 ต้องไม่มีเพศสัมพันธ์ จึงจะป้องกันการตั้งครรภ์ได้	17	56.6 7	ปานกลาง	26	86.6 7	ดีมาก
18	Sex คือ ลักษณะทางกายภาพหรือสรีระในมุมมองที่เกี่ยวข้องกับระบบการเจริญพันธุ์ ส่วน Gender คือ เพศสภาพ เป็นสการสร้างของสังคม เป็นผลจากการปลูกฝังหรือการกล่อมเกลาทาสังคม	20	66.6 7	ดี	23	76.6 7	ดี
19	Sex ,Gender ,Sexuality มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศสรีระ	21	70.0 0	ดี	23	76.6 7	ดี
20	สารเสพติดทางเพศเช่นยาเลิฟยาไอซ์ จะส่งผลเสียต่อระบบประสาทและสมอง	23	76.6 7	ดี	26	86.6 7	ดีมาก
21	ยาอี (อีเฟคริน,เอ็กซ์ตาซี) เป็นสารที่ทำให้มีความสุข ผ่อนคลายความเครียด	20	66.6 7	ดี	25	83.3 3	ดีมาก
22	การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่สวมถุงยางอนามัยขณะที่ผู้หญิงมีประจำเดือน มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ง่ายขึ้น	21	70.0 0	ดี	26	86.6 7	ดีมาก
23	การใช้น้ำยาอนามัยล้างทำ	18	60.0	ปาน	23	76.6	ดี

	ความสะอาดจุดซ่อนเร้น เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับผู้หญิง เนื่องจากน้ำยาจะช่วยฆ่าเชื้อแบททีเรีย		0	กลาง		7	
24	ลักษณะการตกไข่ของเพศหญิง คือการสลับกันระหว่างรังไข่ข้างซ้ายและขวา เดือนละ 1 ครั้ง	17	56.6 7	ปานกลาง	25	83.3 3	ดี
25	หลัก QQR เป็นหลักการวิเคราะห์โอกาสเสี่ยงในการตั้งครรภ์	16	53.3 3	ปานกลาง	23	76.6 7	ดี
26	หลัก QQR เป็นหลักการวิเคราะห์ความเสี่ยงและปัจจัยที่มีผลต่อการติดเชื้อเอชไอวี	16	53.3 3	ปานกลาง	22	73.3 3	ดี
27	หลัก QQR ประกอบด้วยปริมาณของเชื้อ คุณภาพของเชื้อและช่องทางการติดต่อ	17	56.6 7	ปานกลาง	25	83.3 3	ดี
28	หลัก QQR ประกอบด้วยระยะปลอดภัย ปริมาณเชื้อและช่องทางการติดต่อ	15	50.0 0	ปานกลาง	22	73.3 3	ดี
29	ผู้ติดเชื้อเอดส์กับผู้ป่วยเอดส์มีลักษณะเหมือนกันและไม่สามารถรักษาให้หายได้	22	73.3 3	ดี	25	83.3 3	ดี
30	การใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้ติดเชื้อเอดส์ เช่นการรับประทานอาหารร่วมกัน การใช้เครื่องใช้ร่วมกัน ไม่ทำให้ติดเชื้อได้	21	70.0 0	ดี	23	76.6 7	ดี
31	การติดเชื้อเอชไอวีติดต่อได้จากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ใช้	21	70.0 0	ดี	25	83.3 3	ดี

	ถูกยงอนนามัยและการใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน						
32	ในปัจจุบันครอบครัวมีรูปแบบที่หลากหลาย แต่สิ่งสำคัญคือการตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและช่วยเหลือกัน	22	73.3 3	ดี	23	76.6 7	ดี
33	ความรุนแรงทางเพศ เป็นความรุนแรงที่เกิดจากการกระทำกับร่างกายเท่านั้น	18	60.0 0	ปานกลาง	20	66.6 6	ดี
34	การส่งคลิปวิดีโอหรือภาพถ่ายต่อไปยังบุคคลต่างๆซึ่งทำให้บุคคลเสื่อมเสียชื่อเสียง เป็นความผิดทางกฎหมาย	16	53.3 3	ปานกลาง	25	83.3 3	ดี
35	การโฆษณาสินค้าต่างๆในสื่อ เช่น เครื่องสำอางค์ที่ทำให้ขาขึ้น ยาลดความอ้วน ยาเพิ่มขนาดอวัยวะเพศชาย เป็นต้น เป็นการโฆษณาเกินจริง	21	70.0 0	ดี	26	86.6 7	ดีมาก

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน 26-30 ระดับดีมาก

คะแนน 21-25 ระดับดี

คะแนน 16-20 ระดับปานกลาง

คะแนน 11-15 ระดับพอใช้

คะแนน 0 -10 ระดับควรปรับปรุง

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังการทดลองชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่า ก่อนการทดลองมีจำนวนที่ตอบถูก 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60 หลังการ

ทดลอง ตอบถูกจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และข้อความ เพศศึกษารอบด้านเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของมนุษย์ตลอดชีวิต

1.1 ผลการประเมินเจตคติด้านเพศศึกษาสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เจตคติด้านเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา

คณะ

ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศอย่างถูกต้อง	3.70	0.62	มาก	4.6 3	0.64	มากที่สุด
2	เพศศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์ ตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิต	3.56	0.63	มาก	4.2 1	0.74	มาก
3	การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นเรื่องปกติสำหรับเพศชาย	3.66	0.61	มาก	4.2 5	0.65	มาก
4	การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นเรื่องปกติสำหรับเพศหญิง	3.68	0.59	มาก	4.6 5	0.62	มากที่สุด
5	นักศึกษารู้สึกอายเมื่อต้องปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับเพศกับผู้ปกครองหรือ อาจารย์	3.66	0.56	มาก	4.5 6	0.61	มากที่สุด
6	การชมภาพยนตร์เกี่ยวกับเรื่องเพศทำให้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศได้ถูกต้อง	3.64	0.57	มาก	4.2 1	0.63	มาก
7	การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาควรเปิดใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	3.73	0.60	มาก	4.7 8	0.58	มากที่สุด

8	การเรียนรู้เพศศึกษา คือการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์เท่านั้น	3.58	0.61	มาก	4.2 4	0.65	มาก
9	การทำศัลยกรรมรูปร่างหน้าตา จะทำให้เป็นที่ดึงดูดทางเพศ	3.72	0.62	มาก	4.6 5	0.64	มากที่สุด
10	ควรมีการสื่อสารเรื่องเพศอย่างเปิดเผย	3.68	0.61	มาก	4.7 1	0.59	มากที่สุด
11	การเรียนรู้วิธีการคุมกำเนิดวิธีต่างๆ เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนมีเพศสัมพันธ์มากขึ้น	3.59	0.63	มาก	4.2 4	0.74	มาก
12	การใช้ถุงยางอนามัยเป็นการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และป้องกันการตั้งครรภ์	3.57	0.61	มาก	4.2 8	0.65	มาก
13	การใช้ถุงยางอนามัยส่งผลให้ความสุขทางเพศลดลง	3.64	0.59	มาก	4.6 3	0.62	มากที่สุด
14	เราสามารถใช้ชีวิตประจำวันกับผู้ป่วยเอดส์ได้อย่างปลอดภัย	3.66	0.56	มาก	4.5 2	0.61	มากที่สุด
15	การตั้งครรภ์ในวัยเรียน มีทางแก้ไขปัญหา คือการทำแท้งเท่านั้น	3.71	0.62	มาก	4.6 6	0.64	มากที่สุด
16	ผู้ชายที่พกถุงยางอนามัยเป็นคนน่ารังเกียจ	3.39	0.59	ปานกลาง	4.1 4	0.62	มาก
17	ผู้หญิงที่พกถุงยางอนามัยเป็นคนน่ารังเกียจ	3.65	0.61	มาก	4.1 7	0.63	มาก
18	เมื่อคูรักรของตนเองต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วย แต่ปฏิเสธการใช้ถุงยางอนามัย เราควร	3.61	0.57	มาก	4.2 6	0.63	มาก

	ยินยอมเพื่อความรัก						
19	ผู้หญิงที่ยอมมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสกับผู้ชายที่เป็นคู่รัก ถือว่าเป็นเรื่องปกติที่แสดงถึงความรักที่ทั้งคงและจริงจังต่อกัน	3.64	0.56	มาก	4.5 4	0.61	มากที่สุด
20	การคุมกำเนิดเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ชายเท่านั้น	3.68	0.61	มาก	4.2 5	0.65	มาก
21	การยอมรับเกย์ ทอม ดี จะส่งผลให้เยาวชนเลียนแบบพฤติกรรมมีและไม่เหมาะสม	3.75	0.62	มาก	4.6 6	0.64	มากที่สุด
22	บุคคลที่รักเพศเดียวกัน ไม่มี ความผิดปกติทางจิต หรือทาง อารมณ์	3.66	0.61	มาก	4.2 3	0.59	มาก
23	ความหลากหลายทางเพศ เช่น เกย์ ทอม ดี กระจาย เป็นสิทธิส่วนบุคคล ที่สังคม ควรยอมรับ	3.56	0.59	มาก	4.5 4	0.62	มากที่สุด
24	ควรการตระหนักถึงการใช้ ฤกษ์งามยามดีเมื่อมี เพศสัมพันธ์ทุกครั้ง	3.42	0.62	ปาน กลาง	4.4 2	0.64	มาก
25	ควรการตระหนักถึงการใช้ ฤกษ์งามยามดีเมื่อมี เพศสัมพันธ์	3.39	0.59	ปาน กลาง	4.1 1	0.62	มาก
26	เพศหญิงและเพศชายมี บทบาทและความเท่าเทียม กันในสังคม	3.68	0.61	มาก	4.1 6	0.63	มาก
27	คนโสด ที่ไม่ได้แต่งงานคือ คน ที่ไม่มีค่า ไม่มีความสุขในชีวิต	3.72	0.62	มาก	4.6 1	0.64	มากที่สุด

28	ครอบครัวที่สมบูรณ์คือ ครอบครัวที่มี พ่อ แม่ ลูก เท่านั้น	3.63	0.61	มาก	4.2 4	0.59	มาก
29	คู่รักไม่มีสิทธิกระทำความ รุนแรงทางเพศ และล่วง ละเมิดทางเพศ โดยที่อีกฝ่าย ไม่เต็มใจ	3.57	0.59	มาก	4.5 2	0.62	มากที่สุด
30	เมื่อคู่รักกระทำรุนแรง หรือ ล่วงละเมิดทางเพศกับเรา ถือ ว่าเป็นความรุนแรงทางเพศ ต้องดำเนินการตามกฎหมาย	3.44	0.62	ปาน กลาง	4.4 4	0.64	มาก
31	สื่อต่างๆทุกรูปแบบมีแต่ด้านที่ เป็นประโยชน์เท่านั้น	3.61	0.56	มาก	4.5 2	0.61	มากที่สุด
32	การโฆษณาทางสื่อมีผลต่อ ตนเองในการตัดสินใจเลือกซื้อ สินค้าต่างๆอย่างมาก	3.39	0.59	ปาน กลาง	4.1 1	0.62	มาก
33	การใช้สินค้าตามที่ดารา นักร้องที่มีชื่อเสียงโฆษณา จะ ทำให้ตนเองโดดเด่น เหมือนกับบุคคลเหล่านั้น	3.61	0.61	มาก	4.1 7	0.63	มาก
34	การรู้เท่าทันสื่อและ อินเทอร์เน็ต จะส่งผลให้ ดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัย	3.54	0.59	มาก	4.5 7	0.62	มากที่สุด
35	ควรบริโภคสินค้าที่มีการ โฆษณาทางสื่อเนื่องจากจะ ส่งผลให้เป็นคนนำสมัยและ เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นๆ	3.48	0.62	ปาน กลาง	4.4 2	0.64	มาก
	รวม	3.60	0.60	มาก	4.4 0	0.63	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าผลการประเมินเปรียบเทียบเจตคติด้านเพศศึกษารอบด้านสำหรับ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น โดยรวมก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.60 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาควรเปิดใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.78 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ควรมีการสื่อสารเรื่องเพศอย่างเปิดเผย มีค่าเฉลี่ย 4.71 อยู่ในระดับมากที่สุด และควรการตระหนักถึงการใช้อย่างอนามัย เมื่อมีเพศสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4.11 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบระดับทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านก่อนและหลังการทดลอง รวมทุกทักษะการจัดการเรียนรู้ (n=30)

ระดับทักษะการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้าน	ระยะเวลา	($\bar{X}$)	(S.D.)	t	Sig
โดยภาพรวม (n=30)	หลังการทดลอง	4.51	0.61	5.558	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.60	0.60		
1. ด้านทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้	หลังการทดลอง	4.47	0.61	5.324	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.66	0.59		
2. ด้านทักษะการเร้าความสนใจ	หลังการทดลอง	4.42	0.65	5.432	.001*
	ก่อนการทดลอง	3.59	0.60		
3. ด้านทักษะการเล่าเรื่อง	หลังการทดลอง	4.51	0.62	5.342	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.52	0.60		
4. ด้านทักษะการอธิบาย	หลังการทดลอง	4.15	0.62	5.243	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.53	0.60		
5. ด้านทักษะการใช้คำถาม	หลังการทดลอง	4.70	0.60	6.112	.001*
	ก่อนการทดลอง	3.56	0.52		
6. ด้านทักษะการสื่อสาร การใช้ วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ	หลังการทดลอง	4.28	0.58	5.421	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.55	0.61		
7. ด้านทักษะการเสริมกำลังใจ	หลังการทดลอง	4.18	0.60	5.342	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.60	0.61		
8. ด้านทักษะการมอบหมายงาน	หลังการทดลอง	4.68	0.61	5.426	.001*

	ก่อนการทดลอง	3.64	0.61		
9.ด้านทักษะการจัดการชั้นเรียน	หลังการทดลอง	4.72	0.59	6.224	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.60	0.62		
10.ด้านทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้	หลังการทดลอง	4.65	0.61	5.344	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.60	0.60		
11.ด้านทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้	หลังการทดลอง	4.69	0.61	5.941	.000*
	ก่อนการทดลอง	3.76	0.61		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่าผลการเปรียบเทียบทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านก่อนและหลังการทดลอง รวมทุกทักษะการจัดการเรียนรู้ ทุกทักษะมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น โดยภาพรวมก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.60 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านทักษะการจัดการชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.72 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาด้านทักษะการใช้คำถามมีค่าเฉลี่ย 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 4.69 อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ และด้านทักษะการอธิบายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4.15 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การใช้วิธีการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง	3.73	0.62	มาก	4.6	0.64	มากที่สุด
2	การใช้วิธีการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธี	3.69	0.61	มาก	4.2	0.59	มาก
3	การเล่นิทานหรือเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ	3.57	0.59	มาก	4.6	0.62	มากที่สุด
4	การร้องเพลงหรือคำคล้องจองที่สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้	3.62	0.57	มาก	4.2	0.63	มาก
5	การใช้คำถามเพื่อเชื่อมโยง	3.65	0.56	มาก	4.4	0.61	มากที่สุด

	ประสบการณ์เดิม				7		
6	การใช้เกมในการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้	3.71	0.60	มาก	4.6 2	0.58	มากที่สุด
	รวม	3.66	0.59	มาก	4.4 7	0.61	มาก

จากตารางที่ 8 ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.66 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.47 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุดหลังการทดลองคือการใช้วิธีการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.64 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการใช้เกมในการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.62 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการร้องเพลงหรือคำคล้องจองที่สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.22 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 9 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการรู้ความสนใจ (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7	การใช้ท่าทางประกอบการสนทนาที่เหมาะสม	3.56	0.63	มาก	4.2 3	0.74	มาก
8	การใช้อุปกรณ์ต่างๆในการกระตุ้นความสนใจ	3.46	0.61	ปานกลาง	4.2 1	0.65	มาก
9	การเปลี่ยนลีลาท่าทางของครูสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม	3.69	0.59	มาก	4.6 4	0.62	มากที่สุด
10	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในการปฏิบัติกิจกรรม	3.67	0.57	มาก	4.6 0	0.61	มากที่สุด
	รวม	3.59	0.60	มาก	4.4 2	0.65	มาก

จากตารางที่ 9 ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการเร้าความสนใจ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.59 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.42 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุดหลังการทดลองคือการเปลี่ยนลีลาท่าทางของครูสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.64 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในการปฏิบัติกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.60 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการใช้อุปกรณ์ต่างๆในการกระตุ้นความสนใจ มีค่าเฉลี่ย 4.23 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการเล่าเรื่อง (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11	การเลือกเรื่องที่น่าสนใจมาเล่ามีความเหมาะสม สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม	3.59	0.60	มาก	4.5	0.59	มากที่สุด
12	การใช้ท่าทางประกอบการเล่าที่สอดคล้องกับเหตุการณ์	3.52	0.59	มาก	4.5	0.62	มากที่สุด
13	การใช้ภาษาถูกต้อง อักษรชัดเจนและน้ำเสียงเหมาะสม	3.44	0.62	ปานกลาง	4.4	0.64	มาก
	รวม	3.52	0.60	มาก	4.5	0.62	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการเล่าเรื่อง พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.52 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุดหลังการทดลองคือการเลือกเรื่องที่น่าสนใจมาเล่ามีความเหมาะสม สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.58 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการใช้ท่าทางประกอบการเล่า

ที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ มีค่าเฉลี่ย 4.51 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการใช้ภาษาถูกต้อง อักษรชัดเจนและน้ำเสียงเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.43 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 11 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการอธิบาย (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
14	การอธิบายโดยใช้ภาษาถูกต้อง อักษรชัดเจน เข้าใจได้ง่าย	3.40	0.63	ปานกลาง	4.1	0.67	มาก
15	การใช้เวลาที่เหมาะสม ไม่นานจนเกินไป	3.51	0.62	มาก	4.1	0.65	มาก
16	การอธิบายมีการใช้สื่อหรือตัวอย่างอธิบาย น่าสนใจ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย	3.39	0.59	ปานกลาง	4.1	0.62	มาก
17	การอธิบายเริ่มจากเรื่องที่น่าสนใจไปสู่สาระการเรียนรู้ที่ยากเป็นลำดับ	3.69	0.61	มาก	4.1	0.63	มาก
18	การใช้แนวคิดหรือการอธิบายของผู้เรียนมาเสริมการอธิบายของครู	3.62	0.58	มาก	4.1	0.58	มาก
19	การสรุปสาระสำคัญหลังจากการอธิบายทุกครั้ง	3.55	0.56	มาก	4.1	0.57	มาก
	รวม	3.53	0.60	มาก	4.1	0.62	มาก

จากตารางที่ 11 ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการอธิบาย พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.53 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มี

คะแนนสูงสุดหลังการทดลองคือการอธิบายมีการใช้สื่อหรือตัวอย่างอธิบาย น่าสนใจ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย มีค่าเฉลี่ย 4.13 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการใช้แนวคิดหรือการอธิบายของผู้เรียนมาเสริมการอธิบายของครู มีค่าเฉลี่ย 4.17 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการอธิบายโดยใช้ภาษาถูกต้อง อักขระชัดเจน เข้าใจได้ง่าย มีค่าเฉลี่ย 4.12 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการใช้คำถาม (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
20	การถามคำถามตรงประเด็นชัดเจน และใช้ภาษาที่ถูกต้อง	3.53	0.55	มาก	4.7	0.59	มากที่สุด
21	การถามคำถามมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดวิเคราะห์ที่อยู่เสมอ	3.68	0.45	มาก	4.7	0.52	มากที่สุด
22	การถามคำถามมีช่วงเวลาที่ครูเจียบ เพื่อรอเวลาให้ผู้เรียนและคิดตอบคำถาม	3.42	0.46	ปานกลาง	4.6	0.58	มากที่สุด
23	เมื่อผู้เรียนตอบคำถามได้ถูกครูมีการเสริมแรง เช่น การใช้คำพูดชมเชย การยิ้ม การให้รางวัล เป็นต้น	3.65	0.67	มาก	4.6	0.64	มากที่สุด
24	เมื่อผู้เรียนตอบคำถามได้ถูกต้องบางส่วน ครูใช้คำพูดชมเชยในส่วนที่ตอบถูกและขยายความเพื่อถามให้คิดวิเคราะห์ต่อ	3.50	0.47	มาก	4.7	0.65	มากที่สุด
	รวม	3.56	0.52	มาก	4.7	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการใช้คำถาม พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.56 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุดหลังการทดลองคือการถามคำถามมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดวิเคราะห์ อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.72 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือเมื่อผู้เรียนตอบคำถามได้ถูกครูมีการส่งเสริมแรง เช่น การใช้คำพูดชมเชย การยิ้ม การให้รางวัล เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 4.69 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการถามคำถามมีช่วงเวลาครูเงียบ เพื่อรอเวลาให้ผู้เรียน และคิดตอบคำถาม มีค่าเฉลี่ย 4.68 อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 13 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการสื่อสาร การใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
25	การแสดงด้วยสีหน้า สายตา เช่น ยิ้มพร้อมพยักหน้ารับ, ผู้เรียนตอบนอกกลุ่มนอกทาง ควรทำสีหน้าเฉย	3.46	0.62	ปานกลาง	3.9	0.59	มาก
26	ขณะสอนควรยิ้มแย้มเสมอ, ทำสีหน้าตั้งใจฟัง, ทำสีหน้าประกอบบทเรียนให้เหมาะสม, ใช้สายตามองไปให้ทั่วห้อง และประสานสายตากับผู้เรียน	3.59	0.63	มาก	4.6	0.63	มากที่สุด
27	การวางท่าทางและการทรงตัว ในขณะที่จัดการเรียนรู้เหมาะสม เช่น ควรยืนกลางห้อง ตัวตรง, ท่าทางสุภาพ อ่อนโยน แต่มีความกระฉับกระเฉง, แสดงท่าทีที่	3.62	0.64	มาก	4.6	0.57	มากที่สุด

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เป็นมิตรกับผู้เรียน						
28	การใช้น้ำเสียงมีความดังที่เหมาะสม เสียงพูดจะต้องให้เข้ากับกาลเทศะปรับให้เหมาะสมกับโอกาส สถานที่และค่านึงถึงวัยของผู้เรียน	3.51	0.56	มาก	3.7 9	0.58	มาก
29	การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย โดยค่านึงถึงวัยและรูปร่างของครูและกาลเทศะ	3.55	0.58	มาก	4.3 5	0.55	มาก
	รวม	3.55	0.61	มาก	4.2 8	0.58	มาก

จากตารางที่ 13 ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการสื่อสาร การใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.55 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.28 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุดหลังการทดลองคือการวางท่าทางและการทรงตัว ในขณะที่จัดการเรียนรู้เหมาะสม เช่น ควรยืนกลางห้อง ตัวตรง, ท่าทางสุภาพอ่อนโยน แต่มีความกระฉับกระเฉง,แสดงท่าทีที่เป็นมิตรกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.67 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือขณะสอนควรรยิ้มแย้มเสมอ,ทำสีหน้าตั้งใจฟัง,ทำสีหน้าประกอบบทเรียนให้เหมาะสม, ใช้สายตามองไปให้ทั่วห้องและประสานสายตากับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.62 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการใช้น้ำเสียงมีความดังที่เหมาะสม เสียงพูดจะต้องให้เข้ากับกาลเทศะปรับให้เหมาะสมกับโอกาส สถานที่และค่านึงถึงวัยของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 3.79 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 14 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการเสริมกำลังใจ (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
30	เสริมกำลังใจทันทีที่ผู้เรียน แสดงพฤติกรรมที่พึง ปรารถนา	4.12	0.58	มาก	4.5	0.62	มากที่สุด
31	การเสริมกำลังใจด้วยวาจา เช่น เก่ง ดีมาก เป็นความคิดที่ ดี น่าสนใจ เป็นข้อสังเกตที่ดี ชัดเจนขึ้น เป็นต้น	3.51	0.62	มาก	4.5	0.58	มากที่สุด
32	การเสริมกำลังใจด้วยการให้ รางวัลและสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น การให้สิ่งของ การติด ประกาศผลงาน	3.42	0.63	ปาน กลาง	3.6	0.63	มาก
33	การกระตุ้นการเสริมแรงจาก ผู้เรียนในชั้นเรียน	3.41	0.63	ปาน กลาง	3.6	0.54	มาก
34	การเสริมแรงด้วยการแสดงสี หน้ายิ้มแย้ม การใช้คำพูด ชมเชย การพยักหน้า เป็นต้น	3.54	0.57	มาก	4.4	0.61	มาก
	รวม	3.60	0.61	มาก	4.1	0.60	มาก

จากตารางที่ 14 ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการเสริมกำลังใจ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.60 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.18 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่
มีคะแนนสูงสุดหลังการทดลองคือเสริมกำลังใจทันทีที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา มีค่าเฉลี่ย
4.59 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการเสริมกำลังใจด้วยวาจา เช่น เก่ง ดีมาก เป็นความคิดที่ดี
น่าสนใจ เป็นข้อสังเกตที่ดีชัดเจนขึ้น เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 4.51 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุดคือการกระตุ้นการเสริมแรงจากผู้เรียนในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.67 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 15 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการมอบหมายงาน (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
35	การมอบหมายงานมีการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์และขั้นตอนในกิจกรรมอย่างละเอียดชัดเจน	3.65	0.62	มาก	4.6 7	0.62	มากที่สุด
36	การมอบหมายงานมีการทบทวนความเข้าใจกับผู้เรียนทุกครั้ง เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจตรงตามที่ครูมอบหมายงาน	3.71	0.61	มาก	4.7 3	0.62	มากที่สุด
37	การมอบหมายงานมีความเหมาะสมคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน	3.57	0.59	มาก	4.6 3	0.59	มากที่สุด
	รวม	3.64	0.61	มาก	4.6 8	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการมอบหมายงาน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.64 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีคะแนนสูงสุดหลังการทดลองคือการมอบหมายงานมีการทบทวนความเข้าใจกับผู้เรียนทุกครั้ง เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจตรงตามที่ครูมอบหมายงาน มีค่าเฉลี่ย 4.73 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการมอบหมายงานมีการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์และขั้นตอนในกิจกรรมอย่างละเอียดชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.67 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมอบหมายงานมีความเหมาะสมคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.63 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 16 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการจัดการชั้นเรียน (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
38	การกำหนดกฎ ระเบียบและ ข้อตกลงร่วมกันในการเรียนรู้ ที่เหมาะสม	3.65	0.59	มาก	4.7 2	0.58	มากที่สุด
39	การใช้วิธีการที่หลากหลายใน การจัดการชั้นเรียน	3.62	0.62	มาก	4.7 3	0.62	มากที่สุด
40	เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วน ร่วมในกิจกรรมอยู่เสมอ และ ควบคุมให้อยู่ในความเรียบร้อย	3.64	0.64	มาก	4.7 4	0.61	มากที่สุด
41	บริหารจัดการเวลาการเรียนรู้ อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม กับสาระการเรียนรู้ และ กิจกรรมการเรียนรู้	3.51	0.62	มาก	4.7 0	0.59	มากที่สุด
42	ส่งเสริมการมีระเบียบวินัยใน ตนเองให้กับผู้เรียนในการ เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้น เรียน	3.56	0.65	มาก	4.7 1	0.55	มากที่สุด
	รวม	3.60	0.62	มาก	4.7 2	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 16 ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการจัดการชั้นเรียน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.60 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.72 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่าข้อที่มีคะแนนสูงสุดหลังการทดลองคือเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่เสมอ และ
ควบคุมให้อยู่ในความเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ย 4.74 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการใช้วิธีการที่
หลากหลายในการจัดการชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.73 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ

บริหารจัดการเวลาการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 17 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้ (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
43	การสรุปทบทวนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยการใช้คำถามหรือการสรุปของครูด้วย	3.69	0.61	มาก	4.8 4	0.59	มากที่สุด
44	สรุปจากการปฏิบัติเช่น ให้สังเกต การสาธิต การทดลอง กระตุ้นให้เห็นความสัมพันธ์ของความรู้เดิม สาระการเรียนรู้ต่างๆ	3.63	0.63	มาก	4.7 0	0.58	มากที่สุด
45	สรุปจากการสร้างสถานการณ์ โดยสร้างให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น	3.57	0.59	มาก	4.6 3	0.63	มากที่สุด
46	สรุปจากการใช้สื่อ หรือ อุปกรณ์เพื่อช่วยในการสรุปให้ง่ายขึ้น	3.58	0.58	มาก	4.5 4	0.61	มากที่สุด
47	การสรุปมีการแนะแนว เชื่อมโยงในการเรียนรู้ครั้งต่อไป	3.51	0.57	มาก	4.5 3	0.62	มากที่สุด
	รวม	3.60	0.60	มาก	4.6 5	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 17 ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.60 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.65 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีคะแนนสูงสุดหลังการทดลองคือการสรุปทบทวนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยการใช้คำถามหรือการสรุปของครูด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.84 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือสรุปจากการปฏิบัติเช่น ให้สังเกต การสาธิต การทดลอง กระตุ้นให้เห็นความสัมพันธ์ของความรู้เดิม สาระการเรียนรู้ต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือสรุปจากการใช้สื่อ หรืออุปกรณ์เพื่อช่วยในการสรุปให้ง่ายขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.54 อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 18 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลวิเคราะห์					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
48	การเลือกสื่อหรืออุปกรณ์มาใช้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และระดับชั้นของการจัดการเรียนรู้และสื่อมีความหลากหลาย	3.56	0.58	มาก	4.6 9	0.62	มากที่สุด
49	การใช้สื่อหรืออุปกรณ์มีความหลากหลายทั้งของจริง ของจำลองและ สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ	4.12	0.59	มาก	4.7 0	0.61	มากที่สุด
50	การเตรียมสื่อหรืออุปกรณ์มีความพร้อมและเป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างถูกต้องราบรื่น	3.95	0.62	มาก	4.6 8	0.64	มากที่สุด
51	การใช้สื่อหรืออุปกรณ์คำนึงถึงความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับเป็นสำคัญ	3.65	0.64	มาก	4.7 2	0.59	มากที่สุด

52	ผู้เรียนมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อหรืออุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้อย่างทั่วถึง	3.51	0.61	มาก	4.66	0.58	มากที่สุด
	รวม	3.76	0.61	มาก	4.69	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 18 ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.76 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีคะแนนสูงสุดหลังการทดลองคือการใช้สื่อหรืออุปกรณ์มีความหลากหลายทั้งของจริง ของจำลองและ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการเตรียมสื่อหรืออุปกรณ์มีความพร้อมและเป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างถูกต้อง รวบรวม มีค่าเฉลี่ย 4.68 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้เรียนมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อหรืออุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย 4.66 อยู่ในระดับมากที่สุด

1.5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตารางที่ 19 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีต่อชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลการวิเคราะห์		
		($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับความพึงพอใจ
	<u>ด้านคู่มือฝึกอบรม</u>			
1	มีจุดประสงค์ชัดเจน	4.64	0.65	มากที่สุด
2	รายละเอียดคำชี้แจงแต่ละเรื่องชัดเจน	4.12	0.62	มาก
3	การจัดเรียงลำดับเนื้อหาและกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.23	0.59	มาก
4	กิจกรรมกับระยะเวลามีความเหมาะสม	4.27	0.71	มาก
	รวม	4.32	0.64	มาก

ลำดับ	รายการ	ผลการวิเคราะห์		
		(X)	(S.D.)	ระดับความพึงพอใจ
	<u>ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม</u>			
5	กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.59	0.73	มากที่สุด
6	กิจกรรมเหมาะสมกับกลุ่มที่เข้ารับการพัฒนา	4.41	0.65	มาก
7	ผู้เข้ารับการพัฒนามีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรมเป็นอย่างมาก	4.56	0.64	มากที่สุด
8	เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกันและเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.40	0.62	มาก
9	กิจกรรมหลากหลายเน้นให้คิดวิเคราะห์สังเคราะห์ เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4.44	0.67	มาก
10	เน้นการประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ	4.59	0.62	มากที่สุด
	รวม	4.51	0.66	มากที่สุด
	<u>ด้านความสามารถของวิทยากรที่ดำเนินการ</u>			
11	การเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ	4.25	0.67	มาก
12	มีทักษะการนำเสนอสาระการเรียนรู้แต่ละกิจกรรมเข้าใจได้ง่าย	4.57	0.62	มากที่สุด
13	ดำเนินแต่ละกิจกรรมบรรลุจุดประสงค์	4.41	0.64	มาก
14	เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงในแต่ละกิจกรรม	4.52	0.61	มากที่สุด

ตารางที่ 19 (ต่อ) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีต่อชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน (n=30)

ลำดับ	รายการ	ผลการวิเคราะห์		
		($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับความพึงพอใจ
15	<u>ด้านความสามารถของวิทยากรที่ดำเนินการ</u>			
	มีความสามารถในการประเมินผลในแต่ละกิจกรรม	4.14	0.78	มาก
	รวม	4.38	0.66	มาก
16	<u>ด้านสื่อ อุปกรณ์และเอกสาร</u>			
	สื่อที่สนับสนุนกิจกรรมเหมาะสมมีความหลากหลายเพียงพอ	4.54	0.68	มากที่สุด
	รวม	4.40	0.65	มาก
17	ใบความรู้ ใบกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.23	0.63	มาก
18	เน้นให้ค้นคว้าความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลาย	4.43	0.64	มาก
	รวม	4.40	0.65	มาก
19	<u>ด้านประเมินผล</u>			
	การประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์	4.56	0.67	มากที่สุด
	รวม	4.40	0.66	มากที่สุด
20	ความชัดเจนของวิธีการวัดและประเมินผล	4.52	0.63	มากที่สุด
21	การนิเทศ และเสนอแนะด้านต่างๆ ที่เหมาะสม	4.43	0.68	มาก
	รวม	4.40	0.66	มากที่สุด
22	<u>ด้านสถานที่</u>			
	การจัดสถานที่เหมาะสมในแต่ละกิจกรรม	4.52	0.68	มากที่สุด
	รวม	4.46	0.63	มาก
23	การมีสถานที่หรือห้องเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.12	0.63	มาก
24	การจัดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้	4.45	0.59	มาก
	รวม	4.46	0.63	มาก
	โดยภาพรวม	4.41	0.65	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีต่อชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.55 รองลงมาคือด้าน ด้านการวัดการประเมินผล และ ด้านสื่อและอุปกรณ์ เอกสาร มีค่าเฉลี่ย 4.53 และรายด้านที่มีความพึงพอใจต่ำสุดคือ ด้านสถานที่ การจัดสถานที่ หรือห้องที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 4.49

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์แนวคิด หลักการและ องค์ประกอบการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ 2) พัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ 3) ประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านแนวคิด องค์ประกอบทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน เป็นการศึกษา สืบค้น และรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อนำมาพัฒนาชุดฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาชุดฝึกอบรมโดยการร่างจากการนำผลการศึกษาที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นรายละเอียดต่างๆ ของชุดฝึกอบรมฉบับร่าง และการประเมินชุดฝึกอบรมฉบับร่าง

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมเป็นการนำผลการสร้างที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2556 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 30 คน เพื่อประเมินผลของชุดฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อแก้ไข และปรับปรุงชุดฝึกอบรม เป็นการนำผลที่ได้จากการทดลองใช้ในขั้นตอนที่ 3 มาแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ชุดฝึกอบรมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน จากเอกสาร หนังสือ ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 2 คน ผู้เชี่ยวชาญในด้านเพศศึกษาโดยมีคุณสมบัติเป็นนักวิชาการ

หรืออาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนเพศศึกษา หรือมีผลงานวิจัยทางด้านเพศศึกษา 4 คนและผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนรู้ โดยมีคุณสมบัติเป็นอาจารย์มีประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษา 4 คน รวม 10 คน

3. ศึกษาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านโดยการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน จำนวน 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน ครูในสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพศศึกษา 3 คน และตัวแทนนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปี 4 ที่เข้าร่วมอบรม 3 คน รวมจำนวน 15 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างชุดฝึกอบรม

ผู้วิจัยดำเนินการชุดฝึกอบรม ซึ่งเป็นการนำผลการศึกษาที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นรายละเอียดต่างๆของชุดฝึกอบรมฉบับร่าง ซึ่งดำเนินการในการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวคิดสำคัญคือการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านโดยมีรายละเอียดของแนวทางการจัดอบรม ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) แนวคิดสำคัญ 4) โครงสร้างชุดฝึกอบรม 5) แนวทางการฝึกอบรม 6) ระยะเวลา 15 ครั้ง รวม 45 ชั่วโมง 7) สถานที่ 8) การประเมินผล ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของของชุดฝึกอบรมคือกำหนดทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องกับองค์ประกอบของสาระการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน 10 มิติ ดังนี้

1. พัฒนาการทางเพศตามช่วงวัยของมนุษย์
2. บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
3. อนามัยเจริญพันธุ์
4. การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต
5. จิตวิทยาทางเพศและพฤติกรรมทางเพศ
6. ศาสนากับเพศศึกษา
7. สังคม มารยาทและวัฒนธรรมไทยกับเพศศึกษา
8. กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ
9. สารเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเพศ
10. เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน 11 ทักษะ ดังนี้

1. ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้
2. ทักษะการสร้างความสนใจ

3. ทักษะการเล่าเรื่อง
4. ทักษะการอธิบาย
5. ทักษะการใช้คำถาม
6. ทักษะการสื่อสาร การใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ
7. ทักษะการเสริมกำลังใจ
8. ทักษะการมอบหมายงาน
9. ทักษะการจัดการชั้นเรียน
10. ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้
11. ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ชุดฝึกอบรม

วิธีดำเนินการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมคือนำผลการสร้างชุดฝึกอบรมที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2556 ภาคเรียนที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิผลของชุดฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 การประเมิน แก้ไข และปรับปรุงชุดฝึกอบรม

วิธีดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการนำผลที่ได้จากการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมในขั้นตอนที่ 3 มาแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นพร้อมที่จะนำไปใช้จัดกิจกรรมต่อไป ซึ่งดำเนินการดังนี้

1. ประเมินประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมโดยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาพิจารณาว่ามีข้อดีและข้อจำกัดอย่างไร
2. แก้ไขและปรับปรุงชุดฝึกอบรมหลังจากการนำไปทดลองใช้โดยผู้วิจัยนำปัญหาหรืออุปสรรคและข้อเสนอแนะต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมพบว่าแนวคิดสำคัญ คือ องค์ประกอบของสาระการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านมี 10 มิติ ดังนี้

- 1.พัฒนาการทางเพศตามช่วงวัยของมนุษย์
  - 2.บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
  - 3.อนามัยเจริญพันธุ์
  - 4.การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต
  - 5.จิตวิทยาทางเพศและพฤติกรรมทางเพศ
  6. ศาสนากับเพศศึกษา
  - 7.สังคม มารยาทและวัฒนธรรมไทยกับเพศศึกษา
  - 8.กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ
  9. สารเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเพศ
  10. เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ
- ทักษะการจัดการเรียนรู้ มีทั้งหมด 11 ทักษะ ดังนี้

1. ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้
2. ทักษะการสร้างความสนใจ
3. ทักษะการเล่าเรื่อง
4. ทักษะการอธิบาย
5. ทักษะการใช้คำถาม
6. ทักษะการสื่อสาร การใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ
7. ทักษะการเสริมกำลังใจ
8. ทักษะการมอบหมายงาน
9. ทักษะการจัดการชั้นเรียน
10. ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้
11. ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้

2. ผลการประเมินการพัฒนาชุดฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับนำไปพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ชุดฝึกอบรมนี้ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล

2) วัตถุประสงค์ 3) แนวคิดสำคัญ 4) โครงสร้างชุดฝึกอบรม 5) แนวทางการฝึกอบรม
6) ระยะเวลา 15 วัน 45 ชั่วโมง 7) สถานที่ ห้องอบรม และ 8) การประเมินผลก่อนและหลังทดลอง

โครงสร้างชุดฝึกอบรมประกอบด้วย 15 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยที่ 1 ปฐมนิเทศ
หน่วยที่ 2 เอกซเรย์ร่างกาย หน่วยที่ 3 เข้าใจฉัน เข้าใจเธอ หน่วยที่ 4 สายลมกับแสงดาว หน่วยที่
5 อยู่อย่างเข้าใจ ห่างไกล HIV หน่วยที่ 6 ทางเลือก หน่วยที่ 7 หลากรสหลากหลาย หน่วยที่ 8 ยึด
เหนียวจิตใจ หน่วยที่ 9 งามอย่างไทย หน่วยที่ 10 ใครกำหนด หน่วยที่ 11 อย่าทำร้ายฉัน หน่วยที่ 12
เสพสุขหรือเสพทุกข์ หน่วยที่ 13 ปากต่อปาก หน่วยที่ 14 การสาธิตทักษะการจัดการเรียนรู้ และ
หน่วยที่ 15 การสาธิตทักษะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละหน่วยประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์
การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ ขั้น
ดำเนินการจัดการเรียนรู้ ขั้นสรุปการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ รวมโครงสร้างชุด
ฝึกอบรม จำนวน 15 วัน รวม 45 ชั่วโมง

3. ผลการประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน
สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า

3.1 ผลระดับความรู้ ความเข้าใจด้านเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าในภาพรวมสูงกว่าก่อนการทดลอง

3.2 ผลระดับเจตคติด้านเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ในภาพรวมสูงกว่าก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ย 4.40 แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3.3 ผลระดับทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าในภาพรวมสูงกว่าก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ย 4.88
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับทักษะการ
จัดการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทักษะการจัดการชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.72 อยู่ในระดับมาก
ที่สุด รองลงมาคือ ด้านทักษะการใช้คำถาม มีค่าเฉลี่ย 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มี
ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านทักษะการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมากที่สุด

3.4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
รอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มี
ค่าเฉลี่ย 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม มี
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.55 รองลงมาคือด้าน ด้านการวัดการประเมินผล และ ด้าน

สื่อและอุปกรณ์เอกสาร มีค่าเฉลี่ย 4.53 และรายด้านที่มีความพึงพอใจต่ำสุดคือ ด้านสถานที่ การจัดสถานที่หรือห้องที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 4.49

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์แนวคิด องค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบสาระการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย พัฒนาการทางเพศตามช่วงวัยของมนุษย์ บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อนามัยเจริญพันธุ์ การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต จิตวิทยาทางเพศและพฤติกรรมทางเพศ ศาสนากับเพศศึกษา วัฒนธรรมไทยกับเพศศึกษา กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ สารเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเพศ เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฟรานซิส เด็นนิส (Francis, Dennis 2010) สรุปว่าสาระการเรียนรู้เพศศึกษาที่ควรนำมาสอนให้กับเยาวชนจึงควรเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

1. การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศของบุคคลในวัยต่าง ๆ
2. การสืบพันธุ์ การกำเนิดของชีวิต การปฏิสนธิ การตั้งครรภ์และการคลอด
3. ความรู้เกี่ยวกับการระบายอารมณ์ทางเพศ และการบำบัดความใคร่ด้วยตนเองเพื่อให้ผู้เรียน ยอมรับว่าความต้องการทางเพศเป็นเรื่องธรรมชาติที่เป็นปกติของมนุษย์ทุกคน
4. การเรียนรู้เกี่ยวกับสาเหตุของความผิดปกติทางเพศในลักษณะต่าง ๆ ตลอดจนการป้องกันและการแก้ไข
5. การสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาท มารยาท และการวางตัวที่เหมาะสมต่อเพศตรงข้าม เช่น การออกเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ
6. การเรียนรู้เกี่ยวกับผลของการมีเพศสัมพันธ์กันในวัยเรียน ก่อนที่จะมีอาชีพหรือรายได้เป็นของตนเอง หรือก่อนการสมรส ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่จะตามมา
7. ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การเลือกคู่ครอง ชีวิตสมรส และการมีเพศสัมพันธ์
8. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว และการคุมกำเนิด
9. การเรียนรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน
10. ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมตัวในบทบาทการเป็นสามีภรรยาที่ดี และบทบาทการเป็นบิดามารดาที่ดี
11. การสร้างเจตคติที่ถูกต้องในเรื่องเพศ มีความคิดสร้างสรรค์สังคม ขจัดการเอาเปรียบและการกดขี่ทารุณทางเพศ ซึ่งทั้งสองเพศควรจะให้เกียรติยกย่องซึ่งกันและกัน
12. ปัญหาทางเพศที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนการป้องกันและการแก้ไขและสอดคล้องกับกรมควบคุมโรค, 2550 ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ดังนี้

1. พัฒนาการทางเพศ
2. ระบบสืบพันธุ์
3. ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย
4. รสนิยมทางเพศ
5. สัมพันธภาพส่วนบุคคล
6. ความรัก
7. เตรียมเป็นพ่อแม่
8. ทักษะชีวิต
9. เพศสัมพันธ์ และสอดคล้องกับ เซาส์และวิลล์เลียม (Schulz and Williams, 2008) เสนอแนวคิด ความมุ่งหมายสำคัญของการสอนเพศศึกษาดังนี้

1. ความรู้ ทศนคติทางเพศ
2. พฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม
3. ค่านิยมทางเพศ
4. บุคลิกภาพ และสัมพันธภาพ
5. กายวิภาคสรีรวิทยา
6. การสื่อสารทางเพศ
7. ทักษะการแก้ปัญหา
8. ทักษะการตัดสินใจ
9. ความหลากหลายทางเพศ
10. การสร้างครอบครัวโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

การที่แนวคิดและองค์ประกอบทางด้านเพศศึกษาครอบคลุมหลากหลายด้าน เนื่องมาจากที่สถานการณ์และปัญหาทางด้านเพศของเยาวชนทั่วโลกรวมทั้งเยาวชนไทย ที่ต้องอยู่ในสังคมที่ต้องมีทักษะในการดำเนินชีวิตหลายด้าน ดังนั้นเรื่องเพศศึกษาจึงไม่ใช่เป็นเพียงประเด็นที่เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์เท่านั้น หากแต่ต้องเชื่อมโยงมิติทางด้านอนามัยเจริญพันธุ์ ความหลากหลายทางเพศ ความรุนแรงและกฎหมายทางด้านเพศ รวมทั้งทักษะในการดำรงชีวิตรอบด้านทุกมิติตลอดชีวิต

2. ผลการประเมินการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ ซึ่งชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) แนวคิด 3) วัตถุประสงค์ 4) โครงสร้างชุดฝึกอบรม 5) แนวทางการฝึกอบรมและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 6) ระยะเวลา 7) สถานที่ฝึกอบรม 8) การประเมินผล

โครงสร้างชุดฝึกอบรมประกอบด้วย 15 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยที่ 1 ปฐมนิเทศ หน่วยที่ 2 เอกซเรย์ร่างกาย หน่วยที่ 3 เข้าใจฉัน เข้าใจเธอ หน่วยที่ 4 สายลมกับแสงดาว หน่วยที่ 5 อยู่อย่างเข้าใจ ห่างไกล HIV หน่วยที่ 6 ทางเลือก หน่วยที่ 7 หลากรสหลากหลายเพศ หน่วยที่ 8 ยึดเหนี่ยวจิตใจ หน่วยที่ 9 งามอย่างไทย หน่วยที่ 10 ใครกำหนด หน่วยที่ 11 อย่าทำร้ายฉัน หน่วยที่ 12 เสพสุขหรือเสพติดทุกข์ หน่วยที่ 13 ปากต่อปาก หน่วยที่ 14 การสาธิตทักษะการจัดการเรียนรู้ และ หน่วยที่ 15 การสาธิตทักษะการจัดการเรียนรู้ แต่ละหน่วยประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ ขั้นสรุปการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้รวมโครงสร้างชุดฝึกอบรม จำนวน 15 วัน รวม 45 ชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องกับ (ทาบา Taba, Hilda อ้างถึงในวิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) สรุปว่าหน่วยการเรียนรู้จะมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่บ่งชี้ถึงการประเมินได้ชัดเจน มีการเสนอรายละเอียดและมีความยืดหยุ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนและทำกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจตามลักษณะเฉพาะ นอกจากนั้นการตรวจสอบพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการพัฒนากระบวนการเรียนได้เป็นลำดับขั้นตอน เพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบ ข้อเสนอที่เป็นหลักการที่มุ่งเน้นความคาดหวังเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนและการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการทางความคิดที่ต่อเนื่องรวมทั้งการสืบเสาะความรู้ได้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับ เซเลอร์ อาเล็กซานเดอร์และเลวิส (Salor, Alexander and Lewi, 2007) สรุปแนวคิดกระบวนการวางแผนหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 1. การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และขอบเขต 2. การออกแบบหลักสูตรเป้าหมาย วัตถุประสงค์และขอบเขต 3. การนำหลักสูตรไปใช้ 4. การประเมินหลักสูตร

3. ผลการประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ดังนี้

3.1 ผลระดับความรู้ ความเข้าใจด้านเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าในภาพรวมสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับ เฮอร์เดน เอ บูรนต์ัน (Harden. A., Brunton, 2009) สรุปแนวทางการสอนเพศศึกษาที่ส่งผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและความสำเร็จในการสอนเพศศึกษา ดังนี้ สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ในด้าน วัย ประสบการณ์เดิม และความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลัก สร้างบรรยากาศและเวลาที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมและอารมณ์ของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่พร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี มีการใช้สื่อเพื่อเป็นสิ่งจูงใจในการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยการกระทำให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและจำได้นาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม ได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สอบถามหรือแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อครูผู้สอนได้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาสาเหตุ เหตุผล ความเป็นไปของสิ่งที่เรียน มีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนการสอน สร้างความสัมพันธ์ของเนื้อหาและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน มีการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เรียนด้วยความสุขใจ ความสนใจ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ มีวิธีการสอนที่หลากหลาย ไม่ยึดวิธีการสอนวิธีใดวิธีหนึ่งเป็นหลัก โดยกำหนดวิธีการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ มีกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย เพื่อสร้างความสนใจ ผู้เรียนสนุกสนาน และตอบสนองตรงกับความต้องการของผู้เรียน กระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิดวิเคราะห์อยู่เสมอ เช่น ฝึกใช้การสังเกต การซักถาม การทดสอบ การแสดงความคิดเห็นเรื่องต่างๆ การค้นหาสาเหตุ การเปรียบเทียบ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ เป็นต้น ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ครูใช้แรงจูงใจในก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยมุ่งเน้นการจูงใจผู้เรียนทุกๆ คน ไม่จูงใจเฉพาะคนเก่งอย่างเดียวครูผู้สอนต้องไม่หวงวิชา ถ่ายทอดความรู้และสิ่งใหม่ๆ มาสอนให้แก่ผู้เรียนอยู่เสมอ สามารถตอบคำถาม ปัญหาข้อข้องใจ และเป็นທີ່ปรึกษา นักเรียน เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน ต้องมีการประเมินผลตลอดเวลา โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การซักถาม การทดสอบ เป็นต้น เพื่อประเมินว่าผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ การวัดผล ควรมีการป้อนกลับ (Feed Back) และการเสริม ให้การวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน มีเครื่องมือวัดผลที่ดี และมียุติธรรมในการวัดและประเมินผล มีการวัดผลการเรียนการสอนเป็นระยะๆ ให้ติดต่อกัน เพื่อให้เกิดความสนใจ ตั้งใจเรียน และยังเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนไปในตัวด้วย

3.2 ผลระดับเจตคติด้านเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ในภาพรวมสูงกว่าก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ย 4.40 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านควรมีเปิดใจและ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ย 4.78 ควรมีการสื่อสารเรื่องเพศอย่างเปิดเผย มีค่าเฉลี่ย 4.71 ซึ่งสอดคล้องกับสรุปว่า เจตคติทางเพศของเยาวชนจะถูกหล่อหลอมจากผู้ใกล้ชิด เช่น ครู พ่อแม่ เพื่อนและ สื่อต่างๆซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อการปลูกฝังเจตคติทางเพศ โดยเฉพาะในกลุ่มของวัยรุ่น หรืออยากลองในสิ่งใหม่ๆ และชอบเลียนแบบบุคคลที่เป็นที่ยกย่องหรือให้ความสำคัญกับ ป้ายโฆษณา วิทยู โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เว็บไซต์ วารสาร หนังสือนิตยสาร นิตยสาร หนังสือการ์ตูน สื่อเหล่านี้บางชนิดจะมีข้อมูลเกี่ยวกับเพศโดยตรง แต่บางชนิดก็จะแอบแฝงอยู่ อาจจะส่งผลให้วัยรุ่นมีความเชื่อหรือมี ทศนคติทางเพศที่ไม่ถูกต้อง

การที่นักศึกษาในระดับเจตคติทางด้านเพศศึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสม เนื่องมาจากการมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากมุมมองของผู้สอน เพื่อน สื่อ เรื่องสั้น รวมทั้งมีการวิเคราะห์ประเด็นต่างๆในเรื่องเพศศึกษารอบด้าน ส่งผลให้นักศึกษาได้มีการปรับเปลี่ยนเจตคติทางเพศให้ไปในทางบวกเพิ่มขึ้น

3.3 ผลระดับทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าในภาพรวมสูงกว่าก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ย 4.88 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับทักษะการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทักษะการจัดการชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.72 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านทักษะการใช้คำถาม มีค่าเฉลี่ย 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านทักษะการอธิบาย มีค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ คิวบาย โรลเลอร์ (Kirby Roller LA.2008.)ได้สรุปแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ ควรมีการจัดบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ โดยมีบรรยากาศแห่งความใกล้ชิด ผู้เรียนทุกคนมีความต้องการที่จะได้รับการสัมผัสและต้องและความเอาใจใส่หรือความสนใจจากครูผู้สอนรวมทั้งเพื่อนๆ ในชั้นเรียน และทุกๆ คนมีความต้องการที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการทั้งทางกายและทางจิตใจ การกระทำใดๆ ก็ตามจะเป็นตัวบ่งชี้ที่แสดงความสนใจให้ปรากฏต่อผู้อื่น ผู้เรียนบางคนอาจต้องการความเอาใจใส่นี้มากกว่าคนอื่น เพื่อช่วยให้เขารู้สึกมั่นคงปลอดภัยทางด้านจิตใจ ซึ่งครูผู้สอนอาจพิจารณาให้ความเอาใจใส่ในรูปแบบของการสัมผัสและต้องทางกายโดยตรง หรือในรูปแบบของสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความเอาใจใส่เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกใกล้ชิด เช่น การมอง การยิ้มให้ การสบตา การใช้คำพูด การแสดงออกทางสีหน้าท่าทางหรือด้วยการกระทำใดๆ ก็ตามที่เป็นการแสดงให้ผู้เรียนรู้สึกสัมผัสและรับรู้ว่ามีคนเอาใจใส่ได้รับความเอาใจใส่จากครูผู้สอน การเอาใจใส่ทางบวกที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของอารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียน ก็จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีมีชีวิตชีวา กระฉับกระเฉง และรู้สึกว่าตนมีความสำคัญ เป็นการเพิ่มพูนความรู้สึกทางด้านดีให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการรับรู้ของผู้เรียนอย่างน่าพึงพอใจ ความรู้สึกที่ตามมาก็คือความรู้สึกปรารถนาดีและความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น ถ้าครูผู้สอนให้ความสนใจสิ่ง

เหล่านี้อย่างจริงจัง และควบคู่ไปกับการเปิดเผยตรงไปตรงมา ไม่กระทำเกินกว่าปกติธรรมดาที่จัดเป็น การเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้มาก ดังนั้นสิ่งที่ครูผู้สอนควรปฏิบัติ คือการแสดงท่าที และกิริยาที่ตรงข้ามต่อกัน การเริ่มต้นแบบไทยโดยการกล่าวทักทาย การยิ้ม และท่าทีที่เป็นมิตร การให้ คำพูดที่ดีๆ ใช้ภาษาสุภาพ อ่อนโยนซึ่งกันและกันจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณครูผู้สอนมีความปรารถนาดี ต้องมีความตั้งใจที่จะมีความคิดในสิ่งที่ตรงข้ามต่อกัน มีความปรารถนาดีที่จะเกื้อกูลกันเสมอ อันมาจาก ส่วนลึกของจิตใจ ต้องไม่ทำตนเป็นบุคคลที่น่ารังเกียจ พึงระลึกอยู่เสมอว่า บางสิ่งบางอย่างนั้น บุคคลอื่นอาจจะประพฤติปฏิบัติได้ แต่เรากระทำไม่ได้เพราะเราเป็นครู มีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ดี ไม่ หลงตัวเอง อย่าลืมนำบุคลิกภาพไม่ได้หมายถึงความหล่อหรือความงาม แต่หมายถึงภาพที่ประทับใจ ผู้เรียน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นการสร้างสายใยแห่งมิตรจิตที่ดีต่อกัน พร้อมทั้งจะช่วย ผู้เรียนเสมอ มีความยืดหยุ่นในด้านความคิดเห็น เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ย่อมขึ้นอยู่กับ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน ดังนั้นการอ้อมอ้อมกันบ้างในด้านความ คิดเห็น เป็นสิ่งที่จะเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนที่น่าสนใจ

การที่นักศึกษาคณะครุศาสตร์ได้เข้าร่วมชุดฝึกอบรม มีการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ เจตคติและทักษะการจัดการเรียนรู้ ผู้จัดการเรียนรู้มีการสร้างบรรยากาศที่มีความอบอุ่น จะต้องไม่ลืม ว่าความอบอุ่นทางจิตใจเป็นความรู้สึกพื้นฐานของผู้เรียนที่มีอิทธิพลและจะส่งผลต่อความสำเร็จใน การเรียน การที่ครูผู้สอนมีความเข้าใจผู้เรียน มีความเป็นมิตร ช่วยชี้แนะเกี่ยวกับการเรียนการสอน อย่างมีระบบเป็นขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามี การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้รู้สึกอยากเรียน รัก การเรียน รักวิชาที่เรียน รวมทั้งรักเพื่อนร่วมชั้นเรียนด้วย สร้างบรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ การ ยอมรับผู้เรียนอย่างที่เขาเป็น และตระหนักถึงลักษณะเฉพาะ ข้อดีข้อจำกัดของแต่ละบุคคล รวมทั้ง ภูมิหลังของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน เมื่อครูให้ความนับถือผู้เรียน หมายถึงว่าครูมีความสนใจที่จะ ส่งเสริมให้บุคคลนั้นได้พัฒนาก้าวหน้าขึ้นมาด้วยตัวเองและด้วยวิธีการของเขาเอง การยอมรับนับถือ ต้องไม่เป็นการเห็นแก่ได้ ไม่ฉกฉวยโอกาสหรือการเอาเปรียบจากผู้เรียน การที่ครูเห็นคุณค่าในตัว ผู้เรียนว่าเป็นบุคคลที่สำคัญมากกว่าการเรียนการสอนนั้น เพราะว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ใน สถานการณ์ที่แตกต่างกันรวมทั้งเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ด้วย ครูผู้สอนควรตระหนักดีว่าการสร้างความ เชื่อมั่นให้กับผู้เรียนนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนยอมรับนับถือตนเอง ซึ่งจะมีผลต่อการทำกิจกรรมต่างๆ ของ ผู้เรียนต่อไป สิ่งที่คุณควรพัฒนาตนเองคือ ทักษะในการแสดงออกในการยอมรับ โดยการฟังด้วยความ เข้าใจ เป็นการรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนด้วยความตั้งใจ ถ้าครูผู้สอนมิได้เข้าใจว่าผู้เรียนนั้นกำลัง พุดว่าอะไร ครูก็คงไม่สามารถตอบสนองในทางยอมรับได้ นอกจากนั้น การรับฟังยังเป็นการแสดงออก ถึงความจริงใจ และการให้ความสนใจเรื่องราวต่างๆ การสื่อความหมายก็จะกระทำได้อย่างอิสระ และ มีความไว้วางใจในตัวผู้รับฟังมากขึ้น การแสดงถึงความอบอุ่นและความนิยมชมชอบ เป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปว่า ความอบอุ่นใจเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาทางด้านจิตใจ ทั้งยังก่อให้เกิดความ

มั่นใจและความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น การกระตุ้นหรือสนับสนุนความคิดของผู้เรียน กระทำได้โดยการแสดงความรู้สึกนิยมชมชอบอย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนนั้นรู้สึกว่าจะสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างเต็มที่ รู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญและแสดงออกอย่างจริงจังในการที่จะเป็นตัวของเขาเอง การให้ความอบอุ่นและสนับสนุนเช่นนี้ มิได้หมายความว่าครูผู้สอนจะต้องเห็นด้วยกับการกระทำของผู้เรียนทุกประการ ดังนั้น ครูควรจะเข้าใจว่า การเห็นด้วย ต่างกับการยอมรับ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูไม่จำเป็นต้องให้สมาชิกในชั้นเห็นด้วยกับการกระทำของครูผู้สอนหรือสมาชิกในกลุ่มโดยปราศจากเหตุผล ซึ่งบรรยากาศของความเป็นมิตรที่แท้จริงก็จะเกิดขึ้น เมื่อสมาชิกในกลุ่มเต็มใจที่จะบอกถึงพฤติกรรมที่เขาไม่เห็นด้วยนั้น ในลักษณะที่การยอมรับกันยังคงมีอยู่ นั่นคือการแสดงความไม่เห็นด้วยในความคิดเห็นหรือการกระทำ แต่มิได้หมายความว่าไม่ยอมรับในบุคคลนั้น การสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้น จะทำให้สมาชิกในกลุ่มแสดงออกได้อย่างเปิดเผย เพราะเขารู้สึกว่ามีผู้สนับสนุนเขา การสื่อความหมายให้ผู้อื่นรู้สึกว่าเขายอมรับ จะทำให้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดยิ่งขึ้น การยอมรับนี้ ถ้าผู้สอนทำให้เกิดขึ้นได้รวดเร็วเพียงใด ก็ยิ่งกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจแก่ผู้เรียนให้แสดงออกมากขึ้นเพียงนั้น

ผลทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านทั้ง 11 ทักษะ พบว่า ทักษะการจัดการจัดการชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.47 อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การใช้วิธีการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.47 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ Rosenshine (1980), Doyle (1986), William Glasser (1986) เป็นต้น โดยสรุป การเตรียมเพื่อการบริหารจัดการจัดการห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ครูที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสร้างข้อกำหนดที่ชัดเจนและมีขั้นตอนการปฏิบัติที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่ชัดเจน และจัดกิจกรรมในห้องเรียนให้ประสานสอดคล้องด้วยความระมัดระวังในระหว่างที่เกิดการเปลี่ยนคาบสอนในตอนเริ่มต้นและสิ้นสุดการเรียน
2. ครูที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพจะพัฒนาระบบในการยึดเหนี่ยวนักเรียนให้รับผิดชอบการเรียน และพฤติกรรมในห้องเรียน
3. นอกเหนือจากการจะต้องมีทักษะในการวางแผนและการดำเนินการให้เกิดความสอดคล้อง ครูก็ยังคงต้องเผชิญกับความยุ่งยากลำบากหรือนักเรียนที่ไม่ตั้งใจเรียนที่มักจะก่อความมากกว่าจะร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้อีกด้วย
4. ครูที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีทักษะในการเข้าไปสอดแทรกแก้ปัญหาโดยทันทีกับนักเรียนที่สร้างปัญหา และต้องดำเนินการด้วยความยุติธรรมด้วย
5. ครูที่สามารถบริหารจัดการได้ยอมรับในความสำคัญของอิทธิพลระหว่าง บุคคล คนแต่ละคนสามารถจะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นได้ด้วยวิธีการ คือ ความสามารถในการควบคุมและให้รางวัลที่มีค่า ความสามารถในการที่จะระงับการให้รางวัล ความมีอำนาจโดยกฎหมาย ซึ่งเป็นทรัพย์สินสมบัติที่มีมาพร้อมกับตำแหน่งหน้าที่ความเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือมีความรู้เฉพาะทาง ความเป็นผู้มีเสน่ห์ หรือเป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีอิทธิพล ครูสามารถจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่

คาดหวังได้ด้วยการยกย่องชมเชย การให้รางวัลและการลงโทษ วิธีการบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นต้นว่า การยืนยันความถูกต้องเกี่ยวกับความประพฤติ ความคาดหวัง เมื่อครูวางแผนกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือพิจารณาว่าจะใช้พื้นที่ในห้องเรียนทำประโยชน์อะไรได้บ้าง ก็คือ ครูกำลังตัดสินใจครั้งสำคัญในการพิจารณาว่าจะทำให้เกิดผลต่อระบบบริหารจัดการชั้นเรียน ในทำนองเดียวกันทุกกลยุทธ์ที่จะสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สร้างผลผลิต เช่น การช่วยให้ชั้นเรียนพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่ม สร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และทำให้เกิดความซื่อสัตย์ จริงใจ เปิดเผย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารจัดการชั้นเรียน และยังสอดคล้องกับ เซ็นเกอร์ (Shenker, 2007) บรรยายภาพที่พึงปรารถนาในชั้นเรียนในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต่างปรารถนาให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น และผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร บรรยายภาพในชั้นเรียนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการสอน จัดแบ่งได้ 6 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) เป็นบรรยากาศที่ครูกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน นักเรียนจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและพยายามทำงานให้สำเร็จ
2. บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่นักเรียนมีโอกาสได้คิด ได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า รวมถึงโอกาสที่จะทำผิดด้วย โดยปราศจากความกลัวและวิตกกังวล
3. บรรยากาศซึ่งจะส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจโดยไม่รู้สึกรังเกียจ
4. บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ (Respect) เป็นบรรยากาศที่ครูรู้สึกว่ามีนักเรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่า และสามารถเรียนได้ อันส่งผลให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดความยอมรับนับถือตนเอง
5. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) เป็นบรรยากาศทางด้านจิตใจ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน การที่ครูมีความเข้าใจนักเรียน เป็นมิตร ยอมรับให้ความช่วยเหลือ จะทำให้นักเรียนเกิดความอบอุ่น สบายใจ รักครู รักโรงเรียน และรักการมาเรียน
6. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) การควบคุมในที่นี้ หมายถึง การฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีใจการควบคุม ไม่ให้มีอิสระ ครูต้องมีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียนและฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้สิทธิหน้าที่ของตนเองอย่างมีขอบเขต

บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ผู้สอนจึงควรพูดถึงสิ่งที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จให้มากกว่าการพูดถึงความล้มเหลว เพราะการที่คนเราคำนิ่งถึงแต่สิ่งที่ล้มเหลว เพราะการที่คนเราคำนิ่งถึงแต่ความล้มเหลวจะมีผลทำให้ความคาดหวังต่ำ ซึ่งไม่ส่งเสริมให้การเรียนรู้ดีขึ้น

บรรยากาศทั้ง 6 ลักษณะนี้ มีผลต่อความสำเร็จของผู้สอนและความสำเร็จของผู้เรียนผู้สอนควรสร้างให้เกิดในชั้นเรียน ประเภทของบรรยากาศในชั้นเรียน

การที่นักศึกษาผู้เข้าร่วมชุดฝึกอบรมมีทักษะการจัดการชั้นเรียนสูงขึ้น เนื่องมาจากผู้จัดการเรียนรู้ได้จัดการชั้นเรียนสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้บรรยากาศในชั้นเรียนต้องมีลักษณะทางกายภาพที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สร้างความสนใจใฝ่รู้และ

ศรัทธาต่อการเรียน นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนและระหว่างครูกับนักเรียน ความรัก และศรัทธาที่ครูและนักเรียนมีต่อกัน การเรียนที่ไร้บรรยากาศจากความกลัวและวิตกกังวล สิ่งเหล่านี้ จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนได้ดี ดังนั้นจึงสามารถแบ่งประเภทของบรรยากาศในชั้นเรียน บรรยากาศทางกายภาพ บรรยากาศทางจิตวิทยา บรรยากาศทางกายภาพ บรรยากาศทางกายภาพ หรือบรรยากาศทางด้านวัตถุ ได้มีการ การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในห้องเรียนให้เป็นระเบียบ เรียบร้อย น่าดู มีความสะอาด มีเครื่องใช้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้การเรียน ของนักเรียนสะดวกขึ้น เช่น ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม แสงเข้าถูกทาง และมีแสงสว่างเพียงพอ กระดานดำมีขนาดเหมาะสม โต๊ะเก้าอี้มีขนาดเหมาะสมกับวัยนักเรียน มี การเรียนรู้แบบ Active Learning ต้องการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทบาทการเรียนรู้ของตนเองมากกว่าการรับความรู้หรือ ทักษะใหม่ ๆ มาใช้โดยเป็นผู้รับฝ่ายเดียว การที่ผู้เรียนได้กระทำการต่าง ๆ ด้วยตนเอง และนำไปสู่การ คิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนกำลังทำอยู่ เป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่า นำตื่นเต้น สนุกสนานท้าทายความรู้ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

ทักษะการเร้าความสนใจ มีค่าเฉลี่ย 4.42 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเปลี่ยนลีลาท่าทางของครูสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และ กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.64 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ แกรมส์ จินเดรสเต็น (Grambs, Jean Dresden,2008) ที่สรุปว่า การเร้าใจสนใจเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนนั้นประสบผลดี เพราะจะช่วยให้ครูปรับปรุงวิธีการสอนให้เด็กเกิดสนใจในการเรียนและติดตาม กิจกรรมโดยตลอดไม่เบื่อหน่ายดังนั้น พยายามใช้เทคนิคต่าง ๆ มากกระตุ้นให้นักเรียนสนใจอยู่ ตลอดเวลา เทคนิคการสอนการเร้าความสนใจ1.การใช้สีหน้า ท่าทางประกอบการสอน มีการใช้ ท่าทางประกอบการสอนจะทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนยิ่งขึ้น2.การใช้ถ้อยคำและน้ำเสียง ถ้อยคำที่ครูใช้ และน้ำเสียงเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเรียน ไม่มีการเน้นหนักเบาจะทำให้การเรียนนั้นไม่น่าสนใจ 3.การเคลื่อนไหวของครูครูควรมีการเคลื่อนไหวในขณะที่สอน ครูควรเปลี่ยนจากจุดนั่งเป็นจุดยืนของ ตน เพราะถ้าครูยืนอยู่จุดเดียวทำให้ผู้เรียนไม่มีความกระตือรือร้น และไม่เกิดความสนใจเท่าที่ควร 4.การเน้นจุดสำคัญของเรื่อง และการเว้นระยะการพูด หรือการอธิบาย ถ้าครูผู้สอนต้องการให้ผู้เรียน สนใจ ครูควรมีการฝึกเน้นคำพูดสำเนียง จังหวะ นอกจากนี้แล้วครูหยุดนิ่ง เว้นระยะการพูดตอนใด นั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ช่วยให้ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีเวลารวบความคิด เชื่อมโยง ความคิดได้

การที่นักศึกษาคณะครุศาสตร์มีทักษะการเร้าความสนใจเพิ่มขึ้นหลังจากการทดลอง เป็น ผลมาจากการที่การจัดการเรียนรู้มีการเคลื่อนไหวทั้งผู้สอนและผู้เรียน มีกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมเดี่ยว

กิจกรรมคู่ กิจกรรมกลุ่มย่อย และกิจกรรมกลุ่มใหญ่ ผู้สอนมีการเปลี่ยนท่าทางในการสอน อาจมีการเล่นเกมเน้นทนาการ การเล่าเรื่อง เล่าเหตุการณ์ การสาธิต การใช้สื่อต่างๆ และไม่ได้อยู่ที่จุดศูนย์กลางหน้าชั้นเรียนเท่านั้น รวมทั้งในการสาธิตการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาให้ผู้สอนและเพื่อนนักศึกษา นักศึกษาได้ฝึกการใช้เทคนิคการสร้างความสนใจต่างๆ เช่นการใช้เพลง การใช้คลิปวิดีโอ การใช้เกมนันทนาการอยู่เสมอ

ทักษะการเล่าเรื่อง มีค่าเฉลี่ย 4.51 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเลือกเรื่องที่น่าสนใจมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.58 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเซ็นเกอร์ (Shenker,2007) ที่สรุปว่า การเล่าเรื่องที่ดีควรเลือกเรื่องที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีการนำเหตุการณ์ต่างๆมาเล่าเนื่องจากเหตุการณ์ปัจจุบัน ทำให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น เพราะผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อที่ถนัด ที่สนใจและเชื่อมโยงกับวิชาที่ศึกษา ทำให้การเรียนรู้เป็นไปตามความเป็นจริง ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีแรงจูงใจมากขึ้น ช่วยให้เกิดการสอนที่ดี เพราะครูมีสื่อที่ตรงกับเนื้อหาหรือปัญหา ทำให้นักเรียนเกิดนิสัยในการติดตามข่าวการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หรือนิสัยรักการอ่าน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ประเทศหรือระดับ ระหว่างประเทศ ช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะในด้านการอภิปราย การคิดวิเคราะห์

ทักษะการอธิบาย มีค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การอธิบายเริ่มจากสาระการเรียนรู้ที่เข้าใจง่ายไปสู่สาระการเรียนรู้ที่ยากเป็นลำดับ มีค่าเฉลี่ย 4.13 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ คิวบาย โรลเลอร์ (Kirby Roller LA ,2008) ที่สรุปว่า ทักษะการอธิบาย มีความสำคัญในการสอน คือความสามารถในการพูดแสดงรายละเอียดและให้ตัวอย่างให้ผู้เรียนเข้าใจ หายจากข้อสงสัย เกิดความชัดเจนในสิ่งนั้น หรือขยายความในลักษณะที่ช่วยให้ผู้อื่นเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งอาจกระทำได้โดยการบอก การตีความ การสาธิต การยกตัวอย่าง บางครั้งเพื่อให้การอธิบายเป็นที่เข้าใจได้ง่าย อาจจะใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการอธิบาย ก็จะช่วยให้ผู้ฟังสนใจและเข้าใจความหมายได้ดีขึ้นและสอดคล้องกับเบญจพร ปัญญาขง, 2553 สรุปว่า แนวทางการอธิบายที่ดีและส่งผลดีต่อผู้เรียน ควรมีการอธิบายจากเรื่องที่สามารถเข้าใจได้ง่ายเป็นเบื้องต้น และผู้สอนควรมีใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการอธิบาย กิริยาท่าทางของผู้สอนต้องมีท่าทางคล่องแคล่ว มีความมั่นใจในการอธิบาย มีการยกตัวอย่างมาอธิบายประกอบเช่น สุภาพษิต คำพังเพย โคลง กลอน เหตุการณ์ต่างๆ และสิ่งของเป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจถูกต้อง รวดเร็ว

การที่นักศึกษาคณะครุศาสตร์มีทักษะการเล่าเรื่องเพิ่มขึ้นหลังจากการทดลอง เป็นผลมาจากการที่ได้ร่วมกิจกรรมต่างๆในหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ มีการส่งเสริมให้นักศึกษาได้เล่าเรื่องเล่าเหตุการณ์

ต่างๆกับเพื่อนๆและอาจารย์ โดยมีบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รับฟัง เข้าใจ และ นำมาแบบกัลยาณมิตร จึงส่งผลให้ได้พัฒนาทักษะการเล่าเรื่องเป็นรายบุคคล

ทักษะการใช้คำถามมีค่าเฉลี่ย 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การถามคำถามมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดวิเคราะห์ที่อยู่ เสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.72 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ รุดเดว (Ruddell ,2010) ได้เสนอแนวทางการใช้คำถาม 4 ประเภท ซึ่งมีประโยชน์ในการ พัฒนาความเข้าใจของผู้เรียน 1. การตั้งคำถาม เพื่อหาจุดเน้น (Focusing) การตั้งคำถามประเภทนี้จะช่วยให้ผู้สอนได้รวบรวม ความคิดที่จะถาม 2. การตั้งคำถามเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม (Extending) การตั้งคำถามประเภทนี้เป็นการถามเพื่อขยาย ความซึ่งผู้สอนจะต้องถามเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม 3 การตั้งคำถามเพื่อหาความกระจ่างจากข้อมูล (Clarifying) การตั้งคำถามประเภทนี้จะถามเมื่อ ผู้สอนต้องการตรวจสอบว่าผู้เรียนตอบด้วยความ เข้าใจหรือเพื่อนกระซิบให้ตอบ 4. การตั้งคำถามเพื่อการยอมรับในข้อมูลที่เพิ่มเติม (Raising) การตั้ง คำถามประเภทนี้จะช่วยให้ ผู้สอนพัฒนาความคิดในการตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผลที่จะยอมรับคำตอบ จากข้อมูลที่ได้

การที่นักศึกษาคณะครุศาสตร์มีทักษะการใช้คำถามเพิ่มขึ้นหลังจากการทดลอง เป็นผลมา จากการที่ในระหว่างการเรียนรู้ร่วมกันในหน่วยการเรียนรู้ต่างๆจะมีกิจกรรมที่มีการตั้งประเด็น คำถามให้คิด วิเคราะห์ร่วมกันอยู่เสมอ ซึ่งคำถามเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาในปัจจุบันที่เน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ซึ่งการที่จะให้บรรลุเป้าหมายจุดประสงค์ดังกล่าวผู้สอน ควรจะมีวิธีการและเทคนิคต่างๆมากมายสิ่งหนึ่งที่สำคัญคือ การใช้คำถาม ซึ่งการใช้คำถามจะมี ประสิทธิภาพได้จะต้องเข้าใจถึงจุดประสงค์ในการถาม เทคนิคการใช้คำถามควร มีดังนี้ ถามด้วยความ มั่นใจ ผู้สอนต้องเตรียมคำถามไว้เพื่อให้เกิดความมั่นใจและคล่องตัวในการถาม ถามอย่างกลมกลืนคือ กลมกลืนกับสาระการเรียนรู้หรือกิจกรรม ถามโดยใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย ใช้ภาษาให้เหมาะสมใน ระดับชั้นเรียนผู้เรียน ผู้เรียนควรมีโอกาสตอบหลายคน ผู้สอนจึงควรกระจายคำถามให้ทั่วถึงควรถาม เฉพาะบางคน การเลือกคำถาม การเสริมกำลังใจหรือให้ผลย้อนกลับเมื่อมีผู้เรียนตอบถูก ครูไม่ควรที่ ละเลยที่จะทำให้มีกำลังใจด้วยวิธีการต่างๆ ควรใช้คำถามในแต่ละประเภท ในการจัดการเรียนรู้แต่ละ ครั้งและควรใช้กิริยาท่าทาง เสียงประกอบในการถาม ครูควรเพิ่มบรรยากาศความสนใจให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์

ทักษะการสื่อสาร การใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.28 อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางท่าทางและการทรงตัวใน ขณะที่จัดการเรียนรู้เหมาะสม เช่นการยืนกลางห้อง ตัวตรง ท่าทางสุภาพอ่อนโยน แต่มีความ กระฉับกระเฉง แสดงท่าทางที่เป็นมิตรกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.67 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้อง

กับ ซาโมร่า (Zamora, A., Romo, 2007) สรุปว่า การสื่อสารควรเป็นแบบเปิด เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ในการที่จะคิด วิเคราะห์ เลือกสรรที่จะพัฒนาสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง การสนับสนุนและพัฒนาตัวผู้เรียนที่จะเป็นตัวเอานั้น สิ่งจำเป็นพื้นฐานประการแรกคือ การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ในบรรยากาศของการยอมรับเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม พฤติกรรมและแนวคิดของแต่ละบุคคลที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน รวมทั้งการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศในชั้นเรียนที่ตอบสนองประสบการณ์เช่นนี้ จะเกิดขึ้นได้จากเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาตนเองได้ ช่วยเหลือตนเองได้ และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือสาระความรู้ มากกว่าด้านความรู้สึก ค่านิยมที่ควรจะถูกฝึกและพัฒนาให้ผู้เรียน บรรยากาศในการเรียนเช่นนั้นอาจทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย มีความกดดัน ไม่สนุกกับบทเรียน และสอดคล้องกับฟราเซอร์ ดโรธี (Fraser, Dorothy, 2008) ได้สรุปเทคนิคการใช้วาจาภิรยา ทำทางประกอบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1. การเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนอิริยาบถเริ่มแรกที่เข้ามาในห้องเรียนครูควรเดินด้วยท่าทางที่เหมาะสมสง่างามและดูเป็นธรรมชาติ 2. การใช้มือและแขนใช้มือประกอบท่าทางในการพูด ซึ่งจะเป็นสิ่งดึงดูดใจของนักเรียน เพราะนักเรียนสนใจดูสิ่งเคลื่อนไหวมากกว่าสิ่งที่อยู่นิ่ง 3. การแสดงออกทาง สีหน้า สายตาการแสดงออกทางหน้าตา สายตา เป็นส่วนหนึ่งที่ใช้สื่อความหมายกับผู้เรียน ผู้เรียนจะเข้าใจถึงความรู้สึก ในกิจกรรมที่มีความตื่นเต้น สีหน้าของครูต้องคล้อยตามสัมพันธ์กับความรู้สึกดังกล่าวด้วย 4. การทรงตัวและการวางท่าทางควรวางท่าให้เหมาะสม ไม่ดูตึงเครียดเกินไป ควรวางท่าทางและทรงตัวขณะจัดการเรียนรู้ให้ดูเป็นธรรมชาติแต่ก็ไม่ดูปล่อยตามสบายจนเกินไป 5. การใช้ น้ำเสียงควรใช้น้ำเสียงที่ชัดเจนเหมาะสม ไม่ซ้ำ ไม่เร็วจนเกินไป มีการออกเสียงการใช้ถ้อยคำถูกต้อง ไม่แสดงอารมณ์ที่ไม่สมควรออกทางน้ำเสียงเพราะโดยปกติแล้วน้ำเสียงของครูสามารถบอกอารมณ์ได้และความรู้สึกของครูได้อย่างดี และ 6. การแต่งกายครูควรแต่งกายให้ถูกต้องเหมาะสม เรียบร้อย

การที่นักศึกษาคณะครุศาสตร์มีทักษะการสื่อสาร การใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพสูงขึ้นหลังจากการทดลอง เป็นผลมาจากในการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาได้มีโอกาสสื่อสาร ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน ได้มีการฝึกสาธิตการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนเน้นย้ำเสมอให้ใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ถูกอักขระ พัฒนาบุคลิกภาพในการนั่ง ยืน เดิน เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการเป็นครู

ทักษะการเสริมกำลังใจ มีค่าเฉลี่ย 4.18 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเสริมกำลังใจทันทีที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา มีค่าเฉลี่ย 4.59 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ เค็นเวดทรี ลีโอนาธา (Kenworthy, Leonard, 2006) ได้สรุปว่า หลักการเสริมกำลังใจควรเสริมกำลังใจทันที เสริมกำลังใจให้เหมาะสม

กับนักเรียนแต่ละคน ควรสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน การทำโทษ ไม่ใช่เป็นการเสริมกำลังใจ แต่เป็นการขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาเท่านั้น ครูควรระลึกเสมอว่า การเสริมกำลังใจบางอย่าง อาจมีผลสำหรับผู้เรียนคนหนึ่งและอาจไม่มีผลกับผู้เรียนอีกคนหนึ่ง และสอดคล้องกับ รุดเดว (Ruddell, 2010) สรุปว่าการเสริมกำลังใจมี 4 ประเภท คือ 1. การเสริมกำลังใจด้วยวาจา เช่น เก่ง ดีมาก ใช้ได้ เป็นความคิดที่ดี น่าสนใจ เป้าข้อสังเกตที่ดี ชัดเจนขึ้น เป็นต้น 2. การเสริมกำลังใจด้วยท่าทาง เช่น ตั้งใจฟัง การพยักหน้า แสดงการตอบรับในการระหว่างที่นักเรียนพูด การยิ้ม การเขียนคำตอบของนักเรียนลงบนกระดานดำ เป็นต้น 3. การเสริมกำลังใจด้วยการให้รางวัลและสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น การให้สิ่งของ การให้เครื่องหมายดีเด่น การติดประกาศผลงาน การติดประกาศรายชื่อ เป็นต้น การเสริมกำลังใจด้วยการให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง หลักการเสริมกำลังใจ ควรเสริมกำลังใจนักเรียนทันที ที่ได้แสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาควรเลือกวิธีเสริมกำลังใจให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนไม่ควรเสริมกำลังใจบางประเภทบ่อยเกินไปพยายามหาโอกาสเสริมกำลังใจให้ทั่วถึงกันการเสริมกำลังใจไม่ควรมาจากครูฝ่ายเดียว ควรมาจากนักเรียนด้วยกันบ้าง เช่น การปรบมือของเพื่อนในชั้น หรือให้เพื่อนตัดสินผลงานไม่ควรพูดเกินความจริง ควรพูดตรงไปตรงมาตามพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมา เช่น ถ้าตอบถูกหมดพูดว่าดีมาก ถ้าถูกบางส่วนควรเสริมกำลังใจด้วยท่าทางจริงจังและตั้งใจให้กับผู้เรียน ขณะเสริมกำลังใจควรใช้การเสริมกำลังใจ ด้วยวาจา ท่าทาง ประกอบกันถ้านักเรียนตอบผิด ควรให้ผู้เรียนคิดใหม่

จากการที่การที่นักศึกษาคณะครุศาสตร์มีทักษะการเสริมกำลังใจสูงขึ้นหลังจากการทดลอง เป็นผลมาจาก ในขณะที่จัดกิจกรรม ผู้จัดการเรียนรู้มีการเสริมกำลังใจอยู่เสมอ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านเป็นสาระการเรียนรู้และกิจกรรมที่นักศึกษายังไม่คุ้นเคย บางเรื่องเป็นสาระการเรียนรู้ที่ยาก จึงควรมีการเสริมกำลังใจด้วยวาจา เช่น ดี ดีมาก การเสริมกำลังใจด้วยท่าทาง เช่น การยิ้ม การพยักหน้า การเสริมกำลังใจด้วยการให้รางวัลและสัญลักษณ์ต่าง ๆ การเสริมกำลังใจด้วยการให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง

ทักษะการมอบหมายงาน มีค่าเฉลี่ย 4.68 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมอบหมายงานมีการทบทวนความเข้าใจกับผู้เรียนทุกครั้ง เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจตรงตามที่ครูมอบหมายงาน มีค่าเฉลี่ย 4.68 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับซามาลอนิส เบอร์นีส (Samalonis Bernice, 2011) สรุปจุดมุ่งหมาย การมอบหมายงานเป็นวิธีการที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำให้เสร็จในชั้นเรียนหรือนอกชั้น เรียน จุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเป็นการชี้ทางและแนะแนวทางในการศึกษาของนักเรียน มีวิธีการ คือครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการมอบหมายงาน (Assignment) ซึ่งจะให้นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำงานมากยิ่งขึ้น การมอบหมายงานการมอบหมายงานควรมีเป้าหมาย ควรเป็นการทบทวนหรือเป็นวัสดุเสริมที่จะเรียนในช่วง และควรคำนึงถึงเวลา ความสามารถของนักเรียน ควรวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ในการ

มอบหมายงาน เพื่อกระตุ้นนักเรียนเพราะนักเรียนมีความแตกต่างในด้านความสามารถ ความสนใจและความต้องการ ควรมอบงานให้นักเรียนเมื่อเริ่มต้นชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยให้มีเวลาในการ อธิบายอย่างเพียงพอ ควรให้เวลาสำหรับการทำงานอย่างพอเพียง ช่วยให้นักเรียนเห็นถึง ความสำคัญของการทำงานและต้องมั่นใจว่านักเรียนทุกคนเข้าใจว่าเขาต้องทำอะไรให้สำเร็จ และข้อดีของการมอบงาน การให้งานที่ถูกต้องหรือเหมาะสมจะช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมการคิดอย่างอิสระ ทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตัวเอง สามารถช่วยประเมินจำนวนของวัสดุที่นักเรียนศึกษา

การที่นักศึกษาามีระดับทักษะการมอบหมายงานสูงขึ้น เนื่องจากกมอบหมายงานมีการ ทบทวนความเข้าใจที่ตรงกัน และนักศึกษาได้มีโอกาสฝึกการมอบหมายงานในชั้นเรียนที่เกี่ยวข้องกับ งานเพศศึกษา การมอบงานควรมีเป้าหมาย ควรเป็นการทบทวนหรือเป็นวัสดุเสริมที่จะเรียนในช่วง โมง และควรคำนึงถึงเวลา ความสามารถของนักเรียน ควรวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ในการ มอบหมายงาน เพื่อกระตุ้นนักเรียนเพราะนักเรียนมีความแตกต่างในด้านความสามารถ ความสนใจและความ ต้องการ ควรมอบงานให้นักเรียนเมื่อเริ่มต้นชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยให้มีเวลาในการ อธิบายอย่างเพียงพอ ควรให้เวลาสำหรับการทำงานอย่างพอเพียง ช่วยให้นักเรียนเห็นถึง ความสำคัญของการทำงานและ ต้องมั่นใจว่านักเรียนทุกคนเข้าใจว่าเขาต้องทำอะไรให้สำเร็จ

ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.72 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการสรุปทบทวนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมโดยการใช้คำถามหรือการสรุปของครูด้วย มี ค่าเฉลี่ย 4.74 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับอัลคอร์น (Alcorn,2009) สรุปการทบทวน (Review) คือวิธีการกลับไปทบทวนศึกษาเนื้อหาหรือวัสดุที่เรียนไปแล้ว จุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความ มั่นใจว่าเข้าใจเนื้อหาอย่างชัดเจนและสามารถระลึก (recalled) ได้ เมื่อต้องการ การทบทวนสามารถใช้เมื่อเริ่มต้นของชั่วโมงเรียน นักเรียนสามารถที่จะอธิบายถึง เนื้อหาของชั่วโมงที่ผ่านมา หรือ อภิปรายถึงงานที่ได้รับมอบหมายปัจจุบันเป็นการอุ่นเครื่องใน ชั้นเรียน การทบทวนอาจใช้ก่อนจบ ชั่วโมงเรียนเพื่อเป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ผ่านมาในหนึ่ง คาบเรียน บางครั้งการทบทวนอาจใช้ตอน หนึ่งตอนใดของชั่วโมงเรียนก็ได้ถ้าต้องการ การทบทวนหลังจากที่สอนจบหน่วย จำเป็นต้องใช้เวลา มากเพื่อเน้นให้เห็นภาพหรือ โครงร่างทั้งหมดของหน่วย การทบทวนยังสามารถใช้เป็นเครื่องพิจารณา ความเข้าใจและไม่ เข้าใจของนักเรียน ในแต่ละคาบเรียนควรกำหนดให้มีเวลาสำหรับการทบทวน นักเรียนจะมีความรู้สึกไม่ ผิดหวังเมื่อเนื้อหาที่เขาไม่เข้าใจกลับมาเชื่อมโยงกันจนเข้าใจขึ้น ปกติแล้ว การทบทวนจะ ได้ผลดีต่ออภิปรายคำถามกับนักเรียนทั้งชั้นหรือกลุ่มเล็ก ๆ การทบทวนและวิธีการ ประเมินผลควรมีความสัมพันธ์กัน การอภิปรายคำถามทำให้นำไปสู่การเข้าใจวัสดุทาง การศึกษามาก ยิ่งขึ้น ครูอาจเลือกบางคำถามนี้เพื่อใช้ในการสอบ เทคนิคต่าง ๆ ที่สามารถใช้ใน การทบทวนได้แก่ การถาม-ตอบ การเขียนตอบสั้น ๆ การอภิปราย เป็นต้น และข้อดีของการทบทวน คือ ช่วยให้นักเรียนได้เห็นถึงความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องของเนื้อหาได้ดีขึ้น ทำให้การเรียนคงทนกว่า ทำหน้าที่อุ่น

เครื่องสำหรับกิจกรรมแต่ละวัน เป็นเครื่องช่วยในการวัดจุดสำคัญของบทเรียน เชื่อมโยงเนื้อหาให้เกิดขึ้นในจิตใจของนักเรียน และช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความต้องการที่จะต้องศึกษามากขึ้น

ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.65 อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การใช้สื่อหรืออุปกรณ์มีความหลากหลายทั้งของจริง ของจำลองและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย 4.84 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ เกอร์ลัช และ อีลี (Gerlach and Ely, 2009) สรุปขั้นตอนการใช้สื่อการสอน การใช้สื่อการสอนนั้นอาจจะใช้เฉพาะขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการสอน หรือจะใช้ทุกขั้นตอนก็ได้ ดังนี้ 1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาที่กำลังจะเรียนนั้น สื่อที่ใช้ในขั้นนี้จึงเป็นสื่อที่แสดงเนื้อหา กว้างๆ หรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในครั้งก่อน ยังมีสื่อที่เน้นเนื้อหาเจาะลึกอย่างแท้จริง และควรเป็นสื่อที่ง่ายต่อการนำเสนอในระยะเวลาอันสั้น เช่น ภาพ บัตรคำ เป็นต้น 2. ชี้นำดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียน เป็นขั้นที่จะให้ความรู้ เนื้อหาอย่างละเอียดเพื่อสนองวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนควรเลือกสื่อให้ตรงกับเนื้อหา และวิธีการสอน ต้องมีการจัดลำดับขั้นตอน การใช้สื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียน การใช้สื่อในขั้นนี้ จะต้องเป็นสื่อที่เสนอความรู้ อย่างละเอียดถูกต้องและชัดเจนแก่ผู้เรียน เช่น สไลด์ แผนภูมิ วิดีทัศน์ เป็นต้น 3. ชี้นำวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงแก่ ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองนำความรู้ที่เรียน มาแล้วไปใช้แก้ปัญหาในขั้นฝึกหัด โดยการลงมือ ฝึกปฏิบัติเอง สื่อในขั้นนี้จึงเป็นสื่อที่เป็นประเด็น ปัญหาให้ผู้เรียนได้ขบคิด โดยผู้เรียนเป็นผู้ใช้สื่อเองมากที่สุด เช่น ภาพ บัตรปัญหา สมุดแบบฝึกหัด เป็นต้น 4. ชี้นำสรุปบทเรียน เป็นการย้ำเนื้อหาบทเรียนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ ที่ถูกต้อง และตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ชี้นำสรุปควรใช้เวลาเพียงสั้นๆ สื่อที่สรุปจึงควร ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ ทั้งหมด เช่น แผนภูมิ แผนโปร่งใส เป็นต้น 5. ชี้นำประเมินผู้เรียน เป็นการทดสอบว่าผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนไปถูกต้องมากน้อยเพียงใด และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ สื่อในขั้นการประเมินนี้ มักจะเป็นคำถามจากเนื้อหาบทเรียนโดยอาจมีภาพประกอบด้วยก็ได้

การที่นักศึกษามีระดับทักษะการจัดการเรียนรู้ในการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากจากการปฏิบัติกิจกรรมมีการใช้ทั้งของจริง ของจำลอง สื่อออนไลน์ เช่น ฤกษ์งามยามดี ยา คมกำเนิดประเภทต่างๆ คลิปวิดีโอ หนังสือ มีวสิควิดีโอ เป็นต้น และมีขั้นตอนการใช้สื่อการสอน การใช้สื่อชัดเจน ดังนี้ ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาที่กำลังจะเรียนนั้น สื่อที่ใช้ในขั้นนี้จึงเป็นสื่อที่แสดงเนื้อหา กว้างๆ หรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในครั้ง ก่อน ยังมีสื่อที่เน้นเนื้อหาเจาะลึกอย่างแท้จริง และควรเป็นสื่อที่ง่ายต่อการนำเสนอในระยะเวลา อันสั้น เช่น ภาพ บัตรคำ เป็นต้น ชี้นำดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียน เป็นขั้นที่จะให้ ความรู้ เนื้อหาอย่างละเอียดเพื่อสนองวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนควรเลือกสื่อให้ตรงกับเนื้อหา และ วิธีการสอน ต้องมีการจัดลำดับขั้นตอนการใช้สื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียน การใช้

สื่อในขั้นนี้ จะต้องเป็นสื่อที่เสนอความรู้อย่างละเอียดถูกต้องและชัดเจนแก่ผู้เรียน เช่น สไลด์ แผนภูมิ วิดีทัศน์ เป็นต้น ขั้นวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองนำความรู้ที่เรียนมาแล้วไปใช้แก้ปัญหาในขั้นฝึกหัด โดยการลงมือ ฝึกปฏิบัติเอง สื่อในขั้นนี้จึงเป็นสื่อที่เป็นประเด็นปัญหาให้ผู้เรียนได้ขบคิด โดยผู้เรียนเป็นผู้ใช้สื่อเองมากที่สุด เช่น ภาพ บัตรปัญหา สมุดแบบฝึกหัด เป็นต้น ขั้นสรุปบทเรียน เป็นการย้ำเนื้อหาบทเรียนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ ที่ถูกต้อง และตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ขั้นสรุปควรใช้เวลาเพียงสั้นๆ สื่อที่สรุปจึงควร ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญทั้งหมด เช่น แผนภูมิ แผนโปร่งใส เป็นต้น ขั้นประเมินผู้เรียน เป็นการทดสอบว่าผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนไปถูกต้องมากน้อยเพียงใด และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ สื่อในขั้นการประเมินนี้มักจะเป็นคำถามจากเนื้อหาบทเรียนโดยอาจมีภาพประกอบด้วยก็ได้

3.4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.52 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี แคมมณี, 2549 สรุปว่าการใช้วิธีการ การสอนแบบจุลภาค (Micro Teaching) เป็นการฝึกทักษะการสอนก่อนออกไปสู่สถานการณ์จริงคือการสอนในโรงเรียน วัตถุประสงค์ก็เพื่อช่วยให้นักศึกษาครูได้ฝึกปฏิบัติการสอนในจุดที่ตนยังทำไม่ได้หรือยังทำไม่ได้ดี เป็นการฝึกซ้อมให้ตนเองมีความพร้อมในการปฏิบัติงานจริง การฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค คือ การสอนในสถานการณ์จริง ในลักษณะที่ย่นย่อ ทั้งในเวลาการสอน ขนาดของชั้นเรียนและบทเรียน โดยเน้นการฝึกทักษะการสอน เป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการฝึกทักษะเพื่อเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งประโยชน์ของการสอนแบบจุลภาคคือการสอนแบบจุลภาค มีประโยชน์ต่อนักศึกษาและคุณครูที่ประสงค์จะพัฒนาทักษะต่างๆ ในการสอน ใช้เป็นแบบอย่างในวิธีการสอน กล่าวคือ ถ้าพบว่าการสอนเรื่องใด หรือทักษะใดได้ผลดี สามารถบันทึกเทปโทรทัศน์ไว้ให้นักศึกษาฝึกสอนดูเป็นแบบอย่างได้ ใช้สำหรับฝึกทักษะการสอนของนักศึกษาฝึกหัดครูหรือครูประจำการ เพื่อให้ประสิทธิภาพของการสอนดีขึ้น ช่วยให้นักศึกษาฝึกหัดครูหรือผู้ต้องการฝึกทักษะการสอน ปรับปรุงการสอนของตนเอง เพราะการสอนแบบจุลภาคมีขั้นตอนที่ให้นักเรียนได้รับรู้ผลป้อนกลับของตนเอง จากการบันทึกของอาจารย์นิเทศ จากเพื่อน จากเทปโทรทัศน์ ตลอดจนการพิจารณาของตนเอง ซึ่งจะทำให้เขาปรับปรุงการสอนได้ง่ายขึ้น

การที่นักศึกษามีความพึงพอใจชุดฝึกอบรมนี้ เนื่องจากมีสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและมีโอกาสสาธิตการจัดการเรียนรู้ให้ผู้สอนและเพื่อนๆ ได้สังเกต แนะนำเพื่อการพัฒนาและการปรับปรุง ใช้วิธีการการเสริมแรง จะช่วยให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เกิดขึ้นอีก เช่น การชมเมื่อนักศึกษาจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้อง การรู้ผลป้อนกลับ จะต้องให้นักศึกษาได้รับการแนะนำ ควรมีการฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ทักษะในการสอนจะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องอาศัยการ

ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง แล้วหาทางปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งจะได้ปรับปรุงตนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือทักษะการจัดการชั้นเรียน ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรพัฒนานักศึกษาในการจัดการชั้นเรียน โดยวิธีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่เสมอ และควบคุมให้ผู้เรียนอยู่ในความเรียบร้อย

1.2 ผลการวิจัยด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือทักษะการอธิบาย ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีการพัฒนาชุดฝึกอบรมพัฒนาให้เป็นหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง โดยการเพิ่มกิจกรรมที่ให้นักศึกษาเรียนรู้การพูดอธิบายสาระการเรียนรู้ที่ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องตามอักขระของภาษา เพื่อเป็นการเตรียมนักศึกษาให้พร้อมสำหรับการเป็นครูและสามารถจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านในโรงเรียนได้

1.3 ผลการวิจัยด้านเจตคติด้านเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าข้อที่มีระดับเจตคติต่ำสุด คือ เมื่อคู่รักของตนเองต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วย แต่ปฏิเสธการใช้ถุงยางอนามัยเราควรยินยอมเพื่อความรัก ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีการปลูกฝังเจตคติในเรื่องการรักนวลสงวนตัวและการตระหนักถึงการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย โดยการปลูกฝังตั้งแต่นักศึกษาศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1

1.4 ผลการวิจัยด้านความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ พบว่า ประเด็นที่มีระดับความพึงพอใจต่ำที่สุด คือ การมีสถานที่หรือห้องเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรพัฒนาห้องเรียนรู้หรือห้องปฏิบัติทางด้านเพศศึกษารอบด้าน โดยจัดห้องให้มีเอกสาร ตำรา งานวิจัย สื่อ และอุปกรณ์การเรียนรู้ คอมพิวเตอร์ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

1.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณารายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่สามารถบูรณาการทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านได้ เช่น รายวิชา จิตวิทยาแนะแนว รายวิชาการให้คำปรึกษานักเรียน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยการทดลองใช้ชุดฝึกทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านในระยะยาว

2.2 ควรมีการวิจัยการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยใช้วิธีการ Coaching and Mentoring

2.3 ควรมีการวิจัยด้านการนิเทศ และติดตามทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบ ด้านของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ เมื่อออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในชั้นปีที่ 5 รวมทั้งนิเทศติดตาม บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและปฏิบัติหน้าที่ครูในสถานศึกษาต่างๆ เพื่อศึกษาวิจัยความคงทนทักษะ การจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

2.4 ควรมีการวิจัยติดตามนักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่เข้าร่วมชุดฝึกอบรมแล้วว่ามี การนำความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านไปถ่ายทอดและ พัฒนานักศึกษาคณะครุศาสตร์รุ่นน้องในมหาวิทยาลัยราชภัฏอย่างไร

รายการอ้างอิง

- กรมวิชาการ.(2549). *แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมอนามัย.(2550).*เพศศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. การจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา.
กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2545.
- กรมวิชาการ.(2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงสาธารณสุข.(2553). ร่างพ.ร.บ.อนามัยเจริญพันธุ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ กระทรวง
สาธารณสุข
- กรมวิชาการ.(2549). *แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤตยา อาชวนิจกุล.(2552). *วิเคราะห์วิธีคิดวิทยาในงานวิจัยเรื่องเพศภาวะและเพศวิถีกับเอดส์ศึกษา*.
จิตติมา ภาณุเดชะ.(2550). *สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์หัวใจสำคัญของสุขภาพผู้หญิง*. กรุงเทพฯ: บริษัท
ศรีเมืองการพิมพ์ จำกัด.
- จรีรัตน์ ชาติสง่า.(2550). *การพัฒนาชุดฝึกทักษะเรื่องการสาน กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์. (2548). *สุขศึกษาในโรงพยาบาล*. กรุงเทพฯ : บุรพาสาส์น.
- จันทร์ดา ตันติพงศานุรักษ์.(2547). *การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ* . กรุงเทพฯ :ต้นไทยการพิมพ์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). 80 นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. บริษัท แดเน็กซ์
อินเตอร์ คอร์ปอเรชั่นจำกัด.
- ชัชวาล โอสถานนท์. *แบบเรียนพลานามัย พ203 พ204 สุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ม.2)*.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์.(2540). “*การประเมินผลสื่อผสม*,” ใน *เอกสารการสอนชุดสื่อการสอน
ระดับมัธยมศึกษา*. หน้า 90-13-916. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์.(2549). *เทคนิคการสอนร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : หลักพิมพ์.
- ชูวัฒน์ ไชยมีง.(2547). *ผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทีศนา แคมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*.

- พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีศนา เขมมณี และเยาวพา เตชะคุปต์. (2546). *คู่มือครูรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชุดกิจกรรมการสอนและฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม*.
กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- เทอดชัย บัวฝ้าย.(2548). *ผลการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์ .(2547). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริวรรณ กุลกรนิธิธรรม. (2547).*การพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในกิจกรรมการสอนแบบมีส่วนร่วม เรื่องเพศศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุชาติ โสมประยูร .(2545). *เพศศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :ไทยวัฒนาพานิช.
- สนอง อินละคร.(2548). *เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียน*.
อุบลราชธานี : อุบลออฟเซทการพิมพ์.
- สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร.(2546). *การสอนเพศศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :ไทยวัฒนาพานิช.
- สิริพรรณ บุรี.(2548).*ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- องค์การแพธ (PATH).(2548). *โครงการก้าวอย่างเข้าใจ คู่มือจัดระบบการเรียนรู้ เพศศึกษา*.
กรุงเทพฯ :ณัฐริทัศน์การพิมพ์.
- สุชาติ สุวรรณคำ. (2549). *เพศสัมพันธ์วัยรุ่นอีสาน: ข้อค้นพบจากงานวิจัย*. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 22(1), 20-26.
- ยุพา พูนขำ, และกอบกาญจน์ มหัทธโน. (2552). *เพศศึกษาภูมิคุ้มกันที่วัยรุ่นต้องได้รับ*. กรุงเทพฯ: กองวางแผนครอบครัวและประชากร กรมอนามัย.
- กรมวิชาการ.(2549). *แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- ณรงค์ สังข์มรินทร์. (2550). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
จันทระเกษม.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช.(2547). นวัตกรรมการศึกษา. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.(2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- เผชิญ กิจระการ.(2547). “การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา,” การวัดผล
การศึกษา. 22(5).
- พรณิ ช. เจนจิต.(2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์.(2548). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป
แมนเนจเม้น.
- พิมพ์พรรณ สมศรี. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและ
พลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้กับการ
จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ Jigsaw. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2550). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. :
ประสานการพิมพ์.
- ยุพิน รุ่งแจ้ง.(2553). การวิเคราะห์สภาพการจัดหลักสูตรเพศศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสาย
สามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ระวีวรรณ แสงฉาย.(2552) การให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษา. กรุงเทพฯ : ที พี พีริ้น.
- รุจิร ภูสาระ.(2547). การเขียนแผนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : บัญชีพอยท์.
- วัชรินทร์ แสนรุ่งเมือง.(2548). การพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

- วัฒนาพร ระงับทุกข์.(2550). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากหลักสูตรผู้การสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คอมพิวเตอร์กราฟฟิค.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2551). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ภาควิชาหลักสูตรและการสอน*. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิจารณ์ พานิช.(2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21* .มูลนิธิสิดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศุภรัตน์ ศรีสุชาติ.(2548). *การพัฒนาชุดการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เรื่องเพศศึกษา วิชาสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2552). *การวัดผลทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมศรี คามาภิ.(2551)รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิผลของโครงการคนรุ่นใหม่ใส่ใจสุขภาพ. กรุงเทพฯ :กองสุขศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.(2552). *บทบาทหญิงชายกับงานอนามัย การเจริญพันธุ์*. กรุงเทพฯ : กองวางแผนครอบครัวและประชากร กระทรวงสาธารณสุข.
- สุกานดา สุวณิชชาติ.(2549). *การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของสตรีที่คุมกำเนิดชนิดชั่วคราวและชนิดถาวรในสตรีที่มีบุตรเพียงพอแล้ว*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา.
- องค์การแพธ. (2550). *สังวาสสาร*. กรุงเทพฯ : องค์การแพธ.
- อรพรรณ พรสีมา.(2553). *ทฤษฎีและแนวคิดเรื่องการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- อัญชลี อยู่พรหม. (2553). *ความรู้และเจตคติของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตมัธยมกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานครที่มีต่อการสอน เพศศึกษาในโรงเรียน*. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉราภรณ์ ร่มแก้ว.(2553). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม.(2552). *เพศศึกษาที่น่ารู้*. กรุงเทพฯ : สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี.

ภาษาอังกฤษ

- Allen,P.L. (2010). *The wages of sin: Sex and disease,past and present*.Chicago University of Chicago Press.
- Anne Bolin.(2007).“*Traversing Gender Cultural Context and Gender Practices*,” in Sabrina Petra Ramet (ed.), *Gender Reversals and Gender Culture*. London,Routledge.
- Arends,Richard.(2008) .*Learning to teach*. Singapore: McGraw –Hill Higher Education.
- Basamh, Sheikhah Ahmed. (2004)“*Principals’ and Teachers’ Attitudes Toward Implementing Cooperative Learning Methods at Girls’ Private Middle School in Jeddah, Saudi Arabia*,”*Dissertation Abstracts International*. 64(7) .
- Carroll, Catherine A., (2008.) *Sex Education*. Week, November, Vol. 23, Issue 11.
- Cole,P.G.and Chan,L (2009) .*Teaching Principles and Practice*. Sydney : Prentice Hall of Australia Pty Ltd.
- Carter,Jame Albert .(1999).*The systematic development of a vido based self instruction training*.*Dissertation Abstracts international* 58 May 1999.
- Crooks,R.K. (2011). *Our sexuality*. Brooks-Cole publishing CA USA.
- Eggen,P. (2007). *Educational Psychology : Classroom Connections* .New York : Merrill.
- Glaser ,D.,and S. Frosh.(2009) .*Child sexualabuse* .Chicago: The Dropsy press.
- Johnson, D. W. and A. Johnson. (2011).*Cooperative and Competition : Theory and Research*.Edina, Minn : Interaction Book Company.
- Kagan, S. (2004).*Cooperative Learning & Wee Science*. San Clemento : Kagan Cooperative Learning.
- Pozzi, Francesca. (2010).“*Using Jigsaw and Case Study for Supporting Online Collaborative Learning*,”*Computers & Education*. 55(1) : 67-75 ; August, 2010.
- Rebey ,Gordan .(2008).*Training* .Wellinton:Deedly Rabone Co.Ltd.
- Pozzi, Francesca. (2010).“*Using Jigsaw and Case Study for Supporting Online Collaborative Learning*,”*Computers & Education*. 55(1) : 67-75 ; August, 2010.
- Rebey ,Gordan .(2008).*Training* .Wellinton:Deedly Rabone Co.Ltd.
- Suggs ,R Miracle (2008). *Culture and human sexuality*. Pacific Grove,CA:Brooks/Cole
- Scott, Myers M.(2005).*Every Employer a Manager : More Meaningful Work through JobEnvironment*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.
- Slavin, Robert E. *Cooperative Learning*. Massachusetts : A Division of Simon and Schuster,1990.

แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจด้านเพศศึกษารอบด้าน
เพื่อการวิจัยเรื่อง
การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้โดย มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจด้านเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษาภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบประเมินนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับความรู้ ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. ผู้ตอบแบบประเมินคือ นักศึกษาที่เข้าร่วมชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์

4. ข้อมูลที่ได้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ภาพรวมเท่านั้นโดยไม่มีผลกระทบต่อตัวนักศึกษาแต่ประการใด

5. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้ตอบแบบประเมินฉบับนี้ ได้โปรดตอบให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริงมากที่สุด

ขอขอบคุณอย่างสูง
นางนริศนันท์ เดชสุระ
สาขาวิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้เข้าร่วมการทดลองชุดฝึกอบรม จงทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ถูกต้อง หรือไม่ถูกต้อง

ข้อ	รายการ	การประเมิน	
		ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง
1	เพศศึกษาเป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่ควรนำมาเปิดเผยในที่สาธารณะ		
2	เพศศึกษารอบด้านเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพศสรีระเท่านั้น		
3	เพศศึกษารอบด้านเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของมนุษย์ตลอดชีวิต		
4	เพศสภาวะเป็นการมองเรื่องเพศในด้านความเป็นชาย ความเป็นหญิงตามสรีระ		
5	เพศสภาวะเป็นการมองเรื่องเพศในมุมของสังคม วัฒนธรรมที่มีส่วนกำหนดความเป็นหญิง ความเป็นชาย		
6	เพศวิถี คือเพศสภาพตามความต้องการของแต่ละบุคคล		
7	เพศศึกษารอบด้านเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ เจตคติ การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการมีทักษะชีวิต		
8	สาระการเรียนรู้ด้านเพศศึกษารอบด้าน ควรมุ่งเน้นเรื่องเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิดเท่านั้น		
9	การป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ควรใช้วิธีการหลังภายนอก จะเป็นวิธีการที่ดีที่สุด		
10	การนับหน้า 7 หลัง 7 เป็นวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ดีที่สุด		
11	การใช้ถุงยางอนามัยสองชั้นทำให้เพิ่มความปลอดภัยในการตั้งครรภ์และการติดต่อทางสัมพันธ์		
12	การใช้ถุงยางอนามัยในขณะที่มีเพศสัมพันธ์เป็นวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ที่พึงประสงค์และป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยที่สุด		
13	ยาคุมกำเนิดมี 2 แบบ คือ แบบ 21 เม็ดและแบบ 28 เม็ด ซึ่งมี		

	ประสิทธิภาพไม่ต่างกัน		
14	การกินยาคุมกำเนิด ให้เริ่มกินเม็ดแรกภายใน 5 วันแรกของการมีประจำเดือน		
15	การกินยาคุมกำเนิด หากลืมกิน 1 วัน ให้กิน 2 เม็ดในวันถัดไป		
16	การกินยาคุมฉุกเฉินบ่อยๆจะส่งผลเสียต่อมดลูก		
17	การกินยาคุมฉุกเฉินต้องกิน 2 เม็ด และในระหว่างกินเม็ดที่ 2 ต้องไม่มีเพศสัมพันธ์ จึงจะป้องกันการตั้งครรภ์ได้		

ผู้เข้าร่วมการทดลองชุดฝึกอบรม จงทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ถูกต้อง หรือไม่ถูกต้อง

ข้อ	รายการ	การประเมิน	
		ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง
18	Sex คือ ลักษณะทางกายภาพหรือสรีระในมุมมองที่เกี่ยวข้องกับระบบการเจริญพันธุ์ ส่วน Gender คือ เพศสภาพ เป็นสภาวะสร้างของสังคม เป็นผลจากการปลูกฝังหรือการกล่อมเกลาทางสังคม		
19	Sex ,Gender ,Sexuality มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศสรีระ		
20	สารเสพติดทางเพศเช่นยาเลิฟ ยาไอซ์ จะส่งผลเสียต่อระบบประสาทและสมอง		
21	ยาอี (อีเฟครีน,เอ็กซ์ตาซี) เป็นสารที่ทำให้มีความสุข ผ่อนคลาย ความเครียด		
22	การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่สวมถุงยางอนามัยขณะที่ผู้หญิงมีประจำเดือน มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ง่ายขึ้น		
23	การใช้น้ำยาอนามัยล้างทำความสะอาดจุดซ่อนเร้น เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับผู้หญิง เนื่องจากน้ำยาจะช่วยฆ่าเชื้อแบคทีเรีย		
24	ลักษณะการตกไข่ของเพศหญิง คือการสลับกันระหว่างรังไข่ข้างซ้ายและขวา เดือนละ 1 ครั้ง		
25	หลัก QOR เป็นหลักการวิเคราะห์โอกาสเสี่ยงในการตั้งครรภ์		
26	หลัก QOR เป็นหลักการวิเคราะห์ความเสี่ยงและปัจจัยที่มีผลต่อ		

	การติดเชื้อเอชไอวี		
27	หลัก QQR ประกอบด้วยปริมาณของเชื้อ คุณภาพของเชื้อและ ช่องทางการติดต่อ		
28	หลัก QQR ประกอบด้วยระยะปลอดภัย ปริมาณเชื้อ และ ช่องทางการติดต่อ		
29	ผู้ติดเชื้อเอดส์กับผู้ป่วยเอดส์มีลักษณะเหมือนกันและไม่สามารถ รักษาให้หายได้		
30	การใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้ติดเชื้อเอดส์ เช่นการรับประทานอาหาร อาหารร่วมกัน การใช้เครื่องใช้ร่วมกัน ไม่ทำให้ติดเชื้อได้		
31	การติดเชื้อเอชไอวีติดต่อได้จากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ใช้ถุงยาง อนามัยและการใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน		

ผู้เข้าร่วมการทดลองชุดฝึกอบรม จงทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ถูกต้อง หรือไม่ถูกต้อง

ข้อ	รายการ	การประเมิน	
		ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง
32	ในปัจจุบันครอบครัวมีรูปแบบที่หลากหลาย แต่สิ่งสำคัญคือการ ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและช่วยเหลือกัน		
33	ความรุนแรงทางเพศ เป็นความรุนแรงที่เกิดจากการกระทำกับ ร่างกายเท่านั้น		
34	การส่งคลิปวิดีโอหรือภาพถ่ายต่อไปยังบุคคลต่างๆซึ่งทำให้บุคคล เสื่อมเสียชื่อเสียง เป็นความผิดทางกฎหมาย		
35	การโฆษณาสินค้าต่างๆในสื่อ เช่น เครื่องสำอางค์ที่ทำให้ขาวขึ้น ยาลดความอ้วน ยาเพิ่มขนาดอวัยวะเพศชาย เป็นต้น เป็นการ โฆษณาเกินจริง		

เฉลย

ข้อที่ตอบถูกต้อง คือ ข้อ 2, 3, 5, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 24, 30, 31, 32, 34, 35

ข้อที่ตอบไม่ถูกต้อง คือ ข้อ 1, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 19, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 33

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน 30 -34 ระดับดีมาก

คะแนน 24 -29 ระดับดี

คะแนน 18-23 ระดับปานกลาง

คะแนน 12 -17 ระดับพอใช้

คะแนน 0 -11 ระดับควรปรับปรุง

แบบประเมินเจตคติด้านเพศศึกษารอบด้าน
เพื่อการวิจัยเรื่อง
การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้โดย มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินเจตคติด้านเพศศึกษารอบด้าน สำหรับ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษาภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. แบบประเมินนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน จำนวน 2 ข้อ
  - ตอนที่ 2** ข้อมูลระดับเจตคติที่มีต่อด้านเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. ผู้ตอบแบบประเมินคือ นักศึกษาที่เข้าร่วมชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์
4. ข้อมูลที่ได้ในครั้งนีผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ภาพรวมเท่านั้นโดยไม่มีผลกระทบต่อตัวนักศึกษาแต่ประการใด
5. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้ตอบแบบประเมินฉบับนี้ ได้โปรดตอบให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริงมากที่สุด

ขอขอบคุณอย่างสูง
นางนริศนันท์ เดชสุระ
สาขาวิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบประเมินเจตคติที่มีต่อเรื่องเพศศึกษารอบด้านของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 คำชี้แจง : นักศึกษาจงอ่านข้อความแต่ละข้อ และพิจารณาว่าท่านเห็นด้วยกับข้อความระดับใด กรุณา
 ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุด
 โดยให้นักศึกษาทำทุกข้อ

ข้อ	ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
		5	4	3	2	1
1	การจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเรื่องเพศอย่างถูกต้อง					
2	เพศศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์ ตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิต					
3	การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นเรื่องปกติสำหรับเพศชาย					
4	การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นเรื่องปกติสำหรับเพศหญิง					
5	นักศึกษารู้สึกอายเมื่อต้องปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับเพศกับผู้ปกครองหรือ อาจารย์					
6	การชมภาพยนตร์เกี่ยวกับเรื่องเพศทำให้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศได้ถูกต้อง					
7	การจัดการเรียนรู้เพศศึกษาควรเปิดใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
8	การเรียนรู้เพศศึกษา คือการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์เท่านั้น					
9	การทำศัลยกรรมรูปร่างหน้าตา จะทำให้เป็นที่ดึงดูดทางเพศ					
10	ควรมีการสื่อสารเรื่องเพศเปิดเปิดเผย					
11	การเรียนรู้วิธีการคุมกำเนิดวิธีต่างๆ เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนมีเพศสัมพันธ์มากขึ้น					
12	การใช้ถุงยางอนามัยเป็นการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และป้องกันการตั้งครรภ์					
13	การใช้ถุงยางอนามัยส่งผลให้ความสุขทางเพศลดลง					
14	เราสามารถใช้ชีวิตประจำวันกับผู้ป่วยเอดส์ได้อย่างปลอดภัย					
15	การตั้งครรภ์ในวัยเรียน มีทางแก้ไขปัญหา คือการ ทำแท้งเท่านั้น					
16	ผู้ชายที่พกถุงยางอนามัยเป็นคนน่ารังเกียจ					
17	ผู้หญิงที่พกถุงยางอนามัยเป็นคนน่ารังเกียจ					
18	เมื่อคู่รักของตนเองต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วย แต่ปฏิเสธการใช้ถุงยางอนามัย เราควร ยินยอมเพื่อความรัก					
19	ผู้หญิงที่ยอมมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสกับผู้ชายที่เป็นคู่รัก ถือว่าเป็นเรื่องปกติที่แสดงถึง ความรักที่ทั้งคงและจริงใจต่อกัน					
20	การคุมกำเนิดเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ชายเท่านั้น					
21	การยอมรับเกย์ ทอม ดี จะส่งผลให้เยาวชนเลียนแบบพฤติกรรมและไม่เหมาะสม					
22	บุคคลที่รักเพศเดียวกัน ไม่มีความผิดปกติทางจิต หรือทางอารมณ์					
23	ความหลากหลายทางเพศ เช่น เกย์ ทอม ดี กระจะเทย เป็นสิทธิส่วนบุคคล ที่สังคมควร ยอมรับ					

24	ควรรำคาญถึงการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้ง					
25	ควรรำคาญถึงการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์					
26	เพศหญิงและเพศชายมีบทบาทและความเท่าเทียมกันในสังคม					
27	คนโสด ที่ไม่ได้แต่งงานคือ คนที่ไม่มีค่า ไม่มีความสุขในชีวิต					
28	ครอบครัวที่สมบูรณ์คือ ครอบครัวที่มี พ่อ แม่ ลูก เท่านั้น					
29	คู่รักไม่มีสิทธิกระทำความรุนแรงทางเพศ และล่วงละเมิดทางเพศ โดยที่อีกฝ่ายไม่เต็มใจ					
30	เมื่อคู่รักกระทำความรุนแรง หรือล่วงละเมิดทางเพศกับเรา ถือว่าเป็นความรุนแรงทางเพศ ต้องดำเนินการตามกฎหมาย					
31	สื่อต่างๆทุกรูปแบบมีแต่ด้านที่เป็นประโยชน์เท่านั้น					
32	การใช้โฆษณาทางสื่อมีผลต่อตนเองในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าต่างๆอย่างมาก					
33	การใช้สินค้าตามที่ตรา นักร้องที่มีชื่อเสียงโฆษณา จะทำให้ตนเองโดดเด่นเหมือนกับบุคคลเหล่านั้น					
34	การรู้เท่าทันสื่อและอินเทอร์เน็ต จะส่งผลให้ดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัย					
35	ควรบริโภคสินค้าที่มีการโฆษณาทางสื่อเนื่องจากจะส่งผลให้เป็นคนน่าสมเพชและเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นๆ					

เกณฑ์การให้คะแนน

- 4.51 – 5.00 ระดับเจตคติที่ถูกต้องมากที่สุด
 3.51 – 4.501 ระดับเจตคติที่ถูกต้องมาก
 2.51 – 3.50 ระดับเจตคติที่ถูกต้องปานกลาง
 1.51 – 2.50 ระดับเจตคติที่ถูกต้องน้อย
 1.00 – 1.50 ระดับเจตคติที่ถูกต้องน้อยที่สุด

แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน
เพื่อการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ

คำชี้แจง

2. แบบประเมินฉบับนี้โดย มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์แนวคิด หลักการ และองค์ประกอบ การพัฒนาชุดฝึกอบรม พัฒนาชุดฝึกอบรม และประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการ เรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการ ศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษาภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบประเมินนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. ผู้ตอบแบบประเมินคือ นักศึกษาที่เข้าร่วมชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา รอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์

4. ข้อมูลที่ได้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ภาพรวมเท่านั้น โดยไม่มีผลกระทบต่อตัว นักศึกษาแต่ประการใด

5. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้ตอบแบบประเมินฉบับนี้ ได้โปรดตอบให้ครบทุกข้อตามความ เป็นจริงมากที่สุดที่ปฏิบัติ

ขอขอบคุณอย่างสูง

นางนริศนันท์ เดชสุระ

สาขาวิชาอุดมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ
  - ( ) ชาย
  - ( ) หญิง
2. อายุ.....
3. สาขาวิชา.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเพื่อประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 11 ด้าน จำนวน 52 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือโดยกำหนดเกณฑ์ การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	ระดับปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	ระดับปฏิบัติความคิดเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับปฏิบัติความคิดเห็นน้อย
1	หมายถึง	ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1.ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้						
1	การใช้วิธีการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง					
2	การใช้วิธีการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้หลายวิธี					
3	การเล่านิทานหรือเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ					
4	การร้องเพลงหรือคำคล้องจองที่สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้					
5	การใช้คำถามเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม					
6	การใช้เกมในการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้					
2.ทักษะการสร้างความสนใจ						
7	การใช้ท่าทางประกอบการสนทนาที่เหมาะสม					
8	การใช้อุปกรณ์ต่างๆในการกระตุ้นความสนใจ					
9	การเปลี่ยนลีลาท่าทางของครูสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม					
10	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในการปฏิบัติกิจกรรม					
3.ทักษะการเล่าเรื่อง						
11	การเลือกเรื่องที่น่าสนใจมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม					
12	การใช้ท่าทางประกอบการเล่าที่สอดคล้องกับเหตุการณ์					

13	การใช้ภาษาถูกต้อง อักขระชัดเจนและน้ำเสียงเหมาะสม					
4. ทักษะการอธิบาย						
14	การอธิบายโดยใช้ภาษาถูกต้อง อักขระชัดเจน เข้าใจได้ง่าย และไม่มีท่าทางขวยเขินในการอธิบาย สาระการเรียนรู้เพศศึกษา					
15	การใช้เวลาที่เหมาะสม ไม่นานจนเกินไป					
16	การอธิบายมีการใช้สื่อหรือตัวอย่างอธิบาย น่าสนใจ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย					
17	การอธิบายเริ่มจากเรื่องที่เข้าใจง่ายไปสู่สาระการเรียนรู้ที่ยากเป็นลำดับ					
18	การใช้แนวคิดหรือการอธิบายของผู้เรียนมาเสริมการอธิบายของครูการสรุปสาระสำคัญหลังจาก การอธิบายทุกครั้ง					
5. ทักษะการใช้คำถาม						
20	การถามคำถามตรงประเด็น ชัดเจน และใช้ภาษาที่ถูกต้อง					
21	การถามคำถามมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดวิเคราะห์ที่อยู่เสมอ					
22	การถามคำถามมีช่วงเวลาที่ครูเงียบ เพื่อรอเวลาให้ผู้เรียน และคิดตอบคำถาม					
23	เมื่อผู้เรียนตอบคำถามได้ถูกครูมีการเสริมแรง เช่น การใช้คำพูดชมเชย การยิ้ม การให้รางวัล เป็นต้น					
24	เมื่อผู้เรียนตอบคำถามได้ถูกต้องบางส่วน ครูใช้คำพูดชมเชยในส่วนที่ตอบถูกและ					
6. ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ						
25	การแสดงด้วยสีหน้า สายตา เช่น ยิ้มพร้อมพยักหน้ารับ, ผู้เรียนตอบนอกกลุ่มนอกทาง ควรทำสีหน้า เฉย					
26	ขณะสอนควรยิ้มแย้มเสมอ, ทำสีหน้าที่ตั้งใจฟัง, ทำสีหน้าประกอบบทเรียนให้เหมาะสม, ใช้สายตาดู มองไปที่ทั่วห้องและประสานสายตากับผู้เรียน					
27	การวางท่าทางและการทรงตัวในขณะที่จัดการเรียนรู้เหมาะสม เช่น ควรยืนกลางห้อง ตัวตรง, ท่าทางสุภาพอ่อนโยน แต่มีความกระฉับกระเฉง, แสดงท่าทีที่เป็นมิตรกับผู้เรียน					
28	การใช้น้ำเสียงมีความดังที่เหมาะสม เสียงพูดจะต้องให้เข้ากับกาลเทศะปรับให้เหมาะสมกับโอกาส สถานที่และค่านิยมของผู้เรียน					
29	การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย โดยคำนึงถึงวัยและรูปร่างของครู					

ข้อ	รายการ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
7.ทักษะการเสริมกำลังใจ						
30	เสริมกำลังใจทันทีที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา					
31	การเสริมกำลังใจด้วยวาจา เช่น เก่ง ดีมาก เป็นความคิดที่ที่น่าสนใจ เป็นข้อสังเกตที่ดีชัดเจน ขึ้น เป็นต้น					
32	การเสริมกำลังใจด้วยการให้รางวัลและสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น การให้สิ่งของ การตีตราประกาศ ผลงาน					
33	การกระตุ้นการเสริมแรงจากผู้เรียนในชั้นเรียนด้วย					
34	การเสริมแรงด้วยการแสดงสีหน้ายิ้มแย้ม การใช้คำพูดชมเชย การพยักหน้า เป็นต้น					
8. ทักษะการมอบหมายงาน						
35	การมอบหมายงานมีการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์และขั้นตอนในกิจกรรมอย่าง ละเอียดชัดเจน					
36	การมอบหมายงานมีการทบทวนความเข้าใจกับผู้เรียนทุกครั้ง เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความ เข้าใจตรงตามที่ครูมอบหมายงาน					
37	การมอบหมายงานมีความเหมาะสมคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน					
9.ทักษะการจัดการชั้นเรียน						
38	การกำหนดกฎ ระเบียบและข้อตกลงร่วมกันในการเรียนรู้ที่เหมาะสม					
39	การใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดการชั้นเรียน					
40	เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่เสมอ และควบคุมให้อยู่ในความเรียบร้อย					
41	บริหารจัดการเวลาการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนรู้					
42	ส่งเสริมการมีระเบียบวินัยในตนเองให้กับผู้เรียนในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
10. ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้						
43	การสรุปบทวนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยการใช้คำถามหรือการสรุปของครูด้วย					
44	สรุปจากการปฏิบัติเช่น ให้สังเกต การสาธิต การทดลอง กระตุ้นให้เห็นความสัมพันธ์ของความรู้เดิม สาระการเรียนรู้ต่างๆ					
45	สรุปจากการสร้างสถานการณ์โดยสร้างให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น					
46	สรุปจากการใช้สื่อ หรืออุปกรณ์เพื่อช่วยในการสรุปให้ง่ายขึ้น					
47	การสรุปมีการแนะแนวเชื่อมโยงในการเรียนรู้ครั้งต่อไป					
11. ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้						
48	การเลือกสื่อหรืออุปกรณ์มาใช้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และระดับชั้นของการจัดการเรียนรู้และสื่อมีความหลากหลาย					
49	การใช้สื่อหรืออุปกรณ์มีความหลากหลายทั้งของจริง ของจำลองและ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ					
50	การเตรียมสื่อหรืออุปกรณ์มีความพร้อมและเป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างถูกต้องราบรื่น					
51	การใช้สื่อหรืออุปกรณ์คำนึงถึงความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับเป็นสำคัญ					
52	ผู้เรียนมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อหรืออุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้อย่างทั่วถึง					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณพระคุณอย่างสูง
นางนริศนันท์ เดชสุระ

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อการเก็บข้อมูลการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อวิเคราะห์แนวคิด หลักการ และองค์ประกอบการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ข้อมูลพื้นฐานของผู้รับการสัมภาษณ์

ชื่อ.....ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน.....

วันที่สัมภาษณ์.....เวลา.....

ด้านที่ 1 แนวคิด หลักการ และองค์ประกอบการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

9. แนวคิด และหลักการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

10. องค์ประกอบการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับ
นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านที่ 2 การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

11. หลักการของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

CHULALONGKORN UNIVERSITY

12. วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

13. สารระการเรียนรู้ของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....
10. การประเมินเจตคติด้านเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....
11. การประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา นครมีลักษณะเป็นอย่างไร

แบบการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการจัดการ
เรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 จากอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับจัดการเรียนรู้เพศศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต และตัวแทนนักศึกษาคณะครุศาสตร์
 ชั้นปีที่ 4 ที่เข้าร่วมชุดฝึกอบรม รวม 15 คน

ประเด็นต่างๆในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

ประเด็นที่ 1 องค์ประกอบของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับ
 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ 2 รูปแบบของการจัดกิจกรรมในชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน
 สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรมีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง

ประเด็นที่ 3 สารการเรียนรู้ที่ควรนำมาจัดการเรียนรู้ในชุดฝึกอบรมควรมีสารการเรียนรู้ใดบ้าง

ประเด็นที่ 4 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุดฝึกอบรมควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ 5 สื่อ และอุปกรณ์ที่ควรมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรเป็นสื่อประเภทใดบ้าง

ประเด็นที่ 6 แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้ารับ
 การอบรมตามชุดฝึกอบรมควรมีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง

แบบประเมินโครงร่างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

คำชี้แจง

แบบสอบประเมินโครงร่างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับ
 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏใช้ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของ
 องค์ประกอบของชุดฝึกอบรม ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและความ
 สอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างชุดฝึกอบรม

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างชุดฝึกอบรม

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือ มา ณ โอกาสนี้

นางนริศนันท์ เดชสุระ

สาขาวิชาอุดมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างชุดฝึกอบรม

คำชี้แจง โปรดพิจารณารายการประเมินแต่ละข้อว่าอยู่ในระดับใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน

ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาชุดฝึกอบรมมีเหตุผลสำหรับสังคมยุคปัจจุบันที่ต้องพัฒนาโปรแกรม					
2	ด้านแนวคิดสำคัญมีประโยชน์และคุณค่ามีความเหมาะสมกับกลุ่มที่เข้ารับการพัฒนา					
3	ด้านหลักการและเหตุผลของชุดฝึกอบรม มีความเป็นไปได้สมเหตุผล					
4	วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรมชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาและกิจกรรม					
5	โครงสร้างของชุดฝึกอบรมสอดคล้องกับจุดประสงค์มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหา					
6	วิธีการฝึกอบรมมีลำดับขั้นตอนชัดเจนนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์					
7	ด้านสื่อประกอบช่วยส่งเสริมให้กิจกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์					
8	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 15 ครั้งๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 45 ชม.					
9	ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม					
10	ด้านการประเมินผล ครอบคลุมสามารถตรวจสอบตามวัตถุประสงค์ได้ตามลำดับ					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างชุดฝึกอบรม

คำชี้แจง โปรดพิจารณารายการประเมินแต่ละข้อความ อยู่ในระดับใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน

ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	รายการ	สอดคล้อง (1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง(- 1)
1	หลักการกับวัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรม			
2	วัตถุประสงค์กับโครงสร้างของชุดฝึกอบรม			
3	วัตถุประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้ชุดฝึกอบรม			
4	วัตถุประสงค์กับการวัดและประเมินผลชุดฝึกอบรม			
5	กิจกรรมการเรียนรู้กับเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้			
6	สื่อการเรียนรู้กับกิจกรรมของชุดฝึกอบรม			
7	สาระการเรียนรู้กับการประเมินผลชุดฝึกอบรม			
8	องค์ประกอบต่างๆของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละ หน่วยการเรียนรู้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน			
9	จุดประสงค์การเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร			
10	กิจกรรมการเรียนรู้กับการประเมินผล			

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**แบบประเมินความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับ
นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ**

คำชี้แจง แบบประเมินความพึงพอใจของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน
สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นักศึกษาจงพิจารณาระดับความพึงพอใจ
โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อกับความเป็นจริงว่าท่านมีระดับ ความพึงพอใจอยู่ในระดับใดและทำ
เครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริง โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	<u>ด้านคู่มือฝึกอบรม</u>					
	มีจุดประสงค์ชัดเจน					
	รายละเอียดคำชี้แจงแต่ละเรื่องชัดเจน					
3	การจัดเรียงลำดับเนื้อหาและกิจกรรม เหมาะสม					
4	กิจกรรมกับระยะเวลาเหมาะสม					
5	<u>ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม</u>					
	กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
	กิจกรรมเหมาะสมกับกลุ่มที่เข้ารับการพัฒนา					
	ผู้เข้ารับการพัฒนามีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรมเป็นอย่างดี					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	มาก					
8	เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกัน และเรียนรู้อย่างมีความสุข					
9	กิจกรรมหลากหลายเน้นให้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ กล้า คิดกล้าแสดงออก					
10	เน้นการประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ					
11	<u>ด้านความสามารถของวิทยากรที่ดำเนินการ</u> มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ					
12	มีทักษะในการนำเสนอเนื้อหาในแต่ละกิจกรรมเข้าใจได้ง่าย					
13	ดำเนินแต่ละกิจกรรมบรรลุจุดประสงค์					
14	เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงในแต่ละกิจกรรม					
15	มีความสามารถในการวัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรม					
16	<u>ด้านสื่อและอุปกรณ์เอกสาร</u> สื่อทัศนูปกรณ์เหมาะสม หลากหลายเพียงพอ					
17	ใบความรู้ ใบงานเหมาะสม					
18	เน้นให้ค้นคว้าความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลาย					
19	<u>ด้านการวัดการประเมินผล</u> การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์					
20	ความชัดเจนของวิธีการวัดและประเมินผล					
21	การนิเทศ ติดตามกำกับและเสนอแนะด้านต่างๆ ที่เหมาะสม					
22	<u>ด้านสถานที่</u> การจัดสถานที่ที่เหมาะสมในแต่ละกิจกรรม					
23	การจัดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้					
24	สถานที่การลงปฏิบัติภาคสนามเหมาะสม					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องและความตรงเชิงเนื้อหาแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้
เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ที่	ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ	ระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้								
1	การใช้วิธีการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	การใช้วิธีการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธี	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	การเล่นิทานหรือเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	การร้องเพลงหรือคำคล้องจองที่สัมพันธ์กับสาระการ เรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	การใช้คำถามเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	การใช้เกมในการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.ทักษะการสร้างความสนใจ								
7	การใช้ท่าทางประกอบการสนทนาที่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	การใช้อุปกรณ์ต่างๆในการกระตุ้นความสนใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	การเปลี่ยนลีลาท่าทางของครูสอดคล้องกับสาระการ เรียนรู้และกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในการปฏิบัติ กิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ที่.		ระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
3.ทักษะการเล่าเรื่อง								
11	การเลือกเรื่องที่น่าสนใจนำมาเล่ามีความเหมาะสม สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	การใช้ท่าทางประกอบการเล่าที่สอดคล้องกับเหตุการณ์	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
13	การใช้ภาษาถูกต้อง อักขระชัดเจนและ น้ำเสียงเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.ทักษะการอธิบาย								
14	การอธิบายโดยใช้ภาษาถูกต้อง อักขระชัดเจน เข้าใจได้ง่าย และไม่มีท่าทางขวยเขินในการ อธิบายสาระการเรียนรู้เพศศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	การใช้เวลาที่เหมาะสม ไม่นานจนเกินไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	การอธิบายมีการใช้สื่อหรือตัวอย่างอธิบาย น่าสนใจ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	การอธิบายเริ่มจากเรื่องที่เกี่ยวข้องไปสู่สาระ การเรียนรู้ที่ยากเป็นลำดับ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	การใช้แนวคิดหรือการอธิบายของผู้เรียนมา เสริมการอธิบายของครูการสรุปสาระสำคัญ หลังจากการอธิบายทุกครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ที่.		ระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
5.ทักษะการใช้คำถาม								
19	การถามคำถามตรงประเด็น ชัดเจน และใช้ภาษาที่ถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	การถามคำถามมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดวิเคราะห์ที่อยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21	การถามคำถามมีช่วงเวลาที่ครูเงียบ เพื่อรอเวลาให้ผู้เรียน							
22	เมื่อผู้เรียนตอบคำถามได้ถูกครูมีการส่งเสริมแรง เช่น การใช้คำพูดชมเชย การยิ้ม การให้รางวัล เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23	เมื่อผู้เรียนตอบคำถามได้ถูกต้องบางส่วน ครูใช้คำพูดชมเชยในส่วนที่ตอบถูกและให้กำลังใจหากตอบไม่ถูก	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ที่.		ระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ความหมาย	
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
6. ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้วาจา และท่าทางเสริมบุคลิกภาพ									
24	การแสดงด้วยสีหน้า สายตา เช่น ยิ้มพร้อม พยักหน้ารับ, ผู้เรียนตอบนอกกลุ่มนอกทาง ควร ทำสีหน้าเฉย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
25	ขณะสอนควรยิ้มแย้มเสมอ,ทำสีหน้าตั้งใจฟัง ,ทำสีหน้าประกอบบทเรียนให้เหมาะสม, ใช้ สายตามองไปให้ทั่วห้องและประสานสายตากับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
26	การวางท่าทางและการทรงตัวในขณะที่ จัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม เช่น ควรยืนกลางห้อง ตัวตรง, ท่าทางสุภาพอ่อนโยน แต่มีความ กระดับกระฉ่าง,แสดงท่าทีที่เป็นมิตรกับ ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
27	การใช้น้ำเสียงมีความดังที่เหมาะสม เสียงพูด จะต้องให้เข้ากับกาลเทศะปรับให้เหมาะสม กับโอกาส สถานที่และคำนึงถึงวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
28	การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย โดยคำนึงถึงวัย และรูปร่างของครู	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
7.ทักษะการเสริมกำลังใจ									
29	เสริมกำลังใจทันทีที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ พึงปรารถนา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
30	การเสริมกำลังใจด้วยวาจา เช่น เก่ง ดีมาก เป็นความคิดที่น่าสนใจ เป็นข้อสังเกตที่ดี ชัดเจนขึ้น เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

ที่.		ระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
31	การเสริมกำลังใจด้วยการให้รางวัลและสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น การให้สิ่งของ การติดประกาศผลงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32	การกระตุ้นการเสริมแรงจากผู้เรียนในชั้นเรียนด้วย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33	การเสริมแรงด้วยการแสดงสีหน้ายิ้มแย้ม การใช้คำพูดชมเชย การพยักหน้า เป็นต้น	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
8. ทักษะการมอบหมายงาน								
34	การมอบหมายงานมีการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์และขั้นตอนในกิจกรรมอย่างละเอียดชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35	การมอบหมายงานมีการทบทวนความเข้าใจกับผู้เรียนทุกครั้ง เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจตรงตามที่ครูมอบหมายงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36	การมอบหมายงานมีความเหมาะสมคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. ทักษะการจัดการชั้นเรียน								
37	การกำหนดกฎ ระเบียบและข้อตกลงร่วมกันในการเรียนรู้ที่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38	การใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดการชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
39	เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่เสมอ และควบคุมให้อยู่ในความเรียบร้อย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ที่.		ระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
40	บริหารจัดการเวลาการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ และกิจกรรม การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
41	ส่งเสริมการมีระเบียบวินัยในตนเองให้กับ ผู้เรียนในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้								
42	การสรุปทบทวนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วน ร่วม โดยการใช้คำถามหรือการสรุปของครู ด้วย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
43	สรุปจากการปฏิบัติเช่น ให้สังเกต การสาธิต การทดลอง กระตุ้นให้เห็นความสัมพันธ์ของ ความรู้เดิม สาระการเรียนรู้ต่างๆ	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
44	สรุปจากการสร้างสถานการณ์โดยสร้างให้ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกระตุ้นให้ ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
45	สรุปจากการใช้สื่อ หรืออุปกรณ์เพื่อช่วยใน การสรุปให้ง่ายขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
46	การสรุปมีการแนะนำเชื่อมโยงในการเรียนรู้ ครั้งต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ที่.		ระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
11. ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้								
47	การเลือกสื่อหรืออุปกรณ์มาใช้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และระดับชั้นของการจัดการเรียนรู้และสื่อมีความหลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
48	การใช้สื่อหรืออุปกรณ์มีความหลากหลายทั้งของจริง ของจำลองและ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
49	การเตรียมสื่อหรืออุปกรณ์มีความพร้อมและเป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างถูกต้องราบรื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
50	การใช้สื่อหรืออุปกรณ์คำนึงถึงความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
51	ผู้เรียนมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อหรืออุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้อย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

**การประเมินความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน
สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบรัง
โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน**

ผลการประเมินโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ลำดับ	รายการประเมิน	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับความเหมาะสม
1	ด้านปัญหาและความจำเป็นของการพัฒนาชุดฝึกอบรม	4.50	0.84	เหมาะสมมากที่สุด
2	ด้านแนวคิดมีประโยชน์และคุณค่ามีความเหมาะสมกับกลุ่มที่เข้ารับการพัฒนา	4.53	0.80	เหมาะสมมากที่สุด
3	ด้านหลักการและเหตุผลของชุดฝึกอบรม มีความเป็นไป ได้สมเหตุผล	4.21	0.78	เหมาะสมมากที่สุด

4	วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรมชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาและกิจกรรม	4.51	0.82	เหมาะสมมากที่สุด
5	โครงสร้างสาระการเรียนรู้ของชุดฝึกอบรมสอดคล้องกับจุดประสงค์มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหา	4.51	0.79	เหมาะสมมากที่สุด
6	แนวทางการฝึกอบรมมีลำดับขั้นตอนชัดเจนนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์	4.48	0.81	เหมาะสมมาก
7	ด้านสื่อประกอบช่วยส่งเสริมให้กิจกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์	4.45	0.80	เหมาะสมมาก
8	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการ ฝึกอบรม 15 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง รวม 45 ชั่วโมง	4.46	0.79	เหมาะสมมาก
9	ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม	4.52	0.77	เหมาะสมมาก
10	ด้านประเมินผลครอบคลุมสามารถตรวจสอบตามวัตถุประสงค์ได้ตามลำดับ	4.53	0.79	เหมาะสมมากที่สุด
รวม		4.58	0.82	เหมาะสมมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าโดยภาพรวมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.58 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องแต่ละองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏฉบับร่าง

ค่าดัชนีความสอดคล้องของร่างชุดฝึกอบรมฉบับร่างตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน

ลำดับ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)										IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1	หลักการกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรม	+1	+1	+	+1	+1	+1	+	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2	วัตถุประสงค์กับโครงสร้างของโปรแกรม	+1	+1	+	+1	+1	+1	+	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3	วัตถุประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+	+1	+1	+1	+	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4	วัตถุประสงค์กับการประเมินผล	+1	+1	+	+1	+1	+1	+	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5	กิจกรรมจัดการเรียนรู้กับเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+	+1	+1	+1	+	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6	สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+	+1	+1	+1	+	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

7	สาระการเรียนรู้กับการประเมินผลชุดฝึกอบรม	+1	+1	+ 1	+1	+1	+1	+ 1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
8	องค์ประกอบต่างๆของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน	+1	+1	+ 1	+1	+1	+1	+ 1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9	จุดประสงค์การเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	+1	+1	+ 1	+1	+1	+1	+ 1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
10	กิจกรรมการเรียนรู้กับการประเมินผล	+1	+1	+ 1	+1	+1	+1	+ 1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆของชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้ฉบับร่างและองค์ประกอบต่างๆของแผนการจัดการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 ทุกข้อ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าชุดฝึกอบรมฉบับร่างที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบครบถ้วนเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดมีความสอดคล้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏได้

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยจำนวน 5 คน

ลำดับที่	รายชื่อ	สถานที่ทำงาน
1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา เวชมี	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี
2	รองศาสตราจารย์ ดร.วิชา ทรวงแสง	อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
3	รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทรรัักษ์	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดิเรก ตั้งสายันต์	ประธานโครงการเพศศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5	ดร.ชมพูนุช สุขหวาน	รองคณบดีฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ในการสัมภาษณ์ข้อมูลการวิจัยจำนวน 10 คน

ลำดับที่	รายชื่อ	สถานที่ทำงาน	ความเชี่ยวชาญ
1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนทร โภชนงค์	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการ นักศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	การพัฒนานักศึกษา
2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุทิศ นวลเจริญ	ปรึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	การพัฒนานักศึกษา

3	ดร.ธีรวิฑูรย์ ชมใจ	อาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	เพศศึกษา
4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา เวชมี	รองอธิการบดีมหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี	เพศศึกษา
5	ดร.จันทร์รุ่ง พรหมบุตร	อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทร์เกษม	เพศศึกษา
6	ดร.ประวิทย์ ประมาน	อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา	เพศศึกษา
7	ดร.อนงค์ สระบัว	อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้าน จอมบึง	การจัดการเรียนรู้
8	รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์	อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	การจัดการเรียนรู้
9	ดร.สมชัย พุทธา	อาจารย์ประจำคณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทย เขตวังน้อย จังหวัด	การจัดการเรียนรู้
10	ดร.ชวนพิศ วิมุตศรี	อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ	การจัดการเรียนรู้

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

ลำดับที่	รายชื่อ	สถานที่ทำงาน
1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนทร โภชนงค์	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
2	ดร.กริยงพงศ์ ภูมิราช	รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
3	อาจารย์ธีรยุทธ จันทร์เขียว	รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

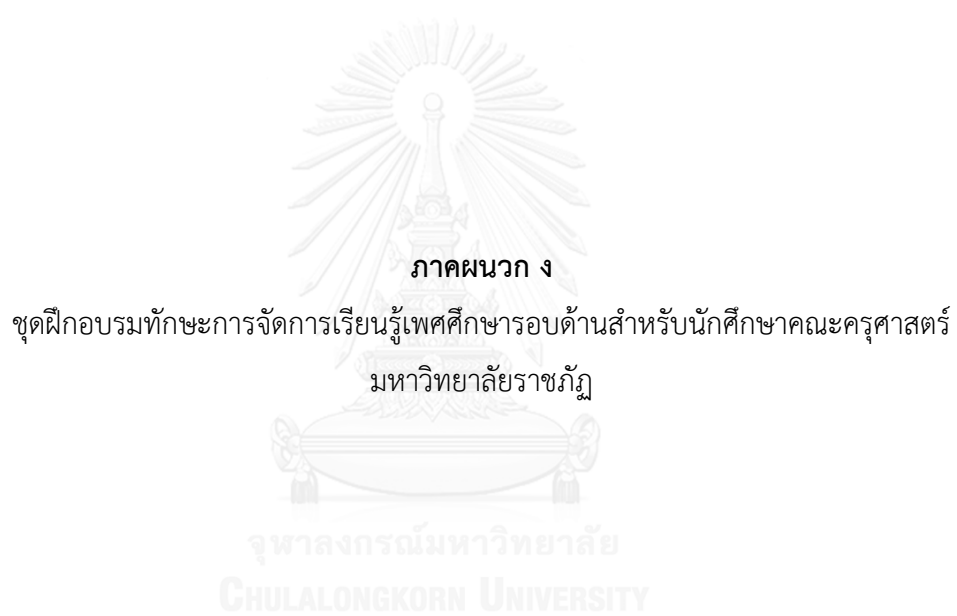
- 4 ดร.ชวน ภารังกุล อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- 5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา เวชมิ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เทพสตรี

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มจำนวน 15 คน

ลำดับ ที่	รายชื่อ	ความเชี่ยวชาญ
1	ดร.ประวิทย์ ประมาน	อาจารย์ที่มีประสบการณ์ จัดการเรียนรู้เพศศึกษา
2	ดร.เกศศิริ ชมญาติ	อาจารย์ที่มีประสบการณ์ จัดการเรียนรู้เพศศึกษา
3	อาจารย์บริบูรณ์ ชอบทำดี	อาจารย์ที่มีประสบการณ์ จัดการเรียนรู้เพศศึกษา
4	อาจารย์ชัยยศ เดชสุระ	อาจารย์ที่มีประสบการณ์ จัดการเรียนรู้เพศศึกษา
5	อาจารย์ศุภรัตน์ วิรุฬักษ์	อาจารย์ที่มีประสบการณ์ จัดการเรียนรู้เพศศึกษา
6	ผอ.สุรรัตน์ จันทร์ลอย	ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต
7	ผอ.จุไรรัตน์ เอิบกมล	ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต
8	ผอ.เบญจพร เสมอ	ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต
9	ผอ.สุชาติ ทองมา	ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต
10	นางสุพรรณิ มีชาติ	ครูในสถานศึกษาที่สอน เพศศึกษา
11	นางวิมล แสงจันทร์เพ็ญ	ครูในสถานศึกษาที่สอน เพศศึกษา

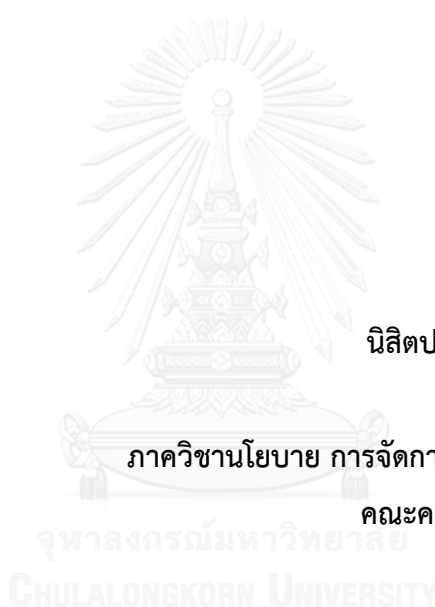
12	นายอิฐฐา บำรุงเมือง	ครูในสถานศึกษาที่สอน เพศศึกษา
13	นางสาวพิชญนันท์ ลาดชะโด	นักศึกษาที่เข้าร่วมชุดฝึก อบรม
14	นางสาวอรทัย ศรีบุญยา	นักศึกษาที่เข้าร่วมชุดฝึก อบรม
15	นายอนันต์ ทรัพย์ปรุง	นักศึกษาที่เข้าร่วมชุดฝึก อบรม

คู่มือชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นางนริศนันท์ เดชสุระ
นิสิตปริญญาเอก ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาอุดมศึกษา
ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

คู่มือชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือสำหรับนำไปจัดกิจกรรมกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ และประกอบการดำเนินงานวิจัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชาการจัดการ นโยบายและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คู่มือชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนี้ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 การดำเนินการตามชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 2 ชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับ
นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกอบรมตามชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้
เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

คำชี้แจง

การดำเนินการฝึกอบรมตามชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้ที่ดำเนินการอบรมควรมีการศึกษาคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมให้มีความเข้าใจ เพื่อดำเนินการอบรมอย่างถูกต้องทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้าน รวมทั้งทักษะการจัดการเรียนรู้ และเพื่อการบรรลุจุดประสงค์ทุกข้อที่ตั้งไว้ ซึ่งคู่มือชุดฝึกอบรมฉบับนี้ มีความครอบคลุมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านดังนี้ มิติที่ 1 พัฒนาการตามช่วงวัยของมนุษย์ มิติที่ 2 บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ มิติที่ 3 อนามัยเจริญพันธุ์ มิติที่ 4 การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต มิติที่ 5 จิตวิทยาทางเพศและพฤติกรรมทางเพศ มิติที่ 6 ศาสนากับเพศศึกษา มิติที่ 7 สังคม มารยาทและวัฒนธรรมกับเพศศึกษา มิติที่ 8 กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ มิติที่ 9 สารเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเพศและมิติที่ 10 เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ และครอบคลุมทักษะการจัดการเรียนรู้ต่างๆ 11 ทักษะการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1.ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ 2.ทักษะการสร้างความสนใจ 3.ทักษะการสื่อสาร 4.ทักษะการอธิบาย 5. ทักษะการใช้คำถาม 6.ทักษะการสื่อสาร การใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ 7.ทักษะเสริมกำลังใจ 8.ทักษะการมอบหมายงาน 9.ทักษะการจัดการชั้นเรียน 10.ทักษะการสรุปสาระการเรียนรู้ และ 11.ทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยมุ่งหวังว่าคู่มือชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏฉบับนี้ อาจารย์ที่รับผิดชอบในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านให้กับนักศึกษาคณะครุศาสตร์จะสามารถนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพและปัญหาของนักศึกษาและนักเรียน ซึ่งผู้ที่นำชุดฝึกอบรมไปใช้ ควรเน้นบทบาทของผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้เข้าอบรมได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านอย่างถูกต้อง การปรับเจตคติที่เหมาะสมกับเรื่องเพศศึกษารอบด้าน รวมทั้ง มีการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านเพื่อนำไปพัฒนานักเรียนในสถานศึกษาต่างๆ ต่อไป

การดำเนินการตามชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การดำเนินการฝึกอบรมตามชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ผู้ดำเนินการอบรมควรศึกษาองค์ประกอบ ขั้นตอน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกหน่วยการเรียนรู้และรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

แนวทางการใช้ชุดฝึกอบรม

1. การจัดอบรมแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการอบรมทั้งภาคทฤษฎี และการปฏิบัติ ลักษณะของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีความหลากหลาย เช่น การเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิตเกี่ยวกับกับมิติต่างๆ 10 มิติ การพัฒนา เจตคติ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแก้ปัญหา รวมทั้งการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ที่นักศึกษาคณะครุศาสตร์ในการนำไปจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในสถานศึกษาในขณะที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป ในการที่ผู้เข้ารับการอบรมตามชุดฝึกอบรมนั้น ต้องมีการประเมินความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาก่อนเข้ารับการอบรม

2. แนวทางการดำเนินการระยะที่ 2 คือการนิเทศ ติดตาม ประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมตามชุดฝึกอบรม คือนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ต้องมีการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านให้กับนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ ที่นักศึกษาออกไปฝึกสอน โดยที่ผู้วิจัยมีการสังเกตและประเมิน ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านของนักศึกษา

3. การประเมินผลการอบรมตามชุดฝึกอบรม ใช้วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลที่หลากหลาย ดังนี้

3.1 การประเมินความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
คือ แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัย ราชภัฏ

3.2 การประเมินเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
คือ แบบประเมินเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.3 การประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะเวลาในการประเมินผล กำหนดระยะเวลา ดังนี้ การอบรม 15 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง รวม 45 ชั่วโมง

ระยะก่อนการทดลอง

1. การประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. การประเมินเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. การประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะหลังการทดลอง

1. การประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. การประเมินเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. การประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
4. การสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตารางที่ 20 โครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
1	ปฐมนิเทศ สร้าง ความคุ้นเคย และ ประเมินผล การอบรม ทักษะการ จัดการ เรียนรู้ เพศศึกษา รอบด้าน	การชี้แจง วัตถุประสงค์การอบรม และแนว ทางการจัด กิจกรรม อบรมต่างๆ	1.ส่งเสริม ความสัมพันธ์ ที่ดี ระหว่างผู้ เข้ารับการ อบรมกับ ผู้วิจัย 2.ส่งเสริม ความ ตระหนักใน ด้าน เพศศึกษา รอบด้าน 3.สร้าง ความเข้าใจ ให้ผู้เข้ารับ การอบรม เข้าใจ หลักการ วัตถุประสงค์ และการ ดำเนินการ ชุดฝึกอบรม	การ ปฐมนิเทศ การสร้าง ความคุ้นเคยและการ ประเมินผล ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะ การจัดการ เรียนรู้ เพศศึกษา รอบด้าน ก่อนการ อบรม	1.การ แนะนำ ตนเองของ ผู้วิจัยและ นักศึกษา 2.การเล่น เกม นันทนาการ 3.การบอก เล่าความ คาดหวังใน การเข้าร่วม กิจกรรมการ ทักษะการ จัดการ เรียนรู้ เพศศึกษา รอบด้าน 4.นักศึกษา แบ่งกลุ่ม แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับ เพศศึกษา และทักษะ การจัดการ เรียนรู้และ นำเสนอ	1. กระดาษ ชอล์ก ชาร์ท ปากกา เคมี 3.แบบ ประเมิน ความรู้ 4.แบบ ประเมิน นเจต คติและ 5.แบบ ประเมิน ทักษะ	1.สังเกต จากการ ร่วม กิจกรรม 2.ระดับ ผลการ ประเมินผล ก่อนการ จัดการ จัดการ เรียนรู้ - ประเมิน ความรู้ ความ เข้าใจ - ประเมิน เจตคติที่ เกี่ยวกับ เพศศึกษา รอบด้าน -ประเมิน ทักษะ

ตารางที่ 20 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
รอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
2	-ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ -ทักษะการสร้างความสนใจ -พัฒนาการทางเพศตามช่วงวัยของมนุษย์	<i>ทักษะการ</i> <i>จัดการเรียนรู้</i> -ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ -ทักษะการสร้างความสนใจ สนใจ - สรีระร่างกายที่เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์ของผู้ชายและผู้หญิง -การเปลี่ยนแปลงของร่างกายและอารมณ์จิตใจแต่ละช่วงวัย ภาพลักษณ์รูปร่างหน้าตา	1.พัฒนาทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้และทักษะการสร้างความสนใจ 2.ส่งเสริมความเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงของสรีระร่างกายของเพศหญิงและเพศชาย 3.พัฒนาการบริหารจัดการสถานะอารมณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสรีระร่างกาย	พัฒนาการทางเพศของมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางทวารังกายและจิตใจ เป็น การเปลี่ยนแปลงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแรงผลักดันทางเพศและบทบาททางเพศ	<u>ขั้นนำการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 1.ร้องเพลงเกี่ยวกับอวัยวะและทำท่าทางประกอบ <u>ขั้นดำเนินการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 2.แบ่งกลุ่มหญิงชายวาดภาพร่างกายเปลือยและเขียนคำบรรยายการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย 3.นำเสนอการเปลี่ยนแปลงร่างกาย 4.สาธิตการใช้ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้และความสนใจ <u>ขั้นสรุปการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 5.ร้องเพลงและบทกลอน	1.เพลง 2.กระดาษฟลิปชาร์ท 3.ปากกาเคมี 4.นิทาน	1.สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตการนำเสนอ 3.สังเกตทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ และทักษะการสรุปการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 20 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
3	-ทักษะการสื่อสาร -ทักษะการใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ - บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างเพศ	บุคลิกภาพส่วนบุคคลภายในและภายนอก -การพัฒนาบุคลิกภาพที่เหมาะสม - ความรัก - การปรับตัวความสัมพันธ์ระหว่างเพศ -ทักษะการสื่อสาร -ทักษะการใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ	1.ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนบุคคลให้เหมาะสมกับเพศ และวัย 2.ส่งเสริมการแสดงออกความรัก การปรับตัวและ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ	บุคลิกภาพคือลักษณะเฉพาะบุคคล ที่ต้องมีการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับกับเพศ วัย การศึกษามีปฏิกริยาต่อกันหรือการทำกิจกรรมใดๆ การติดต่อสัมพันธ์กันทั้งในระหว่างต่างเพศและเพศเดียวกัน	<u>ขั้นนำการจัดการเรียนรู้</u> 1.การเล่นเกมนันทนาการ <u>ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้</u> 2.แบ่งกลุ่มอภิปรายและแสดงบทบาทสมมติบุคลิกภาพแบบต่างๆ การแสดงความรักในรูปแบบต่างๆ 3.สาธิตการใช้ทักษะการใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ <u>ขั้นสรุปการจัดการเรียนรู้</u> 4.สรุปร่วมกัน	1.หนังสือ 2.กระดาดฟิลิปชาร์ท 3.ปากกาเคมี	1.สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตการนำเสนอ 3.สังเกตทักษะการสื่อสารการใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ

ตารางที่ 20 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
4	- ทักษะการอธิบาย - ทักษะการใช้สื่อ - อนามัยเจริญพันธุ์	- การดูแลสุขภาพอนามัย - เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย - การตั้งครรภ์ - การคุมกำเนิด - ทักษะการจัดการเรียนรู้ - ทักษะการอธิบาย - ทักษะการใช้สื่อ	1. พัฒนาทักษะการใช้วาจา ท่าทาง เสริมบุคลิกภาพ 2. ส่งเสริมการดูแลสุขภาพอนามัยเจริญพันธุ์ที่ถูกต้อง 3. ส่งเสริมการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย 4. ส่งเสริมการรู้จักวิธีการคุมกำเนิดแบบต่างๆ ที่ถูกต้อง	การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ควรมีการประเมินโอกาส ความเป็นไปได้ที่ เพศสัมพันธ์จะเกิดขึ้น และมี ทางเลือกในการป้องกัน และความปลอดภัย ต่างๆ	<u>ขั้นนำการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 1. การเล่นเกม นันทนาการ 2. การใช้คลิปวิดีโอ <u>ขั้นดำเนินการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 3. แบ่งกลุ่มวิเคราะห์กรณีศึกษา การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น และนำเสนอ 4. สาธิตและอธิบายร่วมกัน เกี่ยวกับการอุปกรณ์คุมกำเนิด ต่างๆ 5. สาธิตทักษะการอธิบายและทักษะการใช้สื่อ <u>ขั้นสรุปการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 6. สรุปร่วมกัน	1. กรณีศึกษา เพศสัมพันธ์ 2. ภูเขา 3. ยา 4. อวัยวะเพศชาย จำลอง	1. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 2. สังเกตการนำเสนอ 3. สังเกตทักษะการอธิบาย และทักษะการใช้สื่อ

ตารางที่ 20 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
รอบด้าน

ครั้งที่	หน่วย การเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	สาระการ เรียนรู้	การจัดการ เรียนรู้	สื่อ	การ ประเมินผล
5	- ทักษะ การ อธิบาย -ทักษะ การการ ใช้สื่อ -อนามัย เจริญ พันธุ์	-โรคติดต่อที่ เกิดจาก เพศสัมพันธ์ ต่างๆ - โรคเอดส์ ผู้ ติดเชื้อเอดส์ ผู้ป่วยเอดส์ ทักษะการ จัดการเรียนรู้ - ทักษะการ อธิบาย -ทักษะการ การใช้สื่อ	1พัฒนาทักษะ การอธิบาย และการใช้สื่อ 2.ส่งเสริมการ รู้จักโรคติดต่อ ต่างๆที่เกิด จาก เพศสัมพันธ์ 3.ส่งเสริมการ รู้จักวิธีการ ป้องกัน โรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ที่ ถูกต้อง 4.ส่งเสริมการ รู้จักวิธีการอยู่ ร่วมกับผู้ที่มี โรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์	การมี เพศสัมพันธ์ ที่ปลอดภัย จะช่วย ป้องกัน โรคติดต่อ ทาง เพศสัมพันธ์ ได้ และผู้ติด เชื้อเอดส์ และผู้ป่วย เอดส์ สามารถใช้ ชีวิตร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่าง ปลอดภัย	ขั้นนำการ จัดการเรียนรู้ 1.การเล่นเกมน นันทนาการขั้น ดำเนินการ จัดการเรียนรู้2. กิจกรรมแลกน้ำ เครือข่ายการมี เพศสัมพันธ์ และการติด โรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ และเชื้อเอดส์ 3.แสดงบทบาท สมมติการใช้ ชีวิตประจำวัน ร่วมกับผู้ติดเชื้อ เอดส์ 4.สาธิตทักษะ การอธิบายและ ทักษะการใช้สื่อ ขั้นสรุปการ จัดการเรียนรู้ 5.สรุปร่วมกัน	1.สาร โซเดียมไฮ ดรอกไซด์ 2.สารฟิ นอพทา นอลิน 3.ขวดแก้ว ใส 4.หลอด ฉีดยา	1.สังเกตการ มีส่วนร่วมใน กิจกรรม 2.สังเกตการ นำเสนอ 3.สังเกต ทักษะการ อธิบาย และการใช้ สื่อ

ตารางที่ 20 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
6	-ทักษะการใช้คำถาม -การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต	ทักษะการตัดสินใจ – ทักษะการแก้ปัญหา -ทักษะการสื่อสารกับบุคคลต่างๆ - ทักษะการแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ -ทักษะการใช้คำถาม	1.พัฒนาทักษะการใช้คำถาม 2.ส่งเสริมการเรียนรู้จักวิธีการดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลต่างๆในสังคม 3.ส่งเสริมการแสดงผลงานและพฤติกรรมต่างๆที่เหมาะสม	การดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ต้องมีการพัฒนาทักษะทางสังคมต่างๆ เพื่อสามารถใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลแต่ละเพศ วิชาการศึกษาได้อย่างมีความสุข	<u>ขั้นนำการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 1.การร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลง <u>ขั้นดำเนินการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 2.แบ่งกลุ่มวิเคราะห์ทักษะในการดำเนินชีวิต 3.นำเสนอและแสดงบทบาทสมมติการ แสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ 4.สาธิตทักษะการใช้คำถาม <u>ขั้นสรุปการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 5. สรุปร่วมกัน	1. กระดาษฟลิปชาร์ท 2.ปากกาเคมี	1.สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตการแสดง บทบาทสมมติ 3.สังเกตการนำเสนอ 4.สังเกตทักษะการใช้คำถาม

ตารางที่ 20 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
7	-ทักษะการเสริมกำลังใจ - จิตวิทยาทางเพศและพฤติกรรมทางเพศ	การแสดงออกในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ - การตอบสนองทางเพศ - ความหลากหลายทางเพศ - การเสื่อมสภาพทางเพศ ทักษะการจัดการเรียนรู้ -ทักษะการเสริมกำลังใจ	1.พัฒนาทักษะการเสริมกำลังใจ 2.ส่งเสริมการแสดงออกในด้านพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับเพศและวัย 3.ส่งเสริมการรู้จัก เข้าใจ และยอมรับความหลากหลายทางเพศ 4.ส่งเสริมการรู้จัก เข้าใจ และยอมรับ	บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับกาลเทศะ มีการยอมรับในความหลากหลายทางเพศของแต่ละบุคคล	<u>ขั้นนำการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 1.ดูคลิปละครต่างๆ <u>ขั้นดำเนินการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 2.วิเคราะห์ตัวละครที่มีพฤติกรรมทางเพศแตกต่างกัน ความหลากหลายและวิธีการเสริมกำลังใจ บุคคลต่างๆ 4.สาธิตทักษะการเสริมกำลังใจ <u>ขั้นสรุปการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 4.สรุปร่วมกัน	1.คลิปละครต่างๆ 2.กระดาดาฟลิปชาร์ท 3.ปากกาเคมี	1.สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตวิเคราะห์ตัวละคร 3.สังเกตการนำเสนอ 4.สังเกตทักษะการเสริมกำลังใจ

ตารางที่ 20 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบ
ด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
8	-ทักษะการจัดการชั้นเรียน - ศาสนากับเพศศึกษา	มุมมองทางศาสนาในเรื่องเพศที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศ <i>ทักษะการจัดการเรียนรู้</i> -ทักษะการจัดการชั้นเรียน	1.พัฒนาทักษะการจัดการชั้นเรียน 2.วิเคราะห์มุมมองทางศาสนาในเรื่องเพศที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศได้ 3.ส่งเสริมการปฏิบัติตนและการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมตามหลักศาสนาต่างๆ	การให้ความสำคัญกับหลักศาสนาที่มีอิทธิพลต่อมุมมอง และพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม	<u>ขั้นนำการจัดการเรียนรู้</u> 1.ดูคลิปวิดีโอภาพยนตร์ <u>ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้</u> 2.จัดบัตรคำประเภทหลักศาสนาและอภิปราย 3.นำเสนอแนวทางการปฏิบัติตนและการแสดงออกที่สอดคล้องกับหลักศาสนา 4.วิเคราะห์ทักษะการจัดการชั้นเรียน 5. สาธิตทักษะการจัดการชั้นเรียน <u>ขั้นสรุปการจัดการเรียนรู้</u> 6.สรุปร่วมกัน	1.คลิปวิดีโอภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับหลักศาสนา 2.บัตรคำประเภทหลักศาสนาต่างๆ 3.กระดาษฟลิปชาร์ต 4.ปากกาเคมี	1.สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตวิเคราะห์หลักศาสนาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ 3.สังเกตการนำเสนอ 4.สังเกตทักษะการจัดการชั้นเรียน

ตารางที่ 20 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
รอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
9	- ทักษะการเล่าเรื่อง - วัฒนธรรมไทยกับเพศศึกษา	-ความเชื่อ ค่านิยมทางสังคม -บทบาททางเพศของผู้หญิงและผู้ชาย - การปลูกฝังวัฒนธรรมไทยของเยาวชน -ทักษะการเล่าเรื่อง	1.พัฒนาทักษะการเล่าเรื่อง 2.วิเคราะห์แบบแผนทางวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ 3.ส่งเสริมการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ	วัฒนธรรมไทยเป็นแบบแผนหรือธรรมเนียมปฏิบัติที่ดีงาม มีการประพฤติปฏิบัติที่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมไทย	<u>ขั้นนำการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 1.ร้องเพลงที่สะท้อนวิถีชีวิตเรื่องเพศและเล่าเรื่องราว <u>ขั้น</u> <u>ดำเนินการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 2.แบ่งกลุ่มวิเคราะห์เนื้อเพลง นวนิยาย ละคร และบทภาพยนตร์ที่สะท้อนวิถีชีวิต / วัฒนธรรมในเรื่องเพศ 2.กระดาศ พลิปซาร์ท 3.ปากกาเคมี ภาพยนตร์ที่สะท้อนวิถีชีวิต / วัฒนธรรมในเรื่องเพศ3. นำเสนอ 4.วิเคราะห์ทักษะการเล่าเรื่อง 5.สาธิตทักษะการเล่าเรื่อง <u>ขั้นสรุปการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 6.สรุปร่วมกัน	1.เนื้อเพลง นวนิยาย ละคร และบทภาพยนตร์ที่สะท้อนวิถีชีวิต / วัฒนธรรมในเรื่องเพศ 2.กระดาศ พลิปซาร์ท 3.ปากกาเคมี	1.สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตวิเคราะห์เนื้อเพลง นวนิยาย ละคร และบทภาพยนตร์ที่สะท้อนวิถีชีวิต / วัฒนธรรมในเรื่องเพศ 3.สังเกตการนำเสนอ 4.สังเกตทักษะการเล่าเรื่อง

ตารางที่ 20 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
รอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
10	-ทักษะการเสริมกำลังใจ -กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ	-การหมั้น - การสมรส -ความสมพันธะระหว่างสามี ภรรยา -การสมรสที่เป็นโมฆะ - การหย่า - บิดา มารดา กับ บุตร - บุตรบุญธรรม -ทักษะการเสริมกำลังใจ	1.พัฒนาทักษะการเสริมกำลังใจ 2.วิเคราะห์กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ 3.ส่งเสริมการประพฤติตามกฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศที่ถูกต้อง	กฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องของครอบครัวทั้งหมด นับแต่ทารกคลอดและมีชีวิตอยู่รอด เพื่อให้เกิดความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกันในสังคมมนุษย์ จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมาย	<u>ขั้นนำการจัดการเรียนรู้</u> 1.ดูละคร / ภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ <u>ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้</u> 2.แสดงบทบาทสมมติที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทางเพศ แบ่งกลุ่มวิเคราะห์ 3.วิเคราะห์ทักษะการเสริมกำลังใจ 4.สาธิตทักษะการเสริมกำลังใจ <u>ขั้นสรุปการจัดการเรียนรู้</u> 5.สรุปร่วมกัน	1.ละคร / ภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ 2.กระดาศ พลิปชาร์ท 3.ปากกาเคมี	1.สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตการวิเคราะห์กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ 3.สังเกตนำเสนอ 4.สังเกตทักษะการเสริมกำลังใจ

ตารางที่ 20 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
รอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
11	-ทักษะการเสริมกำลังใจ - กฎหมายครอบครัวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ	-การค้าประเวณี - ความรุนแรงทางเพศ - ทักษะการเสริมกำลังใจ	1. พัฒนาทักษะการเสริมกำลังใจ 2. วิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเพศ 3. ส่งเสริมความตระหนักถึงวิธีการป้องกันการค้าประเวณีในเยาวชน 4. วิเคราะห์ระดับและประเภทและวิธีการป้องกันความรุนแรงทางเพศ	กฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องของครอบครัวทั้งหมดนับแต่ทารกคลอดและมีชีวิตอยู่รอดเพื่อให้เกิดความสงบสุขในการอยู่ร่วมกันไม่เอาัดเอาเปรียบกันในสังคมมนุษย์จำเป็นต้องปฏิบัติตาม	<u>ขั้นนำการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 1.ดูสารคดี / ภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีและความรุนแรงทางเพศ <u>ขั้น</u> <u>ดำเนินการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 2.แบ่งกลุ่มวิเคราะห์จัดระดับความรุนแรงทางเพศจากบัตรคำความรุนแรงทางเพศ 3. นำเสนอ 4.สาธิตทักษะการเสริมกำลังใจ <u>ขั้นสรุปการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 5.สรุปร่วมกัน	1.สารคดี / ภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีและความรุนแรงทางเพศ 2.บัตรคำความรุนแรงทางเพศ 3.กระดาดชาพลิชาร์ท	1.สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตการวิเคราะห์ระดับความรุนแรง 3.สังเกตนำเสนอ 4.สังเกตทักษะการเสริมกำลังใจ

ตารางที่ 20 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
รอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
12	- ทักษะ การสรุป สาระการ เรียนรู้ -สารเสพ ติดที่ เกี่ยวข้องกับ เพศ	-ยาอี (อีเฟครีน, เอ็กซ์ตาซี) -ยาบ้า -ยา นอนหลับ - ชาแน็ก -บุหรี่ - สุรา - กัญชา -เฮโรอีน -แนวทางการ สร้าง ภูมิคุ้มกัน ในการเข้าไป เกี่ยวข้องกับ สารเสพติด -ทักษะการ สรุป สาระการ เรียนรู้	1.พัฒนา ทักษะการสรุป สาระการ เรียนรู้ 2.ส่งเสริมการ รู้จักโทษของ สารเสพติดที่ เกี่ยวข้องกับ เพศ 3.ส่งเสริมการ สร้างภูมิคุ้มกัน ในการเข้าไป เกี่ยวข้องกับ สารเสพติด ของเยาวชน	การเสพสาร เสพติดหลาย ชนิดส่งผลต่อ พฤติกรรม และการ แสดงออก เช่นการมี เพศสัมพันธ์ การขาดสติ ยังคิด การก่อ คดี อาชญากรรม ทางเพศต่างๆ	<u>ขั้นนำการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 1.สังเกตบัตร ภาพสารเสพ ติดประเภท ต่างๆ <u>ขั้น</u> <u>ดำเนินการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 2.แบ่งกลุ่ม อภิปราย เกี่ยวกับโทษ และการ สร้าง ภูมิคุ้มกัน ในการเข้าไป เกี่ยวข้องกับ สารเสพติด ของเยาวชน ของสารเสพ ติด 3. นำเสนอ 4.สาธิต ทักษะการ สรุป <u>ขั้นสรุปการ</u> <u>จัดการเรียนรู้</u> 5.สรุป ร่วมกัน	1.บัตร ภาพสาร เสพติดที่ เกี่ยวข้องกับ เพศ 2. กระดาษ ฟิลิป ชาร์ท 3.ปากกา เคมี	1.สังเกตการ มีส่วนร่วมใน กิจกรรม 2.สังเกตการ วิเคราะห์ การสร้าง ภูมิคุ้มกัน ในการเข้าไป เกี่ยวข้องกับ สารเสพติด ของเยาวชน 3.สังเกตการ นำเสนอ 4.สังเกต ทักษะการ สรุป

ตารางที่ 20 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
รอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
13	- ทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ	-เว็บไซต์ที่ให้ความรู้ทางด้านเพศศึกษาและเว็บไซต์ - สื่อโฆษณาเพลง มิวสิควิดีโอละคร ภาพยนตร์ทั้งไทยและต่างประเทศที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ - การกระทำผิดบนสื่อออนไลน์ - ทักษะการใช้สื่อ	1.พัฒนาทักษะการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ 2.วิเคราะห์ประโยชน์และโทษของการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ 3.ส่งเสริมการมีวิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยี 4.วิเคราะห์แนวทางการป้องกันการกระทำผิดบนสื่อออนไลน์	เทคโนโลยีมีทั้งประโยชน์และโทษ รวมทั้งมีผลต่อค่านิยม ความเชื่อ และการแสดงออกทางเพศ ดังนั้นจึงควรมี วิจารณ์ญาณในการใช้เทคโนโลยี	<u>ขั้นนำการจัดการเรียนรู้</u> 1.คู่มือโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ <u>ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้</u> 2. แบ่งกลุ่มค้นคว้า เว็บไซต์ที่ให้ ความรู้ทางด้าน เพศศึกษา สื่อโฆษณา เพลง มิวสิควิดีโอ ภาพยนตร์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ 3. สาธิตทักษะการใช้สื่อ <u>ขั้นสรุปการจัดการเรียนรู้</u> 4.สรุปร่วมกัน	1.เว็บไซต์ที่ให้ ความรู้ทางด้าน เพศศึกษา และเว็บไซต์ - สื่อโฆษณา เพลง มิวสิควิดีโอ ละคร ภาพยนตร์	1.สังเกตการมีส่วนร่วม ในกิจกรรม 2.สังเกตการวิเคราะห์สื่อโฆษณา เพลง มิวสิควิดีโอ ละคร ภาพยนตร์ 3.สังเกตการนำเสนอ 4.สังเกตทักษะการใช้สื่อ

ตารางที่ 20 (ต่อ) โครงสร้างชุดฝึกอบรมโครงสร้างชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา
รอบด้าน

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล
14 และ 15	สาธิต และ ทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน	-ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ -ทักษะการสร้างความสนใจ -ทักษะการสื่อสาร การใช้วาจา ท่าทางเสริมบุคลิกภาพ - ทักษะการอธิบาย -ทักษะการมอบหมายงาน -ทักษะการใช้คำถาม -การเสริมกำลังใจ -การสรุป -ทักษะการใช้สื่อ	1.ส่งเสริมการทักษะการจัดการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้าน 2.จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพศศึกษารอบด้านโดยนำ ทักษะการจัดการเรียนรู้ แบบต่างๆไปประยุกต์ใช้	ทักษะการนำเข้าสู่ การจัดการเรียนรู้ -การเข้าใจ -ความสนใจ -สื่อสาร -การใช้วาจา และ ท่าทางเสริม บุคลิกภาพ -การอธิบาย -การมอบหมายงาน การใช้ คำถาม การเสริมกำลังใจ การสรุป การใช้สื่อ	<u>ขั้นนำการจัดการเรียนรู้</u> 1.เล่นเกม นันทนาการ <u>ขั้นดำเนินการเรียนรู้</u> 2.แบ่งกลุ่มทำ Mind Map สรุปจุดเด่น จุดด้อยของ ทักษะการจัดการ เรียนรู้แบบ ต่างๆ 3.สาธิตการจัดการ เรียนรู้โดย ทักษะการจัดการ เรียนรู้แบบ ต่างๆ 4.ร่วมกัน วิพากษ์การ สาธิตการ จัดการเรียนรู้ <u>ขั้นสรุปการจัดการเรียนรู้</u> 5.สรุปร่วมกัน	1. กระดาษ ฟลิป ชาร์ท 2.ปากกา เคมี	1.สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 2.สังเกตการสรุปจุดเด่น จุดด้อยของ ทักษะการจัดการ เรียนรู้แบบ ต่างๆ 3.สาธิตการจัดการ เรียนรู้โดย ทักษะการจัดการ เรียนรู้แบบ ต่างๆ

แผนการจัดการเรียนรู้

ฉันทิต เธอคิด

สาระสำคัญ

- ทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ และทักษะการเร้าความสนใจ
- ทักษะคิดในเรื่องเพศ ส่งผลต่อการปฏิบัติตัว และการตัดสินใจในเรื่องสัมพันธภาพและเรื่องพฤติกรรมทาง

เพศ รวมทั้งการป้องกันการตั้งครรภ์และการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี การเรียนรู้มุมมองและค่านิยมที่แตกต่างกันของหญิงชาย จะช่วยให้เกิดการสื่อสารในเรื่องการมีความสัมพันธ์ที่มีความรับผิดชอบและปลอดภัย

จุดประสงค์

1. อธิบายความเหมือนและความต่างทางความคิดของชายและหญิงเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ การป้องกันการตั้งครรภ์และการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี
2. ระบุค่านิยมในสังคมที่ส่งผลต่อโอกาสเสี่ยงและเป็นอุปสรรคในการป้องกันตนเองของหญิงชาย
3. ยกตัวอย่างการสื่อสารของคู่รักเพื่อให้มีความสัมพันธ์ที่รับผิดชอบและปลอดภัย
4. พัฒนาทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้
5. พัฒนาทักษะการเร้าความสนใจ

อุปกรณ์ สื่อ และการเตรียมการ

1. กระดาษฟลิปชาร์ต กระดาษขาว ปากกาเคมี
2. แผ่นกิจกรรม “ฉันทิต เธอคิด” สำหรับผู้เรียนทุกคน และเพื่อไว้สำหรับคำตอบของกลุ่มย่อย
3. เตรียมเขียนคำถาม ฉันทิต เธอคิด” บนกระดาษฟลิปชาร์ตหรือบนกระดานเพื่อใช้ในการอภิปรายกลุ่มใหญ่

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม “ฉันทิต เธอคิด” ว่าเป็นการสำรวจทัศนคติและมุมมองในเรื่องเพศของตนเองและเพื่อนๆ การฝึกรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างรวมทั้งการวิเคราะห์ผลของทัศนคติในเรื่องเพศที่ส่งผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมทางเพศของบุคคล (3 นาที)

2. แจกแผ่น “ฉันทิต เธอคิด” ให้ผู้เรียนทุกคน ให้เวลาทำ 5 นาที
3. จากนั้น แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละไม่เกิน 7 คน ให้แผ่นคำตอบเปล่าสำหรับกลุ่มๆ ละ 1 แผ่น ให้กลุ่มหาตัวแทนเพื่ออ่านคำถามที่ละข้อ และให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นตามคำตอบของตัวเอง จากนั้นให้กลุ่มอภิปรายเพื่อหาคำตอบของกลุ่ม ให้แต่ละคนอภิปรายโดยใช้เหตุผล เพื่อให้เกิดการยอมรับด้วยกัน จนได้คำตอบของกลุ่มทุกข้อ พร้อมเหตุผล (15 นาที)
4. เมื่อหมดเวลา ผู้ดำเนินกิจกรรมอ่านคำถามที่ละข้อและถามความเห็นจากทุกกลุ่ม จดคำตอบแสดงจำนวนของกลุ่มที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยลงในแต่ละข้อ พร้อมถามเหตุผลจนครบทุกข้อ
5. สาธิตทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้และทักษะการเร้าความสนใจ
6. ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนคุย โดยใช้คำถามชวนคิด ดังนี้

คำถามชวนคิด

- คำถามของกลุ่ม เหมือนหรือต่างจากคำตอบของแต่ละคนอย่างไร รู้สึกอย่างไรหากเราคิดเห็นต่างจากคำตอบของกลุ่ม
  - แต่ละกลุ่มใช้วิธีใดในการหาคำตอบร่วมของกลุ่ม เป็นเรื่องง่ายหรือยาก
  - ถ้าจะชวนแฟนคุยในเรื่องเหล่านี้ และให้เห็นตรงกัน คิดว่าเป็นเรื่องง่ายหรือยาก เมื่อเทียบกับการคุยกับเพื่อน
  - ความเห็นในข้อใด ที่หญิงชายให้คำตอบต่างกันอย่างชัดเจน คิดว่าเป็นเพราะเหตุใด และจะส่งผลอย่างไรบ้าง
7. ผู้ดำเนินกิจกรรมถามผู้เรียนถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสรุปประเด็นสำคัญเพิ่มเติม ดังนี้
    - การสำรวจความคิดและทัศนคติของตนเองในเรื่องความสัมพันธ์และเรื่องเพศรวมทั้งการรับฟังทัศนคติที่แตกต่าง ทำให้เราได้เรียนรู้ถึงมุมมองและความเข้าใจที่แตกต่างในเรื่องเดียวกัน
    - ตัวอย่างประเด็นในกิจกรรมนี้ สะท้อนให้เห็นว่าในเรื่องเพศบางเรื่อง หญิงชายอาจมีความเห็นหรือมีทัศนคติที่ต่างกันซึ่งอาจนำไปสู่การกระทำและความคาดหวังต่ออีกฝ่ายต่างกันด้วย
    - ความคิดเห็นและทัศนคติที่แตกต่างกันเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ใช่เรื่องผิดหรือถูก และอาจเปลี่ยนแปลงได้ เพราะขึ้นอยู่กับการศึกษา ประสบการณ์ที่ผ่านพบ และสภาพแวดล้อมของแต่ละคน การยอมรับฟังและเคารพเห็นที่แตกต่าง จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และเปิดใจในการอยู่ร่วมกัน
    - ค่านิยมเรื่องเพศที่ปฏิบัติต่อหญิงชายต่างกัน อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายมากกว่าการส่งเสริมความปลอดภัย เช่น เห็นเป็นเรื่องธรรมดาที่ผู้ชายจะมีประสบการณ์ทางเพศ ในขณะที่ผู้หญิงไม่ควรแสดงความสนใจในเรื่องเพศ การพูดคุยกเรื่องเพศอย่างเปิดเผยระหว่างคู่เป็นเรื่องไม่งาม หรือการมองถูกอย่างอนามัยเป็นสัญลักษณ์ของการมีประสบการณ์ทางเพศ เป็นต้น
    - การสื่อสารระหว่างคู่รัก เพื่อทำความเข้าใจความคิดและทัศนคติในเรื่องเพศ จะนำไปสู่การเรียนรู้กันและกัน และช่วยกันดูแลรักผิดชอบสุขภาพและชีวิตของตนเองและคู่ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้นำกิจกรรม

- กิจกรรมนี้ต้องการให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดของผู้เรียนโดยการป้อนคำถามให้แสดงความคิดเห็น เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้ว่าหญิงชายคิดในเรื่องเดียวกันด้วยมุมมองที่เหมือนและต่างกันอย่างไร (ไม่จำเป็นว่าผู้ชายกับผู้หญิงต้องคิดต่างกันทุกเรื่อง) และใช้คำถามชวนให้คิดต่อไปอีกว่ามุมมองที่ต่างกันนำไปสู่การคิดเรื่องเพศและการป้องกันอย่างไร ให้เน้นที่มา-ที่ไปว่า ความคิดอย่างนี้มาจากอะไร คิดอย่างนี้จะนำไปสู่อะไร

เช่น หากยอมรับได้ถ้ารู้ว่าแฟนเคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อน เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีอย่างไร จะคุยกับแฟนเรื่องการป้องกันหรือไม่ เพราะเหตุใดหากรับไม่ได้ จะคุยกับแฟนอย่างไร และเราจะรู้ได้อย่างไรว่าแฟนเคยมีหรือไม่มี หรือหากคิดว่าเป็นเรื่องยากที่ผู้หญิงจะคุยกับแฟนเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ผู้หญิงคนนั้นจะมีความเสี่ยงอะไรบ้าง และจะปลอดภัยได้อย่างไร หากคิดว่าเป็นเรื่องง่าย คิดว่าผู้ชายจะรู้สึกอย่างไรหากผู้หญิงเป็นฝ่ายเริ่มคุย คิดว่าการคุยกันจะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ทุกครั้งหรือไม่ อย่างไร เป็นต้น

- ควรหลีกเลี่ยงการบอกว่า ความคิดใดถูกหรือผิด เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แท้จริงและกลายเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ และผู้เรียนก็ไม่มีโอกาสได้รู้ทัศนะของเพื่อนร่วมวัยตามจุดประสงค์ของกิจกรรม ผู้ดำเนินกิจกรรมมีวัยวุฒิและประสบการณ์ชีวิตต่างจากผู้เรียน ย่อมมีทัศนคติและค่านิยมที่ยึดถือไว้ แต่ก็ไม่ควรนำความหวังดีและค่านิยมส่วนบุคคลไปตัดสินหรือตีกรอบให้กับผู้เรียน บทบาทของผู้ดำเนินกิจกรรมคือกระตุ้นให้คิดต่อว่า การคิดแต่ละแบบ อาจส่งผลอย่างไรได้บ้าง

- จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาก็เพื่อให้เยาวชน “มีสัมพันธ์ภาพทางเพศอย่างเท่าทัน หากไม่อยากมีเพศสัมพันธ์ก็สามารถบอกและยืนยันความต้องการของตนเองได้อย่างมั่นใจ หรือหากเลือกตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์ก็ต้องเป็นเพศสัมพันธ์ที่อยู่บนความรับผิดชอบต่อกันและกัน และเป็นเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย” จุดมุ่งหมายดังกล่าวนี้ไม่อาจบรรลุได้ด้วยการสั่งสอนหรือห้ามปราม หากแต่เราต้องช่วยให้วัยรุ่นมีข้อมูลที่จำเป็นอย่างเพียงพอ และได้รับการพัฒนาวิธีคิดให้รู้เท่าทันตัวเองและสังคมเพื่อที่จะสามารถหาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดได้ด้วยตัวเอง

การประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม การอภิปรายแลกเปลี่ยนและทักษะการนำเข้าสู่การจัดการเรียนรู้และทักษะการเร้าความสนใจ

คำถามท้ายบท

- ให้วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการส่งเสริมให้การพกุงยางอนามัยเป็นเรื่องธรรมดา
- มีวิธีการอย่างไรในการส่งเสริมให้วัยรุ่นตระหนักถึงการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และกล้าสื่อสารเรื่องเพศกับคนรัก

ฉันคิด เธอคิด

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเห็นของตนเอง และเขียนเหตุผลประกอบ

คำถาม	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เหตุผล
1. ฉันรับได้ถ้ารู้ว่าแฟนเคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อน			
2. เป็นเรื่องง่ายที่ผู้หญิงสมัยนี้จะพกุงยางอนามัย			
3. เป็นเรื่องธรรมดาถ้าวัยรุ่นชายมีเพศสัมพันธ์กับหญิงมากกว่า 1 คน			
4. คู่รักของฉันวันนี้จะเป็นคนที่ฉันแต่งงานด้วยในอนาคต			
5. เป็นเรื่องง่ายที่ผู้หญิงจะคุยเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยกับแฟน			
6. ถือเป็นเรื่องแปลกถ้าหนุ่มสาวสมัยนี้เรียนจบแล้วยังไม่มีแฟน			

ใบความรู้

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หรือโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ (Sexually Transmitted Infections)

ส่วนใหญ่ติดต่อโดยการมีเพศสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ กับผู้ที่มีเชื้ออยู่ เป็นกลุ่มโรคที่มีสาเหตุจากเชื้อแบคทีเรีย ได้แก่ หนองใน หนองในเทียม แผลริมอ่อน กามโรคของต่อและท่อน้ำเหลือง ซิฟิลิส และแผลกามโรคเรื้อรังที่ขาหนีบ

ทั้งนี้ ยังมีกลุ่มโรคที่ติดต่อกันได้โดยการสัมผัส การถูกไถอวัยวะเพศ การสัมผัสน้ำหล่อลื่น (น้ำกาม) ได้แก่ เริม พยาธิช่องคลอด เชื้อราช่องคลอด อังเชิงกรานอักเสบ หูดหงอนไก่ หูดข้าวสุก หิด โលน ซึ่งมีสาเหตุจากเชื้อไวรัส ปรสิต และเชื้อรา เป็นต้น

รวมถึงการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ซึ่งเป็นไวรัสชนิดหนึ่งก็นับเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ด้วยเช่นกัน

ผู้หญิงกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ผู้หญิงที่ติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ส่วนใหญ่มีอาการไม่ชัดเจน กว่าจะรู้ก็มีอาการรุนแรงและ/หรือมีภาวะแทรกซ้อน จึงควรได้รับการตรวจและรักษาอย่างถูกต้อง

อาการเหล่านี้...น่าสงสัย

หากมีอาการต่อไปนี้หลังร่วมเพศประมาณ 2-3 วัน หรือหลังจากนั้นหลายเดือนหรือเป็นปี อาจหมายถึงการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์

- เจ็บเสียวท่อน้อย หรือปัสสาวะแสบขัด
- เจ็บ ปวด หรือคันบริเวณอวัยวะเพศ
- มีผื่น แผล ฝี หรือตุ่มใสบริเวณรอบๆ อวัยวะเพศ
- ขาหนีบบวม
- ปริมาณ สี กลิ่น ของสิ่งที่ออกมาจากช่องคลอดผิดปกติ เช่น ตกขาวมาก มีสีเหลืองเข้ม หรือมีกลิ่นเหม็น

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไม่สามารถหายเองได้ อาจแสดงอาการคล้ายคลึงกัน แต่มีสาเหตุจากเชื้อคนละชนิด ซึ่งต้องการการรักษาที่แตกต่างกัน ส่วนการรับเชื้อเอชไอวีจะไม่แสดงอาการใดๆ และจะรู้ว่าติดเชื้อแล้วหรือไม่โดยการตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อเท่านั้น

หากไม่ได้รับการรักษาอย่างถูกต้อง (เช่น ซึ้อยากินเอง) อาการของโรคอาจหายไปเพียงชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น แต่อาจแสดงอาการที่รุนแรงมากภายหลัง รวมทั้งอาจทำให้เป็นหมันได้หากเป็นเรื้อรังโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สามารถถ่ายทอดสู่ลูกในท้องได้ เมื่อเด็กคลอดออกมาจะพิการ

รักษาแต่แรกเริ่ม...มีอาการ

เนื่องจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในผู้หญิงจะปรากฏอาการในเวลาไม่แน่นอน ผู้หญิงควรสังเกตอาการผิดปกติในระยะหลังการร่วมเพศทุกครั้ง

ที่สำคัญ การติดเชื้อในผู้หญิงเกิดขึ้นบริเวณภายในอวัยวะเพศและแสดงอาการออกมาให้เห็น ซ้ำดั่งนั้น เมื่อมีอาการผิดปกติหรือสงสัยว่าติดเชื้อหลังการร่วมเพศ ควรรีบไปพบแพทย์ที่สถานบริการสาธารณสุขหรือโรงพยาบาล

เมื่อไปพบแพทย์ แพทย์จะซักประวัติ ตรวจร่างกายโดยการตรวจภายใน ตรวจปัสสาวะ และอาจเจาะเลือดถ้าจำเป็น โรคติดต่อทางการร่วมเพศ เพื่อผลดีในการรักษา ควรพาคู่่นอนให้ไปตรวจรักษาด้วย

ดูแลสุขภาพระหว่างรักษา

การรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ อาจเป็นการฉีดยาหรือกินยาขึ้นอยู่กับอาการที่ตรวจพบ การปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัดจะช่วยให้หายจากโรคเร็วขึ้น คือ

- รับประทานยาตามที่แพทย์สั่งไม่ว่าจะเป็นการกินยาหรือฉีดยา ถึงแม้อาการจะดีขึ้นหลังรับประทานยาแล้วระยะหนึ่ง ก็ไม่ควรหยุดรับยา เพราะเชื้ออาจยังไม่หมดจากร่างกาย
- มารับการตรวจตามที่แพทย์นัดทุกครั้ง เพื่อติดตามอาการว่าดีขึ้นหรือไม่
- หลีกเลี่ยงการดื่มของมึนเมา เช่น เหล้า เพราะมีผลเสียต่อการดูดซึมของยา
- งดการร่วมเพศ หรือใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีการร่วมเพศ

ซึ้อยากินเอง ไม่หายอย่างที่คิด

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของผู้หญิงมักจะไม่แสดงอาการชัดเจน และต้องใช้วิธีและอุปกรณ์ในการตรวจหาสาเหตุให้ชัดเจน เช่น การตรวจภายใน ฯลฯ

ดังนั้น การให้แพทย์ตรวจรักษา รวมทั้งปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด จะช่วยให้หายจากโรคได้

ผู้ชายกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

อาการเหล่านี้ น่าสงสัย

หากติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (เดิมรู้จักกันว่า กามโรค) อาการเหล่านี้ อาจเกิดขึ้นหลังร่วมเพศ 2-3 วัน หรืออาจเป็นเดือน

- ปัสสาวะแสบ ขัด
- มีของเหลวไหลออกมาภายหลังการร่วมเพศ เช่น เมือกใส หนอง เมือกปนหนอง
- เจ็บปวดหรือคันบริเวณอวัยวะเพศ
- มีผื่น แผล ฝี หรือตุ่มบริเวณอวัยวะเพศ
- ขาหนีบบวม

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไม่สามารถหายเองได้ อาจแสดงอาการคล้ายคลึงกัน แต่มีสาเหตุจากเชื้อคนละชนิด ซึ่งต้องการการรักษาที่แตกต่างกัน ส่วนการรับเชื้อเอชไอวีจะไม่แสดงอาการใดๆ และจะรู้ว่าติดเชื้อแล้วหรือไม่โดยการตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อเท่านั้น

ผู้ชายบางคนคิดว่าเรื่องธรรมดาที่จะเป็นโรคเหล่านี้ กินยาเดี๋ยวก็หายเอง แต่หาว่าไม่หาย ไม่ได้ได้รับการรักษาอย่างถูกต้อง จะทำให้โรคไม่หายขาด เป็นแล้วเป็นอีก

ผลที่ตามมาคือ ทำให้ระบบขับถ่ายผิดปกติ เป็นหมัน และที่สำคัญจะนำไปสู่การรับเชื้อเอชไอวีได้ง่าย

รักษาแต่แรกเริ่มมีอาการ

ผู้ชายสามารถสังเกตอาการผิดปกติได้ด้วยตนเอง เมื่อมีอาการหรือสงสัยว่าติดเชื้อ ควรรีบไปพบแพทย์ที่สถานบริการสาธารณสุขหรือโรงพยาบาล

โดยทั่วไปแพทย์จะซักถามอาการ ขอตรวจร่างกาย ตรวจปัสสาวะ เจาะเลือด ควรกลั้นปัสสาวะอย่างน้อย 4 ชั่วโมงก่อนไปรับการตรวจ

โรคติดต่อทางการร่วมเพศ ดังนั้น หากคุณได้รับเชื้อจากผู้หญิงหรือผู้ชายอื่น อาจแพร่เชื้อไปสู่คู่นอนประจำได้

ดังนั้นเพื่อผลดีในการรักษา ควรพาคู่นอนไปตรวจรักษาด้วย แม้จะยังไม่ปรากฏอาการ

ดูแลสุขภาพระหว่างรักษา ช่วยได้

ควรปฏิบัติตามคำแนะนำต่อไปนี้อย่างเคร่งครัด เพื่อช่วยในการรักษาโรคให้หายเร็วขึ้น

- รับประทานยาตามแพทย์สั่ง ถึงแม้อาการจะดีขึ้น ก็ไม่ควรหยุดกินยา เพราะเชื้ออาจยังไม่หมดจากร่างกาย

- มารับการตรวจตามที่แพทย์นัดทุกครั้ง เพื่อติดตามว่าอาการดีขึ้นหรือไม่

- หลีกเลี่ยงการดื่มของมึนเมา เช่น เหล้า เพราะมีผลเสียต่อการดูดซึมของยา
- งดการร่วมเพศ หรือต้องใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีการร่วมเพศ

ซื้อยากินเอง ไม่หายอย่างที่คิด

การซื้อยากินเองโดยไม่ไปพบแพทย์นั้น อาจช่วยให้อาการหายไปประยะหนึ่ง แต่ไม่หายขาดอาการจะแสดงออกมาภายหลัง และรุนแรงยิ่งขึ้นด้วย

นอกจากนั้น อาการของชายและหญิงที่รับเชื้อจากกัน มิได้หมายความว่า จะรักษาได้ด้วยยาประเภทเดียวกัน

ประสิทธิภาพของยาไม่ขึ้นกับราคาถูกหรือแพง เพราะหากได้รับยาไม่ตรงกับโรคที่เป็นอยู่แล้ว จะเกิดอันตรายแก่ร่างกายได้ เช่น แพ้ยา หรือเชื้อดื้อยาจนไม่หายจากโรคโดยเด็ดขาด

ดังนั้นการให้แพทย์ตรวจรักษา รวมทั้งปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด จะช่วยให้หายจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้แน่นอนกว่า

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และเอชไอวี/เอดส์

หากร่วมเพศโดยไม่ป้องกันจะมีโอกาสได้รับทั้งเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเชื้อเอชไอวี ทั้งนี้ เมื่อรับเชื้อเอชไอวีแล้ว สุขภาพจะไม่ต่างจากเดิมเลย เพราะเชื้อเอชไอวีจะทำลายภูมิคุ้มกันไปเรื่อยๆ จะไม่ทำให้ป่วยในทันที อัตราเฉลี่ยของประเทศไทยตั้งแต่รับเชื้อจนเริ่มป่วยใช้เวลา 7-10 ปี ผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่ยังไม่รู้ว่าตัวเองมีเชื้ออยู่ในร่างกาย (บางคนไม่คิดว่าตัวเองเสี่ยงและ/หรือไม่พร้อมตรวจเลือด) เมื่อมีเพศสัมพันธ์ โอกาสที่จะแพร่เชื้อสู่คู่นอนก็เกิดขึ้นได้โดยไม่ตั้งใจ ที่สำคัญ หากเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อยู่แล้ว ก็จะเพิ่มโอกาสรับเชื้อเอชไอวีได้ง่ายขึ้น

เพศสัมพันธ์อย่างไรที่ปลอดภัย

“การไม่มีเพศสัมพันธ์เลย” นับเป็นทางเลือกที่ปลอดภัยจากการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ แต่ไม่ชุกคนที่จะทำได้ หรือทำได้ไปตลอดชีวิต การร่วมเพศอย่างปลอดภัยคือ การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง แม้ผู้หญิงจะไม่ใช่คนสวมถุงยางอนามัยโดยตรง แต่การพูดคุยหรือยืนยันกับคู่นอนให้ใช้ถุงยางอนามัยถือเป็นความรับผิดชอบที่จะดูแลความปลอดภัยของตัวเองและคู่ด้วย

การใช้ถุงยางนอกจากเพื่อป้องกันโรคแล้ว ยังทำให้ไม่ต้องกังวลเรื่องการตั้งครรภ์ด้วย หากใช้อย่างถูกต้อง และใช้ทุกครั้ง

ทั้งนี้ การสัมผัสแล้วโลมจะกระตุ้นให้ช่องคลอดชุ่มชื้น หรือการใช้สารหล่อลื่นที่มีน้ำเป็นส่วนผสม เช่น เค-วอย เบลลี ฯลฯ จะช่วยให้การร่วมเพศราบรื่นยิ่งขึ้น รวมทั้งการใช้ถุงยางอนามัยที่มีกลิ่น มีรส หรือแบบผิวไม่เรียบ ก็มีให้เลือกซื้อ เลือกใช้ได้ตามรสนิยมของแต่ละคน/คู่

ห้ามใช้โลชั่นทาผิว น้ำมันมะกอก วาสลีน ครีมทาผมในการหล่อลื่น เพราะมีส่วนผสมของน้ำมัน ซึ่งทำให้ถุงยางอนามัยแตกและรั่วซึมได้

ปัจจุบัน การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ กลับแพร่ระบาดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง รวมทั้งการติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ในกลุ่มหญิงชายวัยเจริญพันธุ์ก็สูงขึ้นด้วย หากมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย จะช่วยป้องกันตัวทั้งจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์

ดังนั้น เมื่อมีอาการผิดปกติใดๆ หลังการร่วมเพศ รีบไปรับบริการตรวจรักษา และขอคำปรึกษาจากสถานบริการสาธารณสุขและโรงพยาบาลของรัฐทุกแห่งทั่วประเทศ หรือติดต่อ กลุ่มโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ถนนสาทรใต้ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร โทร.02-286-0431, 02-286-0108

การใส่ถุงยางอนามัยและสารหล่อลื่น

1. ฉีกซอง ระวังอย่าให้เล็บสะกิดถุงยาง
2. บีบปลายไล่ลมก่อนใส่เสมอ หากปล่อยให้มีฟองอากาศที่ปลายถุง จะทำให้ถุงยางแตกขณะร่วมเพศ
3. สวมถุงยางขณะอวัยวะเพศแข็งตัว บีบปลายถุงยางขณะสวนแล้วสอดให้สุดโคน
4. อาจใช้สารหล่อลื่นที่มีน้ำเป็นส่วนผสมหยดด้านนอก 1-2 หยด ลูบไล้ให้ทั่ว
5. เมื่อเสร็จกิจ ให้รีบถอนอวัยวะเพศออกขณะที่อวัยวะเพศแข็งตัวอยู่ โดยใช้นิ้วสอดเข้าไปขอบถุงยางแล้วสอดออก
6. ระหว่างใช้ ถ้าลื่นหลุดหรือแตกต้องเปลี่ยนอันใหม่ทันที และทิ้งในถังขยะที่มีดขีด

หมายเหตุ ควรสวมถุงยางอนามัยก่อนสอดใส่อวัยวะเพศในช่องคลอดหรือทวารหนักมิใช่รอเฉพาะตอนใกล้หลังเท่านั้น

แผนการจัดการเรียนรู้ อยากรู้ คิดอะไรอยู่

สาระสำคัญ

การพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ บูรณาการกับความสัมพันธ์ การปฏิบัติตัวหรือการแสดงออกต่อกันควรอยู่บนฐานของการให้เกียรติกันและกัน ทั้งนี้การแสดงออกบางอย่างอาจถูกตีความถูกคาดหวังหรือเข้าใจเจตนาแตกต่างไปจากสิ่งที่คนกระทำตั้งใจ การสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกัน การถามหรือบอกความรู้สึกรู้สึกของแต่ละฝ่ายจะช่วยให้เกิดความเข้าใจหรือความคาดหวังที่ผิดๆ และยังช่วยเตรียมการป้องกันเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้

จุดประสงค์

1. ระบุสาเหตุที่ทำให้คนสองคนเข้าใจต่างกัน ในเรื่องเดียวกัน
2. บอกสถานการณ์หรือการแสดงออกที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ได้ตั้งใจ
3. บอกวิธีการจัดการหากพบตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์
4. การพัฒนาทักษะการสื่อสาร
5. ทักษะการใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ

อุปกรณ์ และสื่อ

1. กระดาษฟลิปชาร์ต กระดาษขาว ปากกาเคมี
2. บัตรสถานการณ์ต่างๆ เตรียมใส่ซองไว้ เพื่อให้แต่ละกลุ่มเลือก
3. กระดาษสี่เท่าจำนวนผู้เรียน (ให้ผู้เรียนตัดกระดาษเป็น 6 ส่วนเท่าๆ กัน เพื่อใช้เขียนคำตอบ 6 ข้อ)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมว่า เป็นการเรียนรู้ถึงการแสดงออกและความคาดหวังในความสัมพันธ์ของแต่ละเพศที่อาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันในแต่ละสถานการณ์ เพื่อให้เข้าใจกันและกันมากขึ้นและเพื่อให้รู้ว่าควรจะต้องตัดสินใจอย่างไรหากอยู่ในเหตุการณ์แบบนั้น
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย 6 กลุ่ม โดยแยกเป็นกลุ่มชายล้วน หญิงล้วน (ไม่จำเป็นต้องมีจำนวนกลุ่มชายหญิงเท่ากัน) แจกกระดาษเอสี่ ให้ผู้เรียนคนละ 1 แผ่น และบอกให้ตัดกระดาษเป็น 6 ส่วนเท่าๆ กัน สำหรับเขียนคำตอบในแต่ละรอบ ให้กลุ่มหญิง เขียนอักษร “ญ” และกลุ่มชาย เขียน “ช” ไว้ที่มุมกระดาษด้านขวา ทั้ง 6 แผ่น

3. จากนั้น ชี้แจงกติกาว่า กิจกรรมนี้เป็นการคิดเรื่องต่อจากเหตุการณ์หนึ่งๆ ว่าจะเป็นแบบใดได้บ้าง โดยที่ไม่จำเป็นต้องคิดเหมือนกัน และไม่มีแบบไหนถูกหรือผิด แต่ให้ทุกคนบอกตามความคิด ความรู้สึกของตนเอง (ควรสาธิตการเล่นหนึ่งรอบ)

4. เริ่มเล่น โดยให้กลุ่มแรกหยิบบัตรคำขึ้นมา 1 ใบจากซอง แล้วอ่านให้เพื่อนทั้งห้องได้ยิน จากนั้นให้ทุกคนเขียนคำตอบลงในกระดาษของตนเอง โดยตอบคำถาม 2 ข้อ (ให้เวลาตอบคำถามละ 2 นาที)

- แปลความหมายการกระทำนั้นว่าอย่างไร
- คิดว่าเหตุการณ์ต่อจากนั้นจะเกิดอะไรขึ้นได้บ้าง

5. เมื่อเขียนเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มรวบรวมคำตอบให้กับกลุ่มที่เป็นคนอ่านบัตรคำอ่านๆ เก็บไว้ก่อน

6. ให้กลุ่มต่อไปจับบัตรคำ และให้ทุกคนตอบเหมือนข้อแรก จนครบทั้ง 6 กลุ่ม

7. จากนั้นให้เวลาแต่ละกลุ่มรวบรวมคำตอบลงในกระดาษฟลิปชาร์ท โดยให้แยกคำตอบหญิงชาย เพื่อนำเสนอกับกลุ่มใหญ่ ให้เวลาในการรวบรวมคำตอบ 5 นาที และนำเสนอกลุ่มละ 2 นาที

8. เมื่อทุกกลุ่มนำเสนอแล้ว ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนผู้เรียนวิเคราะห์คำตอบที่เห็น ว่ามีความแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไรบ้างระหว่างคำตอบของผู้ชายและผู้หญิง และใช้คำถามชวนคิด ดังนี้

คำถามชวนคิด

- ผู้ชายกับผู้หญิงให้ความหมายในแต่ละสถานการณ์เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร
- หากทั้งสองคนเห็นต่างกัน คิดว่าจะส่งผลอย่างไร
- จะรู้ได้อย่างไรว่าอีกฝ่ายคิดหรือคาดหวังอะไรจากพฤติกรรมการแสดงออก
- หากเราเข้าใจผิด หรือไม่รู้ความคาดหวังของอีกฝ่าย อาจทำให้เกิดอะไรขึ้นบ้าง
- ถ้าคิดว่าเหตุการณ์จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ใครควรเป็นคนเตรียมการป้องกัน
- ถ้าไม่ได้ป้องกัน สามารถปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ได้หรือไม่ เพราะอะไร
- จากกิจกรรมนี้ ถ้าต้องการบอกให้อีกฝ่ายรู้ว่าตัวเองคิดอะไรไว้ จะทำได้หรือไม่ เพราะ

อะไร และจะบอกอย่างไร

9. ผู้ดำเนินกิจกรรมถามผู้เรียนถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสรุปประเด็นสำคัญเพิ่มเติม ดังนี้

- คนสองคนอาจให้ความหมายต่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกหนึ่งๆ ต่างกัน ทำให้เกิดความคาดหวังที่ต่างกันด้วย การพูดคุยกันอย่างเปิดเผยเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้อีกฝ่ายรู้ว่าเราต้องการกำหนดขอบเขตความสัมพันธ์ไว้ที่ใด อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ต้องจัดการตามลักษณะเฉพาะของแต่ละคน

- พฤติกรรมบางอย่าง อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้วางแผน ซึ่งอาจเกิดได้โดยที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งคู่ไม่ได้ตั้งใจ หากเป็นสิ่งที่เราไม่ต้องการให้เกิดขึ้น ต้องกล้าที่จะบอกความรู้สึกของตนเองโดยต้องคำนึงถึงความพร้อม ความปลอดภัย และผลที่จะตามมา และต้องไม่เป็นการบังคับอีกฝ่ายให้ทำตามความต้องการของตนเอง

10. สาธิตการใช้ทักษะการสื่อสารและทักษะการใช้วาจาและท่าทางเสริมบุคลิกภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ดำเนินกิจกรรม

สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้ดำเนินกิจกรรมเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน รวมทั้งเทคนิคการใช้คำถามโดยเน้นว่าฝ่ายชาย/ฝ่ายหญิงคิดอย่างไร มากกว่าการถามเน้นเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ ผู้ดำเนินกิจกรรมไม่ควรแสดงท่าทีตัดสินคำตอบของผู้เรียน แต่ใช้การตั้งคำถามต่อ โดยให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยแตกต่างจากคำตอบที่ปรากฏ หรือถามให้ผู้เรียนคิดต่อว่า อยากให้เหตุการณ์เป็นแบบนี้ๆ หรือไม่ เพราะอะไร

การประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และการอภิปรายแลกเปลี่ยน

คำถามท้ายบท

- ความคิดในข้อใดที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์
  - ก. เราไม่คิด เขาก็คงไม่คิด
  - ข. เรามีสิทธิที่จะปฏิเสธ
  - ค. ความรัก ความใคร่ ไกล่กันนิดเดียว
  - ง. ไม่ปล่อยให้มีโอกาส ก็ไม่เกิดหรอก
- “ผู้หญิง ผู้ชาย ไม่ควรอยู่ด้วยกันสองต่อสอง” เห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

บัตรคำ “อยากรู้ คิดอะไรอยู่”

(เขียน 1 ข้อต่อ 1 บัตรคำ)

ผู้ดำเนินกิจกรรมควรประเมินเวลา และจำนวนผู้เรียนในแต่ละครั้ง ว่าควรใช้บัตรคำ (บัตรสถานการณ์) กี่ใบ (ในกิจกรรม ระบุให้แบ่งผู้เรียนเป็น 6 กลุ่ม-ใช้บัตรคำ 6 ใบ) และสามารถปรับเปลี่ยนสถานการณ์ให้สอดคล้องกับบริบทผู้เรียนได้

ในการเตรียมการ ผู้ดำเนินกิจกรรมอาจเตรียมบัตรคำให้พอดีกับจำนวนกลุ่ม หรือเตรียมให้มากกว่าจำนวนกลุ่มก็ได้ เพื่อให้จับฉลาก หรือหากมีเวลาอาจให้เล่นมากกว่า 1 บัตรต่อ 1 กลุ่มก็ได้

- นัดเจอหน้าครั้งแรกหลังจากเซททางอินเทอร์เน็ตสองอาทิตย์
- ชวนไปดูหนังสองต่อสอง
- ชวนไปงานปาร์ตี้ที่บ้านเพื่อนด้วยกัน
- ชวนช้อนท้ายมอเตอร์ไซด์เพื่อพาไปส่งบ้าน
- ชวนไปที่บ้านตอนไม่มีใครอยู่
- โทรศัพทหาทุกวัน
- ไปเที่ยวผับด้วยกัน
- หอมแก้มตอนไม่มีใครเห็น
- ได้อยู่ด้วยกันสองคนทั้งวัน
- หนุนตักกันเมื่อมีโอกาส
- ขอเบอร์โทรศัพท
- เริ่มจับมือ จูงมือ เวลาเดินข้ามถนน
- แอบคั่นกระเป๋าแฟน เห็นถุงยางอนามัย
- ชวนไปค้างบ้านเพื่อนเพื่อดูหนังสื่อ
- โอบเอว โอบไหล่ เวลาไปไหนด้วยกัน
- ชวนไปเที่ยวต่างจังหวัดสองคน
- ชวนไปคาราโอเกะตอนกลางคืน

แผนการจัดการเรียนรู้ อกหัก ไม่ยกเป็นไร

สาระสำคัญ

การพัฒนาทักษะการสื่อสารและพัฒนาทักษะการใช้วาจาเสริมบุคลิกภาพและบุรณาการกับด้านธรรมชาติของความสัมพันธ์เป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงได้ การบอกเลิกหรือถูกบอกเลิกเกิดขึ้นได้ในทุกความสัมพันธ์ อาจนำมาซึ่งความรู้สึกเสียใจ เสียความรู้สึก การเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความเสียใจ เป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้โดยตระหนักว่า ความรู้สึกจะดีขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป วัยรุ่นจึงควรเลือกวิธีจัดการอารมณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ทำร้ายตัวเองและผู้อื่น

จุดประสงค์

1. บอกความรู้สึกของตนเอง หากต้องเผชิญกับการบอกเลิกความสัมพันธ์
2. ระบุวิธีคลี่คลายอารมณ์เมื่อถูกบอกเลิกความสัมพันธ์ ที่ไม่ทำร้ายตนเองและผู้อื่น
3. บอกสิ่งที่วัยรุ่นควรเตรียมใจเมื่อมีความรักและต้องการพัฒนาความสัมพันธ์
4. พัฒนาทักษะการสื่อสาร
5. พัฒนาทักษะการใช้วาจาเสริมบุคลิกภาพ

อุปกรณ์และสื่อ

1. กระดาษฟลิปชาร์ต กระดาษขาว ปากกาเคมี
2. กรณีศึกษาสำหรับ 6 กลุ่ม

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้ว่า เป็นการสำรวจความรู้สึกหากความสัมพันธ์ที่มีต้องยุติลง และหาวิธีที่จะจัดการความรู้สึกของตนเอง
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมแบ่งผู้เรียนออกเป็น 6 กลุ่ม แจกใบกรณีศึกษาให้กับแต่ละกลุ่ม (โดย 2 กลุ่มจะได้เรื่องเดียวกัน แต่เขียนบันทึกจากมุมมองของแต่ละคน)
3. อธิบายว่า ให้แต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่ได้รับ และให้ช่วยกันเขียนบันทึก ตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย โดยให้ลองสวมบทบาทเป็นคนๆ นั้นในเหตุการณ์นั้นๆ โดยให้บรรยายถึงความรู้สึก และสิ่งที่คิด ณ ขณะนั้น ให้เวลากลุ่ม 15 นาที
4. เมื่อหมดเวลา ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอ่านให้เพื่อนๆ ฟัง
5. ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนคุยหลังจากทุกกลุ่มนำเสนอแล้ว

คำถามชวนคิด

- เมื่ออยู่ในสถานการณ์เล็กกัน ความรู้สึกของทั้งฝ่ายบอกเลิก กับฝ่ายถูกบอกเลิก เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

- ผู้หญิงกับผู้ชายที่อกหัก มีอาการต่างกันหรือไม่ อย่างไร

- คิดหรือไม่ว่าตนเองจะต้องถูกบอกเลิกสักครั้งในชีวิต เพราะเหตุใด

- หากต้องถูกบอกเลิก คิดว่าตัวเองจะเป็นอย่างไร

- ชาวที่เคยได้ยินเกี่ยวกับนอกหักมีอะไรบ้าง คิดว่าการที่เขาตัดสินใจเช่นนั้น เป็นเพราะเหตุใด มีวิธีการอื่นๆ ที่นักเรียนคิดว่าควรทำเมื่อนอกหักไหม คืออะไร

- เราสามารถ “เพื่อใจไว้” สำหรับความผิดหวังล่วงหน้าได้หรือไม่เมื่อมีความรัก ถ้าได้ ทำอย่างไร ถ้าไม่ได้ เพราะอะไร

- ความผิดหวังจากความรัก แตกต่างจากความผิดหวังในเรื่องอื่นๆ หรือไม่อย่างไร

- ขอตัวอย่างจริงของผู้เรียนถ้ามีผู้อาสา ให้เล่าว่าผ่านวันเวลานั้นมาอย่างไร

6. ผู้ดำเนินกิจกรรมถามผู้เรียนถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสรุปประเด็นสำคัญเพิ่มเติม ดังนี้

- เมื่อคนเรามากอยู่ในความทุกข์ ทุกคนล้วนเชื่อว่าความรู้สึกที่เรากำลังเผชิญนั้นหนักหนาสาหัสกว่าของคนอื่นเสมอ แต่หากได้มีเวลาทบทวนความรู้สึกของตน ก็จะเข้าใจได้ว่าเป็นธรรมชาติของทุกคนที่ต้องพบเจอกับความผิดหวังบ้าง

- เวลาที่เราทุกข์ โกรธ หรือเสียใจ เรามักอยู่กับ “ความจริง” ด้านเดียวคือ ด้านที่เป็นลบ และเป็นภาวะที่อารมณ์มีอิทธิพลมากกว่าเหตุผล จึงควรเตือนตัวเองว่าอย่าตัดสินใจเมื่อความรู้สึกยังรุนแรง เพื่อไม่ให้เราต้องมาเสียใจภายหลัง เช่น ไปทำร้านตัวเองหรือทำรุนแรงกับคนอื่นแล้วมาเสียใจทีหลัง

- วัยรุ่นยังไม่มีประสบการณ์ในการเผชิญกับความทุกข์มากนัก ดังนั้นเมื่อผิดหวัง จึงเกิดความรู้สึกรุนแรง เพราะไม่ได้คาดการณ์หรือเตรียมรับมือไว้ก่อน ทำให้หลายคนด่วนตัดสินใจแก้ปัญหาตามลำพัง ซึ่งบางครั้งก็อาจต้องเสียใจในภายหลัง

- หากรู้สึกกำลังเผชิญความทุกข์ ควรหาคนพูดคุยที่ไว้ใจได้ เพราะอย่างน้อยก็มีคนรับฟังหรือจดบันทึก เพื่อช่วยผ่อนคลายความรู้สึก หรือหากิจกรรมอื่นๆ ทำเพื่อดึงหรือหยุดความคิด

- เมื่อเริ่มมีความสัมพันธ์ เราจึงควรเพื่อใจ และคอยเตือนตัวเองว่า การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้เสมอ และหากความสัมพันธ์ต้องยุติลง เราอาจรู้สึกเสียใจได้ แต่ก็ต้องผ่านความรู้สึกนั้นไปได้

7. สาธิตการใช้พัฒนาทักษะการสื่อสารและพัฒนาทักษะการใช้วาจาเสริมบุคลิกภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ดำเนินกิจกรรม

ผู้ดำเนินกิจกรรมควรควบคุมบรรยากาศการเรียนรู้ไม่ให้เกิดการหยอกเย้า ล้อเลียนเพื่อนที่อาจกำลังประสบภาวะอกหัก หรือถูกบอกลเลิก ด้วยการย้ากตีกา และทำความเข้าใจกับผู้เรียนถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้กิจกรรมนี้ว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนอย่างไร และไม่ควรเอ่ยพาดพิงหรือนำเรื่องของผู้เรียนมายกเป็นตัวอย่างในห้อง

การประเมินผล

สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และการอภิปรายแลกเปลี่ยน และสังเกตทักษะการสื่อสารและพัฒนาทักษะการใช้วาจาเสริมบุคลิกภาพ

คำถามท้ายบท

- ข้อใดถือเป็นสัจธรรมแห่งชีวิต
  - ก. รักแท้มีแค่ครั้งเดียว
  - ข. รักแท้เปลี่ยนแปลงได้
  - ค. รักแท้ต้องมีเพศสัมพันธ์
  - ง. รักแท้ต้องได้แต่งงานกัน
- “คนอกหักจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงตัวเอง” เห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กรณีศึกษาที่ 1 : แก้วกับบนล

สิทธิ์เป็นนักกีฬาโรงเรียน มีแฟนชื่อแก้ว แก้วเป็นลูกสาวคนเดียวของพ่อแม่ และเป็นหญิงสาวเรียบร้อย แก้วรักสิทธิ์มาก แก้วพานลไปรู้จักพ่อแม่ โดยแนะนำว่าเป็นแฟน

สิทธิ์เป็นแฟนคนแรกของแก้ว แต่ก่อนหน้าจะคบแก้ว นลมีแฟนหลายคนแล้ว เพื่อนๆ ของแก้วเตือนแก้วเสมอว่าให้ระวังจะถูกทิ้ง เพราะนลหน้าตาดี มีสาว ๆ มารุมเยอะ แต่แก้วเชื่อใจนลเพราะบอกเสมอว่าเขาไม่มีคนอื่น

หลังจากคบกันได้หกเดือน นลก็ขอลีกกับแก้ว โดยมาบอกว่า “เราเป็นแค่เพื่อนกันเถอะนะ”

บันทึกของนล :

วันนี้เราไปบอกเลิกแก้ว เราบอกแก้วว่า ให้เราเป็นแค่เพื่อนกัน เรา

.....

กลุ่ม 2

กรณีศึกษาที่ 1 : แก้วกับนล

สิทธิ์เป็นนักกีฬาโรงเรียน มีแฟนชื่อแก้ว แก้วเป็นลูกสาวคนเดียวของพ่อแม่ และเป็นหญิงสาวเรียบร้อย แก้วรักสิทธิ์มาก แก้วพานลไปรู้จักพ่อแม่ โดยแนะนำว่าเป็นแฟน

สิทธิ์เป็นแฟนคนแรกของแก้ว แต่ก่อนหน้าจะคบแก้ว นลมีแฟนมาหลายคนแล้ว เพื่อนๆ ของแก้วเตือนแก้วเสมอว่าให้ระวังจะถูกทิ้ง เพราะนลหน้าตาดี มีสาวๆ มารุมเยอะ แต่แก้วเชื่อใจนลเพราะบอกเสมอว่าเขาไม่มีคนอื่น

หลังจากคบกันได้หกเดือน นลก็ขอเลิกกับแก้ว โดยมาบอกว่า “เราเป็นแค่เพื่อนกันเถอะนะ”

บันทึกของแก้ว :

วันนี้ฉันมาบอกในสิ่งที่เพื่อนๆ เตือน และเรากลัวมาตลอด นลบอกว่าให้เราเป็นแค่เพื่อนกันเถอะนะ เรา.....

กลุ่ม 3

กรณีศึกษาที่ 2 : จำกับพล

จำเป็นแฟนกับพลตั้งแต่เข้ามาเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้ในปีแรก จำมีแฟนอีกคนอยู่โรงเรียนเก่า ซึ่งคบกันแบบห่างๆ แต่ไม่เคยบอกเลิกกัน พลเคยถามจำว่ามีแฟนมากี่คน จำเล่าเพียงว่ามีคนมาจีบหลายคน แต่ตอนนี้เป็นแฟนพลคนเดียวเท่านั้น

พลกับจำมีอะไรกันแล้ว และพลใช้ถุงยางอนามัยเสมอเพราะพลรักจำมาก และไม่ต้องการให้เกิดอะไรขึ้นระหว่างที่จำยังเรียนอยู่ พลตั้งใจอย่างมากว่าจะคบจำจริงจัง และตั้งความหวังว่าสักวันจะแต่งงานกับจำเมื่อเรียนจบ

อยู่มาวันหนึ่ง พลแอบเห็นข้อความในโทรศัพท์มือถือของจำโดยบังเอิญ เป็นข้อความที่จำส่งให้ผู้ชายคนอื่น พลปวดใจมาก เมื่อถามจำ จำจึงบอกว่าอยากเลิกกับพล และเชื่อว่าพลจะหาแฟนใหม่ได้ดีกว่าจำ เพราะพลเป็นคนดี

บันทึกของจำ :

วันนี้เราบอกพลว่า อายากเล็กกัน เรา.....

กลุ่ม 4

กรณีศึกษาที่ 2 : จำกับพล

จำเป็นแฟนกับพลตั้งแต่เข้ามาเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้ในปีแรก จำมีแฟนอีกคนอยู่โรงเรียนเก่า ซึ่งคบกันแบบห่างๆ แต่ไม่เคยบอกเล็กกัน พลเคยถามจำว่ามีแฟนมากี่คน จำเล่าเพียงว่ามีคนมาจีบหลายคน แต่ตอนนี้เป็นแฟนพลคนเดียวเท่านั้น

พลกับจำมีอะไรกันแล้ว และพลใช้ถุงยางอนามัยเสมอเพราะพลรักจำมาก และไม่ต้องการให้เกิดอะไรขึ้นระหว่างที่จำยังเรียนอยู่ พลตั้งใจอย่างมากว่าจะคบจำจริงจัง และตั้งความหวังว่าสักวันจะแต่งงานกับจำเมื่อเรียนจบ

อยู่มาวันหนึ่ง พลแอบเห็นข้อความในโทรศัพท์มือถือของจำโดยบังเอิญ เป็นข้อความที่จำส่งให้ผู้ชายคนอื่น พลปวดใจมาก เมื่อถามจำ จำจึงบอกว่าอายากเล็กกับพล และเชื่อว่าพลจะหาแฟนใหม่ได้ดีกว่าจำ เพราะพลเป็นคนดี

บันทึกของพล :

คุยกับจำวันนี่เรื่องไลน์ จำเลยบอกให้เลิกกัน เรา.....

กลุ่ม 5

กรณีศึกษาที่ 3 : ตีกับชัย

ตีตกลงเป็นแฟนกับชัยอย่างเจียบๆ โดยไม่ยอมให้ใครรู้ว่าทั้งคู่เป็นเกย์และรักกัน ทั้งคู่ใช้วิธีโทรคุยกันแทบทุกคืน และใช้เวลาอยู่ด้วยกันที่บ้านใครคนใดคนหนึ่งเสมอในวันเสาร์อาทิตย์

แต่พอผ่านไปสามเดือน ชัยก็โทรหาตีน้อยลง และไม่มาหาที่บ้านเหมือนเมื่อก่อน ตีเข้าใจว่าชัยกำลังจะตีจากเพราะมีแฟนใหม่ ตีจึงคิดจะเป็นฝ่ายบอกเลิกชัย จากนั้น ตีจึงไม่รับโทรศัพท์ชัย เจอหน้าก็ไม่ยอมพูดด้วย

จนวันหนึ่งชัยส่ง sms มาบอกว่าขอเลิก ตีร้องไห้เสียใจอย่างหนัก และไม่กล้าระบายกับใคร

บันทึกของตี :

ชัยไลน์มาบอกว่าขอเลิก เรา.....

กลุ่ม 6

กรณีศึกษาที่ 3 : ตีกับชัย

ตีตกลงเป็นแฟนกับชัยอย่างเงียบๆ โดยไม่ยอมให้ใครรู้ว่าทั้งคู่เป็นเกย์และรักกัน ทั้งคู่ใช้วิธีโทรคุยกันแทบทุกคน และใช้เวลาอยู่ด้วยกันที่บ้านใครคนใดคนหนึ่งเสมอในวันเสาร์อาทิตย์

แต่พอผ่านไปสามเดือน ชัยก็โทรหาตีน้อยลง และไม่มาหาที่บ้านเหมือนเมื่อก่อน ตีเข้าใจว่าชัยกำลังจะตีจากเพราะมีแฟนใหม่ ตีจึงคิดจะเป็นฝ่ายบอกเลิกชัย จากนั้น ตีจึงไม่รับโทรศัพท์ชัย เจอหน้าก็ไม่ยอมพูดด้วย

จนวันหนึ่งชัยส่ง sms มาบอกว่าขอเลิก ตีร้องไห้เสียใจอย่างหนัก และไม่กล้าระบายกับใคร

บันทึกของชัย :

เราตัดสินใจส่งไลน์ ไปบอกเลิกกับตัววันนี้ เรา.....

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องของต้นกับอ้อ

สาระสำคัญ

การพัฒนาทักษะการอธิบายและทักษะการใช้สื่อ บูรณาการกับด้านการสื่อสารและการตัดสินใจที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และเป็นเรื่องที่คู่รักมักไม่สื่อสารกัน อย่างเปิดเผยจนส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางเพศและสัมพันธ์ภาพด้านอื่นๆ

จุดประสงค์

1. วิเคราะห์การตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลที่ตามมาอย่างรอบด้าน ทั้งผลบวกและลบ
2. อธิบายวิธีการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ เมื่อประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและระบุการป้องกันผลที่ไม่ต้องการ
3. ยกตัวอย่างวิธีการจัดการหรือลดผลกระทบจากปัญหาที่ไม่คาดคิด
4. พัฒนาทักษะการอธิบาย
5. พัฒนาทักษะการใช้สื่อ

อุปกรณ์และสื่อ

1. แบบฟอร์มเรื่อง “ต้นกับอ้อ” และคำเฉลยผลของการตัดสินใจ
2. กระดาษการ์ดสี หรือกระดาษสีตัดขนาด 3x3 นิ้ว จำนวน 4 สี เพื่อทำเป็นบัตรสีฟ้า บัตรสีเขียว บัตรสีเหลืองและบัตรสีชมพู สีละ 20-30 ใบ
3. กระดาษฟลิปชาร์ต กระดาษขาว ปากกาเคมี

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมชี้แจงว่ากิจกรรมวันนี้เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องการสื่อสารและการตัดสินใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคนสองคน จากนั้น อ่านเรื่อง ต้นกับอ้อ ให้ผู้เรียนฟัง หรือขออาสาสมัครเพื่ออ่านเรื่อง
2. เมื่ออ่านจบ ผู้ดำเนินกิจกรรมถามผู้เรียนว่า ถ้าเป็น ต้น จะทำอะไร จดคำตอบขึ้นบนกระดาน เมื่อไม่มีคำตอบเพิ่มเติม ชี้ให้เห็นว่า ต้นอาจมีทางเลือกได้หลายอย่าง
3. จากนั้นอธิบายว่า ในกิจกรรมนี้ ให้ทุกคนลองสวมบทบาทเป็น ต้น และให้เลือกตัดสินใจว่าจะทำอะไร จากทางเลือกในการตัดสินใจ 3 แบบ

แบบที่ 1	ตัดสินใจค้ำกับอ้อ และมีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย
แบบที่ 2	ตัดสินใจค้ำกับอ้อ และตั้งใจว่าจะแค่สัมผัสกันภายนอกโดยจะไม่สอดใส่

แบบที่ 3 ปฏิเสธอ้อว่า ยังไม่ยอมมีอะไรด้วยตอนนี้

4. ให้ผู้ที่ตัดสินใจเลือกแบบเดียวกันนั่งรวมกลุ่มกัน และแลกเปลี่ยนกันใน 2 ประเด็นใช้เวลา 15 นาที

- เหตุใดจึงเลือกทางเลือกนั้นๆ และ
- จะเกิดผลตามมาอย่างไรจากการเลือกแบบนี้

5. จากนั้น ให้ผู้เรียนแต่ละคนเลือกหยิบกระดาษสี ซึ่งมี 4 สีคือ สีฟ้า สีเขียว สีเหลือง และสีชมพูคนละหนึ่งสีตามใจชอบ

6. หลังจากทุกคนถือกระดาษสีไว้ในมือแล้ว ผู้ดำเนินกิจกรรมชี้แจงว่า “กระดาษสี” แต่ละสีหมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาจากการตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจหนึ่งๆ อาจมีผลตามมาได้หลายแบบ

7. จากนั้น ผู้ดำเนินกิจกรรมอ่านสิ่งที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของ ต้น กับ อ้อ ในแต่ละทางเลือก ตามกระดาษสี จนครบทั้ง 3 ทางเลือก

8. ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนคุยเพื่อให้ผู้เรียนช่วยกันวิเคราะห์ถึงเรื่องการสื่อสารกับการตัดสินใจ และการรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตามมาโดยใช้คำถามชวนคิด

คำถามชวนคิด

- รู้สึกอย่างไร เมื่อรับรู้ผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการตัดสินใจ (ตามกระดาษสี)
- ตอนที่เลือกตัดสินใจ ได้คิดถึงผลที่อาจเกิดตามมาหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น

- อะไรเป็นเหตุจูงใจให้เราเลือกแบบนี้
- ผลที่ได้รับ (ตามกระดาษสี) เป็นผลที่เราคาดว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่ เป็นไปได้หรือไม่ว่าจะเกิดผลดังกล่าว เพราะเหตุใด

- เราจะจัดการอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้นซึ่งไม่เป็นไปดังคาด
- หากมีโอกาสตัดสินใจใหม่ จะตัดสินใจเหมือนเดิมหรือไม่ เพราะเหตุใด

9. ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนผู้เรียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้จากเรื่องของต้นกับอ้อ และเพิ่มเติมประเด็นสำคัญของกิจกรรม ดังนี้

- เวลาตัดสินใจ เรามักคิดว่า เราเลือกสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตัวเองเสมอ และไม่คิดว่าจะเกิดเรื่องที่ไม่ดีกับเรา

- กระบวนการตัดสินใจ หมายถึง การเลือกสิ่งที่เราต้องการและการพร้อมยอมรับผลที่จะเกิดตามมาซึ่งมีทั้งแบบที่เราคาดได้ชัดเจนและแบบที่เราไม่คาดคิด ขึ้นอยู่กับว่าเรามีความรู้ มีข้อมูล และประสบการณ์ที่จะคาดการณ์ได้มากเพียงใด

- การตัดสินใจ หมายถึงรวมถึงการทบทวนและคิดหาทางป้องกันผลที่เราไม่ต้องการด้วย เพื่อให้แน่ใจว่าเราสามารถรับผิดชอบต่อเรื่องที่จะเกิดขึ้น

- เมื่อต้องตัดสินใจ เรามักตัดสินใจโดยคำนึงถึงคุณค่าที่เรายึดถือ การเลือกทำอย่างใดอย่างหนึ่งของแต่ละคนจึงแตกต่างกัน แม้จะมีข้อมูล ความรู้เหมือนกัน แต่ก็อาจมีความเป็นไปได้ในชีวิตทางเพศหลายอย่างที่ทั้งสองฝ่ายไม่อยากจะเปิดเผยให้กันและกันรู้ เพราะต่างฝ่ายต่างเกรงว่าจะทำให้อีกฝ่ายรับไม่ได้ หรือทำให้ภาพลักษณ์ของตนเปลี่ยนไป เมื่อฝ่ายหนึ่งไม่กล้าบอกและอีกฝ่ายไม่กล้าถาม จึงเป็นไปได้ที่ทำให้เราคิดตัดสินใจขาดข้อมูลที่จำเป็น

- ความรับผิดชอบ เป็นพื้นฐานที่สำคัญทั้งในระดับบุคคล และระหว่างคนสองคนที่มีความสัมพันธ์กันควรจะมีให้ต่อกัน การแสดงความรับผิดชอบคือ การคำนึงถึงสิ่งที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเองและคนที่เรารักหรือคนที่มีความสัมพันธ์ด้วย และช่วยกันจัดการไม่ให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

- เมื่อเกิดปัญหาที่ไม่คาดคิด เช่น ตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม การติดโรค ฯลฯ ทั้งสองคนควรปรึกษาร่วมกันว่าจะทำอย่างไร ไม่ผลักรให้เป็นภาระของคนใดคนหนึ่งหรือฝ่ายหญิงฝ่ายเดียวก่อนตัดสินใจควรถามหาข้อมูลจากหน่วยงานที่ให้คำปรึกษาในเรื่องนั้นๆ ที่จะทำให้เราได้ข้อมูลและช่วยให้เราพิจารณาอย่างรอบด้าน (หาข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก www.teenpath.net) รวมทั้งอาจลองหาคนใกล้ชิดที่เราไว้วางใจและสามารถรับฟังสิ่งที่เกิดขึ้นกับเราอย่างไม่ตัดสินและพร้อมให้คำแนะนำช่วยเหลือได้

10. หากมีเวลาเหลือ อาจจะทำอาสาสมัครในท้องถิ่น 1-2 คน เล่าประสบการณ์ตัวเองที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและผลที่เกิดขึ้นแล้วไม่เป็นไปอย่างที่เราคาดคิดว่า ส่งผลต่อเราอย่างไรและเพื่อให้อาสาสมัครสะดวกใจมากขึ้น ผู้ดำเนินกิจกรรมควรเน้นผู้เรียนว่า ไม่ควรล้อเลียนหรือนำเรื่องที่เพื่อนพูดในชั้นเรียนไปพูดต่อภายนอก

11. สาธิตการใช้ทักษะการอธิบายและทักษะการใช้สื่อ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ดำเนินกิจกรรม

ผู้ดำเนินกิจกรรมจำเป็นต้องเน้นกติกาที่ตกลงร่วมกันถึงการรักษาความลับ หากมีผู้เรียนเล่าเรื่องที่ตนมีประสบการณ์จากการตัดสินใจแล้วเกิดผลตามมาอย่างไม่ได้คาดคิด ซึ่งส่งผลกับความสัมพันธ์ของตนเองกับคนอื่น

การประเมินผล

สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และการอภิปรายแลกเปลี่ยนและสังเกตทักษะการอธิบายและทักษะการใช้สื่อ

คำถามท้ายบท

ความรักกับความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

ก. ความรัก คือ อารมณ์ ความรับผิดชอบ คือ สำนึก

- ข. ความรัก คือ ความฝัน ความรับผิดชอบ คือ ความคลั่ง
- ค. ความรัก คือ ความรู้สึก ความรับผิดชอบ คือ การกระทำ
- ง. ความรัก คือ ฮอร์โมน ความรับผิดชอบ คือ สังคม

ใบกิจกรรม

เรื่องของต้นกับอ้อ

“ต้น” บอกตัวเองว่ารู้สึกชอบ “อ้อ” มาก นับตั้งแต่คบกันมาได้เกือบสองเดือน ต้นจะหาทางไปเจอหน้า และใช้เวลาอยู่กับอ้อเกือบทุกวัน ต้นจึงดีใจมาก เมื่ออ้อชวนต้นไปที่ห้องคืนวันศุกร์ ทั้งสองคนนั่งคุยกัน ชวนกันดูทีวีและดูหนังวิดีโอด้วยกันและโดยค่อยเป็นค่อยไป ทั้งสองเริ่มสัมผัสหอมแก้มและโอบกอดกัน แล้วอ้อก็บอกต้นว่าอยากให้ต้นค้างที่ห้องด้วยกันคืนนี้ ทั้งบอกอีกว่าไม่ต้องกังวลเรื่องอื่น เพราะอ้อกินยาคุมอยู่ ต้นรู้ว่าเอดส์เป็นเรื่องที่อาจเกิดขึ้นกับใครก็ได้ และรู้ว่ายาคุมไม่สามารถป้องกันเอดส์ได้

ถ้าคุณเป็น “ต้น” คุณจะตัดสินใจอย่างไร?

ทางเลือกของ “ต้น”

- แบบที่ 1 ตัดสินใจค้างกับอ้อ และมีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย
- แบบที่ 2 ตัดสินใจค้างกับอ้อ และตั้งใจว่าจะแค่สัมผัสกันภายนอกโดยจะไม่สอดใส่
- แบบที่ 3 ปฏิเสธอ้อว่า ยังไม่ยอมมีอะไรด้วยตอนนี้

คำเฉลยทางเลือก

- แบบที่ 1 ตัดสินใจค้างกับอ้อ และมีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย
- สีฟ้า อ้อมไม่ได้ท้องและต้นก็ได้ติดโรครอะไร
- สีเขียว อ้อมกินยาคุมกำเนิดมาสองวันแล้ว หลังจากมีอะไรกับต้น จึงพบว่าตัวเองท้อง
- สีเหลือง อ้อมไม่ท้องแต่ทำให้ต้นติดหนองใน
- สีชมพู อ้อมมีเชื้อเอชไอวี และต้นก็ได้รับเชื้อมาด้วย แต่อ้อมยังไม่รู้ว่าตัวเองท้องหรือไม่
- แบบที่ 2 ตัดสินใจค้างกับอ้อ และตั้งใจว่าจะแค่สัมผัสกันภายนอกโดยจะไม่สอดใส่
- สีฟ้า ทุกอย่างเป็นไปด้วยดี ทั้งสองคนรู้สึกตื่นเต้นนิดหน่อย แต่ก็รู้สึกดีกับการสัมผัสที่มีให้กัน

- สี่เขียว** ต้นเป็นฝ่ายเริ่มคุยกับอ้อว่าตัวเองรู้สึกอย่างไรและอยากทำอะไร ทั้งสองคนคุยกันอย่างตรงไปตรงมาและรู้สึกใกล้ชิดกันมากขึ้น สุดท้ายก็ตัดสินใจยังไม่มีอะไรกัน
- สี่เหลือง** ทั้งสองคนตกลงกันว่าแค่สัมผัสกัน โดยจะไม่มี การสอดใส่ และเมื่อความรู้สึกและบรรยากาศเป็นไป สุดท้ายทั้งสองคนก็มีอะไรกันโดยไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย และต้นก็พบว่าตัวเองติดหนองใน
- สี่ชมพู** ตกลงคืนนั้นต้นกับอ้อคุยกันและแสดงความรักต่อกันด้วยการสัมผัสกันตลอดคืนโดยไม่ได้มีการสอดใส่ อ้อรู้สึกดีมากกับการสัมผัสทุกอย่างของต้นและถึงจุดสุดยอดเป็นครั้งแรก
- แบบที่ 3 ปฏิเสธอ้อว่า ยังไม่ยอมมีอะไรด้วยตอนนี้**
- สี่ฟ้า** อ้อเข้าใจที่ต้นบอกและไม่ได้เสียความรู้สึกอะไรที่ตัวเองชวนต้นค่าง คืนนั้นอ้อจึงออกไปกับเพื่อนชายอีกคนหนึ่ง
- สี่เขียว** อ้อรู้สึกโมโหที่ถูกปฏิเสธและพยายามจะชวนต้นโดยทำทนายว่าต้นเป็นผู้ชายจริงหรือเปล่า หลังจากนั้นอ้อก็เอาเรื่องต้นไม่กล้ามีเพศสัมพันธ์ไปเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง
- สี่เหลือง** อ้อบอกต้นว่า เราทำอะไรให้รู้สึกดี ๆ กันได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีอะไรกัน ทั้งสองคนก็เลยผลัดกันนวดสัมผัสร่างกายให้กันและกัน โดยต่างก็รู้สึกดีมากกับการทำแบบนั้น และไม่รู้สึกกังวลทั้งเรื่องท้องและโรค
- สี่ชมพู** อ้อไม่ได้โกรธที่ต้นปฏิเสธแต่อยากรู้ว่าทำไมต้นถึงไม่คิดเรื่องการมีเพศสัมพันธ์กับตัวเองต้นจึงอธิบายว่าต้องการรอให้พร้อมกว่านี้ ซึ่งอ้อฟังแล้วรู้สึกประทับใจในตัวต้นมากเลย บอกว่าต้นเป็นผู้ชายที่พิเศษมาก ทั้งสองคนนัดกันในคืนถัดมา

แผนการจัดการเรียนรู้ อยู่อย่างเข้าใจ

สาระสำคัญ

การพัฒนาทักษะการอธิบายและทักษะการใช้สื่อ บูรณาการกับด้านความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการติดเชื้อเอชไอวี จะช่วยคลี่คลายความกังวลใจ สร้างความมั่นใจและยอมรับในการอยู่ร่วมกัน รวมทั้งสามารถช่วยให้ผู้ติดเชื้อสามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ

จุดประสงค์

1. ตระหนักถึงสิทธิในการดำรงชีวิตตามปกติของผู้ติดเชื้อ
2. ระบุสาเหตุของอคติที่มีต่อการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อในสังคม
3. พัฒนาทักษะการอธิบายและทักษะการใช้สื่อ

อุปกรณ์และสื่อ

1. แผ่นกิจกรรม เรื่องของปลาหมึก
2. กระดาษฟลิปชาร์ต กระดาษขาว ปากกาเคมี

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ว่าเป็นการทำความเข้าใจชีวิตของผู้ติดเชื้อเอชไอวี และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับคนๆ หนึ่งเมื่อติดเชื้อเอชไอวี
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการชวนผู้เรียนคุยว่า เคยรู้จักชีวิตของผู้ติดเชื้อเอชไอวีบ้างไหม ขออาสาสมัครเล่าให้ฟังเป็นตัวอย่างสั้นๆ และถามต่อว่า หากวันหนึ่งเรารู้ว่าเพื่อนสนิทของเราเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี เราจะทำอย่างไร ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนให้อธิบายเหตุผลประกอบ
3. จากนั้น ผู้ดำเนินกิจกรรมให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละไม่เกิน 7 คน แจกแผ่นกิจกรรมเรื่องปลาหมึก ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษา และตอบคำถามดังนี้
  - มีเรื่องอะไรบ้างใน “เรื่องของปลาหมึก” ที่ไม่ตรงกับสิ่งที่เราเคยได้ยินเกี่ยวกับชีวิตผู้ติดเชื้อ
  - ผู้ติดเชื้อมีสิทธิที่จะทำอะไรได้บ้าง และไม่ควรทำอะไรบ้าง
  - อ่านเรื่องของปลาหมึกแล้ว มีคำถามอะไรเกี่ยวกับเรื่องเอดส์บ้าง
4. ให้อเวลากลุ่มย่อย 10 นาที แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอคำตอบ โดยเสนอเฉพาะข้อที่ไม่ซ้ำกัน กลุ่มละ 2 นาที

5. ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนคุยโดยใช้คำถามชวนคิดเชื่อมโยงเข้ากับประเด็นต่างๆ ที่ผู้เรียนนำเสนอ

คำถามชวนคิด

- ปัจจัยที่ทำให้ปลาหมึกสามารถมีชีวิตอยู่ได้ คืออะไร
- คิดว่าผู้ติดเชื้อควรมีเพศสัมพันธ์อีกหรือไม่ เพราะเหตุใด
- คิดว่าผู้ติดเชื้อควรตัดสลิมนใจมีลูกหรือไม่ เพราะเหตุใด
- คิดว่าเป็นเพราะเหตุใด ที่แฟนใหม่ของปลาหมึกจึงไม่ติดเชื้อ
- เราใช้อะไรเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าผู้ติดเชื้อทำอะไรได้ ทำอะไรไม่ได้บ้าง
- เรื่องนี้ให้แง่คิดกับเราอย่างไร
- คิดว่าโรงเรียนควรมีนโยบายที่เกี่ยวกับนักเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวีอย่างไร

6. ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนผู้เรียนสรุปว่า เราได้อะไรจากกิจกรรมวันนี้ และเพิ่มเติมประเด็นดังนี้

- ผู้ติดเชื้อ ไม่ใช่ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ติดเชื้อเพียงเป็นผู้มีเชื้อเอชไอวีอยู่ในร่างกาย มีสิทธิและสามารถใช้ชีวิตตามปกติเช่นเดียวกับคนอื่นๆ ในสังคม

- ความเข้าใจจากคนรอบข้าง เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ติดเชื้อมีชีวิตแข็งแรงทั้งกายและใจ

- เราควรมีความเข้าใจที่ถูกต้องถึงช่องทาง การติดเชื้อเอชไอวี เพื่อให้หมดความกังวลใจ ลังเลใจการใช้ชีวิตประจำวันอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อ

7. สาธิตการใช้ทักษะการอธิบายและทักษะการใช้สื่อ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ดำเนินกิจกรรม

ผู้ดำเนินกิจกรรมควรเตรียมตอบคำถามเรื่องเอดส์ที่ผู้เรียนถาม หากไม่มีข้อมูล หรือข้อมูลไม่ชัดเจน ให้ใช้คำถามของผู้เรียนเป็นการบ้าน ในการไปค้นคว้าเพิ่มเติมและให้ผู้เรียนกลับมาเสนอคำตอบในคาบเรียนต่อไป โดยแนะนำให้หาข้อมูลได้ที่เว็บไซต์มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ www.aidsaccess.com หรือ www.teenpath.net รวมทั้งแหล่งข้อมูลด้านเอดส์หรือสุขภาพอื่นๆ เช่น กลุ่มโรคเอดส์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข www.aidsthai.org เป็นต้น

การประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และการอภิปรายแลกเปลี่ยน และสังเกตทักษะการอธิบายและทักษะการใช้สื่อ

คำถามท้ายบท

หากมีเพื่อนติดเชื้อเอชไอวีในห้องเรียน เราควรทำอย่างไร

ก. ระวังตัวเองตลอดเวลา และไม่นั่งกินอาหารร่วมกับเพื่อนคนนั้น

- ข. คอยสังเกตว่าเพื่อนคนนั้นมีแผลหรือพุพองตรงไหนบ้าง
- ค. บอกเพื่อนและอาจารย์ทุกคนให้รู้และระวังตัวไว้
- ง. ปฏิบัติตัวกับเพื่อนคนนั้นปกติเช่นเดียวกับคนอื่น

แผนการจัดการเรียนรู้

หลากรส หลายแบบ

สาระสำคัญ

การพัฒนาทักษะการเสริมกำลังใจ และบูรณาการกับด้านการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน ถือว่าเป็นเรื่องปกติและเป็นรสนิยมส่วนบุคคล

จุดประสงค์

1. อธิบายสาเหตุของการมอคติต่อเพศทางเลือก
2. ยกตัวอย่างผลกระทบที่เกิดจากอคติทางเพศต่อประเด็นรักเพศเดียวกัน
3. บอกแนวทางการส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายทางเพศ
4. พัฒนาทักษะการเสริมกำลังใจ

อุปกรณ์และสื่อ

1. กรณีสึกษา 3 กรณี
2. กระดาษฟลิปชาร์ต กระดาษขาว ปากกาเคมี

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้ผู้เรียนลองยกตัวอย่างข่าวหรือเหตุการณ์ของคนรักเพศเดียวกัน ทั้งที่ประสบความสำเร็จและที่พบปัญหาในชีวิต (2 นาที)
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ว่ากิจกรรมหลากรสหลายแบบ เป็นการสำรวจความรู้สึกรสของคนรักเพศเดียวกัน และปฏิกิริยาของคนรอบข้างที่มีต่อคนรักเพศเดียวกัน
3. จากนั้น ผู้ดำเนินกิจกรรมให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม แจกใบกรณีสึกษาให้กลุ่มละ 1 ใบ และให้ช่วยกันตอบคำถามใช้เวลา 15 นาที
4. เมื่อหมดเวลา ให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ โดยเล่าว่าตนเองได้รับโจทย์เรื่องอะไร และความคิดเห็นของกลุ่มในเรื่องนั้นๆ ให้เวลากลุ่มละ 3 นาที
5. หลังจากนำเสนอครบทุกกลุ่มแล้ว ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนคุยในกลุ่มใหญ่โดยใช้คำถามชวนคิดเชื่อมโยงกับทางออกที่แต่ละกลุ่มเสนอ

คำถามชวนคิด

- ยกตัวอย่างความเชื่อ หรืออคติที่มีในสังคมเกี่ยวกับการรักเพศเดียวกันว่ามีอะไรบ้าง เช่น คิดว่าจะเปลี่ยนใจได้ ดูออกกว่าใครเป็น/ไม่เป็นเกย์จากบุคลิกลักษณะท่าทางภายนอก เกย์-ทอม-ตุ๊ด-ดี อารมณ์รุนแรง ฯลฯ ความคิดเหล่านี้สามารถใช้อธิบายคนรักเพศเดียวกันทุกคนหรือไม่ เพราะเหตุใด
- มีเรื่องอะไรบ้างที่ทำให้คนรักเพศเดียวกันรู้สึกกังวลใจ หรือเป็นเรื่องที่ไม่กล้าแสดงออก
- คิดว่าการหาทางออกที่แต่ละกลุ่มเสนอนี้ จะเป็นไปได้จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด มีทางออกอื่นๆ นอกจากที่กลุ่มเสนอมานี้หรือไม่ อย่างไร
- หากเหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นกับเพื่อนสนิท คนในครอบครัวเรา เราจะทำอย่างไร
- คนที่รักเพศเดียวกันควรเปิดเผยให้คนรอบข้างรับรู้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- การบอกหรือไม่บอกคนรอบข้าง จะส่งผลต่อตัวเขาอย่างไร ทั้งการใช้ชีวิตโดยทั่วไป และชีวิตทางเพศของเขา

6. ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนผู้เรียนสรุปว่าเราได้อะไรจากกิจกรรมวันนี้ และเพิ่มเติมประเด็น ดังนี้

- ในความเป็นจริง สังคมมีคนหลากหลายเพศ แม้เรามองเพียงสรีระภายนอกก็จะมีแค่สองเพศคือ ชายและหญิงก็ตาม แต่ไม่ใช่เรื่องผิดปกติเลยเมื่อคนๆ หนึ่งจะมีความรักกับเพศเดียวกัน
- ทศนคติและความเชื่อของคนในสังคมต่อความเป็นคนรักเพศเดียวกัน มีพื้นฐานมาจาก ศาสนา ค่านิยมในครอบครัว และอิทธิพลของสังคมที่มีกำหนดมาตรฐานทางเพศทั้งทางสรีระร่างกาย และคนที่มีความรู้สึกรักเพศเดียวกัน อาจจะเป็นผลจากพันธกรรมการเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมทางสังคม หรือมีหลายปัจจัยผสมผสานกันก็ได้
- รสนิยมทางเพศอาจเปลี่ยนแปลงได้ ความรู้สึกรัก ชอบ หรือดึงดูดใจต่อเพศเดียวกันต่อคนต่างเพศ หรือต่อทั้งสองเพศ ไม่ใช่เรื่องผิดปกติ และแม้มีรสนิยมทางเพศที่แตกต่าง ก็ได้ลดทอนสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพอย่างเท่าเทียม
- วัยรุ่นที่มีความสงสัยไม่แน่ใจ หรือมีคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของตัวเอง ควรหาผู้ใหญ่ที่ไว้วางใจและเป็นที่ยอมรับได้ หรือติดต่อหน่วยงานที่ให้บริการปรึกษาเรื่องรักเพศเดียวกัน โดยเฉพาะ แม้จะมีบริการไม่ทั่วถึง แต่ย่อมดีกว่าเก็บความอึดอัดกังวลใจไว้คนเดียว

7. สาธิตการใช้ทักษะการเสริมกำลังใจ

การประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และการอภิปรายแลกเปลี่ยน และสังเกตทักษะการเสริมกำลังใจ

คำถามท้ายบท

หากนักเรียนมีคนเพศเดียวกันมาแสดงให้รู้ว่าชอบหรือสนใจเรามากกว่าความเป็นเพื่อน คิดว่าจะปฏิบัติตัวต่อเขาอย่างไร

รายชื่อหน่วยงานให้บริการปรึกษาคนรักเพศเดียวกัน – ความหลากหลายทางเพศ

หญิงรักหญิง

กลุ่มอัญจารี

www.anjaree.net โทรศัพท์ 086-677-9009

เป็นกลุ่มที่ให้คำปรึกษาในเรื่องผู้หญิงที่รักผู้หญิง หรือใครที่กำลังคิดจะรักผู้หญิงสักคน และสงสัยว่าตนเองควรเปิดเผยตัวตนด้านนี้ได้อย่างไร

กลุ่มสะพาน

www.sapaan.org ตู้ ป.ณ.162 ปทจ. ดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 085-041-8477

การทำงานของกลุ่มสะพาน จะทำผ่านสื่อและกิจกรรมต่างๆ ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น สิ่งพิมพ์, วิทยุทัศน์, เว็บไซต์, ภาพยนตร์, วิทยุ, งานเขียน/วรรณกรรม, เวทีการประชุม/สัมมนา ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศ โดยเฉพาะหญิงรักหญิง เพื่อนำเสนอข้อมูล และสถานการณ์ของความหลากหลายทางเพศต่อสาธารณชน

กลุ่ม LESLA

www.lesla.com โทรศัพท์ 02-722-7447, 089-218-9119

LESLA มาจาก LESBOLA Island เป็นชื่อของเกาะๆ หนึ่ง ในตำนานกรีกโบราณ ที่มีเรื่องเล่าต่อๆ กันมาว่า เป็นเกาะที่มีแต่ผู้หญิงอาศัยอยู่ ผู้อาศัยในเกาะนั้นถูกเรียกว่า “Lesbian” LESLA เป็นที่สำหรับผู้หญิงรักผู้หญิง ต้องการมีเพื่อนที่พูดคุยกันแล้วเข้าใจกันได้ดี และเป็นศูนย์กลางรวมคนในสังคมเดียวกันนี้ให้มีความรักและความเข้าใจต่อกัน เพิ่มเติมโอกาสที่จะได้ดูแลกันและกันด้วย

ชายรักชาย

องค์กรบางกอกเรนโบว์ (Bangkok Rainbow Organization : BRO)

www.bangkokrainbow.org

37 ซอยประดิพัทธ์ 21 ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑ 10400

โทรศัพท์ 0-2618-5635, 086-607-1069

ให้คำปรึกษาปัญหาชีวิต ครอบครัว สุขภาพจิต และสุขภาพทางเพศ ในกลุ่มเยาวชนและครอบครัว โดยการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องและกิจกรรมสร้างสรรค์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น บทความ ภาพยนตร์ ละคร รายการโทรทัศน์ หนังสือ วิทยุ กิจกรรมทางการตลาด งานวิจัย การจัดสัมมนา ต่อสาธารณชนและผู้สนใจทั่วไป เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีและลดช่องว่างระหว่างกลุ่มเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศกับสังคม โดยร่วมทำงานกับเครือข่าย NGO ด้านเอดส์และเพศศึกษา สิทธิมนุษยชน และความหลากหลายทางเพศทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศไทย รวมทั้งกลุ่มประเทศย่าน Asia Pacific (Asia Pacific Rainbow :AP-Rainbow)

สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

www.fasiroong.org

159 อาคารเดอะบิช เรซิดენส์ ซอยโชคชัยร่วมมิตร (รัชดาภิเษก 19) ถนนวิภาวดีรังสิต เขต/แขวงดินแดง กรุงเทพฯ 10320

โทรศัพท์ 02-690-7733-4 โทรสาร 02-960-7735

ให้คำปรึกษาปัญหาชีวิต ครอบครัว สุขภาพจิต และสุขภาพทางเพศ ในกลุ่มเยาวชนและครอบครัว ในเรื่องชายรักชาย สามารถรับฟังรายการวิทยุซึ่งจัดโดยองค์กรได้ทางอินเทอร์เน็ต www.fsr-radio.com

ศูนย์สุขภาพชาย Mplus

www.mplusthailand.com

248/40 โครงการสหศรีภูมิเพลส ถนนมณีนพรัตน์ ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200 โทรศัพท์ 053-404-342 โทรสาร 053-404-342 ต่อ 12

ให้คำปรึกษา ทั้งยังเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพและวิชาการเกี่ยวกับชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย

กรณีศึกษา

กรณีที่ 1

ซซ์อยู่ชั้น ม.6 เป็นนักกีฬาโรงเรียน หน้าตาดี เขาู้ตัวเองว่าเป็นเกย์แต่ไม่เปิดเผยตัวเองเมื่ออยู่ที่โรงเรียน เขาจะเปิดเผยตัวเองเฉพาะเมื่ออยู่ข้างนอกกับคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่โรงเรียนเดียวกัน เขาเคียดอยากประกาศตัวเอง แต่เมื่อเห็นอาการที่เพื่อนๆ ในห้องและในโรงเรียนล้อเลียนและคอยแกล้งคนที่ เป็นเกย์? ทำให้ซซ์ไม่กล้า แต่ซซ์ก็ไม่สบายใจที่ต้องปิดบังตัวเอง จึงมาปรึกษาต๋อง ซึ่งเป็นเพื่อนต่างโรงเรียนที่สนิทกัน ต๋องเล่าเรื่องที่ซซ์มาปรึกษาให้เอกซึ่งเรียนอยู่ห้องเดียวกับซซ์ฟัง

ถ้าเราเป็นเอก จะทำอย่างไร?

กรณีที่ 2

แม่ของแนนมีแฟนเป็นผู้หญิงด้วยกัน ตัวแนนเองไม่รู้สิกรังเกียจอะไร แต่กลัวเพื่อนรู้แล้วจะเอาไปลือ จึงไม่เคยให้แม่มาส่งที่โรงเรียน อยู่มาวันหนึ่ง เพื่อนแนนไปที่บ้านเพื่อทำรายงาน เห็นแม่แนนกำลังกอดผู้หญิง เพื่อนสงสัยจึงถามแนน แนนไม่แน่ใจว่าเพื่อนจะเก็บความลับให้ไหม

ถ้าเราเป็นแนน จะทำอย่างไร?

กรณีที่ 3

ครูต๋อเป็นที่รักของนักเรียน และเป็นครูที่เก่งมาก ต่อมา ครูต๋อย้ายไปอยู่โรงเรียนใหม่ในอีกอำเภอหนึ่ง และมีเสียงลือว่า ครูต๋อถูกพวกพ่อแม่ในโรงเรียนใหม่ต่อต้าน เพราะรู้ว่าครูต๋อมีแฟนเป็นผู้ชายอยู่บ้านเดียวกัน

ถ้าเราเป็นนักเรียนเก่าของครูต๋อ จะทำอย่างไร?

แผนการจัดการเรียนรู้ วัฒนธรรมไทยกับเรื่องเพศ

สาระสำคัญ

การพัฒนาทักษะการเล่าเรื่อง และบูรณาการกับด้านวัฒนธรรม ที่เป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่คนหมู่มากในสังคมถือปฏิบัติเป็นธรรมเนียมสืบมาอย่างไรก็ตาม เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป การดำเนินชีวิต และวิถีปฏิบัติก็อาจเปลี่ยนตามการดำเนินชีวิตของคนส่วนใหญ่ แต่ระยะที่กำลังเปลี่ยนผ่านก็อาจจะเห็นความขัดแย้งของวิถีปฏิบัติ ที่มักเป็นที่ถกเถียงกันว่าไม่เป็นไปตามวัฒนธรรมหรือธรรมเนียมปฏิบัติที่เคยยึดถือกันมา บทเรียนนี้ต้องการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใคร่ครวญถึงความขัดแย้งของวิถีปฏิบัติ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ ให้ผู้เรียนได้มองเห็นและสามารถวิเคราะห์ได้ถึงที่มาที่ไปของความขัดแย้ง และสามารถมีข้อเสนอต่อการปฏิบัติของตนที่จะดำรงตนอยู่ได้โดยเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ชุมชน โดยไม่แปลกแยก แต่ก็ยังดำรง “ตัวตน” ของตนเองได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์

1. วิเคราะห์วิถีหรือแบบแผนทางวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติเรื่องเพศ
2. บอกค่านิยมเรื่องเพศ ที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษาในกลุ่มเยาวชน
3. พัฒนาทักษะการเล่าเรื่อง

อุปกรณ์และสื่อ

1. ตัวอย่างบทความ เพลงรัก วรรณกรรม นวนิยาย เรื่องย่อภาพยนตร์ ตัวละครในวรรณกรรม หรือภาพยนตร์ หรือบทกวี ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ
2. เอกสารอ่านประกอบ ปาฐกถานำ “เพศศึกษา วัฒนธรรม และคุณธรรม เราจะบอกอะไรแก่เยาวชน” โดย ศ.ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์

การเตรียมการ

ก่อนถึงคาบเรียน มอบหมายให้ผู้เรียนจับคู่กันไปหาบทความ เพลงรัก วรรณกรรม ตัวละครในนวนิยาย หรือภาพยนตร์ บทกวี หรือเรื่องย่อภาพยนตร์ ที่สะท้อนวิถีชีวิต หรือวัฒนธรรมในเรื่องเพศ หรือสัมพันธ์ภาพระหว่างหญิงชาย หรือความสัมพันธ์ของผู้ใหญ่กับเยาวชนในการควบคุมชีวิตทางเพศของเยาวชนที่คู่ตนเองเห็นด้วย 1 ชิ้น และไม่เห็นด้วย 1 ชิ้น (เลือกตัดตอนมาท่อนสั้นๆ) และเตรียมนำเสนอ โดยให้แต่ละคู่เขียนบทวิเคราะห์สั้นๆ ต่อสื่อที่เลือกมา ว่าสะท้อนเรื่องเพศอย่างไร รวมทั้งเหตุผลที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยในสื่อแต่ละชิ้น

คำนิยามหรือขำนิยาม

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ว่า ต้องการให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนการวิเคราะห์วัฒนธรรมในเรื่องเพศที่สะท้อนอยู่ในบทความ เพลงรัก วรรณกรรม นวนิยาย บทกวี ที่ตนเองเลือกมาโดยให้บอกเหตุผลของความพอใจ หรือไม่พอใจในวิถี หรือวัฒนธรรมที่สะท้อนจากสื่อชิ้นนั้นๆ
2. ถามผู้เรียนว่ามีใครเลือกสื่อประเภทใดมาบ้าง เพื่อดูประเภทของงานที่ผู้เรียนเลือกมานำเสนอ
3. ขออาสาสมัครที่พร้อมนำเสนอ โดยให้เวลานำเสนอคู่ละ 3 นาที
4. ผู้ดำเนินกิจกรรมจัดให้คู่ที่เลือกสื่อที่แตกต่าง ออกมานำเสนอก่อน เช่น กลุ่มที่เลือกเพลงละคร ภาพยนตร์ บทกวี นวนิยาย ฯลฯ และอาจถามผู้เรียนว่าต้องการฟังการวิเคราะห์ของเรื่องใดอีก
5. ให้เวลาในการนำเสนอ 25 นาที (อาจนำเสนอได้ไม่ครบทุกคู่)
6. จากนั้น ขอให้ทุกคู่ส่งการบ้านการเขียนบทวิเคราะห์ และผู้ดำเนินกิจกรรมชวนคุย โดยใช้คำถามดังนี้

คำถามชวนคิด

- ผู้เรียนคิดอย่างไร เมื่อได้ยินสิ่งที่เพื่อนเลือกมานำเสนอ มีส่วนที่เราเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างไร
  - มีความคิดเรื่องเพศเรื่องใดบ้างจากเรื่องที่เพื่อนๆ เลือกมานำเสนอแล้วเราเห็นว่าสอดคล้องกับวัฒนธรรมในความเห็นของผู้ใหญ่ แต่ไม่เข้ากับความคิดของเยาวชนส่วนใหญ่ในยุคปัจจุบัน
  - คิดว่าความคิดต่อวิถีวัฒนธรรมที่แตกต่างนั้น เกิดจากอะไร
  - การเลือกทำตามวิถีของคนส่วนใหญ่ในสังคม แม้จะรู้สึกขัดแย้ง มีผลดีผลเสียอย่างไร
  - การเลือกทำตามความคิดวิถีปฏิบัติที่ถูกต้องใจเรา แต่คนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยและถือเป็นเรื่องประหลาดมีผลดี ผลเสีย อย่างไร
  - ที่สุดแล้ว การเลือกยึดถือปฏิบัติ แบบแผนในการดำเนินชีวิต และความสัมพันธ์ในเรื่องเพศ ต้องคำนึงถึงเรื่องใดบ้าง จึงจะทำให้เกิดความพอดี ทำให้ตนเองและคนที่เราหวังไยมีความสุข
7. ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนผู้เรียนสรุปว่า เราได้อะไรจากกิจกรรมวันนี้ และเพิ่มเติมประเด็นดังนี้
    - วัฒนธรรมคือวิถีปฏิบัติที่เป็นแบบแผน แต่อาจเป็นคนละเรื่องกับ “การมีคุณธรรม” เพราะมักเกิดการเข้าใจผิดว่าเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น เชื่อว่าการแต่งกายที่ถูกระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรม คือการส่งเสริมคุณธรรม ทั้งๆ ที่แบบแผนเหล่านั้นอาจเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาและ

สิ่งแวดล้อมได้ เช่น การนิยมอาหารจานด่วน (อาทิ ข้าวราดแกง) แทนการรับประทานอาหารแบบครบ
สำหรับตามแบบในอดีต

- ถึงที่สุดแล้วเราพึงให้ความสำคัญกับเรื่องของ “คุณธรรม” จึงจะเกิดวิถีของการอยู่
ร่วมกันทางสังคมอย่างมีความสุข แม้จะมีแบบแผนย่อยทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน และเมื่อพูดถึง
วัฒนธรรมของการปฏิบัติต่อกันระหว่างเพศ หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเยาวชน หัวใจสำคัญ
คือ ต้องยึดถือให้ปฏิบัติต่อกันอย่างมี “คุณธรรม” ให้เกียรติต่อกัน เอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ทำร้าย
หลอกลวงหรือปฏิบัติต่อหน้าที่แต่กลับหลังทำร้าย หรือนินทา เป็นต้น

8. ผู้ดำเนินกิจกรรมให้การบ้านเพื่อเตรียมสำหรับคาบต่อไป ซึ่งเป็นแผนการเรียนรู้เรื่องเพศ
จากสื่อ : “จับผิดโฆษณา”

9. สาธิตการใช้ทักษะการเล่าเรื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ดำเนินกิจกรรม

ผู้ดำเนินกิจกรรมควรอ่านบทความ เรื่อง “เพศศึกษา วัฒนธรรม และคุณธรรม เราจะบอก
อะไรแก่เยาวชน” โดย ศ.ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์

การประเมินผล

- สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และการอภิปรายแลกเปลี่ยน
- ดูความลุ่มลึก และการให้เหตุผลในการเห็นด้วยกับไม่เห็นด้วยของบทความ/สื่อต่างๆ ที่
ผู้เรียนเลือกมา
- สังเกตทักษะการเล่าเรื่อง

ปาฐกถา

“เพศศึกษา วัฒนธรรม และคุณธรรม-เราจะบอกอะไรแก่เยาวชน”

โดย ศ.ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการคณะทำงานและวิทยากรหลัก Master Trainers

โครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ วันที่ 11 มิถุนายน 2547

จากหัวข้อที่ตั้งไว้ ผมขอให้คำตอบที่ถามมาว่า ผมตอบไม่ได้ แต่แค่นั้นไม่พอ เราต้องพูดให้แรงขึ้นว่า เราไม่ควรบอกอะไรแก่เยาวชน ตรงกันข้าม เราควรจะทำอะไรในเรื่องนี้ เพราะเราไม่ต้องการคำตอบสำเร็จรูป

เวลาพูดถึงเรื่องเพศ กามารมณ์ในวัฒนธรรมไทยโบราณ เราพูดเหมือนเราสามารถชี้ให้ดูง่ายๆ ซึ่งไม่เป็นความจริง เพราะเมื่อเรากลับไปดู เราจะพบว่า ครอบครัวกับกามารมณ์เป็นเรื่องที่แยกไม่ออกไม่ได้หมายความว่าคนโบราณไม่มีเพศสัมพันธ์นอกการสมรส แต่กลับมีเยอะมาก ขุนแผนได้เสียกับเมียทุกคนก่อนจะยกย่องเป็นเมียทั้งนั้น

คำว่า “การแต่งงาน” ในวัฒนธรรมไทยโบราณไม่ใช่การทำพิธีรดน้ำสังข์ การแต่งงานเป็นเรื่องที่เกิดโดยไม่มีพิธีกรรม เช่น หนีตามกันไป ลักพาตัว รวมทั้งการที่ผู้หญิงมีชู้ก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมากในสมัยโบราณ และเมื่อสามีรู้ว่ามีชู้ ก็สามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายผ่านศาลจากชายชู้ และมีทางเลือกว่าจะเลือกกับภรรยา หรือรับภรรยากลับมา ดังนั้น แม้แต่เพศสัมพันธ์ในการมีชู้ก็ยังมีสัมพันธ์กับครอบครัว

อ.ชาวิต สุขพานิช เคยกล่าวไว้ว่า ผู้ชายสมัยก่อนนอนกับผู้หญิงคนไหน ก็ถือว่าคนนั้นเป็นเมียแล้ว ไม่เหมือนกับคนสมัยนี้ที่มีความคิดต่างไป

การพูดว่า ครอบครัวแยกไม่ออกกับกามารมณ์ ยังหมายถึงความสัมพันธ์ในกลุ่มเครือญาติ ภาระทางเศรษฐกิจของครอบครัว ผู้ชายไทยสมัยก่อนแต่งงานแล้วจะเข้าไปอยู่บ้านผู้หญิง นั่นแสดงว่าก็ต้องไปสร้างทรัพย์สินสมบัติขึ้นใหม่ เพราะไม่มีมรดกเก่าติดตัวไปด้วย จนกว่าพ่อตาจะไว้ใจและอุดหนุนให้ไปบุกเบิกที่นาใหม่

ดังนั้น ผู้ชายที่จะเอาผู้หญิงเป็นเมียย่อมต้องคิดถึงพ่อตาว่ามีกำลังในการทำให้ตนเองมีที่นาใหม่ได้หรือไม่

การกีดกันคนจนถือเป็นของปกติธรรมดา ไม่ใช่เรื่องแปลกเหมือนที่เห็นในละคร ถ้าใครมีที่ดินมากและมีลูกชายก็ย่อมต้องคำนึงถึงลูกสะใภ้ที่เข้ามา เนื่องจากการแต่งงานหมายถึงมรดก ดังนั้น คนสมัยก่อนถึงต้องทำให้พวกคนจนกลายเป็นผีปอบ เพื่อให้ลูกตัวเองไม่ไปข้องแวะด้วย

ความสัมพันธ์ในกลุ่มเครือญาติ หรือกลุ่มบาร์มี จึงเข้ามาเป็นปัจจัยทางสังคมในการกำกับการเลือกคู่ของคน คนโบราณไม่อาจตัดสินใจที่จะนอนหรือไม่นอนจากความต้องการของตัวเองคนเดียวมี

แต่คนรวยเท่านั้นที่สามารถมีเมียน้อยได้ ภาระทางเศรษฐกิจจึงเข้ามามีความเกี่ยวข้องที่จะต้องคำนึงถึงในการมีคู่

ถ้าเช่นนั้น เพศศึกษาแบบโบราณคืออะไร

ย่อมไม่ใช่กามารมณ์เพียงอย่างเดียว เพราะเป็นเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงบทบาทของผู้ชายในครอบครัว ผู้หญิงในครอบครัว ซึ่งบทบาทพวกนี้เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เช่น การสอนให้ผู้หญิงเก็บหอมรอมริบทรัพย์ที่เป็นเงินหรือแลกเปลี่ยนเป็นเงินได้

ทำไมต้องสอน

เพราะในสังคมโบราณ ทรัพย์ที่เป็นเงินนั้นผู้หญิงเป็นคนเก็บ ผู้ชายทำหน้าที่ออกไปสร้างเกียรติยศนอกบ้าน ผู้ชายไทยได้เงินมาเท่าไร ก็ให้เมียหมด และขอเงินเมียใช้ไปเรื่อยๆ ผู้หญิงจึงเป็นฝ่ายดูแลทรัพย์สิน (และอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้ชายไทยใช้เงินไม่เป็น)

การที่เด็กผู้หญิงต้องออกไปทำงานในนา ถือเป็นส่วนหนึ่งของเพศศึกษา เพราะชวานาย่อมต้องทำนาให้เป็น ดังนั้น เราจึงควรมองเพศศึกษาในความหมายที่กว้างกว่ากามารมณ์

กามารมณ์บนโลกนี้ไม่ได้เกิดขึ้นลอยๆ นอกจากในหนังไป มันมีเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมที่แวดล้อมกามารมณ์ตลอดเวลา การสอนเพศศึกษาที่นึกถึงแต่กามารมณ์จึงเป็นการบิดเบือนความจริง การพูดถึงแต่ความปลอดภัย อายุที่จะมีจึงยังไม่พอที่จะใช้เป็นเงื่อนไขสอนเด็กถึงเรื่องนี้ ควรสอนเงื่อนไขที่รอบด้านมากกว่านี้ ไม่เน้นเพียงแต่ด้านร่างกายเท่านั้น

คนที่จะเรียนเรื่องเพศศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจเงื่อนไขทางวัฒนธรรมไปพร้อมๆ กัน การที่ผมใช้คำว่า วัฒนธรรมไทยโบราณ อาจฟังดูไม่คุ้นหู เพราะปัจจุบัน เราสร้างคำใหม่ๆ ขึ้นมา ซึ่งไม่เคยเกิดในสังคมโบราณ เช่น คดีเรื่องการรบกวนสงวนตัว ซึ่งเพิ่งเกิดขึ้นในเขตรอบกรุงเทพฯ เมื่อต้นรัตนโกสินทร์มานี้เอง ในวรรณกรรมสมัยปลายอยุธยา เช่น กฤษณาสมันต์สอนเรื่องการเป็นเมียที่ดี แต่ไม่เคยสอนเรื่องนักรบกวนสงวนตัว แต่หลังจากที่ความแตกต่างทางเศรษฐกิจมีมากขึ้น คนในสังคมจึงจำเป็นต้องสอน ต้องสร้างเงื่อนไขใหม่ๆ ขึ้น

ลองกลับมาดูเรื่องความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เรามักใช้คำว่า อิทธิพลทางตะวันตก คำๆ นี้ไม่ช่วยให้เราเข้าใจความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยแต่อย่างใด ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและเห็นได้ชัดคือ ความเป็นปัจเจกซึ่งมีมากกว่าสมัยโบราณ เช่น ในกฎหมายตราสามดวง มีการลงโทษให้เอามะพร้าวห้าวยัดปากผู้ที่เรียกชื่อเดิมของผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานใหม่ เป็นต้น นี่สะท้อนให้เห็นว่าสำนักคนสมัยก่อนในเรื่องปัจเจกของตนเองไม่หนักแน่นมากเท่าทุกวันนี้

การปลุกฝังเรื่องความเป็นปัจเจกจึงลดทอนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่แวดล้อมในครอบครัวให้กลายเป็นเรื่องของคนสองคนที่ไม่ต้องคิดถึงเรื่องใดๆ ไม่ว่าจะเป็นที่นา พ่อแม่ ฐานะ ปรากฏการณ์นี้มีให้เห็นมากขึ้น ความสำคัญของความรู้สึกของบุคคลกลายมาเป็นสิ่งที่อยู่เหนือความสัมพันธ์ของคนอื่นๆ เช่น ในนวนิยายยุคแรกๆ ซึ่งพระเอกเป็นคนซบถแล้วมาหลงรักนางเอกที่มี

ฐานะสูงกว่า แต่ก็ไม่ใช่อุปสรรคสำคัญอีกต่อไป ซึ่งเป็นการเริ่มให้ความสำคัญกับปัจเจก สะท้อนให้เห็นว่าความรักได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของสังคมแบบใหม่

ครอบครัวคนปัจจุบันกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว แยกบ้านอยู่ต่างหากจากพ่อแม่ปู่ย่า ซึ่งส่งเสริมความเป็นปัจเจกของคนสองคนให้เป็นอิสระจากความสัมพันธ์เครือญาติ อิทธิพลของชุมชน แม้แต่ในชนบทเอง ก็เปลี่ยนไปเพราะคนที่ไม่มิตี่นาเป็นของตนเองมีมากขึ้น เกิดความหลากหลายทางอาชีพมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงนี้เกิดอย่างรวดเร็วจนคนตามไม่ทัน ฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญของครอบครัวจากที่เคยให้ผู้หญิงที่เป็นเมียทำหน้าที่เก็บทรัพย์สินนั้นจึงเปลี่ยนมาเป็นผู้มีเงินฝากในธนาคารมากหรือน้อย

นอกจากนั้น ยังเกิดความเปลี่ยนแปลงด้านเพศสภาพขึ้นมาว่า ความเป็นหญิง เป็นชายไม่ได้เกิดจากสภาวะธรรมชาติเพียงอย่างเดียวแล้ว หากเกิดจากเงื่อนไขแวดล้อมทางสังคมด้วย

คนสองคนที่ตัดสินใจอยู่ร่วมกันแต่งงานกันแต่ก็ไม่ได้เป็นคนเดียวกันอย่างแท้จริงต่างก็มีอาชีพ มีเงินของตนเอง การจะทำให้ครอบครัวอยู่รอดจึงขึ้นอยู่กับคนสองคนเท่านั้น จึงเกิดอุดมคติใหม่ โลกทรรศน์ใหม่เข้ามาเปลี่ยนความคิดของคน เช่นเรื่องปัจเจกดังที่กล่าวมา

เมื่อเป็นเช่นนี้ วัฒนธรรมเรื่องเพศที่เราเคยถือกันมา จึงไม่สามารถนำกลับมาใช้เป็นมาตรฐานวัดได้ สังคมไทยขาดศีลธรรม คุณธรรม ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน แม้หลักศาสนธรรมเช่นเรื่องนิพพานจะยังคงเป็นสากลอยู่ แต่ก็ทำได้ไม่ง่ายอีกแล้ว

เราพยายามยึดยึดกฎเกณฑ์ที่เคยใช้กับคนโดยไม่คิดจะปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เลย กามารมณ์ที่แยกออกจากครอบครัวในปัจจุบันจึงไม่สามารถใช้กฎเกณฑ์เดิมๆ ได้ เช่น เรื่องพรหมจรรย์ผู้หญิง เราจะอธิบายอย่างไรหากมองในสายตาของปัจเจก ก็คือเรื่องเดียวกับการทำแท้ง เพราะสิทธิเสรีภาพของผู้หญิงอยู่เหนือร่างกายของตัวเอง

น่าแปลกที่วัฒนธรรมปัจจุบันให้สิทธิกับผู้หญิงมากขึ้น แต่เราไม่เคยพูดเรื่องพรหมจรรย์ผู้ชายเลย ผู้ชายไทยถือว่านอนกับผู้หญิงคนไหนก็ได้ แต่คนที่มาเป็นเมียต้องเป็นพรหมจรรย์ (ซึ่งขัดแย้งกันมากเพราะจะเลือกผู้หญิงแบบนั้นได้อย่างไร) กลายเป็นการหน้าไหว้หลังหลอก เราสอนในสิ่งที่เราไม่เชื่อ แล้วคิดหรือว่าเด็กจะเชื่อ

ระบบการลงโทษของสังคมเช่น เรื่องผี หมดไป ทำให้เราต้องสร้างวินัยแก่คนที่เป็นปัจเจก วินัยในสังคมไทย เรามักนึกถึงกฎข้อบังคับที่มาจากภายนอก ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นในตัวเองทั้งที่ในความ เป็นจริงมันเป็นเรื่องตรงกันข้าม ซึ่งเกิดมาตั้งแต่สมัย ร5 นับแต่เช้าเรียนวันแรกจนถึงมหาวิทยาลัยปี หนึ่งเราก็ยังคิดเองไม่เป็นต้องมีรุ่นพี่มาบังคับ กำหนด ซึ่งวินัยในเรื่องเพศต้องเกิดจากคิดได้เองเท่านั้น

ปัญหาในตอนนี่ของสังคมไทยคือ เราลอกของเก่าก็ไม่ได้ ลอกฝรั่งก็ไม่ได้

เราทุกคนไม่มีคำตอบตายตัว เราจึงไม่ควรจะบอกอะไรแก่เยาวชน แต่เราต้องมาคิดว่า อะไรคือมาตรฐานทางเพศของสองโลกในปัจจุบัน

มีเรื่องสี่เรื่องที่สำคัญต้องคำนึงหรือเป็นเป้าหมายคือ
 หนึ่ง มาตรฐานที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองกับคนอื่น
 สอง มาตรฐานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม
 ทั้งสองอย่างทำให้เราต้องรู้จักตนเองให้ดี รู้จักคนอื่นให้ดี และของสังคมให้ดีด้วย
 สาม คนต้องมีความคิดวิพากษ์ ไตร่ตรองถึงเรื่องถูกผิด ดีชั่ว โดยสำนึกถึงความเปลี่ยนแปลงที่
 เกิดขึ้นในสังคมเสมอ ถ้าไม่คิดถึงเรื่องถูกผิดดีชั่วด้วยตนเองก็จะไม่เข้าใจมาตรฐานสังคม
 สี่ ความเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ถึงเราไม่ชอบความเปลี่ยนแปลง แต่เราต้อง
 เข้าใจว่าคนอื่นคิดอย่างไร

นอกจากนั้น ผมอยากเสริมว่าเราต้องรู้จักศาสนธรรมในเชิงวิพากษ์ ไม่ใช่เป็นการเชื่ออย่างยึด
 เยียด ยกตัวอย่าง เวลาพระสอนเรื่องอย่าเอาของที่เขาไม่ได้ให้ นั้น พระอาจคิดถึงแค่กลัวหิวเดียวแต่
 ปัจจุบัน มีการโกงกันเป็นร้อยล้าน การซื้อหุ้น การอวยกรวยมากกว่าปกติ การทำให้ตัวเองรวย โดย
 ที่คนอื่นมีเงินน้อยลงถือเป็นการขโมยหรือไม่ เราควรตั้งคำถามเรื่องนี้กันสักนิด

กามเมสุมิฉา ซึ่งสอนให้ไม่ประพฤติดิฉิดในกามนั้นโบราณสอนว่าห้ามล่วงละเมิดผู้หญิงประมาณ
 20 ประเภทนั้น แล้วการที่ผู้ชายเที่ยวโสเภณีถือเป็นการทำผิดศีลหรือไม่ ที่เปลี่ยนจากการข่มขืนโดยใช้
 กำลังมาเป็นใช้เงินแทน

โลกปัจจุบันไม่เหมือนเมื่อก่อน แล้วการสนับสนุนให้ไปทำสงครามนั้นถือเป็นการฆ่าสัตว์ตัด
 ชีวิตหรือไม่

เราจึงควรสอนให้เด็กคิดอย่างสัมพันธ์กับปรากฏการณ์ของสังคม

เราไม่ควรมีคำตอบเดียวในการสร้างมาตรฐานทางศีลธรรมทางเพศไม่ควรให้คำตอบสำเร็จรูป
 แต่ควรตั้งเงื่อนไขต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อให้เด็กคิดได้เอง

เช่น การที่เด็กมีเพศสัมพันธ์กันในวัยเรียน เราไม่ควรใช้วิธีห้าม แต่ควรทำให้เด็กมองเห็นถึงสิ่งที่
 จะเกิดขึ้นอย่างถี่ถ้วนว่าจะก่อผลกระทบกับใครบ้าง

การขายบริการทางเพศผิดหรือถูก ผมไม่รู้ แต่เราควรจะทำให้เด็กรู้ว่ามิเงินอะไรบ้าง ที่ทำ
 ให้คนมาขายบริการทางเพศ และเงื่อนไขนั้นหลีกเลี่ยงได้หรือไม่

การสอนเรื่องเพศศึกษาจึงไม่ใช่การสอนเรื่องกามารมณ์ แต่เป็นการสอนเรื่องพฤติกรรมทุก
 อย่างในสังคมซึ่งต้องมองให้รอบด้านว่าไม่ใช่เพียงเรื่องทางกายล้วนๆ

ผมขอจบเพียงเท่านี้

เรียนรู้เรื่องเพศจากสื่อ : “จับผิดโฆษณา”

การเตรียมการ

ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ให้เลือกโฆษณาที่มีการใช้เรื่องเพศ อาทิ ความงาม ความหล่อเหลา รูปลักษณ์ เรือนร่าง การจีบกัน อารมณ์รัก การเป็นที่ปรารถนา ความโรแมนติก ในการโฆษณาสินค้า โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกมา 1 ชิ้น อาจเป็นสปอตโฆษณาทางโทรทัศน์ หรือโฆษณาในสิ่งพิมพ์ก็ได้

ให้แต่ละกลุ่มเขียนวิเคราะห์ว่า “ความลวง” ที่ปรากฏอยู่ในโฆษณานั้นๆ คืออะไร มี “ความไม่สอดคล้องกับความจริง” หรือมี “ความเป็นไปไม่ได้” อย่างไรบ้าง

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ว่าเราต่างได้รับอิทธิพลความคิดเรื่องเพศจากการปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคม เมื่อมีการพัฒนาด้านธุรกิจการตลาด การแข่งขันทางการค้า ผู้ขายผลิตภัณฑ์ต่างๆ ต่างอาศัยการโฆษณาเพื่อให้คนสนใจสินค้าหรือบริการของตนเอง เรื่องเพศมักจะสร้างความสนใจแก่คนได้ทุกเพศทุกวัย ผู้ผลิตโฆษณาจึงมักจะนิยมใช้เรื่องเพศ ความงาม ความหล่อเหลา รูปลักษณ์ เรือนร่าง การจีบกัน อารมณ์รัก การเป็นที่ปรารถนามาเป็นแรงจูงใจให้ใช้สินค้า การโฆษณาจึงมักจะมี “เหนือจริง” ในการเสนอเรื่องราวเพราะต้องการจูงใจ ขวนเขี้ยว เราจึงต้องสร้างความสามารถในการแยกแยะ “ความจริง” และ “ความลวง” ของสิ่งที่ถูกนำเสนอ

2. ให้ผู้เรียนนำการบ้านที่เตรียมมานำเสนอ โดยการเล่าเรื่องของโฆษณาทางโทรทัศน์ (ถ้าเป็นโฆษณาที่ทุกคนคุ้นเคยก็ไม่ต้องเล่าเรื่องย่อ เพื่อประหยัดเวลา) หรือแสดงภาพหากเป็นภาพโฆษณาที่ตัดมาจากนิตยสาร/หนังสือพิมพ์ แล้วให้เสนอประเด็นตามที่เตรียมมา

3. เมื่อทุกกลุ่มนำเสนอแล้ว ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนคุยโดยใช้คำถามดังนี้

คำถามชวนคิด

- เหตุใดการโฆษณาจึงมีการนำเสนอเช่นนั้น
- สิ่งที่ปรากฏในโฆษณาสอดคล้องกับ “วัฒนธรรมไทย” หรือแบบแผนในเรื่องเพศที่คน

ส่วนใหญ่คาดหวังให้เยาวชนปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

- เราคิดว่าผู้ชมส่วนใหญ่สามารถแยกแยะได้หรือไม่ว่ามีความลวงอยู่เพียงใด
- มีตัวอย่างโฆษณาใดอีกบ้างที่ผู้เรียนเห็นว่า หากไม่เท่าทันอาจส่งผลกระทบต่อเรา
- ข้อคิดสำหรับผู้บริโภคสื่อต่อโฆษณาเหล่านี้ ควรเป็นอย่างไร

4. ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนผู้เรียนสรุปว่า เราได้อะไรจากกิจกรรมวันนี้ และเพิ่มเติมประเด็น

ดังนี้

- เราอาจจะควบคุมการโฆษณาได้ยาก ที่สำคัญเราต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้ตัวเราว่าการโฆษณา มีวัตถุประสงค์หลักในการดึงดูดความสนใจ เพื่อจะได้นำความสนใจนั้นไปเกี่ยวพันกับสินค้า/บริหารที่ผู้โฆษณาต้องการจะขาย เมื่อเราถูกแวดล้อมด้วยสื่อเหล่านี้ เราจึงต้องเสพอย่างระมัดระวังว่าไม่มีอะไรที่เชื่อได้เช่นนั้น 100% เช่น ถ้าใช้ผลิตภัณฑ์นั้น ก็จะเป็นที่น่าปรารถนาดังเช่นโฆษณา หรือวิถีปฏิบัติในการแสดงออกเรื่องเพศเช่นที่ปรากฏในโฆษณา ก็อาจจะไม่เป็นที่ยอมรับเมื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะต้องคำนึงถึงกาลเทศะ เป็นต้น

- การจะเชื่อถือเพียงใด จึงต้องหมั่นตรวจสอบความคิดของตนเองว่า เราถูกจูงใจได้ง่าย คล้อยตามได้ง่าย เพราะต้องการมีภาพลักษณ์ หรือต้องการเป็นที่ปรารถนาดังในโฆษณาใช่หรือไม่ และพึงตระหนักว่าสิ่งที่ปรากฏในโฆษณา มักเป็นการเสนอข้อมูลด้านเดียว เพราะต้องการจูงใจให้บริโภคหรือซื้อผลิตภัณฑ์นั้นๆ เราจึงต้องหาข้อมูลและเรียนรู้ข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นๆ จากแหล่งอื่นๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ดำเนินกิจกรรม

ผู้ดำเนินกิจกรรมอาจเตรียมสื่ออื่นๆ ที่เห็นประเด็นชัดเจน หรือเป็นที่กล่าวถึงในช่วงนั้นๆ เพื่อนำมาชี้ประเด็นเรื่องเพศที่ปรากฏให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มเติม

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่เล่น ที่จริง

สาระสำคัญ

การพัฒนาทักษะการเสริมกำลังใจ และบูรณาการกับด้านการใช้ความรุนแรงทางเพศและการล่วงละเมิดทางเพศเป็นปัญหาที่ปรากฏชัดเจนในสังคมไทย มีหลายรูปแบบและอาจเกิดขึ้นกับทุกเพศ ทุกวัย บ่อยครั้งก็เกิดในการดำเนินชีวิตประจำวัน คนในสังคมก็อาจจะไม่เท่าทัน รวมทั้งหลายกรณีก็ได้บัญญัติไว้ในกฎหมาย ดังนั้น การรู้เท่าทันการใช้ความรุนแรง รู้จักแหล่งช่วยเหลือหากเผชิญปัญหา และการมีส่วนร่วมในการยุติความรุนแรงทุกรูปแบบเป็นสิ่งที่เยาวชนสามารถทำได้

จุดประสงค์

1. บอกได้ว่าพฤติกรรมแบบใดเป็นการใช้ความรุนแรงทางเพศ/การล่วงละเมิดทางเพศ
2. บอกแนวทางการจัดการหากต้องเผชิญปัญหาความรุนแรงทางเพศ/การล่วงละเมิดทางเพศ
3. บอกสิ่งที่ตัวเองทำได้ เพื่อไม่เป็นส่วนหนึ่งของการใช้ความรุนแรงทางเพศ/การล่วงละเมิดทางเพศกับคนอื่น
4. พัฒนาทักษะการเสริมกำลังใจ

อุปกรณ์และสื่อ

1. แผ่นกิจกรรม ตัดเป็นข้อๆ จำนวน 4-6 ชุด
2. กระดาษฟลิปชาร์ต กระดาษขาว ปากกาเคมี

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ว่า กิจกรรมนี้เป็นการเรียนรู้เรื่องพฤติกรรม การล่วงละเมิดทางเพศ และพฤติกรรมแบบใดที่ถือเป็นการใช้ความรุนแรงทางเพศ
2. แบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 6-8 คน แจกข้อความที่เตรียมไว้ให้กับทุกกลุ่ม และให้ในกลุ่มได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกันตามประเด็น ดังนี้
  - การกระทำที่ได้ในแต่ละข้อถือเป็นการใช้ความรุนแรงทางเพศ หรือการล่วงละเมิดทางเพศ หรือไม่อย่างไร และให้ใส่เครื่องหมายที่คิดว่าอยู่ในข้อดังกล่าวลงในช่องตาราง

ตัวอย่าง

ลำดับข้อ	ความรุนแรงทางเพศ	ล่วงละเมิดทางเพศ	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่ทั้ง 2 กรณี

- เกณฑ์ที่กลุ่มใช้ในการพิจารณาว่า ล่วงละเมิดทางเพศหรือเป็นความรุนแรงทางเพศหรือไม่ คืออะไร

- ในกรณีที่กลุ่มคิดว่าไม่แน่ใจ/หรือไม่ใช่ทั้งความรุนแรงทางเพศ/ล่วงละเมิดทางเพศพิจารณาจากอะไร

3. ให้เวลาแลกเปลี่ยนในกลุ่มย่อย 15 นาที จากนั้น ผู้ดำเนินกิจกรรมถามให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอ

4. ให้กลุ่มอาสาสมัครนำเสนอ หลังจากนั้นให้กลุ่มอื่นๆ พิจารณาว่า กลุ่มตนเองมีความเห็นที่แตกต่างหรือไม่ และนำเสนอเพิ่มเติม ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนคุย โดยใช้คำถามดังนี้

คำถามชวนคิด

- คิดว่าเป็นเพราะเหตุใด จึงเกิดการใช้ความรุนแรงทางเพศ/หรือล่วงละเมิดทางเพศ

- คิดว่าคนที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศหรือใช้ความรุนแรงทางเพศ รู้สึกอย่างไร

- หลังจากพูดคุยในกลุ่มย่อยแล้ว ความเข้าใจในเรื่องการใช้ความรุนแรงทางเพศหรือล่วงละเมิดทางเพศแตกต่างไปจากเดิมที่เคยเข้าใจหรือไม่ อย่างไร

- ใครเคยมีประสบการณ์พบเห็นเหตุการณ์การใช้ความรุนแรงทางเพศ หรือการล่วงละเมิดทางเพศบ้าง ให้ยกตัวอย่าง

- ให้ยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่ผู้เรียนเคยประสบ แต่ไม่แน่ใจว่าการกระทำดังกล่าวถือเป็นการล่วงละเมิดทางเพศ หรือเป็นการใช้ความรุนแรงทางเพศหรือไม่ ไม่ว่าจะในฐานะผู้ถูกระทำหรือผู้กระทำโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม และให้กลุ่มช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

- หากเกิดเหตุการณ์ที่ถูกล่วงละเมิด ผู้ที่ถูกกระทำควรทำอย่างไร

5. ผู้ดำเนินกิจกรรมชวนผู้เรียนสรุปว่า เราได้อะไรจากกิจกรรมวันนี้ และเพิ่มเติมประเด็นดังนี้

- การละเมิด คือ การไม่ยินยอมจากอีกฝ่าย

- การล่วงละเมิดทางเพศ/การใช้ความรุนแรงทางเพศ เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน และหลายครั้งสังคมก็มักจะมองเป็นเรื่องปกติหรือธรรมดา แต่บุคคลที่ถูกกระทำมีความรู้สึกไม่ยินยอมและไม่กล้าทำอะไร

- สถานการณ์การถูกละเมิดทางเพศ/ความรุนแรงทางเพศบ่อยครั้งเกิดขึ้นต่อภาวะทางจิตใจ มากกว่าทางกายซึ่งเป็นการกระทำที่เห็นได้ชัดเจนและมักจะมีกฎหมายรองรับ

- ในหลายกรณีการใช้ความรุนแรงทางเพศ/ละเมิดทางเพศก็ไม่มีกฎหมายคุ้มครอง เช่น การทำร้ายจิตใจด้วยวาจา หรือการฉวยโอกาสใช้อำนาจ ตำแหน่งหน้าที่ หรือความใกล้ชิดบีบบังคับ ฯลฯ

6. สาธิตการใช้ทักษะการเสริมกำลังใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ดำเนินกิจกรรม

ผู้เรียนอาจจะนำเสนอประสบการณ์ที่คิดว่าถูกละเมิดทางเพศ/ใช้ความรุนแรงทางเพศ ซึ่งคนอื่น ๆ อาจจะมองเห็นเป็นเรื่องธรรมดา/ปกติ เช่น ถูกเพื่อนเรียกว่า “น้องจอบน” (หน้าอกเล็ก) ฯลฯ แต่ประเด็นที่สำคัญก็คือ ผู้ถูกล้อเลียนไม่ได้มีความรู้สึกที่ดีและไม่ยินยอมให้ถูกเรียกอย่างนั้น (แม้จะเป็นการหยอกล้อระหว่างเพื่อนก็ตาม) ผู้ดำเนินกิจกรรมจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจในเรื่องนี้ให้กับผู้เรียนด้วยเช่นกัน

การประเมินผล

สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และการอภิปรายแลกเปลี่ยน และสังเกตทักษะการเสริมกำลังใจ

คำถามท้ายบท

ตัวบ่งชี้ว่าจะเป็นการล่วงละเมิดทางเพศ/ความรุนแรงทางเพศหรือไม่คือ...

- ก. กฎหมาย
- ข. ความรู้สึกไม่ยินยอมของอีกฝ่ายถึงแม้ว่าจะเป็นคู่สมรส หรือเป็นผู้ใกล้ชิด
- ค. การอยู่ในภาวะที่จำยอมของอีกฝ่าย
- ง. การเลือกที่จะให้ข้อมูลบางอย่างและละเลยการให้ข้อมูลบางอย่างต่ออีกฝ่าย
- จ. ถูกทุกข้อ

ข้อมูลเพิ่มเติมด้านความรุนแรงทางเพศ

ความรุนแรงทางเพศ ครอบคลุมถึงผลของการกระทำที่เกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจ รวมทั้งการคุกคามหรือการข่มขู่ด้วย การใช้อำนาจยังหมายถึงรวมถึงการละเว้นไม่ปฏิบัติหรือการปล่อยปละละเลย ไม่ปฏิบัติ ยังผลทำให้เกิดความรุนแรงอย่างเห็นได้ชัดจากการกระทำนั้น ดังนั้น การใช้อำนาจหรือการใช้กำลังทางกาย จึงควรหมายถึงรวมถึงการละเว้นไม่กระทำหรือการกระทำทุกประเภทที่ก่อให้เกิดผลเสีย ทั้งต่อร่างกาย จิตใจ และเพศของผู้อื่น อาจแบ่งความรุนแรงทางเพศ ได้ดังนี้

1. ความรุนแรงต่อร่างกาย จิตใจ และเพศที่เกิดขึ้นในครอบครัว ซึ่งหมายถึงรวมถึงการทุบตี ภรรยา (Battering) ความรุนแรงทางเพศต่อเด็กหญิงในบ้าน ความรุนแรงต่อเด็กและคนชราในบ้าน ความรุนแรงที่เกิดจากสินสอดของฝ่ายหญิง (Dowry-related violence) การข่มขืนโดยคู่สมรส (Marital rape) การขริบอวัยวะเพศหญิง (Female genital mutilation) และการปฏิบัติตามประเพณีอื่นๆ ที่เป็นอันตรายต่อผู้หญิง ความรุนแรงที่เกิดจากคนอื่นที่ไม่ใช่คู่สมรส (Non-spousal violence) และความรุนแรงจากการหาประโยชน์บนร่างกายผู้หญิงโดยการอนาจาร (Violence relate to exploitation)

2. ความรุนแรงทางร่างกาย ทางเพศ และทางจิตใจที่เกิดขึ้นในชุมชนทั่วไปหรือที่สาธารณะ รวมทั้งการข่มขืนกระทำชำเรา การถูกลวนลามล่วงละเมิดทางเพศหรือทำอนาจาร (Sexual harassment) ในที่ทำงาน ในสถานศึกษาและที่อื่นๆ การค้าผู้หญิงข้ามถิ่นหรือข้ามชาติ (Trafficking) และการบังคับค้าประเวณี (Forced prostitution)

3. ความรุนแรงทางร่างกาย ทางเพศ และทางจิตใจที่เกิดจากการกระทำของรัฐ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นที่ใดก็ตาม หรือเกิดจากการปล่อยปละละเลยของรัฐในการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง การกระทำรุนแรงต่อผู้หญิงยังหมายถึงรวมถึงการทำหมั้นหรือบังคับให้ทำแท้ง การขึ้นบังคับหรือใช้กำลังให้ใช้วิธีการป้องกันการตั้งครรภ์โดยที่ผู้หญิงไม่เต็มใจ หรือการเลือกเพศทารกโดยการฆ่าทารกเพศหญิง เป็นต้น

กิจกรรม

ให้แต่ละคนพิจารณาว่าการกระทำต่อไปนี้ ถือเป็นการใช้ความรุนแรงทางเพศ หรือการล่วงละเมิดทางเพศ หรือไม่ เพราะเหตุใด และหากเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ ควรทำอย่างไร

1. การ forward mail หรือ clipping ภาพบุคคล
2. ผู้บริหารชายพูดกับพนักงานหญิงว่า “คุณทำงานได้ถูกใจผมมาก ถ้าคุณยอมมีอะไรกับผม ผมจะเตรียมเลื่อนตำแหน่งให้คุณ”
3. ชายหนุ่มพูดกับแฟนสาวว่า “วันนี้คุณแต่งตัวเซ็กซี่มากเลย จนผมแทบจะอดใจไม่ไหว”

4. อาจารย์สอนปริญญาโทพูดทีเล่นทีจริงกับกลุ่มนักศึกษาว่า “ผมไม่เข้าใจว่าพวกคุณที่เป็นผู้หญิงจะมาเรียนโทกันทำไม น่าจะใช้เวลาอยู่บ้านดูแลลูกดูแลสามีมากกว่านะ”
5. เมื่อเลขานุการสาวเดินผ่านโต๊ะ ผู้จัดการทักทายด้วยการจับก้น
6. ครูหนุ่มชวนนักเรียนชายคนหนึ่งไปที่บ้านตอนกลางคืน โดยบอกว่าจะติวหนังสือเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยให้ เมื่อนักเรียนคนนั้นไปถึงบ้าน ครูพาเข้าไปที่ห้องทำงาน ซึ่งเปิดไฟสลัวๆ และมีดนตรีเปิดเบาๆ และชวนให้นักเรียนดื่มเครื่องดื่มด้วยกันก่อน
7. เป็นที่รำลือกันในหมู่นักศึกษาชายว่า อรทัยเป็นสาวฟรีเซ็กซ์ ชอบนอนกับผู้ชายและไม่ได้ปิดบังเรื่องนี้กับเพื่อนๆ ในงานเลี้ยงวันเกิดพลที่บ้าน พลชวนอรทัยไปด้วย ระหว่างที่ทุกคนกำลังสนุกกับการดื่มและการเต้นรำ อรทัยซึ่งดื่มแอลกอฮอล์และเริ่มเมามาก จึงเดินไปห้องน้ำ พลเห็นดังนั้นจึงเดินตามไปรอ และชวนอรทัยขึ้นไปในห้องนอนบอกว่าจะพาไปนอนพัก พลถือโอกาสมีเพศสัมพันธ์กับอรทัยขณะที่อรทัยหลับๆ ตื่นๆ และไปบอกเพื่อนๆ ผู้ชายอีก 3-4 คนให้ไปมีเพศสัมพันธ์ด้วย
8. โตและนิต แต่งงานกันมา 2 ปี ทั้งสองคนช่วยกันทำงานเพื่อหาเงินเตรียมไว้สำหรับการมีลูก เวลาที่โตกลับบ้านดึกๆ และนิตหลับไปแล้ว โตมักปลุกนิตให้มีเพศสัมพันธ์ด้วย หลายครั้งที่นิตบอกโตว่าเหนื่อยมาก และไม่มีอารมณ์ แต่โตไม่สนใจและยังคงมีเพศสัมพันธ์กับนิตทุกครั้ง
9. ซาดิ อายุ 17 ยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับใครเลย และเพื่อนๆ มักล้อเลียนซาดิในเรื่องนี้ บางครั้งก็พูดว่าซาดิคงเป็นกะเทย ไม่ใช่ผู้ชาย คินหนึ่ง เพื่อนๆ ชวนซาดิไปเที่ยวเเชค และแนะนำให้ซาดิรู้จักหญิงสาวคนหนึ่ง และเคย์ยันเคย์ขอให้ซาดิพาสาวคนนั้นไปมีอะไรด้วยที่บ้านเพื่อนคนหนึ่ง ซาดิไม่ได้สนใจผู้หญิงคนนั้น แต่เพื่อนๆ พยายามหว่านล้อมและยั่วว่าถ้าไม่มีก็ไม่แน่ว่าจริง สุดท้ายซาดิไม่อาจปฏิเสธได้ และมีเพศสัมพันธ์กับสาวคนนั้น
10. หลังจากคบกันได้ 6 เดือน อัมรู้สึกว่่าก้องไม่ค่อยมีเวลาให้เหมือนก่อน เมื่อถามก็มักแสดงอาการโมโห อัมจึงเริ่มคิดเรื่องขอลีก แต่ก้องมักพูดเสมอๆ ว่า ถ้าอัมจะเลิกกับเขา และไปมีแฟนใหม่ เขาจะนำคลิปที่ถ่ายภาพส่วนตัวของอัมกับเขา ไปลงเว็บและส่งต่อให้เพื่อนๆ
11. พนักงานสอบสวนชายแสดงความเห็นต่อกรณีข่มขืนรายล่าสุดว่า หากฝ่ายหญิงไม่แต่งตัวโป๊ขนาดนั้น ก็คงไม่เกิดกรณีแบบนี้
12. บอยเล่าเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเพื่อนร่วมโรงเรียนให้แบงค์ ซึ่งเป็นเพื่อนรักกันมากฟัง โดยกำชับแบงค์ว่าอย่าไปเล่าให้ใครฟังอีก
13. นักข่าวแอบถ่ายภาพโคโยตี้ที่มาเต้นตามต่างๆ และนำไปผลิตเป็นสื่อบทสารรายการโทรทัศน์
14. ต้นมีเพศสรีระเป็นชานแต่จิตใจอยากเป็นผู้หญิง ต้นมักจะถูกเพื่อนผู้ชายแกล้งรุมกอดหอม หรือใช้ชอกคอเป็นประจำ บางครั้งก็แอบป็นห้องน้ำดูเมื่อต้นจะเข้าห้องน้ำ

15. น้ำตาลโมโหที่ชวนหนุ่มมีอะไรกันแล้วถูกหนุ่มปฏิเสธ แม้จะพยายามทำท่ายหนุ่มแล้วว่าเป็นผู้ชายจริงหรือเปล่า เมื่อหนุ่มยืนยันที่จะไม่มีอะไร น้ำตาลจึงเอาเรื่องนี้ไปเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง และบอกว่าหนุ่มเป็นเกย์
16. มีการนำเสนอข่าวเด็ก/ผู้หญิงที่ถูกละเมิดทางเพศทางสื่อ โดยใช้การคลุมหน้าหรือปิดคานหน้าไว้

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางนริศนันท์ เดชสุระ เกิดวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2520 สำเร็จการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีการศึกษา 2542 สำเร็จการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2545 สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2552 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2552 ปัจจุบันทำงานตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อำเภอ พระนครศรีอยุธยา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

